ЛННБ України ім.В.Стефаника
00712255 (М)

2014

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

ВИДАЄ

ІСТОРИЧНО-ФІЛЬОСОФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.

Т. І.

РУКОПИСИ ЛЬВІВСЬКИХ ЗБІРОК

ВИПУСК І.

123799

У ЛЬВОВІ, 1906.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА
під зарядом К. Беднарского.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ.

ТОМ І.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

ВИДАЄ

ІСТОРИЧНО-ФІЛЬОСОФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.

Т. І.

РУКОПИСИ ЛЬВІВСЬКИХ ЗБІРОК

ВИПУСК І.

У ЛЬВОВІ, 1906.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА
під зарядом К. Бедиарского.

Обм. Кор.
Передмова: Петрушевич

РУКОПИСИ ЛЬВІВСЬКИХ ЗБІРОК

ВИПУСК І.

ОПИС РУКОПИСІВ НАРОДНОГО ДОМУ

З КОЛЕКЦІЇ АНТ. ПЕТРУШЕВИЧА.

ЧАСТИНА ПЕРША,

ЗЛАДИВ

Д-р ІЛЯРІОН СВЕНЦІЦКИЙ.

123799
123799

У ЛЬВОВІ, 1906.

НАКЛАДОМ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.

Зр 50к
IIIII
П-114827/
/1 (1906)

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 114827

Переднє слово.

Минуло як раз двадцять лїт, як завязане було нове видавництво під назвою „Рускої історичної бібліотеки“, призначене для популяризації серед галицької публїки, на українській мові виднїйших праць по історії України, за браком свого оригінального більшого курса. Підперте потім спеціальною запомогою зі сторони галицького краєвого сойму, воно протягом 10 лїт (1886—1896) випустило шіснадцять книжок (I—VI і IX—XVIII), що містили в перекладї, в цїлости чи в уривках розвідки, більші або меньші, авторів українських і росийських: Костомарова, Антоновича, Іванишова, Дашкевича, Шараневича, Качали, Іловайского, Смирнова (так тут вийшли майже всї моногафії Костомарова з української історії, витяги з історії старої Руси Іловайского, коротка історія України в видї витягу з праці Качали Polityka Polaków względem Rusi, вибірка з праць про Галицьке князївство і т. и.). З огляду на популярну цїль видання, сї розвідки й витяги давали ся без наукового апарату, без приміток, часом в скорочених витягах, а перекладчиками були переважно українські письменники — Кониський, Карачевський-Вовк, Комарів й иньші. В 1894 видавництво перейшло від першого його видавця й властителя Ол. Барвінського до Наукового товариства ім. Шевченка, і тоді підписаний, звернувши увагу на те, що виданнє досить слабко росходячи ся в ширшій публїцї, зістаєть ся безхосенним і для наукового ужитку, бо подає переклади неповні, вплинув на те, що почавши від р. 1896 переклади стали виходити уже вповнї, з науковим апаратом. В такій формі, під редакцією підписаного, яко ди-

ректора історичної секції, до котрої се видавництво стало належати, вийшло вісім томів його (т. VII—VIII і XIX—XXIV), що містили в собі серію розвідок (числом 16) по внутрішній історії українських земель XIV—XVIII в. (розвідка проф. Линниченка про суспільні верстви Галичини XIV—XV вв., статї Ор. Левицького і В. Антоновича про релігійні відносини XVI—XVIII вв., Антоновича, Шульгина, Єфименкової й Целевича про народні рухи XVIII в., Новицкого, В.-Буданова й Антоновича про українське селянство, В.-Буданова, Антоновича й Багалія про міське житє й німецьке право на Україні).

Та хоч се видавництво, подаючи в дешевих і приступних виданнях повні переклади ріжних цінних праць, часто малоприступних в оригіналах, розкиданих по рідких періодиках і т. и., давало безперечну користь, але годі було не завважити, що таке виданнє, обчислене на потреби тїснїйших кругів, інтересованих сею моногрáфічною науковою лїтературою, являєть ся безперечним luxus-ом супроти пекучих потреб в публїкаціях невиданих матеріалів, сирих або пів-оброблених, які не можуть собі знайти місця по наукових часописях анї не можуть вмістити ся в тих нечислених публїкаціях, які призначені спеціально для матеріалів. Тому згодом підписаний звернув увагу історично-фільософічної секції на сю сторону справи, заохочуючи заложити, поруч давнїйшої серії, нову серію видавництва, яка б могла містити, для потреб наукових кругів, матеріали сирі й пів-оброблені, або наукові працї спеціальнїйшого характеру. Справа ся, нераз порушувана підписаним на засіданнях секції в р. 1904—5, порішена була вкінцї на початку 1906 р. Рішено було, не замикаючи давньої серії, де могли б і далї в потребі містити ся — не так переклади поодиноких чужоязичних праць, як систематичні збірки розвідок і публїкацій мало приступних, розкиданих по ріжних старих видавництвах, — заложити поруч неї нову серію, під назвою „Українсько-руський архив“ і призначити її на публїкацію матеріалів сирих і півоброблених, чи то спеціальнїйших оригінальних розвідок, випускаючи се виданнє томами 10 до 15 аркушів, по одному на рік, поки фонди Товариства не позволять числа томів помножити, що було б дуже потрібно з огляду на велику масу матеріалу, зголошеного до То-

вариства в останніх літах його членами й співробітниками.

Нині секція випускає разом два перші томи сього нового видавництва, оден за р. 1905, другий за р. 1906. В першім розпочинаємо детальну опись більш інтересних рукописей з львівських збірок; як перший випуск сеї колєкції пускаємо опись рукописей з бібліотеки Народнього Дому, зладжену д-ром І. Сьвєнціцким. У другім томі виходять матеріали до історії селянства й публичного господарства Галичини XVIII і XIX в., звязані з справою сільських шпіхлірів, під редакцією д-ра І. Франка і з його вступною розвідкою.

У Львові, 5 (18) XII.

Мих. Грушевський

директор історично-фільософічної секції
Наукового товариства ім. Шевченка.

ПЕРЕДМОВА.

Сей том містить першу частину систематичного опису рукописів з бібліотеки Народного Дому, з т. зв. „Музея А. С. Петрушевича“.

„Музей А. С. Петрушевича“ становить осібний віддїл бібліотеки Народного Дому. Властитель збирав його протягом півстолїтя 1850—1900 р. Нині містить ся в „Музею“ близько 15.700 назв авторів по всесвітній лїтературі, археології, історії, філософії. Про мапи, подобизни і рисунки, яких буде коло 1500, не говоримо. Найкращою одначе частиною Музея являєть ся безперечно віддїл рукописів і старопечатних видань. Супроти бідности наших галицких бібліотек на старопечатні славянські видання збірка старих славянських друків (400 назв) канонїка Петрушевича буде належати до богатших. Та найбогатша вона на рукописи, і то не лише числом (усїх славянських рукописів 258), а й якістю.

Понадто кілька рідших друків передав канонїк Петрушевич у львівський Церковний Музей, свій „Славянский корнеслов“ у С.-Птб. Академію Наук, а 8 перґам. листків Кристинопольського апостола XII. в., Львівську лїтопись, Пересторогу ѕѣло потребну і Александрію XV. в. в бібліотеку київського унїверситета.

Руско-славянські рукописи Музея А. С. Петрушевича можна розділити на дві части. До першої війде 45 рукописів з 36-и н-рів [1, 2, 4, 6—9, 28, 29, 34, 50, 55—57, 66, 67, 70, 71, 79, 89, 92, 98, 99, 111, 119, 134, 137, 138, 140, 148, 165, 187, 193, 195, 198 і 219], розбиті в „Описї“ на 7 віддїлів. Се переважно рукописи близькі своїм характером до старославянського світського і церковного письменства. На другу

часть зложать ся руcько-польcькі збірники XVШ. в. і деякі твори отців церкви, що доповнять сю часть, і рукописи чисто-церковного характеру, як списки православно-католицкої полеміки XVII. в., богословіе, учительні евангелія і проповіди, святе письмо, канонічне право, круг богослужебних книг, метрики і помяники, і новійше карпаторуське письменство.

З описаних рукописів належить: 4 до XV-го в., 24 до XVI. в., один до 1577 р., 7 до XVII. в, один до 1614, один до 1618 р., 6 до XVШ. в. і один до 1725 р. Написані були вони в ріжних місцях: датовані всї, а з недатованих майже половина в Галичинї. Решта перейшла в Галичину, судячи по почерку і правописї, з Румунії, особливо XV. в. Всї ті рукописи, крім 7 і 8 н-рів, були в Галичинї вже в XVШ, а більшість навіть в XVII. в., про що свідчать записки і приписки на полях або на окладках. Словом — на підставі сих рукописів можна вже дещо сказати про літературне богацтво Галицкої Руси XVI—XVШ вв. Говоримо про „богацтво“ тому, що в бібліотеках львівських, манастирських, перемиській капітульній і польських галицьких знаходимо майже той сам склад рукописного добра; се і дає нам право згадати про богацтво староруського письменства в Галичинї.

Описані рукописи дають нам богатий матеріял у двох напрямах: вони містять в собі досить богатий світський елемент повісти та новелї, особливо в проложних житіях святих і зборниках, з другого боку дають немало свідоцтв про силу польського впливу, переважно через житія сьвятих і історично-повістеві статї. Польський вплив виявив ся з особливою силою в деяких житейниках XVII—XVШ в., в котрі війшли окремі статї з Żywotów Swiętych Skargi (1579 р.) майже живцем, навіть з дуже незначними язиковими перемінами. Рівнож польському впливови треба приписати такі житія, як Кепсіми панни, Потенцьяны, або поклик на „чортовское право“. З иньших впливів згадаємо значний вплив друкованої книжки XVII. в., що ярко пробиваєть ся в мартінесових нотках Номоканона н-р 137. Цїкаве тут се, що галицькому компіляторови був звісний і Устав церковний, виданий в Москві між 1610—1633 рр.

Повістево-романїчний елемент в описаних рукописах незвичайно богатий. Лишаючи навіть на боцї апокрифічні біблійні

тексти, які спокійно можна би злучити з повістю-романом в одну цілість, ми все ще розпоряджаємо немалим матеріялом. Сей матеріял розсипаний щедрою рукою по всіх відділах описаних рукописів. В Номоканони війшов він під видом оповідань, що мають наглядно пояснити церковне правило. Найбільше ярким образцем такого поученія-оповідання есть „наказаніе нѣкое... ѡ презвитерѣ“, що в ніч на великодну неділю, мучений страстю, оставив набожну жону, що не дала осквернити себе в святу ніч, і допустив ся скотоложства. Рано, підчас служби в церкві, налетіло на попа і попадю стадо птацтва і розшарпало їх: „сего подобаетъ намъ съ шпасеніемъ късмъ творити. ꙗко да не мнимое бѣго въ лоукавыи грѣхъ богдетъ“ (ст. 57—8). Подібну поучительну тенденцію виявляють також ріжні оповіданя-видїня, взяті в Прологи і Житейники з Патерика скитского.

Зовсім віддільну ґрупу творять такі оповіданя, як: про жінку, що зарізала двоє своїх дітей, щоб вийти за муж за любого чоловіка. Або про жінку, що сиротою вийшла за муж за сина своїх богатих опікунів, але переслїдувана ріжними докорами і насмішками богатої рідні, утїкла на відлюдний остров, де породила і виховала сина і жила з ним до смерти. Або нарештї оповіданє про сотника Ґотина, що обманом оженив ся в друге, а опісля казав обманутій жінцї стати рабинею першої жінки. Послїдне оповіданє визначаєть ся ясною романїчною конструкцією з ступневим розвоєм фабули, від завязки до кульмінаційного пункту колїзій — аж до розвязки, т. є. покараня обманця обманутими. Перші два оповіданя не були привязані до якихось святих, та послїдне злучене з житєм газських святих, що помагають ошуканим обійтись з ошуканцями на підставі права мести. Се і вказує нам на тїсну звязь двох світоглядів — нового христіянского і старого. Сюди треба долучити оповіданя про бурю на морі із-за грішника на кораблї.

Не мало місця посвятили описані рукописи чистій риторицї в формі високопоетичних описів пустині в житю Йоасафа і Марії египетскої, плачу матери в оповіданю про Макавеїв, спору землї з морем за старшинство в оповіданю про прихід Христа над море (3—4 сїчня), або розставаня душі з тїлом, та спізнених переговорів умираючого зі смертю, ста-

тей про правду і неправду, та про жінок. Згадати ще прекрасві оповіданя про Алексїя чоловіка божого, або Андрія юродивого, богаті поетично-романїчним елементом, і маємо повний репертуар артистичної літератури, що входила в склад старуского письменства в Галичині.

Правда, може скаже дехто, що все се неоріґінальне, запозичене безпосередно або посередно з Византії. Певно, що так, але з одною увагою: сам вибір річий браних до перекладу або до перерібок сьвідчить про характер та спосіб думаня перекладача. Досить порівнятн засіб старославянських і старорускнх перекладів з тим, що перекладано прим. у старій Польщі, щоб мати ключ до зрозуміня їх великої цівілїзаційної ріжниці. При тім не треба забувати, що з елементів византийських та болгаро-сербських староруські компілятори творили напів-оріґінальні компіляції та збірники, такі як Толкова Палея, Златоусти, Ізмарагди, Златії Чепи, Пчели та Златії Матиці, що були для свого часу не лише предметом домашньої науки, але також енцикльопедіями вихованя та кодексами духового і сьвітського житя. Не забуваймо далї, що на тій византійській основі виростало вже від XI. віку власне староруське письменство, якому — при всїй його духовій покревности з византийським — ніхто не може відмовити рисів глубокої оріґінальности.

Сей взаїмний вплив народної словесности і світогляду і одної части запозиченої письменности виступив особливо ярко в рущеню деяких спеціяльно важних для Руси статей. І так стар руска традиція звязала появу і дїяльність Кирила і Мефодія[1]) з власним хрещенем. Не диво, що сей анахронїзм повів за собою і внші неточности в роді „Ростислав і Сватополк князѣ Моравскии и Чѣрокскии и всеи Россїи“; або — Андрей юродивий родом славянин (VI. в.) став русином сучасником Романа півця в IX-ім в. чи навіть XI. Леґенда користуєть ся як найширше правом „поетичної вольности“, щоб тілько показати рускій братії, що і у Руси були

---

[1]) В житю св. Кирила (н-р 9) важна подробиця: по проповіді в Моравї Константин філософ вертає в Царгород на Панонію, щоби здати справу патріарху і царю. Звідси тілько їде на Венецию в Рим.

великі святі, ще й до того учителї Греків (Епіфаній, ученик Андрія, був Грек), від котрих спершу самі просвітились. Легенда виразно зазначує сю звязь. Ся охота показати себе не гіршими своїх великих учителїв у вірі і просвіті — Византійців, повела Русь до створеня власних легенд про Покрову кієвопечерської Богоматери на лад царгородского чуда влахернскої Богородиці. Те саме стало ся і з чудами св. Николи, якими особливо прославив ся Київ, та з чудом Ілії над купцем у Новгороді ниж.

Окремо стоїть більша статя, яку стрічаємо кількома наворотами в Прологах і Торжественниках описаної частини, п. з. „Ѥ҃кіпанїѧ архаггелоки маріи и ѿкѣты кѵ҃а“. Се довший діялог арх. Гавриїла і Марії, а далї Марії й Йосифа, ввятий східно-південними славянами з Византії вже в XIII. в. Ся стятя цїкава тим, що явилась в давній Руси одинокою памяткою нїби церковного дїйства — містерії. Сама памятка складаєть ся з текстів канонїчного і апокрифічного евангелій Луки і Якова та з канона Благовіщеню Феофана (зглядно Івана Монаха). У Славян вона так і лишила ся перекладом, та на Заході, у Французів і Італїянців, византійський діялог став основою благовіщенскої містерії, що війшла складовою частиною в цикль „La Nativitè de Jhesu Crist“ або явила ся самостійним драматичним твором, як се мало місце в Італії.

В описаних нами рукописах знаходимо надто значне число святоотеческих правил і поучень, що викладають основи христіянської моралї, внутрішної віри, погодженя людського житя з законами Христа. З другого боку стрітимо немало обличень і погроз за „пѣкнїѥ — гꙋдѣкнїѥ — плѧсанїѥ — конное ристалище — скомрашьство — рꙋсалки — скокрадопечьство — обаванїѧ — наѕы — стрѣлы громнїѧ“ і инші традиції глубокої старовини. Хоч і в тім старорускім поученю не оригінальне, але певно, не будь тих всенародних „гріхів“ на Руси, ся проповідь не перейшла би до нас. Так само, як не появилась би у нас — вже в самих початках рускої христіянства — анї византійска полеміка з латиною, анї обличенє жидівства і могамеданства, що попадаєть ся часто в Кормчих і Зборниках. Їх появу визвала внутрішня потреба.

Самостійний віддїл проповідий творять статї о почитаню духовенства, о приносах і десятинах йому, о почитаню покій-

ників третинами-девятинами-сорокоустами-роковинами, о бідних і богатих, панах і рабах (смиреніе перед богатим, послух пану) і наконець чисто обрядовий елемент о способі хрещеня, о символіці частей церкви і служби. Послїдні статї звертають на себе нашу увагу тому, що пізнїще вони явились основними каменями північно-руских сект.

Для повноти сего огляду повістевих елементів в описаних житіях святих вкажемо ще на житя Пелаґії блудницї (властиво акторки — 8. жовт.), Ардальона і Ґенезія шпільманів, що перейшли очевидно з західних житейників у славянскі Прологи. Приняте христіянства Ґенезієм цїкаве для нас слїдуючим моментом: він приймає христіянску віру під впливом власної гри на сценї, де виступив в ролї христіянского проповідника; щось подібного лучилось і з Нахором, що виступив на соборі, скликанім царем Авенїром, в ролї Варлаама; Нахор так переняв ся свою ролею христіянського старця, що сам приняв нову віру. — До запозичених із західних житейників статей належить також житіе св. Вальпурґи. До елементів же, звісних нам з иншых жерел, хочби з ґерманської заґи, належить зачислити поміч ангела Андрею юродивому (1. серп.) в його борбі з великаном Ефіопом. Ангел, невидимий для Ефіопа, шептав Андрею в ухо ради і вказівки, як і куди ударяти на Ефіопа, щоб його побідити.

Нам лишило ся сказати ще кілька слів про сам опис. Він можливо детальний, бо у нас майже нема повної бібліоґрафії в области старорускаго письменства, виняв хиба апокріфи, видавані д-ром Франком. Не диво, що з браку домашніх бібліоґрафічних робіт, дослїди над старорускою літературою ідуть у нас дуже пиняво. З другого боку в рукописах Музея А. С. Петрушевича розсипані такі скарби, що годі було задоволити ся побіжним описом. Місцями старались ми вказати бібліоґрафію сего або того питаня, найчастїйше однако відсилаємо читача до жерел такої бібліоґрафії. Розуміють ся, що сї відсилачі не всюди вичерпуючі. Засіб підручних справочників у Львові, особливо в самій бібліотецї Народного Дома, невеликий — тож і нїяк було дати повну бібліоґрафію віддїльних питань. Та се й не було нашою головною метою. Що до поданих текстів, то ми старали ся подавати їх по прінціпу: слово в слово, буква в букву; на жаль значну часть корек-

тури прийшлось вести з-заграниці в літній час, коли і в самій бібліотеці не можна було навести ніяких справок.

Д-ру І. Франкови сердечно дякую за ласкаві доповнення підчас складання і коректури тексту, а Зарядови бібліотеки Народного Дома за щиру і охочу поміч в часі самої роботи.

Львів. 21. XI, 1906.

І. Свєнціцкий.

I. Ізмараґд і Паренезіс.

(Ркп. N. 1).

Збірник зложений із двох полууставних рукописів XV. і XVI. віка, на тонкім, гладженім папері, 329 к. в 2 стовпці.

Ізмараґд, рукопис початку XVI. в., на папері знаку ⊨, без початку і з обшарпаними верхніми і крайніми полями перших 13-и карток. Починаєть ся продовженем житія св. Івана Златоустого, а то словами Івана Зл. до Царгородців: „и слышиши ѥдине народъ константина града вѣрныи иди на поуть. и тож ѵслышиши. иди на море любо в' поустыню".

Далї йдуть: оповіданє про відносини св. Івана Зл. до цариці, житє Олїмпії, борба св. Івана з єретиками, його вигнанє до м. Коукуса, чуда, „w оуспенїи блаженнаго Иоанна" 25 к.: „Оумрѣшю же великомѹ оучителю всего мира. взыдоста же два презвитера . . . но и насъ поминаи сты Фче и треблаженныи. иже божественою любовїю прилежим тобѣ жадаще тебе предстоаи оу гръдааго того и славнаго прта бжїа проса Ф него грѣховнаго прощенїа нам и дшамъ нашим велїа мти. За всѣж се добрѡдарствимъ Фца и бга. емоуже слава и дръжава коупно съ сѡмъ и съ стымъ и животворащимъ дхомъ. нѣк и прно и въ вѣкы вѣком аминь.

к. 34. Главы извѣстны настоящиа книгы. рекомыа измарагда — всїх 164.

в. 36 об. Книги измарагдъ рекомыа съ богом бгослови Фче: „Рече стыи їѡаннъ златоустыи. сѣдащѹ ти на почитаньи и послѹшающю словесъ бжїих то

прѣвѣе помоли҃е бг҃ъ да ти ѿвръзет ѡчи сръдчныѧ. не токмо написанаѧ чести но и творити ꙗ да не в' грѣх собѣ оученїѧ сѣ҃тыхъ прочитаем не сътворяюще. егда оубо чтеши книгы, то прилѣжно всѣмъ сръдцемъ чти внимаѧ. и двократы прочитаи словеса, а не тщисѧ листы токмо обращаѧ. но без' лѣности чти. да плѡд пріимеши сп҃нїа. и страх бжїи вселитъ в тѧ". Відповідає гл. 2 Ізмараґда першої редакції, пор. Яковл. ст. 42.

к. 37. Слово сѣ҃го грогорїа [sic!] папы рꙋмскаго. „Добро братїе и полезно есть всѧкомꙋ вѣрномꙋ почитаніе книжное". Відповідає статі 2 Ізмараґда другої ред. пор. Яковл. 2 (ст. 172).

к. 37 об. Слово павла апл҃а истолковано їѡанномъ златоꙋстымъ и василїемъ великымъ. „Придем братїе да слышим слово пльзы дх҃овны испльнено". Яковл. 3, ст. 172.

к. 38. Слово їѡанна злат҃ꙋста. како не лен҃. чести книг': „Мнози непочитаніемъ бж҃ственыхъ писаній ис прѣваго пѫти съвратишасѧ и заблѧдивше погыбоша". Як. ст. 42.

к. 38 об. Слово сѣ҃го ефрѣма какѡ слѫшати книгъ бл҃ви ѿче: „Егда братє лѧкавыи ти помыслъ мѧчит оумъ. оутѣши сѧ почитаніемъ сѣ҃тыхъ книгъ". Яковл. 5, ст. 172, пор. ст. 43.

к. 38 об. Слово сѣ҃тыхъ апл҃ъ и сѣ҃тыхъ ѿц҃ь како жити крестїаномъ: „Подобаетъ всѧкомꙋ крестїанинꙋ чт҃о жити". Яковл. 6, ст. 172.

к. 39 об. Слово їѡанна Златоꙋстаго ѡ҃ гл҃щихъ ꙗко нѣ҃е мощно спи҃сѧ в мирѣ". Извѣсто да е҃ст ꙗко не сп҃сть мѣсто на҃е. аще не творим волѧ божїѧ". Яковл. 7, стор. 207—208.

к. 40. Слово їѡанна златоꙋстаго ѡ гѡрдѣньи. „Да ꙗко садъ непотреблѧем ѿ хрястїа не можетъ расти". Як. 8.

к. 40 об. (егоже) ѡ кленѧщихсѧ во лжю. „Егда ѧко видиши кого живѧща въ злобнѣмъ бг҃атствѣ". Як. 9.

к. 41. (егоже) ѡ лѣчащихъ болѣзни. волхованіемъ и наоꙋзы. „Житьѧ сего наводимаѧ нам скръбнаѧ. или имѣнїа лишеніе или болѣзни тѧжки. ѿ онѣхъ моукъ ѡслабѧ нам творит". Як. 10, ст. 173.

к. 42. Слово сѣтго їѡаи҃на мѧтиваго ѡ исходѣ дⷭши. „зѣло многъ страхъ ѡдержит дш҃ю. тогда истазаемⷭ въ исходъ ея ѿ тѣла“. Як. 11. Друк. Памятки IV, 227.

к. 42 об. Слово їѡанна златⷭстаго ѡ играхъ и ѡ плѧсанїи. „Земнаѧ ксѧ ѿвръгше зла смышленїѧ. придѣте и оуслышим дх҃овнаа вѣчнїа“. — В низу 43. карти дописано пізнійше на полю: „плѧшющїѧ сведе на водно адово. но и тїи иж ея с любовїю позороуют и в сластех раждизаютсѧ на ню похотю, зелцающи сѣтыѧ мⷭжи плѧсанїем також ирод'а ирода“. Як. 12, ст. 173.

к. 43. Слово сѣтыхъ ѿць ѡ пїанствѣ: „Ижебы не пити ѿиноуд҃ъ того въздбранѧет велми“. Як. 13, ст. 173.

к. 44. Слово їѡанна злат. егож рⷱ҃ любит гⷭ҃ того и казнить. „И аще кого видиши не правдива и злобна чⷭ҃ка въ здравїи ѡбилно живоуща. то не чюдисѧ томⷭ“. Як. 14.

к. 44 об. (того же) ѡ самовластьи. „Коея дѣлѧ кины быхом самовластни“. Як. 15.

к. 45. (того же) ѡ завистн. „Любимїи азъ длъгъ свои на всякъ дн҃ь ѿдаю“. Як. 16.

к. 46. Слово сѣтго анастасїа. игⷭмена синайскаго. иже не имѣти гнѣва. „Много может мⷭ҃тва праведнаго поспѣшаема“. Як. 17, ст. 174.

к. 46 об. (того же) еже не ѡсⷭжати. „И еже ѡсⷭжаите реч да не ѡсⷭжени бⷭдете“. Як. 18.

к. 47. Слово їѡанна златⷭстаго ѡ сⷭдѣ. „Ѹже помыслите брате донелѣ живи есмы“. Як. 19.

к. 47 об. —48. (того же) ꙗко не прилтна без исповѣданиѧ мⷭ҃тыни. „Преходѧще брате ѿ пиѧа на пиѧю. хвалим и прославим хⷭ҃а бⷭ҃а нш҃его“. Як. 20, і ст. 216—217.

к. 48 об. Слово сѣтыхъ ѿць к хр҃тїаном. „Рекⷭ вы послⷭшаите любовно брате“... „вездѣ бо прїимет ны бⷭ҃ правоживⷭщиѧ по закⷭ҃ а не сп҃соуть на҃ чрѣныа ризы аще в'лѣности жити начноум“. Як. 21.

к. 49 об. Слово антиѡха великаго како дѡстоить блюсти҃ злыхъ женъ безⷭмныхъ. „Хвалⷭ въздаждьмы бг҃оу. ꙗко ⷭчнѣемь сим на истинⷭ наставлѧемы есмы“ . . . „и антиѡх великыи книжникъ иж пандокъ съставилъ“ Як. 26, ст. 175.

к. 50 об. Слово їѡанна златоустаго. ѡ глющихъ яко нѣ грѣшнымъ мѵкы. „Свѣтъ нечѧченъ се, како братїе ѵбѣжимъ мѵкъ“. Як. 27.

к. 51. Слово стыхъ ѻцъ еже не ѡбидѣти вдовы ни сирот. „Цр҃ь ли еси или кнзь. или воевода или сѵдыа то помысли ѻ коего еси власть прїалъ“. Як. 28.

к. 51 об. Притча о бг҃атыхъ ѻ болгарьскыхъ книгъ. „Чл҃къ нѣкыи хожаше на поли чистѣ. и не бѣ на поли том ни дебри ни лѣса“. Зміст статї такий як в Синод. № 230. к. 52. (см. Описаніе слав. рукоп. моск. Синод. Библ. II—прибавленіе стр. 58). Як. 29, пор. Ів. Франко, Притчата за еднорога, стор. 24—26.

к. 52 об. Слово стго ефрѣма ѡ соудѣ и ѡ покаанїи. „Ширины земла и конци ѥа ничто нам приспѣють“. Як. 30.

к. 53. Слово стго їѡанна златѵстаго како вставати внѡщи молитисѧ. „Щитъ прїими ѡ чл҃че рекъше стыѧ мл҃итвы и ѡградисѧ ими“. Як. 31.

к. 53 об. Слово стго нифонта ѡ искоушенїи бжїи. „Єго дѣла братїе попоушает бѣ ѵскоры прїимати и скорби“. Як. 32, стор. 208—209.

к. 54 об. того же: ѡ роусальѧх „Иногда быс идѵщю блаженномѵ нифонтѵ въ цр҃кѣ стыѧ бц҃а на ѵтренюю“. В сій статї говорить ся про поборене сили діявольскої розпятіем Христа, що „сказалъ его въ ѡгненѣи глѵбинѣ пол҃ѣ ѵтвръдити“, і про те, як пожадана звязаному діявольскому князеви жертва від христіян, яку приносять йому грою на сопілках, танцями і співами. Як. 33, пор. стор. 14—15; Костомаровъ, Памятники стар. русс. лит. I, 207—208.

к. 55. Слово їѡанна златѵстаго о расмотренїи и мл҃тыни. „Кый ѵбо ѵспѣхъ ест съвлещи иного. ѡблещиж ѵбг҃аго“. Як 34, ст. 176, 217.

к. 55 об. того же: ѡ бероущихъ много имѣнїе. „Нн҃ѣ ѵбо брате благовр҃ѣмя є възгласити к вам пророческое слово и рещи чюдесна дѣла твоа и дша моа свѣсть и зѣло. ибо азъ дн҃ь пирникъ вамъ аще и не свол раздаваю. но взаим взем ѻ пира златоустаг҃“. Як. 35.

к. 56 об. Слово стго и великаго василья. „Иже в' вѣрѣ сѵт хр҃стїанстѣ всякомѵ чл҃ѵ даетсѧ ѻ бг҃а аг҃гл҃ъ на съхраненїе“. Як. 36.

к. 57. Слово Їѡанна Златоустаго ѡ кротости. „Рече гѣ искати є кротости нежели мудрости“. Як. 37.

к. 57 об. Слово Ѡ патерика. ꙗко не дѡсть ити Ѡ цр҃кви егда поютъ. „Иже древле бы повѣда нам нѣкто Ѡ вѣрныхъ“. Як. 38, Памятники старинной русской литературы I, 22; Revue des questions historiques 1903, janv. ferv. статя Коскена.

к. 58 об. Слово їѡанна Златоустаѧ ꙗко оставль дѣло ити къ цр҃кви хртїанom. „Їѡ сем ѕло дроузи, и братие гл҃ю вы азъ бо дн҃ь Ѡ дн҃е“. Як. 39, стор. 177.

к. 59 об. Сидорово посланїе къ евсѣвию епп҃ѕ. „Зижеши ты цр҃квъ въ пилѳсїи. ꙗкож повѣдаютъ хытростьми“. Як. 40 і ст. 221—222.

к. 60. Слово їѡанна Златоуста ꙗко не подобаетъ престати оучаще. „Молю вы ѕло придѣте нн҃ѣ и слышите возлюбленїи. се бо вам дх҃овныѧ Ѡдаю длъгы.... а мы сщ҃енници дома всегда прекывающе. и Ѡ сщ҃еньства пищю и wдѣжю прїемлем. а небреженїем книгъ имѣем. ни готовыхъ почитаемъ, но точю порты различны збираемъ. Како се не зло є и оучащихъ бо ненавидимь. а Ѡ сщ҃иничьства чт҃ь и кормлю прїемлемъ. на болшее є намь осѣженїе чт҃ь та. аще лѣностїю не оучимъ и небреженiем нашим. то на пагѕѣ дн҃ямъ нш҃имъ сщ҃инничьскаѧ чть...“ Як. 41.

к. 60 об. Поученїе ст҃го Ѡца їѡанна Златоустаѧ. „Азъ любимии дроузїи и брате свои длъгъ Ѡдаю всегда“. Як. 42.

к. 61. Слово ст҃го Ѡца аѳанасїа о различьи сп҃снїи. „Речено бо бы сице бг҃ъ свѣдыи немощь рода нш҃его“. Як. 43, стор. 209.

к. 61 об. того же: ѡ милостыни. „Я и се же видѣжe нам потребно є“. Як. 44, стор. 209.

к. 62 об. Слово їѡанна златоустаго о гл҃ющихъ къ цр҃кви. „Гл҃ю вы възлюбленїи, и извѣстѭ волю бж҃їю“. Як. 45.

к. 63. того же: ꙗко неподобает вѣры имати оклеветающим. „Добро ѕло є възлюбленїи надѣяти сѧ на гѣ, нежели надѣяти сѧ на кнз҃ѧ“. Як. 46.

к. 63 об. Притча с҃тго варлаама w трех дрꙋзѣхъ. „Чл҃къ нѣкыи имѧше три дрꙋгы. двою же любляше и чтѧше. а на третїемь небреженїе имѧше велми“. Як. 47, ст. 178 і 219—220; пор. Ів. Франко, Варлаам і Йоасаф ст. 23—24.

к. 64 об. Поꙋч҃нїе ленивым. еже не дѣлают. и похвала дѣлателем. с҃тго василиѧ. „Єже вы гл҃ю братїе слышите. не хотѣвшю бо ми о сих к вам гл҃ати“. Яковл. 48.

к. 65. Слово к ленивым с҃тго василиѧ. „Любимїи. о сем апл҃ъ павелъ извѣстоуетъ“. Як. 49.

к. 65 об. Слово їѡанна златоустаго о добрых женах. Ꙋслышите жены заповѣдї бж҃їа и навчите сѧ в молчанїи повиновати сѧ мꙋжемь своим да спсете своѧ дш҃а“. Яковл. 50.

к. 66. того же: w злых и добрых женах. „Въ посланьих к римлѧном апл҃ъ павелъ мѣнитъ. многы добрыѧ жены с похвалою“. Як. 51 і ст. 231.

к. 67. того же: w злыхъ женах. „Єсть лꙋче в пꙋстыни съ звѣрми жити, ниж съ злою женою. Нѣкыиж є҃ звѣрь подобенъ женѣ ызычнѣй злѣ. лвовѣ бо въ рвѣ данила ꙋстыдѣша сѧ. анаѳѳѣы єзавель ѳби. кит їѡнꙋ въ ꙋтробѣ невредима съхрани“. Далї говорить ся про злобу біблїйних жінок, про те як „еꙋдоксиа ц҃рца їѡанна златꙋстаго заточи“ і як боярині заставляють бояр грабити: длятого „лꙋче трѧсцею болѣти ниж злою женою обладанꙋ быти. трѧсца бо трѧсши попꙋстит. а жена зла до смрти сꙋшитъ“ . . . „аще сѧ зачнет младенець по преслꙋшани бо заповѣди бж҃їа. то нѣ҃ добра в нем“, що сталось з Каіном, зачатим у грісї прародичів; зате Авель, зачатий іще в часї послуху оказав ся добрим. Як. 52.

к. 68. Слово о притчи и о наказаньи, дѣтей к родителем. „Чл҃вци внемлѣте извѣсто о гл҃емых. кажите за млада дѣти своѧ“. Як. 53 і ст. 231—236.

к. 68 об. Слово їѡанна златоꙋстаго како имѣти чадь. „Єще же аще кто ѿ васъ братїе рабы имат и рабыни“. Як. 54, ст. 179.

к. 69 об. Слово стыхъ Ѿцъ. како дѣтем чтити родителѧ. „Послꙋшаите братїе и сестры заповѣди гнѧ“. Яковл. 55.

к. 70. Слово їѡанна златоустаг како чтити презвитеры. „Оꙋвидисте вси колѣна ерѣиска власть и чѣсть“. Як. 56, пор. Чтенія въ Имп. Моск. Общ. 1861, кн. Ш.

к. 70 об. Слово стыхъ Ѿцъ о женитвѣ и о любодѣꙗнїи. „Чювъствїа разꙋмно. и ꙋмныѧ слꙋхы Ѿврѣзше“. Як. 57, і ст. 213—214.

к. 71. Слово їѡанна златꙋстаго о трѣпѣнїи блг҃оꙁвалениѧ. да не много о оумрших плачемсѧ. „Прн҃о имѣите в' памати дн҃ь смртныи многы бо вчера с' вами бывша чл҃кы. нн҃ѣ же нѣс их с вами“. Як. 58.

к. 74 об. того же: о хрстїанствѣ. „Послꙋшайте и итвсѣсто [м. б. изкѣсто] мнози ꙋбо толико слытьемь хрт҃їане. а по житїю еллине“. Як. 59, пор. Тихонравовъ, Лѣтоп. русск. лит. IV, 110.

к. 76. Слово Ѿ еꙋглїа. и Ѿ лꙋки о бг҃атом и о лазарѣ. „Иже о бг҃атѣм. и лазарева притча велми на плъзоꙋ ес҃“. Як. 60, ст. 180.

к. 77. Слово о нѣкоем блꙋднѣцѣ иже мл҃тню творѧаше а блоꙋда не остасѧ. „Такови о сем сказаетъ в' лѣта лѣтна цр҃ѧ бѣ славен чл҃къ“. Як. 61 і стор. 220—221.

к. 77 об. Слово їѡанна златоустаго. како оученїа слꙋшать. „Азъ ꙋбо по всѧ дн҃и възлюбленїи творю вы. дабы есте добродѣтелно пожили“. Як. 62.

к. 78. Поучен҃ѣ стг҃о Ѿца нш҃его їѡнна златооустаг. „И аще кто бг҃очтивъ и бг҃олювивъ, придѣте и слышите“. Як. 63.

к. 78 об. Поучен҃ѣ о мл҃тни, того же: „Ꙗко в' садѣх винограда различны плодове соуть“. Як. 64.

к. 79. Поучен҃ѣ стг҃о Ѿца кирила архїеп҃па. „Дх҃овное ꙋбо сѣмѧ въ ваших дш҃ахъ. ꙗже и пръвое и второе всѣялъ есмь и многажды. нн҃ѣ млъвами стыхъ простираю дн҃ь неключимыи свои ꙗзыкъ к вашеи любви... гл҃ть бо кирилъ архїеп҃ъ. аще кто в' бѣдѣ пособїе Ѿ кого прїимъ. или книгам Ѿ кого навчил сѧ бꙋдеть. подоба тако-

выхъ въ сръдци си дръжати и въ 8мѣ и до дне исхода". Яковл. 65, пор. Сухомлиновъ, Рукоп. гр. Уварова, стор. 130—131.

к. 79 об. Слово їѡанна златоустаго к вѣрнымъ. „Азъ любимїи свои длъгъ на всякъ днь ѡждаю. 8ченїемъ волю бжїю извѣстꙋю вы". Як. 66.

к. 80. того же: о крѣпости, и о разꙋмѣ гдѣ живет въ чвцѣ. „Се оубо азъ любимїи. часто оучнїе творѧ. надѣѧ сѧ възбранити пїанства наоукъ злыи". Яковл. 67.

к. 81 об. того же: о твари бжїи, и о кончинѣ смртьнѣи. и о покаанїи. „Премдростїю своею бз всю тварь сътвори ѡ небытїа въ бытїе". Як. 68.

к. 81 об. того же: о мти. „Яще беспечали чче желаеши быти". Як. 69.

к. 82. того же: да не излише по младенцѣх плачем. „Се обаче мыслиши младенца 8мирающа зрѧ. семꙋ было наслѣдникꙋ быти моего имѣнїа, се старости моеѧ бѣ подпоръ". Як. 70 і ст. 236—237.

к. 82 об. того же: о не въстающихъ на 8трьню. „Еже в лѣности кто в' жити семь пребывает. то не спсетсѧ". Як. 71, ст. 210.

к. 83. Поꙋченїе їѡана златꙋстаг к вѣрным „Ширыни земскаѧ, и длъгота. и морѧ и рѣкы и источныкы всѧ велѣнью бжїю повинꙋют сѧ". Як. 72.

к. 84. Слово їѡанна златоустаг. почто бгъ оставилъ напасти и скорби и болѣзни стымъ пріимати. „И се намъ извѣсто да есть братїе многы бо попꙋстилъ бз, пріимати страсти 8годникомъ своимъ. дабы къ величанїе не пришли". Як. 73 і 238.

к. 84 об. того же: о впадающихъ в' печали и к бѣды. „Се же да вѣсте, ꙗко частыѧ печали любима бз и пріатна сътворѧют чка". Як. 74, ст. 182 і 239.

к. 85. того же: еже не ѡчаитисѧ в бѣдѣ. „Ꙗко аще кто добротворѧ в' бѣдꙋ впадет. или в' болѣзни люты". Як. 75 і ст. 239—240.

к. 85 об. Слово стыхъ ѡц. о лести мира сег. „И аще кто ѡ чкъ славы сеѧ желаеть врѣменныѧ. то не может славы божїа разꙋмѣти". Як. 76 і ст. 240.

к. 86 об. тих же: о покаанїи. Гл҃еть писанїе нѣцїи многажды каюшесѧ о грѣсѣхъ. и паκы таа же творѧт". Яковл. 77.

к. 87. тих же: о завѣщанїи покаанїа. „Любимїи слышите. аще въ грѣсѣхъ състарѣвсѧ человекъ". Яковл. 78.

к. 87 об. тих же: слово и наказанїе. „Яще бо скота не презримъ къ кла҃ грязаща. то вси простираем рѫцѣ извлещи хотяща". Як. 79.

к. 88. въпросы антиѡха Ѿтвѣти сѣ҃го епифанїа". „Гс҃ь бг҃ъ что дѣла попѫстилъ е҃ воевати дїаволѹ на члкы. Ѿвѣ҃. да любящїи бг҃а прославятсѧ... Як. 8, пор. стор. 24 ч. 67.

к. 89 об. Слово о ѵмирающихъ внезапѫ и ѵтопающихъ. „Ѹбо что хощем гл҃ати о ѵмирающихъ внезапѫ ли събрега летѣвшю". Як. 81 і ст. 240.

к. 90. Слово бл҃ажнаго евсѣвїа архїепа. „Лѣте къ єдїнъ Ѳ днїи чл҃къ превозѧся рѣкѫ ѵтопе". Яковл. 82, ст. 183 і 241, пор. Migne, Patr. ser. graeca t. 86, pars 1, стор. 349.

к. 90 об. Слово сѣ҃го Ѿца дешнисїа о желѣющихъ. „Иногда ко сѣ҃мѫ о҃цю деонисью мнози придоша хр҃любци". Як. 83.

к. 91 об. Слово сѣ҃тыхъ Ѿць. о съблазнѣ бѣсовъстѣм. „Се како бѣси възмогают на ны". Як. 74.

к. 92. Слово сѣ҃го о҃ца ефрѣма о покаании. „Иже въ ѱ҃тыри слышим братїе блжна дв҃да гл҃юща". Яковл. 85.

к. 93. Слово їѡанна златоустаго. како подобно въ цр҃кви приходити с' вѣрою. „Цркви бо е҃ любимїи что сиχ вещеи страшнѣе". Як. 86.

к. 93 об. того же: к' вдовцем и вдовам. „Єще же сеа заповѣди слышите вси". Як. 87.

к. 94. того же: о чс҃тотѣ дш҃евнѣи. „Мы бо да навыкнем. что е҃ иже чл҃ка скверни. да расмотривъ и wбѣгнем ихъ". Як. 88.

к. 95. Слово сѣ҃го Ѿца ефрѣма о мятежи житїа. „Ѹже наводит ны врѣма на дѣло вѣчнаго живота

и неразоримыа славы". Як. 89, пор. Правосл. Собеседникъ 1858, т. II, ст. 481.

к. 95 об. Слово їѡанна златоустаг. о прїатїи тѣла и крови г̃дни. „Любимїи слышите. сего ради влдка гъ нашь їс̃ хс̃ в нашю плот облече са". Як. 90.

к. 96 об. того же: о казнех бжїихъ на ны. „Якоже мр̃дїи врачеве не ожидают. да к ним болнїи придят". Як. 91, ст. 184, пор. Пѣтуховъ, Серапіонъ Владимірскій, ст. 215—224.

к. 98. того же: како попом ючити люди. „Іако аще не слышают ючнїи. но мы не престаем ючаще". Як. 92.

к. 99. Слово ст̃го ѡца генадыа патрїарха. „Готовите братїе на исход дѣла добраа. с нимиж ѡидемъ ѡ свѣта сего". Як. 93.

к. 99 об. Слово ст̃го сп̃нномчника понкратїа. „Услышите братїе извѣсто. іако о вѣдньи трапезѣ двѣ мл̃твы еста". Як. 94, пор. Опис. рукоп. Синод. библ. II, ч. 3, ст. 256.

к. 100 об. Яггеловоу повѣсть сказаеть ст̃ыи василїи. „Се да слышите слово ѡ г̃а аггл̃ъ сказаеть вѣрнымъ". Як. 95.

к. 101. Слово ст̃го ѡца семїона епа месопотамска. како боатиса смрти. „Послышаите братїе. как страх и вѣдь приати имать дша". Як. 96.

к. 102. Слово о погребаемых въ цркви. „Ужасно чюдо и памати досн̃о повѣда їоаннъ римлянинъ". Як. 97, ст. 185 і 243.

к. 102 об. Слово ѡ кладущихса в цркви. „Да слышите еще о погребаемых в цркви". Як. 98.

к. 103. Слово сведено притчею ѡ съставѣ тѣла чл̃ча. „И еже писанїе реч что еͦ егда ѡпстѣть земла. и цр̃ь изнеможет". Як. 99.

к. 103 об. Слово їѡана златоустаго како въ цр̃квъ приходити с̓ вѣрою. „Иде же бо реч хс̃ два ли три съвокуплени въ има мое. тъ есмь посредѣ их а мы аще снидемса въ цр̃квъ. то на коцюны и блдословїа". Як. 100.

к. 104 об. Поученїе їѡанна златоустаго впадающим в̓ бѣды. „Іако се иже хотать ѡгнь възгнѣтити преже дым посиме слезат". Як. 101.

к. 105. Слово ѡ старци. иже мл҃твою дождь с н҃бси сведе. „Быс нѣкогда в' мꙋрстѣи области бездождїе велико“. Як. 102 і ст. 229—230 Костомаровъ, Памятники стар. р. лит. I. 76.

к. 105 об. Слово Григорїа дво҃словца. „Бѣ нѣкаа жена матрена именем“. Як. 103.

к. 106. Поꙋченїе ст҃го василиꙗ. „Навчисѧ вѣрныи чл҃че. быти бл҃гочстїю дѣлатель“. Як. 104, ст. 186.

к. 106 об. Поꙋченїе їѡанна златоꙋстаг҃ на памать ст҃ыхъ апл҃ъ. „Помыслите ѕво и разѵмѣите. какова бꙋдет слава и чт҃ь прїати ѕгожешим бг҃ѵ“. Як. 105.

к. 107 об. Слово прпдбнаг҃ лариона о житїи сем. „Хоꙋдо и мало врѣменно житїа сего наслажеиїе. скоро погыбающїа слава мѣчетнаго свѣта сего“. Яковл. 106, пор. Migne, Patr. gr. t. 31, ст. 1713.

к. 108. Слово ст҃го василїа. кесарїйскаго ѡ ст҃ѣмъ постѣ. „Ѣстроꙋбите реч в новомѣсачнꙋю трѵбѵ. в нарочит дн҃ь праздника вашего“. Яковл. 107, пор. Migne, Patr. gr. t. 31, ст. 1.

к. 109. Слово ст҃ого Нифонта. о богатѣмъ и скѵпѣмъ. „Иногда стыи нифонтъ ходѧ видѣ чл҃ка емѵ же молѧше сѧ множество ницих просѧще ѵ него мл҃тнѧ“. Яковл. 108 і ст. 223.

к. 109 об. Слово о нем҃лтвыхъ бг҃атыхъ. „Не гл҃ю ѕво на бг҃атыѧ. иже подативи добрѣ живѵт“. Яковл. 109, стор. 201.

к. 110 об. Слово ѡ евглїа. иже ѡ матѳѣ. Єже проркъ рече. да сѧ исправитъ мл҃тва моа“. Як. 110.

к. 111. Слово бж҃твено. ѡ бл҃зѣм покаанїи. „Ꙗко подобаетъ нам братїе и ѻци. блюсти себе хытрѣ да не погыбнем“. Як. 111.

к. 112. Слово ст҃ыхъ ѻць о житїи чл҃честѣмъ. „В року ли хощемъ реч҃ жити чл҃че. велико бо всѣми ищемо. аще ли е҃ рокъ то како проркъ двг҃ъ реч҃ къ бг҃ѵ не възведи мене въ преполовенїи днїи моихъ“. . . „ѵбїйци бо и льстивїи маловѣчни ѵмирают҃ъ злѣ. ꙗкоже се. . . . и ст҃ополкъ братоꙋбїиць“. Яковл. 112; Migne Patrol. gr. 28, стор. 668.

к. 112 об. Слово ѡ глющихъ, ꙗко злѣ ѕмирающїи не бжїимъ повелѣнїемъ ѕмирають. „Оубо нелѣпо несмысленыхъ послѹшати глющь. ꙗко въ рѣкахъ и в мори погыбающїи. ли ѿ разбойникъ. ли враги избитыи. не повеленїемъ бжїимъ ѕмирають". Як. 113, ст. 187.

к. 113 об. Слово стго ѻца кирила ѡ пръвозданѣмъ. „Сѣзда бгъ преже адама ѿ земла, и ѿ ребра его жену емѹ сѣзда". . . . „ѕстави же бх рокъ члкѡм житїю на земли ѕ. тысоущь лѣт. и что сѧ ихъ в' тоу седмь тисоущь лѣтъ избереть въ стыѧ. по законоу бжїю живших. тѣми аггльскыи чинъ сѣпадшїи. исполнѧеть". Як. 114, пор. Правосл. Собес. 1859, т. I, стор. 256; Сухомлиновъ, Рукоп. ст. 120.

к. 114. Слово їѡанна златоустаго ѡ стѣмъ постѣ. „То почто соуть мнози глюще не требѣ постъ въ чтѡтѣ живѹщим". Як. 115.

к. 115. того же: ѡ пощени. „Иже кто бголюбивъ и вѣренъ. прїидѣте и слышите сказанїе о постѣ". Як. 116.

к. 115 об. того же: о стѣмъ постѣ. „Оуже ѡ постѣ истинѹ сказѹемѹ да ѕвѣсти вси. се бо алканїю врѣмѧ настоить". Як. 117.

к. 116. Слово ѿ видѣнїа павла апла. „Тако гь пророком глеть. доколѣ сѣгрѣшаете и прилагаете грѣхы на грѣхы и прогнѣваете сѣтворшаго вы". Як. 118. Часть апокріфічного Видінія Павла, надрукована з сього рукопису Ів. Франком, див. Памятки IV, стор. 117—118, пор. Тихонравовъ, Памятники отреч. лит. II, 40.

к. 117. Слово стго ѻца кирила о страсѣ бжїи. „Всегда любимїи братїе и сестры имѣим страх бжїи пред очима своима". Як. 119, ст. 188, пор. Сухомлиновъ, Рукоп. 125—128.

к. 117 об. Слово стго ѻца пахѡмьѧ ѡ средѣ и о пѧтници". Оже потаи врагъ таинѹ дабы нам спснїа не прияти". Як. 120, пор. Правосл. Собес. 1859, т. I, ст. 183; Ів. Франко, Памятки IV, 91.

к. 118. Слово стыхъ ѻць, како христїаномъ жити. „Братїе и сестры слышите ѕченїа стѣѧ. соуть бо въ хрстїанѣхъ нѣцїи. иже имѧ токмо хрстїанско дръжат" . . . „немощь влъшебою лѣчать. и наоузы чарами. бѣсѡм требы

приносатъ и бѣса гл҃емаго трасцю творатъ ѿгонаюче. елинска пишютъ на ѡбълоцѣ слова. и кладоутъ и на престолѣ вгод слѫжбы. се проклато е҃. того дѣла многы ѿ бг҃а казни на ны за неправды наша. гс҃ не реч лѣковати чарами ни наѵзы. ни встрѣчю ни в' полазъ, ни в чех вѣровати. то поганьско е҃ дѣло... съ скотом блоуженїе. въ пламени пошатїе поганскы е҃... каждо їерѣйство дръжить дабы тѣмсѧ кръмилъ. ане печалоуетъ ѡ дх҃овныхъ чтобы приати мъзда вѣчнаго живота. и не гл҃етъ праваго ѵченїа имжсѧ сп҃сьти. но паче гладитъ и лащетъ и дарѵ дѣла. без ѡпитемьи прошлаетъ. чрева ради все творитъ и гл҃етъ добы не ѳпасти врѣменныѧ ч҃сти. того ради оучители лише осоудятсѧ". Яковл. 121, пор. Правосл. Собес. 1859, т. I, ст. 473—477.

к. 119 об. Слово їѡанна златоустаго о страстѣ бж҃їи и о покаанїи. „Любимїи павлова сладкаг҃ оученїа послѵшающе распространите срдца и ѵши и доброплодное сѣмѧ прїимѣте въ ѵмнаа села ваша". Яковл. 122.

к. 120 об. Слово сѣтыхъ ѿц҃ь како дх҃овнѣ празднѡвати. „Иже кто вѣренъ бг҃очтивъ лѣпо ны вжственныѧ праздникы имѣти въ чт҃и дховнѣи". Яковл. 123.

к. 121 об. Слово їѡанна златоустаг҃ ѡ велицем постѣ и ѡ апльскыхъ. „Члвци вѣрнїи ѡ постѣ сказанїе слышите и вижьте бг҃а въздающа цр҃ство а мтыню ѵбогыхъ". Яковл. 124.

к. 122. Слово сѣтыхъ апл҃ъ и сѣтыхъ оц҃ь о великом постѣ. и ѡ петровѣ, и о филиповѣ. „Иже вѣрнїи соут. слышите братїе и сестры. и вси старци и ѵнїи писаныѧ о постѣ". Як. 125, ст. 189.

к. 124. Слово сѣтыхъ ѿц҃ь како хр҃стьяномъ жити. „Нн҃ѣ любимїи ѵч҃нїе слышите". Як. 126 і стор. 217, пор. Правосл. Собес. 1859, т. I, ст. 132—146.

к. 126. Павла апла заповѣдь. „Иже въздръжишисѧ жено не совокѵпляющисѧ с' моужемъ своим. онже раждегхсѧ ѳходитъ и съгрѣшает индѣ"... „рѣзоимѣнїа же останисѧ... неимоущим ноужа бѵдетъ люта. давайте ѵбо взаим, но не отмгчайте лихвою. по с҃-ти рѣзанъ на гривнѵ емаете. да не боудете осоужени рѣзоимства дѣла. рѣзоимець идолослоужителю подобенъ". . . . „Єже много събрати имѣнїе того сѧ хабити ꙗко ѡѕ валовѣ моря корабль то-

пать. тако бр҃атїе многе дш҃ю гѹбить". . . . „Блюдѣтеже сѧ и плсанья. и гѹсли, и сопѣлїи, и сотонинскыхъ пѣснїи, и позорищь всѣхъ таковыа бо творящїи дїаволоу работаютъ". Як. 127 і ст. 227—228.

к. 129 об. Слово блженаго евсѣвїа, еже бр҃а хвалити болѧщемѹ и wтевѣ. „Оузрѣхъ единъ wт дни цр҃ь алеѯандръ нѣкоего болна челокѣка лежаща". Як. 128.

к. 131 об. Слово стго кирила wт исходѣ дш҃и и о к. мытарствъ. „Єыже таины не вѣдать мнози, сїю нам кирилъ философъ повѣда". — Сей твір безпідставно признавано Кирилови Туровскому, пор. Калайдовичъ, Памятники стр. 92—101. Із сього рукопису вид. І. Франко, Памятки IV, 196—206.

к. 134. Поученїе хр҃тїанѡм їѡанна златоустаго. „Ѹзриши аще кого живоущa в' заповѣдехъ гн҃ихъ. и въ кротости и въ мдрости. смиренѣ книгамъ прилежаща". Яковл. 130.

к. 134 об. Слово стыхъ wц҃ь. о тѧзиотѣ. „Иже въ картаганьи бысть в' лѣта патрикїа никиты". Яковл. 131 і ст. 226 і 227, пор. Combefis, Auctarium Bibliothecae gr. noviss. I, 324.

к. 135 об. Слово їѡанна Златоустаго w слепци. егоже wчи wврѣзе хс҃. въ ерихѡнѣ градыи. „Мы ѕбо да слышим вѣрнїи сказанїе wт евглїа". Яковл. 132, стор. 190, 218—219.

к. 136 об. Слово стыхъ wц҃ь w врѣменнѣмъ житїи. „Єже подобает нам братїе в кратцемь сем житїи творити". Яковл. 133.

к. 137. Слово о нѣкою двою соусѣдѕ шевцѕ. „Послоушаите и w сем, бѣста два соусѣда шевца. в' коупѣ живѣща". Яковл. 134, пор. Костомаровъ, Пам. стар. рус. слов. I, 87.

к. 138. Слово стыхъ wц҃ь о правдѣ и w неправдѣ. „Ѹбо пръвѣе быс правда бг҃мъ сътворена въ чл҃вцех потом же wт непрїазнина дѣйства неправда въста". Яковл. 135, пор. Ів. Франко, Пісня про правду і неправду (Записки Наук. Тов. ім. Шевч. т. LXX, стор. 5—69).

к. 138 об. Слово w покаанїи грѣшныхъ. „Како видѣ сїю вещь, повѣда блженный павелъ простыи сн҃никъ

Wца антоныа... одинаго брата видѣ черна дш҃ею, бѣси же оба полы его. мазницею имше за носъ влечахоу". Як. 136.

к. 139 об. Слово сѣго ефрѣма w втором пришествїи бж҃їи. „Я егда житїа чл҃кwм лѣта рѣчнаа скончаютсѧ прїити имат гс҃ъ съ н҃бсѣ. съ силою и со славою многою безчисленою сѣдити всѣм. и wдати комѹждо подѣлом". Як. 137, пор. Ів. Франко, Памятки IV, ст. 360.

к. 144 об. Слово w недл҃и блженаго евсѣвьа архиепископоу па. „Недели сѣщи по ѵтрени сѣдящю евсѣвїю блж҃еномѹ еп҃ѹ. пришед цр҃ь александеръ въпроси гл҃а". Після слів — „въ тъ дн҃ь бл҃говѣсти гаврїилъ архаг҃ъ дв҃ци мрїи" 8 речень зачеркнуто („в' тъ дн҃ь гс҃ ѵчнкwм своим таинаа на вечр҃и преда, о прїатїи тѣла и крови. и запокѣдав памат҃ь свою тако творити памат҃ь бо га҃ ба҃ нашего дн҃ь тъ, тог҃ дѣла недла наречна быс҃ а пръвнѣе гн҃а мѵкы пръвыи дн҃ь именовашесѧ") — далї йде: „в' тъ бо дн҃ь нача бг҃ъ тварь строити". Яковл. 138, пор. Migne, Patr. gr. 86, ч. I, стор. 413.

к. 147. Слово w недл҃и їакова брата гн҃а. еп҃па їерслимскаго. „Хс҃ бж҃ почи wт дѣлъ своих҃ въ з҃ дн҃ь". Яковл. 139.

к. 149. Слово їѡанна Златоустаг поученїе дш҃еполезно. „Иже дѣла злаа погыбающаго житїа сего възненавидит тъ спст҃ъ дш҃ю свою". Яковл. 140, ст. 191.

к. 150. того же: еже не wчаатисѧ сѫсенїа. „Сего житїа матежь разсмотрите w чл҃вци доколе ѵбо не помаанемсѧ". Яковл. 141.

к. 150 об. Слово сѣго ефрѣма w кончинѣ мира. „Тѣмъ боитесѧ братїе грозы и страха соудa бж҃їа в' незапоу бо дн҃ь тъ наидет страшныи, а аще не ѵготовимсѧ добродѣтелми". За сим слїдує продовженє другої статї — притчи о сребролюбци і змії: „едїноу заповѣдь престѵпль всѣх҃ лишисѧ бл҃гъ. и раа бысе изгнанъ". Яковл. 142, пор. Правосл. Собес. 1858, т. II, 475—480.

к. 153. Слово о тативѣм слѣпци. „Бѣ нѣкїй слѣпець въ восточнѣи странѣ, в' мѣстѣ рекомѣмъ навлонъ". Яковл. 144.

к. 153 об. Сказанїе сѣго афанасїа, архїеппа александрьского къ антиwх҃ѹ кн҃зю въпросившю.

„Ѡ коуда въ ср҃дци чл҃къ бываютъ помыслы и словеса хоулна и неподобна, и самаг бг҃а многажды беществующе". Дальше ідуть питаня: „каа є҃ вещь сама та дш҃а чл҃ча...", „кымъ образомъ дш҃а Ѡ телеси Ѳходитъ", „чтоже нн҃ѣ є҃ дѣло тамо, Ѳселе взѧтым дш҃амъ"; чи давати бідним приличдно, як хто із вірних розтратить майно невірного, як розуміти — „въ всѣхъ языцех҃ боишсѧ бг҃а. и творѧи правдѫ приятенъ бѫдетъ бг҃ом". Яковл. 145.

к. 155. Поученїе їѡанна златѫстаго на памѧт апл҃а или мч҃ника. „Да есте вѣдѫще братїе и сестры, ꙗко в' сїи дн҃ь памѧт ст҃го їмрк. въ цр҃квъ вси да снидетесѧ Ѡ мала и до велика". Яковл. 146.

к. 155 об. Слово другое ѡбщее ст҃ым поученїе їѡанна златѫстаго. „Братїе прн҃о жадет спсн҃їѧ нашего хс҃ бж҃ нашь. и всегда призываа ны, не престает мнозѣми ѫчители". — В сім слові обличають ся і ті, що кладуть треби ідолам, „и еже въ ѫстрѣчю, вчех҃ в' полазъ и вптичь граи вѣрѫютъ". Як. 147, пор. Срезневскій, Древніе памятники письма и языка, первое изд. 199—202.

к. 157. Слово ст҃го Ѻца ефрѣма ѡ казнех҃ бж҃їих҃ и о ратех҃. „Ѹдивимсѧ братїе и почѫдимсѧ. чл҃колюбїю и мл҃сти бг҃а нашего. како не хощетъ ни ѡдинаго нас҃ смрти въ грѣсѣх҃". Яковл. 148, пор. Пѣтуховъ, Серапіонъ Владимірскій, ст. 7—10.

к. 157. Посланїе нѣкоего Ѻца къ сн҃оу дх҃овномѫ. „Желаю люби(ми)че спсенїа твоего. тѣм блг҃овенїе даюти. вѣси бо ты сн҃ѫ и чадо, дх҃ѡм родимое, еже вдал ми бг҃ъ ѫчн҃їа талантъ". Яковл. 149.

к. 158 об. Поученїе ст҃ых҃ Ѻць дш҃еполезно. „Ещѐ вы се извѣщаю любимїи, понеже вижю вы ѕбо приходѧща къ цр҃кви". Яковл. 150.

к. 159 об. Слово ѡ филиповѣ постѣ иже пред ржствомъ х҃вымъ. „Братїе се врѣмѧ є҃ въздержанїю, ставленыи постъ ст҃ыми нашими ѫчители". Яковл. 151 і стор. 210—212, 219, пор. Правосл. Собес. 1859, т. II, стор. 453—455.

к. 160 об. Поученїе ст҃го и великаго Ѻца василїа. „Оустроимте любимїи, спсенїе дш҃амъ своимъ в' малое

се врѣмѧ“ — рада умираючим розпорядитись майном. Яковл. 152, пор. Правосл. Собес. 1858, т. III, ст. 509–512.

к. 161. Поученїе стго ѿца генадїа патрїарха. „Желаю любимїи и се вы изкѣстити, да бг҃оугодно пожившe спс҃етесѧ. мене ѿца послѹшаите чада“. Яковл. 153, пор. Архангельскій, Творенія отцовъ церкви IV, 11–13.

к. 162. Слово стго ѿца афанасьа алеѯандрьскаго еже не осѹжати. „Еже что ѕко не подобает или съгрѣшающихъ оглати“. Яковл. 154.

к. 162 об. Слово їѡанна златоустаго еже не осѹжати но ѹчити. „Мысльно да слышите. еже гк҃ реч къ стѣмь еѵг҃лїи, не сѹдитесѧ да не wсѹжени вѹдете“. Як. 155.

к. 163 об. Слово w черьци егwж вѣси ·хотѣлан прельстити. „Ѹко сѣдѧше безмлъствѹи брат. и хотѧхѹ вѣси прельстити его“. Як. 156.

к. 164. Слово петра черноризца о житии сем. „И аще кто w чл҃къ. ѕкорьı и скорби и вѣдьı прїемлет в хѹдом житїи сем, тѫ҃ къ оном вѣце ѿ бг҃а къ велицѣ чcти боудетъ“. Як. 157.

к. 165. Слово ѿ патерика о нѣкоем игѹменѣ. „Окцiемѹ житїю началникъ имыи с҃. братїи к' манастыри своемь“. Як. 158.

к. 165 об. Слово о нѣкоем кѹпци бг҃обоязникѣ. „ѿ семь покѣда ешѣ҃ъ евсквїи. бѣ коупець къ алеѯандрїи и бг҃обоязникъ“. Як. 159 і ст. 215–216, пор. Migne, Patr. gr. т. 87, гл. 187.

к. 166 об. Слово ѿ пандока о снѣхъ. „ѿ снѣхъ антихѫ гл҃етъ. понеж нѣцїи вѣрѹ имше снѫм и вѣры wстаiшасѧ, сего ради вам написаем, ꙗко не подобает вѣры ꙗти сномъ“.

к. 167. Прор҃чество исаино сн҃а амосова, иж прор҃чьствова с' рыданiем о послѣдних дн҃ехъ провидѣвъ дх҃wм стым҃ъ хотѧщих быти ны. ѿ чл҃ци слышите тако гл҃етъ гк҃ и внемлѣте гл҃ы ѕстъ моих“. Як. 162, стор. 262—264, пор. І. Франко, Памятки т. IV, стор. 249—252.

к. 168 об. Слово о неповѣданїи грѣхов. „ѿцю етерѹ живѹщю близъ старца зинона. сего нѣкто о помыслех въпроси“.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 114827

к. 169 об. Слово стго оца кирила о нбныхъ силахъ. „О небытїа к' бытїе бгатыи члколюбець бъ сътвори мира сего".

к. 170. Слово генадїа патрїарха константина града о чт8щихъ многыа книгы. „О чаче что трб8еши многыхъ ища книгъ". — Се остатня стаття Ізмараґда, означена в оглавленію 164. — Як. ст. 18, ч. 40, пор. Архангельскій op. cit. IV, ст. 9—10.

Відсилачі дописані головно до книги В. А. Яковлевъ, Къ литературной исторіи древне-русскихъ сборниковъ Опытъ изслѣдованія „Измарагда". Одесса 1893.

„Прелога" *уривок*, 170 об. — 247 об.

к. 170 об. Стго василыа епа амасинскаго посланїе к' нкоемв иноквкпадшемв въ Очаянїе. „Ухы мнѣ что имам писати тобѣ или что помыслю иже на трїехъ пвтехъ повръженный. аще ко прїидв к' помѣновенїе пръва ти свѣтнаго хожденїа, егда та объдръжаше бгатство и малыа славица 8жасашсм и егда wкр8жлахв тебе ласкавци множество". — Се посланіе містить у собі богато виписок із старозавітних і святоотческих книг, як напр. Давида, Малахії, Єзекіїла, Второзаконія, Івана Зл., Григорія, Теодорита, Атанасия — з окремими статями:

к. 179 О соугубь житель'ствѣ. „Аще ли же что и прекрасное къспрїимет кто аще и жестоко к' началѣ. паче и бѣдно исправлѣемо видитсм. но имать позаконнѣм страданїи тръпѣнїи дарованїа чюдѣйша и достохвална".

к. 180 Василье wинокыхъ и мирьскыхъ. „О отверженїи иночествѣмъ житїи вѣцыа реч".

к. 190. Павликїанскам ересь. „При нечтивѣм'же копронимѣ нечтивам си и когомерьскам прозвбе ересь".

к. 203. Послѣднее видѣние стого пророка данила. „Тако гл̃ет гь. горе тобѣ земли егда агг̃льское скипетро в тобѣ цр̃ствбет. Відомий апокріф. Отсей текст надрукований Ів. Франком, див. Памятки IV, стор. 255—257. Пор. В. Истринъ, Слово Меѳодія Патарского и Послѣднее видѣніе Даніила. Москва, 1898, стор. 255 і д.

к. 205. Василїа архїепп̃а кесарїа каппадокїйскыа бесѣда на р̃ждство хв̃о". Хв̃о р̃ждество еже вѣсное и пр̃вое. и wсобное того бж̃ства. мл̃чаниемъ да почитлетсѧ".

к. 209. Иже въ ст̃ыхъ wц̃а нашего їwанна архиепп̃а константина града злат8стаго слово на р̃ждство г̃а бг̃а и сп̃са нашего їс̃ хр̃а. „Нн̃ѣ моего ест̃ва wбетшанию обновленїе приходит. адамова злонравїа назва исцѣлѣетсѧ".

к. 213. того самого: „Хоу̃ праведномоу сл̃нцѣ днес w двы пр̃чтыѧ въсїавшоу т̃ма нечеста wкѣже".

к. 215. В тоиж дн̃ь иже въ ст̃ыхъ wц̃а нш̃его їwанна архїепп̃а константина града злат8стаго слов на р̃ждство г̃а нашег їс̃ хр̃а. „Что сїе дн̃ь знаменїе прорицанїю виждѧ и таины страшны и дивны зрю".

к. 217. Иже въ ст̃ыхъ wц̃а нашег епифанїа архїепп̃а бывшаго в̃ кипрѣ, похвала w ст̃ѣ бц̃и м̃рїи и w воплощенїи г̃а нашег̃ їс̃ хр̃а". „Снмающїѧ свѣтлыѧ бц̃а зарѧ велїа и непостигномы силы нб̃есе и землѧ и мира всего таное чюдо".

к. 222. Иже въ ст̃ыхъ wц̃а нашег їwанна архїепп̃а константина града злат8стаг. слов w иродѣ и младенцех избїенныхъ хр̃а ради. „Хотѣлъ быхъ вы нын8 дх̃овнаѧ словеса повѣдовати".

к. 224. того самого: слово на сѧтаѧ бг̃оѧвленїѧ. „Да wкр̃ъзаютсѧ всѧка 8ста днес къ богоѧвленїю". — 224. карта очевидно пізнїще вставлена: папір тонкий, чорнило і киновар свіжійші; почерк инший. — 225. к. містить продовженє проповіди св. Івана.

к. 228. Їоуліана епп̃а тавїйскаг̃ слово на ст̃ое крщ̃нїе г̃а нашег̃ їс̃8 хр̃а. „Иже зданїю вл̃дка. w нѣкдръ нам wчѣскыхъ пр̃їнде".

к. 235. Слово на проскѣщение г̃а нашего їс̃ хр̃а їwанна златоустаго. „Хс̃ и Гѣ, свѣтъ великыи и в̃ нынѣшнїи ст̃ыи дн̃ь пришелъ есть къ їрдан8 рецѣ".

к. 240 об. мц̃а марта въ кѣ. слово иже въ ст̃ыхъ wц̃а нашего їwанна дамаскына на бл̃говѣщенїе престыѧ влч̃ца нашеѧ бц̃а. „Нн̃ѣшнем8 чт̃ном8 и цр̃ьском8 събранїю свѣтлом8 и пречюдном8, въ-

споминанїю страны колѣна языци". Ся проповідь (пор. Migne Patr. gr. t. 96 p. 647—50, 643—8, 651 ss.) складаєть ся із двох частий: проповіди з величаніями-похвалами Богородиці і діялоґа Марії з ангелом, а далї в Йосифом. Величанія першої части проповіди зложені на взір: „Радоуисѧ wбрадованнаѧ иже w дѣтъства к' самаѧ сѫ стыхъ воспитаюшисѧ, възрастъши же и родословившисѧ и w а҃ггла тайно пищю пріемши" 241 об. 1. — Таких величаній 23. Послїдне, по котрім зачинаєть ся діялог: „радуисѧ wбрадованнаѧ. хрстїанom дивное и блгоувѣтикое привѣжище. и всако и велико сдѣланѣи доброт҃ѣ превышнее чюдо"... „но сиѧ убо мы грѣшнїи w бг҃одухновеных писанїи навчивше(сѧ) къ нѣи҃ои невѣсте недостоинными устнами бесѣдоваxомъ. придѣмъ убо прочее къ бж҃твенномu блговѣщенїю. архаггла гаврїила и услышим иже к' непорочнѣи ѹкрам гл҃аше. слыши преславнаѧ словеса ѹтаенаѧ вышняго. слыши се зачнеши во чревѣ и родиши сн҃ъ и наречеши имѧ емu їс҃. оуготовисѧ прочее на хв҃о пришествїе пріидоx благовѣстити цѣадимаѧ товѣ прежде сложѣнїа мирu". На се відповідає 242 об. 1: „к҃ц҃а. Wиди града моего и wчьствїѧ чѧче wиди, и тощно моеѧ остави сѧ хыжа. далече wбѣгни w предверїа моего гл҃ми ми и нетаково благовѣщенїе моемu смирению приноси. а҃гг҃ъ. Съвѣт древнїи исполнити хотѧ бг҃ъ и восхотѣвъ помиловати заклоужшаго чл҃ка чл҃къ быти изволилъ есть. и почто прочее мое не пріемлеши целованїе съ всакою радостїю обрадованнаѧ. к҃ц҃а. Видѧщи юноше блговиднаго неописаннаго зрака твоего, и образu свѣтозрачїе. и гл҃ы твоѧ слышu иже николиж слышаx. и мню яко прелстит мѧ пришелъ еси". Пор. Востоковъ, Описаніе рукоп. Рум. музея № 188 к. 299, № 434 к. 393 і № 437 к. 470 и Петровъ, Описаніе рукоп. Кіев. Дух. Акад. №. 529 к. 42. Бібліотека львівского університету, рукоп. 1 В. 1, стор. 283—306. Се слово появило ся факсімільованим виданем О—ва любит. древ. письм. N. XII, 1877 р. із Торжественника Моск. Синод. б-ки 1675 р. № 213 (306). Редакція виданого слова цїкава тим, що відріжняє саме слово від діялоґа, додаючи до заголовка (як у нас): „сѣть же зде гл҃и вѣкwмъ грѣчьскимъ архангл҃ови, и кг҃дчнїи вѣщанию и отвѣти".

На 247 об. читаєм скорописну записку: „Сиѧ книга рекомаѧ прелогъ є^с власнаѧ єго мл҃ти Пана Єустафиѧ Шѵмлянского Ротмистра Єго Короля М҃ти Иѡанна Казимера. Которѵю придалъ до манастира Чорногодѣлка своим коштом ѳѵндованого, Ѵспениѧ Прчтѣ҃ Бц҃и Владчци, к҃ѣчними часи. Я кто би ею мѣлъ ѡддали ѿ сего храма нехай҃ бѵде анадема проклѧтъ аминъ“.

Із змісту статей видно, що збірка, якої частину маємо перед собою, зовсім не Пролог, а власне тзв. Торжественник, тоб то збірка просторих Промов на празники Господські, Богородичні та значнїйших святих.

Паренезис — Ркп. полууставом XV. в. на папері знаку ✱——✕

к. 248. Книга сѵ҃го Єфрема гл҃ема греческымъ ꙗзыкомъ паренисисъ. сказаетжесѧ паренисис^с. притчѧ ѕтѣкшенїа, моленїа, поѹченїа, наказанїа, потрѣкна къ различнымъ дш҃евным ползам. сказанїе ѡ самом ефреме сирине, и ѡ двоу бл҃ѕдницю. „Сь ѕко прдбнын ѿц҃ь нашь ефрѣмъ родѡм бѣ сиринъ, ѿ града едеска. родителю хрстїанѕ сн҃ъ“.

к. 249. Сказанїе ѡ самом ефрѣме и ѡ двою бл҃ѕдниц҃ѕ. и ѡ сѵ҃томъ василїи. слово в҃. „Бѣ етеръ моуж на вѣстоцѣ именем ефрѣмъ родом сыи сиринъ, сѣ бѣ чл҃къ бг҃очтивъ, ѡгрѣбѧ сѧ ѿ всякыѧ злы҃ вещи“.

к. 249 об. Ѿселе починати ефрѣмъ чести. к пн҃длок сѵ҃го великаго поста. сѵ҃го ѿца нашего ефрѣма сирина. слово а҃. е. ѡ ѿкровенїи бж҃їи ѡж ѡ сѵ҃том и ѡ ползѣ дш҃и, и ѡ ѕмиленїи, и ѡ подвизѣ дх҃овнѣмъ бл҃ки ѿче. „Ꙗзъ ефремъ грѣшныи, неразѕмныи, слабыи, пр҃сноуныи, на подвизанїе дх҃овное гл҃ю камъ“.

к. 251 об. Наказанїе ѡ разѕмѣ книг҃, слов. в҃. „Слава тобѣ бж҃е слак тобѣ. и паки реѕ слава тобѣ бж҃е. хвалимыи прѣвозносимыи къ вѣки. хвалити дол҃жни есмы къзлюблении бг҃а выня“.

к. 252. стаго ефрѣма поноженїе къ благочестїю слово д. „Възлюблене крестїанин еси вжїею благдтїю то съблюд' заповѣди гā нашего їс хā. и спсенъ боудеши“.

к. 253. тогож ефрѣма наказанїе к' новоначалным черницемъ wдобродѣтели. слов. ѕ.

к. 254. наказанїе w страсѣ вжїи. з. „Възлюблене. се прѣдлагаю ти дроугое прѣдложенїе w гѣ. аще сохранишї е. послѣжде дасть ти веселїе“.

к. 254 об. наказанїе w кротости. з. „Възлюблене. аще сътвориши начало добродѣтели, подвизаисѧ ꙗко да свершиши до конца“.

к. 255. тогож ефрѣма наказанїе w всѧкшм дѣлѣ стерпѣнїемъ и надѣжею, слов. и. „Брате w роучнѣмъ дѣлѣ не пренемогаи“.

к. 256. тогож наказанїе w нскусѣх д. „И w врѣмени не пренемагаи. въ твое бо похотѣнїе вложитъ врагъ безврѣмене ꙗко да не терпѧ братъ гладкаго похотѣнїѧ. бѣжитъ поприще“.

к. 256 об. Наказанїе w смущенїи ї. „Възлюблене. ѕкланаисѧ w лица находѧщим ти помысламъ начало бо подвизанїемъ есть“.

к. 257. Стго wца нашего ефрѣма наказанїе w подвизѣ. аї. „Брате подвизаисѧ. ꙗко добрыи воинъ їс хвъ“.

к. 257 об. Наказанїе w смѣренїи. слов. вї. „Брате аще wверглъсѧ еси свѣтнаго житїа. и внидеши въ wбщежитїе и преданъ бѫдеши игѫменом братѫ дрѫгомѫ“.

к. 258 об. Наказанїе w въздержанїи w всего зла дѣла. слов. дї. „Брате порѫчилъсѧ еси пеписѧ w своеи дши. прѣпоѧши чресла своѧ ꙗко моужь“.

к. 259. Стго wца нашего ефрѣма. наказанїе ꙗко подобаетъ сразѫженїем все творити. и кратїю ѫчити. слов аї. „Подобноу съзидаетсѧ градъ. и по съвершени быкаетъ кранъ, нъ неможетъ невѣжда недоумѣѧ“.

к. 260. наказанїе. w хотѧщих великомѫ wразѫ. слово єї. „Брате сподобилъ ли сѧ еси стмѫ wболченїю мнишьскомѫ. не възнесисѧ терпѣнїемъ на градѫщее врѣмѧ“.

к. 261. сѧ̃го ѻ҃ца нашего ефр҃ма наказанїе ѡ тщеславїи. и гордыни. слово. sї̃. „Брате что прелщаешисѧ. покр҃жаемъ дїаволомъ, преходѧ степ҃нь иже, не есть на ѕемр҃хъ“.

к. 261 об. наказанїе. ѡ бодрости на дх҃овныи трѹдъ слово зї̃. „Брате егда клеплеть ти брат нощью ꙗко да въстанеши на славословїе бж҃їе“.

к. 262. наказанїе. ꙗко подобаеть съ страхом въ цр҃кви стоѧт. иї̃. „Възлюбленїи. поразмр҃кимо стоѧщѧ пред земнымъ цр҃емъ“.

к. 262 об. наказанїе. ѡ л҃кности. и ѡ трьп҃нїи. слово дї̃. „Брате помышлѧю. ꙗко три сѹт др҃манїѧ“.

к. 263 об. сѧ̃го ѻ҃ца нашего ефр҃ма наказанїе. ѡ пр҃кословїи и притча ѡ трѹд҃к мнишьст҃кмъ, слово к̃. „Яще ключитсѧ н҃кѣкоромѹ братѹ. прїити въ мнишьское житїе ѿ н҃кѣкоѥ вины“.

к. 264 об. наказанїе. ѡ иск҃ѹс҃кхъ вражїих, съ ѡбщежи҃тѹющими мнихи (слово. кѧ̃). „Съ ѡбщежи҃тѹющими ѕнымї мнихи. различно боретсѧ врагъ“.

к. 265 об. сѧ̃го ѻ҃ца нш҃его ефр҃ма наказанїе. ꙗко не подобаеть черньцю ѿлѹчатис ѿ братїѧ и манастырѧ. слово кв̃.

к. 268. ѥже подобаеть на ѥдиом м҃ст҃к жити мних҃ѹ до кончины своѥѧ. кг̃. „Вложит помыслъ братоу. селико л҃кт имаши къ сѧ̃мъ семь м҃ст҃к гѣи работаѧ“.

к. 268 об. ꙗк҃ не подобаеть см҃ѧтисѧ мнїх҃ѹ ни гл҃ѧмитис҃. слов. кд̃. „Начало разкращенїю дш҃и мних҃овъ см҃кхъ и дерзость“.

к. 270 об. поученїе къ ѕным мних҃ом. ѡ послѹшанїи слов. кѕ̃. „Вънемли ѕво сев҃к ѿ ѕности еда когда л҃кностїю и см҃ѣхом погѹбиши вр҃кма, ко ин҃кмъ ѿ нн҃к“.

к. 272. ѡ терп҃нїи и слабости. кз̃. „Любимици бѹдем ꙗко храбрїи воини. за цр҃ѧ нашего ѕмїѧюще“.

На 3-х вклеѣних листах читаєм сл. 27 е: ѥже непр҃ходити ѿм҃ста на м҃ста мнїх҃ѹ; 28 — е. — ѡ любкви и ѡ прїѧтїи кл҃ѧдившаго брата; 29 — е: ѡ поладїи черньци иже безстраха бж҃їѧ живѧше внепокорстве.

к. 273 об. притча. ѡ страннолюбїи. наказанїе еж имѫщемѹ дается. слов л̃. „Пишется, имоущемѹ дастьсѧ и избыточьствѹетъ“.

к. 274 еже сто̃ѧ въ сборѣ. или ходѧ ѡмраченїемь своимъ падет не земли внезапѹ. л̃а̃. „Брате, аще кто ѿ говѣйныѧ братѧ, стоѧ въ сборѣ и ходѧ ѡмраченїемъ своимъ внезапоу падетсѧ ницъ“.

к. 275. ѡ смиренѣй мдрости. слов лв̃. „Възлюблене аще полѹчиши прѣдостоанїе. ако в'зити ти на вышнїи стѣпенъ чьсти“.

к. 275 об. ако подобает крстїаноу долготерпѣливоу быти. и безлобивѹ къ всѣмъ. слов. лг̃. „Аще приключит тиѥ злоба. не въ злобѹ сї ѣа полагаи брате“.

к. 276 об. ѡ стр̃стех плотскыхъ. слов. лд̃. „Моужь дн̃и своѧ въ лѣности живыи. самсѧ прелщаетъ“.

к. 277. ако подобаетъ ѹтѣшати пренемагающѹю братїю. а не ѡпытати. лѣ̃. „Братъ искаше своего брата. и ѡкрѣтъ его рѣч̃ к немѹ где бѣ брате“.

к. 279 об. како подобает чтѹщемѹ къ ѹши братїи прилѣжно почести слово л̃ѕ̃. „Брате аще повелѣно ти бѹдет. почїсти въ ѹши братїи. знаменаи съ опытанїемъ кде кончалъ естъ начныи“.

ѡ сѹпротивныхъ помыслѣхъ. и ѡ храненїи двства цѣломдрїем. лз̃. „Братѹ или сестрѣ. вложит помыслы нечт̃ыи бѣсъ гл̃ѧ, не всѧ ли часы одержимъ еси блѹдом“.

к. 281. ѡ чстотѣ телѣснѣи. и ѡ любви духовнѣй. слов. лн̃. „Възлюбленыи брате. ѹподобїсѧ чт̃отою фюникови. фюникъ бо срдце точїю бѣло имат. ѡ кр̃стъ же его червїи полно естъ ѡколо бѣли его“.

к. 281 об. еже не намѣтати ѡчїма. но долоу имѣти ѡчи. въпросъ. слово лд̃. „Чимь оупражнѣетсѧ брань блоудна. въздержанїем ли брашеньным, или ни. ѿвѣт, не токмо въздержанїемь брашеньным, но еже въздержании ѡчи“.

к. 282 об. ако да терпим до конца. бещестїе и скорби съ кротости. слов. м̃. „Мнише нѣси лї сѧ

обѣщалъ хс̃ѕ ѕгодити, то како напасти и скорби и находящих ти ѿ сѵпостата не терпиши храборьски".

к. 284. наказанїе ѡ говѣнїи. и страсѣ бж̃и. еже ес̃ правыи поѵт мниховѵ. слово. мѧ̃. „Брате внемли совѣ зѣло. погѕби праваго пѕти".

к. 285. наказанїе к непокорывым. и ѡ ѵстроенїи, и ѡ страсѣ бжїи, и ѡ сѕдѣ бѕдѵщем. мв̃. „Брате, аще пришед братъ молит тѧ гл̃ѧ, прїиди с нами прїобщїсѧ крови, съвѣтъ нашь съставим в коупѣ".

к. 288. ѡ покаанїи. ꙗко да не ѿчаем себе грѣх ради, ниже паѯы дерзаемъ правды ради, бл̃сви ѿч. мг̃. „Ѵмилисѧ дш̃е моѧ ѕмилїсѧ, ѡ всѣхъ блг̃ыхъ ꙗже еси прїѧла ѿ бг̃а и несохранила".

к. 290 об. сказанїе ѡ ѿпадающих ѿ своеѧ лѣности. и не пиющих виноѵ ѡ грѣсѣхъ. слово мд̃. „Брате мнишьскомѕ жїтїю похотѣлъ еси, добрѕ дѣлѕ похотѣ. аще съхранишие до конца".

к. 293 об. наказанїе ѡ блаженых черноризцех творящих колю бж̃ю втерпѣнїи. мѕ̃. „Бл̃жнъ есть черноризець иже възненавидитъ житие чл̃чьское".

к. 296 об. ѡ бѕдѕщем соудѣ. и ѡ бг̃атѣмъ и ѡ мести. и ѡ вѣчнѣи мѕцѣ. слово. мз̃. „Бг̃ъ сы̀ блгыи и члколюбець многи нам ѡбразовалъ есть. поути сп̃сенїѧ".

к. 300 об. ѡ дѣвствѣ и ѡ храненїи чстоты телесныѧ. слов. мй̃. „Ѡ дѣвствѣ и ѡ сц̃енїи дш̃евнѣмъ гл̃ю".

к. 302. (вставлені 4 к.) на исправленїе стретно живѕщих, и чти и санокъ взискающих. слово мд. „Подвижюс братїе мои".

к. 303 об. тогож ефрѣма ѡ стрсти сп̃сокѣ. слово. н̃. „Боюсѧ гл̃ати и ꙗзыком косноѵтис страшнѣи повѣсти сп̃сокѣ".

к. 305. (вставл. 5—7 к.) того же: егда прїидоша к немоѵ братїа иного манастыра въпросиша й̃ ѡ дѣтелех слово нѳ̃. имы глав к̃. прологъ: „Бл̃жю вашю жизнь ѡ х̃олюбци", глави 1—6, без кінця „не презрит брата в напастех"; слїдують части глави 9-оï „нїе стѧжить. ꙗко терпѣнїе надежю имать" — глави 12-оï „си-

цевыи тихости кромѣ есть. сицевыи мира чюжь есть"; засим 306 к. з продовженем 17-оï главы: „во всякои вещи правъ и истиненъ" і пр. гл.

к. 306 об. тогож. ѡ непокорствѣ. и роптанїи. глав. ді̃. слов. ѯ̃д̃. Проклатъ и шкаменъ. иже послѹшанїа не стяжит, но роптанїе на всѣхъ творит, сицевыи в манастыри язва всѣмъ велика".

к. 307. тогож ефрѣма. поꙋченїе ѡ том еже не имѣти зависти ни ревности. глав. к̃. слов. о̃. „Блаженъ иже зависти и ревности не послѣдова. имѣяже единѹ ѿ сею, ѡбое имат".

тогоже ѡ зависти и ревности, кā. оā. „Всиⷯ же себе ѹязвивыи шкаменъ есть. и сѣ причастьникъ есть дияволоꙋ".

к. 307 об. тогож. наказанїе еже не быти клеветнїкѹ. глав. кв̃. слов. ов̃. „Блаженъ и требляженъ. иже своего языка не ѡскоститъ на дроꙋга клеветою. и языкомъ срдца не ѡскверним".

к. 308. тогож поꙋченїе ѡ клеветѣ. глав. кг̃. ог̃. „Наслажаимсѧ въ клеветахъ дроꙋга своего. сѐ шкѣ есть яко имже шклевецет".

ѡ въздрѣжанїи. глава. кд̃. слово. од̃. „Блаженъ въистинноꙋ, и требляженъ съхранивыи въздержанїе".

к. 309. ѡ невъздержанїи глав. кѣ̃. слово. оѣ̃. „Яне въздержаи себе и не имѣѧ въздержанїа. къ всякомъ безоꙋмьствѣ ѹдобь ѹязнет".

к. 310. Тогож ефрѣма наказанїе ѡ любви. и разоꙋмѣ. слов. оѕ̃. „Любимиче аще сподобишїсѧ разѹма и расѹженїа. или дарованїю ицѣленїемъ".

к. 310 об. тогож наказанїе. ѡ злоѡбычныⷯ мыслѣⷯъ. да не творим волѧ иⷯ. слов. оз̃. „Ицѣмже ѡбразом мѣчь жилы прѣсѣкаетъ конеки и всадника низлагаетъ. тако и злоѡбичнаѧ мысль пресѣкаетъ простертїе дш̃ное и скорѣ прилагаѥт".

к. 311 об. яко не подобаетъ клѧтис и заклинати оѝ. „Гоꙋ̃ и спсоу нашемоу їс̃ хоу̃ рекшѹ".

к. 313. тогож ефрѣма слово поносно къ согрѣшающим часто икающимсѧ всегда. од̃. До-

колѣ ѡ дрѣже держим врагом. ствариши емоу оугоднаѧ. доколѣ ѡ дрѣже телѣсным стр҃стемъ работаеши см҃ртоносномъ соущем".

к. 314. сказаніе ѡ братѣ съблазнившимсѧ ѡ проскоурѣ. рекше ѡ комканіи. слово. п. „Глаголоу ѡ нѣкоемъ братѣ ꙗко бывшоу собороу во врѣмѧ нед҃ли".

к. 315. наказаніе ѡ всѣком въздержаніи ѡбѣщавшихсѧ къ бо҃ мнишьскимъ житіем. цѣломдрьствовати. п҃а. „Болѣзнь ноудит мѧ изгл҃ти, и недостоиньство мое запрѣщает ми молчати, болѣзнь срдца моего нѣдит мѧ провѣщавати".

к. 317 об. тогож ефрѣма ѿ того слова. пооученіе ѡ покаанніи и ѡ въздании по дѣлом комоуждо, п҃в. „Брате въспрянем скоро покаанію. оубоимосѧ см҃ртнаго часа. еда внезапоу варит ны въ грѣсѣхъ".

к. 320 об. слово, ꙗко подобает мниѳоу в' постѣ и троудѣ. и въ смѣрѣніи пребывати, б҃га ради, п҃г. „Понеже оубо мира ѳвръгсѧ еси любимиче мои. то что к томоу покоу мирскаго ищеши".

к. 323 об. пооученіе ѡ ѕнынїи, и ѡ печали житіистей и ѡ покаанніи. п҃д. „Внемли оубо себѣ брате еда когда въ ѕнынїе предаси себе, в началоу ѕнынїю подобенъ боуд вчелѣ".

к. 326. с҃тго ефрѣма поученіе ѡ подвизѣ и ѡ слабости, ѡ зависти и ѡ тщеславіи. и ѡ покаанніи. п҃е. „Внемлете оубо себѣ любимици мои. подвизаитес ѡ своем спн҃іи. бесподвига бо никто же спн҃летсѧ ни вѣнчанъ бываетъ".

к. 328 об. наказаніе ѡ терпѣніи. и ѡ д҃шевнѣи добродѣтели, и ѡ бл҃гдти. г҃и бл҃сви ѡч҃. п҃з. „Внимаите себе брате. и терпите крѣпко и до скончанїа" — дальше заклеено, також заклеено і верхне поле тексту 329 к.

Із записок на полях рукописів зазначимо ось які: 34 к. chto niechce zamłodu pracować | To będzie nastarosc Storbow hercować. Chto po cudze Stawkie iedzie to | Treba wprud Swoie nagotować | czasem y zapłacić. — 93 к. Спси г҃и раба Бжого

евстафиа Шѵмлянского и чад его. всѣхъ по имены (полуустав). — 103 к. Po saranczy Roku 1749 Był Wielgi Głud żyto po dwadzieścia y Dwa zł: pułmiarek ieden . . . Pawel Cmientoski (?) — 124 об. Іосифъ Шѵмлѧский Млтию Бжїею Православныи епп҃ъ лвовский, Галицкии и Каменца Подолскаго. — 198 об. Іωсифъ Левицкїй Млтїею Бжїею и Стои Столици апт҃лскои епп҃ъ холмскїи, Белзкїи, Епп҃їи лѣцкои и Острожскои адмѣнѣстраторъ, Ꙗрхимандрїта . . . (1711—1730 р. див. Петрушевичъ, Холмская епархія 69 ст.). — 204 об. Помани Гд҃и и мене грѣшнаго раба своего Іеродиакона Софонїѧ во wбители сеи: [під рамами дописано тим же почерком], Болеховскїи: Панкевичъ. — 211 об. Czapla chuda Ryby iadła Swinia tłusta w błocie siadła. — На 224 об. читаємо вкладну, скорописю: „Сиѧ книга рекомаѧ Іѡана и Ефрема Сирїна Маѧт зостакати прї обителї стѣ҃ Сварїчовїи прї мн҃астирѣ храма Рождества пресѧт бц҃и ижъ сию киш (мененнѣю) книгѣ надал чт҃ный . . . wтецъ евъгень Шѵмлянскїй. тогож монастыра: а хтобы сию кныгѣ мѣл восхитити: такого неблагословенїемъ покрываем: и нафтемѣ предавлем: дѣлосѧ: в рокѣ тысѧча шестьсот шестьдесѧт перкого в томъ же рокѣ wтецъ Шѵмлянскїй и в манастырь ѕстѣпил: и пострижесѧ старцемъ Іωсафатом монастыра Новои.... и приемником его старцемъ Леонтием Монастыра скварчовского“. — 265 об. Помани Гд҃и раба Бжїа иеромонаха дионисїѧ во обители Сеи рокѣ бжиѧ ѧхч҃з: — 282 об. Иωанъкїй млтїю Бж҃їю епископъ мѣкачевскїй и всеѧ земѧѣ ѕгорскои [коло 1664 р. пор. Basilovits, Brevis notitia I. 102]. — 326 об. Pomni Panie na dawida i na tego Żyda Moszka Co u mnie ukradł pieniądze Z worka.

Правопись рукописів руської редакції. І так: ѫ правильно передано через ѹ, ю; ѧ уживаєть ся як нинїшне ꙗ, а місцями ѣ (напр. брѧма 3 б, бѹдѧше 3 б, бѧше 4); — ръ — стрічаємо рідко; ж стоїть зам. жд; з—с міняють ся: на зборѣ 41 $б_1$. зберетъ 52_2, 52 $б_1$, збирает 55_1 bis, 56_1, — освѣженїю здѣлнници 119_1 — чресъ 3, весчина 6 б, беспечали 39 $б^2$, 94_1, беспорока 66 $б_2$, ис породы 50_1; к зам. ѕ дуже часто: вгодници бо то бѧхѹ бг҃ѹ 4, вгодїа творѧще 6, вдолит 37 $б_2$, вчитъ 67 $б_1$; ѣ зам. о і на оборот: wпѳимѹ 4 б, w два 49 $б_2$, оптиолѹ сопѣлникѹ 55_1, иева 67 $б_1$, в їевѣ 88 $б_1$;

ѣ зам. ѣ часто, ѣ зам. ѣ рідше: седѣти 49 б$_1$, к свѣте 88 б$_1$ bis, к бедѣ 89$_1$, 89 б$_1$, дѣмона 546$_1$, 151$_1$, 264 б$_2$, елисавѣди 243$_1$, к пороце 243$_1$, ерѣки 100$_2$, июдѣескъ 304$_1$, 305$_2$, пременитсѧ 132$_1$, к невѣсте 242$_2$, исплѣтше 304$_1$, естествѣнымъ 107 б$_2$, мѣчетна 129 б$_1$, ѕкорѣнїем 304$_1$, на дрѣве 304 б$_2$ bis, 305$_2$, на крѣстѣ 305 б$_2$, распѣншим 305$_2$, в смѣсе 305 б$_2$, белѣгъ 204$_2$ (в знач. — знак), градѣ 204 б$_1$, рабѣ (vocat). 249 б$_1$, целѧеши 242 б$_2$, синѣць (зам. синьць) 105$_1$, на плѣцю своею 105$_1$; о зам. ѧ встрічаємо в таких случаях: порода 50$_1$, сотонѣ 54 б$_2$, 55$_1$, 113 б$_1$, 146 б$_2$, 156, двожды 132 б$_1$. Поодинокі правописні особенности: къмлица 67 б$_2$ (зам. кѣмлица), наоукъ 80 б$_1$ (в знач. навыкъ), посѧствѧи 83 б$_2$, одїного 88 б$_2$, родитїе 243$_1$, дожда 42$_2$, завѣсть 45$_2$, верблюдом 51 б$_1$, верьблюдом 51 б$_2$, чьпагъ 54 б$_2$, чѣпакъ 55$_1$, обеселити 55$_1$, ѕтишеют 56 б$_1$, ѿ ошлем челюсти 67$_2$, 122 б$_2$, злаго люм ѧби 122 б$_2$, безцисла 125 б$_2$, глень, иглѣмъ 154$_2$, їѡсиппъ 177$_1$, 178$_1$, и того и тыю 201$_1$, обѣщника 2, обещники 2 б, ремество 37 б$_1$. Нарештї треба зазначити старинні: ю по шипячих, ы по гортанних і часту заміну ї—и.

В текстах збірника стрічаємо повні окінченя — ыихъ, —имъ, —ыхъ рядом з короткими: о запокѣдехъ хѵалхъ 5; к запокѣдехъ бжїихъ 68$_1$, едїнол страны 88 б$_2$, всѣком хытрости 200$_1$, Хѳтосл 72$_2$ bis.

Замічені нами словарні особенности: борздꙑ ꙗзыкъ 73$_2$, къ вилови болванѧ 41 б$_1$, въстанники 124$_2$, въоусь възопиеть 204$_1$, держивыи (в зн. драчливый завадіяка) 83$_2$, достойна бы҃с дїачьства цркъкви 3 б, добродарствѧемъ ѿца 34, доволом 108$_2$, домочи всѣ смердит 83$_2$, дѣлником хр҃ым 5, видѣ бо мт҃рню желю 82$_2$, зеленникы 41 б, изницати 201$_2$, клюка (в знач. увертка) 66 б$_1$. клюсѣ (кінь) 4 б, крилика (зам. клирика) 87 б$_2$, крѣмъникы 2, 2 б, лѣпле 58$_1$, лѧдина 157$_2$, в' земли меглен'ѣ 88 б$_1$, моужатица 119$_2$, 128 б$_1$, нарѣчїе (слово) 3, 5 б, нѣгзютьс҃ всего имѣнїи 56$_1$, нѣгземи 71 б$_1$, нѣс҃ ми трев҃ѣ трѧда 2, нѣс҃ подоба рещи 3 б, обрѣтель 41$_2$ (в знач. користь), лѧче бы емѧ камень жерновый ожажеливъ ѡ шии его 88$_1$, къ шкроиницю 5, омедвив 33, осклабивсѧ 6 б, плищюеть 56$_2$, подгнѣта 52 б$_1$, 119$_1$, потаквы творѧти 83$_2$, прикѣчати 127$_2$, прикрѧтно 200 б$_2$, прокѧдит 66 б$_2$, поустош 56^1, 68$_1$, иже что бѧлхѧ на їѡанна и рякахѧсѧ цр҃мъ

ѕповающе 6 б, ралиѫ 2, рачища 6 б, ревноцами 67 $б_2$, самособное 201_2, самохот 38_1, 116 $б_2$, сраѕъ 66 $б_2$, славица 170 $б_1$, славохотьѫ 170_2, слоуѕъ 154^2, сотыи (сътворить ѕбїйство) 87_2, таче 4 bis, 6 б, ѕвѣдает 56_1, парѫшесѧ въ оукропѣ 3 б, ѕнаще съ звѣрьми в' пѹстыни жити 4, оурословїѫ 74 $б_2$, хизы 4, въ хласти 33, хоупава 138 $б_1$, цѣловати на кривѣ 40 $б_2$, чисмѫ 75_2, шевельство (паче всѧкоѫ хытрости) 200_1, варѫща себѣ ѧдцю 249_2.

II. Кормчі і Номоканони.

(Ркп. N. 55).

Кормча Ркп. полууставом кін. XV. в. середно-болгарської редакції, на 152 кк. Q гладженого паперу знаку ⊱———✕; прп. дошка в шкірі, вижолоблена по граням.

Букви ρ, з, ѕ, ц мають в нижніх рядках довгі черти; ѣ в титлах передано хрестиком +.

Починаєть ся 6-ою карткою 40-вого зшитка, що містить конець „протлъка“ 3-го правила — всего 3 стрічки „правило д̃. Дроугогвоѡїе въсѣко, въдомь да посиллетсѧ, епⷭкп̃ѕ, и поповѡмъ на блⷭвенїе начѧтка нѫ не ꙗко жрѣтвѫ, посилати въжрѣтьвникъ. иже єпк̃пѡмь, и презвитери да раздѣлѣкать дїаконѡмь, и прочїимь цр̃ковникомь въсѣмь. а не тькмо на свое насыщенїе събирати, и наслаждати сѧ єдини“.

Далї йдуть 8—11 правила; 3 к. починаєть ся кінцем 14-го правила „прѣслово въздати. и исправити. аще възможно ємѕ єⷭт. на ползѫ мнѡгынмь сѫщимь тамо. и се не по своеи воли сѣ творитъ. нѫ расѫжденїемь мнѡгыихъ епкп̃ь. и оумоленїемⷬ велїемь: — и; за сим ідуть дальші правила, з пропуском: 19, 24, 26, 35, 41—43, 49, 50, 53—57, 61—63, 68 і 70-го до 80-го правила, без кінця „протлъка“.

к. 24. „нїемь wсѫжⷣаєтъ. аще нешставѧтсѧ дѣла сего. нѣⷥ бо възможно, размѣшати несмѣсимаа. сирѣчь кесарева съ бжⷭтвными. халкидѡнскаго събора правило ѕ̃моє. и проклинати тъковыⷯ повелѣкаⷮ. аще не покаѫтсѧ.

Ѡ въселенскго пръваго събора. стꙑхъ тиї. бгонносныхъ Ѡцъ. събравшихсѧ привеликыѧ цр҃и константинѣ. на арїа бывшаго презвитера. въ алеѯандрискои цр҃кви. и́же хвалѣше на сн҃а бжїа. гд҃а наше іс҃а хр҃а. єгоже проклѧ стыи съкѡрь сѧ. и Ѡ цр҃кве извръже. и ѡ прѡчїихъ съ ниѧ. единомѫдръствѫщихъ емѹ. правила — 3 і 9.

к. 25. Ѡ д-го събѡра правилоѕ. — 9, 11, 13, 18, 22, 24, 25, 26.

к. 33 об. Посланїа запов҃дна. стго и великаго Ѡца нашего василїа. къ стмѹ амфилохїю. епископоу иконїискыѧ митрополїѧ. Прѣсловїе стго васиѧ — правила: 2–5, 7, 10, 11, 13, 14, 22, 26, 27, 29, 31, 32 (між 49 і 50 им листом 1 лист вирваний), — „Ѩще бо кто не Ѡпречетсѧ грѣха. покаати сѧ неможетъ. ниже прїѧть єст на покаанїе“ 43, 45, 49, 51, 52, 56–59, (між 53 і 54 кк. 1 лист недостає), „протлъкъ. Обаваанїа оубо єст. єже басньми, и призываніемъ бѣсовскыѧ. съдѣати нѣкаа, на покр҃ѣжденїе дрѹгымъ“, 66–79, 81–84.

к. 63. си сѫть запов҃ѣди стꙑхъ апл҃ъ. и стго Василїа. и прѡчїихъ съборъ стꙑхъ Ѡцъ.

к. 65. стго василїа епистолїа григорїѹ презвитероу. ꙗко Ѡлѫчитисѧ емѹже Ѡжены сѫщѫ съ нимъ.

к. 67. Епистолїа генадїа патрїарха, константина града.

к. 70 об. Епистолїа стго тарасїа архїепк҃па константинограда новаго рима къ андрїанѹ папѣ стго рима. єже не бывати съставленїа сщенства надарѣ имѣнїа тлѣннаго.

к. 73 об. стꙑхъ правило апслъ.

Ѡ дѣанїа стꙑхъ апл҃ъ. ѡ сщенствѣ.

к. 74. чьтенїа четврътаѓ црсгва.

к. 74 об. стго василїа ѡ томждє Ѡ протлъка исаиѧ пророка

к. 75 об. тоѓжѧе Ѡ єпистолїѧ єже къ єпкпѹ сѫщимъ поѧнимъ. ꙗко не творити хиротонїѧ дара ради.

Ѡ житїа стго їѡа҃на златоустаго ѡтмжѧе.

к. 77. Ѡ правилъ прпѧбныхъ стꙑхъ Ѡцъ. шестьсѫть и л҃. єже къ халкидонѣ събрашасѧ. ѡ томждє.

к. 77 об. ѡ правилѣ ѕ̃-го съборa сты̃го.

к. 78 об. въпрошенїа и ѿвѣщанїа, ѡ нихже въпросишѧ мниси въ нѣ градa цaрскаго постaвленїемъ.

к. 81. главизна правилна. сты̃го ѻц̃a нашего їѡaнa злaтоустаго.

к. 82. чинъ съборa сты̃го патрїaрхa сисинїа константинa грaдa, о второбрaчнихъ съвъкоупленїи.

к. 84 об. прaвилa сты̃го никифорa, aрхїепк̃па константинaгрaдa алеѯaндрьскаго патрїaрхa. и съ ними̃ сты̃хъ ѻц̃ъ.

к. 87 об. илїе митрополитa тирскаго ѿвѣщанїа. ѡ нихже въпроси его нѣкто мнихъ. дионисїе.

к. 88 об. подобaетъ вѣдѣти [и зaповѣди — приписано на полї] ихже великыи вaсилїе изложи.

к. 89 об. прaвилa ѿ сты̃го съборa гaнгрьскаго. иже въ митрополїи пaфлaгонскои съборѧ, нa ересть̀а нѣкоего еретикa. и нa единомѫдрьствоующихъ съ нимь. — всѣх 19 прaвил.

На 93 об. внизу дописано пізнїще: „ѡтецъ иѡaнъ долгополъски“.

к. 94 об. Късимьже въсѣмь исписaшѧ и сѧ. Сиа оубо пишемо. нелѣпо ѿврaщaющіе сѧ̀щихъ въ цр̃кви бж̃їи. попискaнихъ постити сѧ хотящихъ. нѫ зaпрѣщaемъ прїемши̃ кынѫ поста грѣдынеѫ...

к. 95 об. прaвилa ѿ съборa неокесaр'скаго.

к. 98. ѿ сты̃го съборa. еже въ aнтїѡхїи.

к. 101 об. ѿ съборa сaрдейскаго.

к. 105 об. ѿ прaви̃ сты̃го їѡaннa постникa.

к. 106. о ѿвръженїи ѩже помыслънаго.

к. 107. како врѣменнa покaнїa поⷭникъ съкрaти.

к. 108. о прѣлюбодѣйствѣ.

к. 108 об. о крѣвомѣси.

ѡ иже въ нечистотѣ жены̃.

к. 109. ѡ мѫжи неистовлени.

к. 110. о иже неволею измѣтaющихъ.

к. 110 об. ѡ отрочaти некрщенѣ оумершемь.

о инокынѣхъ.

ѡ помѣтaющихъ̃ своѧ млaденцѧ.

к. 111. о рaзбоиницѣ.

о грободителѧ̃.

ѡ сщ҃еннотатствѣ.

к. 111 об. ѡ прѣкламтовствѣ.

ѡ нечⷭтомь къ что впадшїй.

к. 112. о иже по кжⷭтвноⷨ причащенїи изблъвавшїихⷵ.

никиты бл҃женаго митрополита иракл҃йскаго ѿвѣты. къ нѣкоемѹ конⷭтантїнѹ епⷭкпѹ. ѡниⷯже въпрошень бы҃ⷣ о двоеженцѣ.

к. 112 об. ѡ женѣ еже мⷯжь на тⷭжⷯ земла ѿидетⷵ. ѡ сърастлѣвшимсѧ съ своеⷯ тъщеⷯ.

к. 113 об. иже въ стыхⷵ ѿца нашего никифора константина града испов҃дника. правила ѿ цр҃ковныхⷵ его съчинены. и иже съ нимь ст҃ыхⷵ ѿцъ. (36 правил).

к. 116 об. ѿвѣты ıѡана сщ҃енн҃йшаⷮ еп҃па китрошкаго. къ сщ҃енн҃йшомѹ еп҃кпѹ драчьскомь кавасил҃. ѡ адⷨмисѣхъ.

ѡ написани антимиса.

к. 117 об. ѡ (еже) ѡсв҃кн҃тисѧ свои жены въ неⷣ и въ м҃ницѣ.

ѡ испов҃данїи.

к. 118 об. ѡ котораго възраста поⷣблетⷮ испов҃датисѧ.

к. 119. ѡ послѹжившїихⷵ ѡржⷣїа. на поновленїе сщ҃енныхⷵ съсⷭдⷭ:

к. 120 об. ѡ приносимыхⷵ о ѹсопшихⷵ.

к. 121 аще прилѹчитсѧ пролитисѧ ѡсщ҃нъıⷨ.

к. 122 об. ѡ раздр҃кшенїе брашень къ пр҃данїихъ сⷣмицахъ. и которыхⷯ сиⷯ.

к. 126. писанїе домника архїепⷭкпа венетїйскаго. еже посла къ ст҃мѹ петрѹ, патрїархѹ пр҃квысокаго пр҃стола. иже въ антїѡхїйскои цр҃кви, пръвопр҃столномѹ. и апⷭлоѡбразномѹ мⷯжѹ. хотѧ его пр҃кпр҃ти писанїемь ѡ ереси своеи, и ѡпр҃сньк҃ѹ.

[к. 131 об. — 135 об. вкладна, скорописним полууставом: изволениеⷨ ѿца и съвершенниеⷨ сн҃а и ст҃го дх҃а. и к҃пиⷣ сїю книгѹ раⷠбжї игнаⷮ... из жоною своею юстина и съ чⷣми своими и сн҃оⷨ кѵрилоⷨ издⷬками своими сафронею и алленою за свое ѿпѹщенїе гр҃ховⷭ и за своихⷵ родитⷭле да вⷭдетⷮ иⷨ].

к. 140 об. Михаила сиггела їер҃лмскаго изложенїе о правов҃рнои вѣрѣ. пов҃данїе въкратцѣ сложено, како и коихъ

ради дѣль ѡлжчишѧ ѿ нас латини. низвръжени бышѧ. ѿ книгъ помѣнѹхъ преже пишатсѧ... (вилияло).

к. 144. Михаила патрїарха константинаграда писанїе еже посла патрїархѹ антїѡхїскомѹ петрѹ — зі статями:

к. 147. вѣкаго аѳанасїа о стѣмъ дс̑ѣ.

— об. тогѫже ѿ пр̑пр̑кнїа монданъста еретика си хрїстианиномь. стго грїгорїа чюдтворца ѿ ѡкрѣвенїа.

к. 148... (ѿ бж̑сѣ)нныихъ словесъ.

тогѫжде ѿ слова еж къ аномиѹ.

стго грїгорїа чюдтворца.

— об. стго їѡана дамаскына ѿ бг̑ословїа.

тожде о стѣи троици стго дїѡнисїа арєѡпагита.

тогѫже дамаскина ѡбж̑ныхъ именѣхъ.

к. 150. испов̑данїе ин̑нно папи римскаг. как и что вѣрѣет и дръжет непр̑кложно. тѫ̀ сам пп̑а, иѳременоуръ и прочїи въси.

(— об. подписанїе апоклисарїи тѣхъ иже послани бышѧ ѿ пп̑и римскаго).

к. 151. ѡвѣщанїе стго въселенскаго патрїарха германа. и сѷ̑ннаго събора его. къ посланнымь ѿ папи римскаго фременоуръмь. и прочїимь съ нимь латиномь.

На обложцї: „+кѵр силоуа клисиарχѹ за іс̑ прочитаетсїа книга".

N. 4. Кормча — ркп. XVI. в. 429 кк. F⁰ грубого гладженого паперу, в новій тектуровій оправі зі шкіряним хребтом. Філїґран — кабан.

Рукопис без початку: починаєть ся словами указателя — „правило стыхъ ѿцъ, рз̑є. пѧтаг̑ събора, ѡ обидѧщихъ цр̑кви бж̑їа, и сѷ̑ннымь власти ихъ. Написанїе аѳанасїа мниха їерс̑лимскаг̑ пѣкови[1]). Тогож аѳанасїа о стр̑кѣ громнѣй.

Останок пооученїа ерѵ̀скаг̑, гл. ч̑. рзї̑. о попѣхъ".

„И еще ѡ всѣхъ стыхъ съборехъ и времени и чиноу ихъ. которыи по которомъ кысть". 1-а к.

---

[1]) В текстї ся статя пропущена.

кінчить ся слідуючими словами указателя: „Инъ съборъ стыхъ єпъ снидесѧ вновѣ кесаріи. иж на понтѣ и правила изложша“.

2-а к. начинаєть ся словами указателя: „и съставъ. ꙗкож иже ѿ севира слават“. кінчить ся словами: „Я се люди съборныѧ цр҃кве пр҃дани єпу. О десатинахъ ѿ кнѧж двора“.

3-я к. зачинаєть ся: „иж о цр҃квнѣмъ ѕстроєнїи...“ Далї йде короткий історичний огляд 7-и соборів.

5—37 кк. „титлы правилом счетанным подобным комоуждо дотитлѫ главам тителнѣшим же ꙗзыком. именоуетсѧ гран. гран же ꙗснѣе иж сказаетсѧ съчтанїе. или съвъкѕпленїе. гран а҃ глав҃ тридесат и осмъ. [До 22 об. іде оглав граней; він кінчить ся словами: „о имѫщихъ подрѕжїе вѣсѧщихсѧ. и тог҃ ради хотѫщихъ инѣ помати. тимодем. правилѣ є҃. иди глав҃ чр҃ной[1]) л҃д.“ 23 к. зачинаєть ся словами: „мирскыѧ вещи имат. и възбранен кыи ѿстѕпити ѿ нихъ. и не коритсѧ но пребываетъ въ ѕправленїихъ. да извръжетсѧ ѿ сана своего“; прав 7. Ся статя кінчить ся 85-ою главою: „да бѕдѕт же нам книгы чтны и стїи ветхаг҃ ѕко завѣта... над всѣми бу҃ ѿцѕ съ стымъ дѫхом ѕтѣшителем. и нѣнѣ и пр҃но и во вѣки вѣком“. Від 33 об. понад текстом заголовок: „правила апл҃ъскаѧ“].

37 к. Стго апла павла цр҃ковнаѧ зї. пра҃.

39 к. „Стыи великїй иж в Никеи а҃. съборь быс҃. Въ цр҃ство костантинаград҃. Събравшихсѧ стыхъ ѿцъ т҃. и н҃. На злочтиваго арїѧ. Хжливша сѧ бжїѧ гл҃ нѣшег҃ їу х҃а. егож проклѧша стїи ѿци. правил҃ изложиша къчиненаѧ. Се зде пръваго съкора пра҃ к҃.“ — В низу: „ѿ създанїѧ мира. Въ лѣт҃ ѯєнд҃. бы съкор стыхъ ѿц“. Верхом на картках заголовок: „а҃. съборь никеискїй“.

47 к. Иже въ анъкирѣ стго помѣстнаго съкора правило кѳ҃.

---

[1]) т. є. писаної чорнилом а не краскою: пор. проф. Е. Калужняцкого — Was haben wir unter den „černyja glavy“ im Nomocanon XIV titulorum zu verstehen? Archiv f. sl. Phil. IV.

54 б. к. Правила стго събора в новѣ кесарїи близ понтескаго морѧ. съшедшисѧ събор в. по анкирстѣм съборѣ.

57 к. Стго помѣстнаго събора иж въ гангрѣ прав. к. сїиж стыи вникейстем пръвом съборе. снидесѧ, правила изложиша.

60 к. Иж въ анътиохїи сѵръстѣ стго помѣстнаꙗ събора. правило кѳ.

67 об. Стыи поместныи събор иж влаодикїи фригїи съкрасѧ различныхъ правилъ. — Всїх правил 58.

77 об. Стыи вселенскыи събор в. бы при цри келицем Ѳеодосїи в костантинѣградѣ съшедшихсѧ. р. и н. стыхъ Ѿцъ Ѳ различныхъ мѣсть. иа дѫховорца. иже правило изложиша. — 8 правил.

80 об. Правила стго вселенскаго третїаго събора иже въ ефесѣ съшедшихсѧ стыхъ Ѿцъ. — 9 правил.

83 к. Правила стго вселенскаго събора д-го иже въ халкидонѣ. Правил л.

94 об. Чисте місце для 22 рядків; за сим заголовок: „Правила стого помѣстнаго събора иж въ сардакїи сирѣч въ средци. прав. кѳ. написано пред карѳагенскым съборомъ“.

100 к. Канон иж въ карѳагенїи съшедшихсѧ стыхъ Ѿцъ. Си три правила осъбна сѵт. и предсловїе. сѫщим въ числѣ правилом. иж въ карѳагенїи. — 134 правила.

130 к. „Си правила s-го вселенскаго събора. Иже къ костантинѣградѣ, въ трѵлѣ полатинѣ. рекше втеремѣхъ цр҃кыхъ полат. апри сѵтїанѣ бл҃очьстивѣм цр҃и нашим. пригласное стго събора. Бл҃очьстивомѵ цр҃ю сѵтїанѵ. Смоуже покорившасѧ. Изложенна имъ правила“.

77-е правило містить кари за спільне купане мущин з жінками: мірянин відлучаєть ся, причетник же „изкръжетсѧ“. — В 79-ім правилї запрещає ся „карити перогы“ і „том приносѧще дрѵгъ къ дрѵгѵ. киною чести ради рождества пречистыѧ матере дѣвы“, з припискою на полї

157 к. „о соборѣ сѣ҃ѣ҃ бѣ҃и о приносѣ пирогов“. — 102 правила.

163 к. Сѝ правила седмаго вселенскаго събора иже вникеи второе събрасѧ. правил кв҃.

172 к. Правила иже въ костантинѣ градѣ бывшаго пръваго събора. въ цр҃кви сѣ҃ыхъ ап҃лъ. Правил зї҃.

174 б. к. Правила тыиж въ костантинѣградѣ: къ приименитѣи цр҃кви бж҃ïа мд҃рости. Рекше къ сѣ҃ѣи съѳїи събора събравшагосѧ. Иже седмыи съборъ оутвръди. Правило.

175 об. Сѣ҃го великаго василïа w̑ посланïа иже къ амфилохïѭ епоу ко никïйскомѹ. и къ дïорѹ. и къ иныѥ нѣкиѭ посланïи правиль чс҃. — В 1-ій главі говорить ся, між иншим, про раскольників „иже w̑ цр҃кве себе оставльше“ і про підцерковників „иже осѫжени бывше w̑ нѣкиѭ грѣчскѣ епп҃и или презвитери и оставлени бывше w̑ слѹжбы“ 176 об. — 85-а гл. 199 об. „w̑ посланïѧ сѣ҃го Василïѧ къ амфилохïѭ“. 86-а гл. тогож „иже къ диорѹ“. 200 к. 87-а гл. тогож „къ григорïѭ презвитерѹ. ꙗко w̑лжчитисѧ емоу w̑ живѫщïѧ ѹ него жены“. 88-а гл. idem „къ селскым епп҃ом“. 89-а гл. idem „къ сѫщим послѣдиим епп҃ом. непоставлѧти на мздѣ“. 200 об. 90-а гл. idem „къ амфилохïю w̑ сѣ҃мъ дс҃ѣ гл. кз҃. о писанныхъ обычаехъ“.

201 к. Сѣ҃го аѳанасïѧ w̑ наѹзѣхъ и о стрѣлѣ громнѣ. гл. чс҃. „Стрѣлскыи топори громнïи нечестивѧ и бѹмръзскѧ вещъ. аще недоугы и подсованïѭ огньныѧ болести лѣчитъ. аще и бѣсы изгонитъ, знаменïа творит, проклѧта ес҃. и ти цѣлѧем нею. ни вес бо прорицѧ пр҃ѹдобнѣ ни вес изганѧ бѣсы сѣ҃ъ. аще не w̑ дѣль познанъ бѫдет. по гѣскомѹ глоу. всако бо древо w̑ плода познавати повелѣ“.

„Ѹстав о брацѣхъ“ і кари за перелюбство та блуд: „Тако е҃ правило ѹнепоиманïѧ.... георгïй поимет елисавѹ. ї андреи хр҃тïѹ“.

202 об. w̑ книг кж҃твенныхъ повеленïй кж҃ственныѧ кончины. Ѹстïанл различныѧ запокѣди. гл. 2-а: о поставленïи епп҃ъ. и о прочем чистител-

стѣмъ чинѫ. гл. 3-а: о ѿходящихъ епископѣхъ правило. Гл. 4 а: „Ни въ единомъ же чинѫ клирикъ быти некнижну“; гл. 5-а: яко не поставляти служебници, мнѣ н. лѣт; гл. 6-а: о мнисицахъ и ѡ мнисѣхъ, и ѡ игумѣнѣхъ; гл. 7-а: яко не ѫдобь скынми дѣлати мнихъ свободнѫ. или работнѫ коемѫ; гл. 12-а: о клирицѣхъ имѫщихъ дружьбу къ другѫ нѣчто; гл. 13-а: ѡ цр҃ковныхъ неподвижимыхъ вещехъ. расточенїѧ низложенїѧ. развѣ въ костантинѣградѣ; гл. 14-а: ѡ цр҃ковныхъ насажденныхъ и инѣхъ глав повеленїѧ; гл. 21-а: о дѣлателехъ взаемъ дающихъ; гл. 22-а: о цр҃ковныхъ канонѣхъ и ѡ користехъ; гл. 28-а: о подающихъ причты епископъ како подобаетъ быти.

к. 221 об. Ѿⷪ различныхъ тител рекъше граній ѵстїана царѧ новыхъ запокѣдїй. главы по избранїю различныхъ ѿ пръвыѧ граи.

к. 231 об. Ибранїе ѿ закона бг҃омданнаго, їилътом мѡсеѡм. а҃. ѡ сѫдѣ и ѡ правдѣ: „Не пр҃їемши слѫха сѫетна не сѫдеши“.

к. 237 об. Толкованїе кожс҃твенныѧ слѫжбы.

к. 252 об. Тлъкъ ѡ апсл҃ъстѣ҆ съборнѣ҆ цр҃кви: „Цркоⷪ е҆ земное небо и хрⷭ҇мъ бж҃їи и невѣста х҃ва кровїю его окроплена“.

к. 253 об. Єгда новосщ҃енны҆ попъ ѿстоитъ ѵрокъ свои ѵ соборныѧ цр҃кве. Єпⷭ҇пъ ѿпѫщаѧ въ поржѣнноⷨ емѫ цр҃кви ѿ рѫкъ своеѧ дастъ емѫ мѧтвеникъ. И прочтетъ емѫ свитокъ сеи. И положитъ на пр҃толѣ и повелитъ емѫ взѧти съ пр҃стола: „Се тобѣ гс҃ чадо порѫчи сщ҃енныѧ слѫжбы страшноⷨ тайнѣ“.

к. 256 об. Тлъкъ бж҃ственныѧ слѫжбы гл҃щѫ їереи бл҃сви вл҃дко. то е҆ къ невидимомѫ бжствѫ.

к. 260 об. Се новаго закона христїанскаго виденїѧ. Извѣстно како подобаетъ быти (бо)жственомѫ приношенїю въ стѣй слѫжбѣ.

к. 262 об. Истолкованїе сѣ҃ои изъображнїѧ вѣ҃ры. и еже ес҃. вѣрѫю въ единого бг҃а.

к. 263. Изложенїе рекше въспоминанїе бывшаго цр҃ковнаго съединенїа при костантинѣ и романѣ. Ѿвомѫ ѵбо црствѫющѫ. ѡвомѫж тогда пр҃ва ѿца саномъ почтенъ сѫщѫ.

к. 269 об. Посланїе сѣ́го тарасїа архиепа костантинаграда къ андрїанѹ папѣ римскомѹ. еже не поставлѧти на мздѣ.

к. 269 об. Генадїа архиепа цр҃аграда ѿ посланїа къ всѣмъ епомъ.

к. 269 об. Шестог вселенскаго събора иж въ костантинѣ градъ, въ трѹлѣ полатнѣм.

к. 270. Генадія „и иже тогда съшедшагосѧ сѣ́го събора ѿ посланїа къ всѣм апе́лѡмъ“ [sic!].

к. 271. Келикаг аѳанасїа архїепа алеѯандрѣискаго къ аммонѹ мниχ ѡ съблажнѧющисѧ вноши... ѿ дрѹгаго посланїа: блѹдником и прелюбодѣемъ сѹдит бѫ. Єго же „еж къ ѳїанѹ епѹ“.

к. 271 об. Тимофеа архїепа алеѯандреискаго единаг ѿ рѝ. ѿцъ иже къ костантинѣ градѣ на македонїа събравшисѧ. сеж тимофеи прїемника имѣаше фешфила пр҃тлѹ. правил єѝ.

к 272 об. Феофила архїепа алеѯандреискаго възглашенїю бгомавленїю наставшѹ в недлю правил дѝ.

к. 274. Кѵ҃рила архиепа алеѯандрѣйскаго ѿ посланїа, иже къ домнѹ правил ѐ. и ины главы ѿ дрѹгыχ посланїй. къ евлогїж алеѯандрейскомѹ едино правило.

к. 274 об. Тогож ѿ посланїа къ пенаполскым епом и къ киливскым прав. д... маѯимѹ дїаконѹ... генадїю архимандритѹ. „Ащє кто хощет поставлен быти“... „Притѣкающиχ къ правовѣрнѣй вѣрѣ зла не поминаю“... „Инакож въ мори трѹжающїисѧ“.

к. 275. ѾѺ посланїа къ евлогїю алеѯандреискомѹ: „Ащє кто ѿ исправленїа ѹтвръженыχ бг҃оносными ѿци подвигнет что... ꙗко жизнь є҆ и животворец ꙗко бѫ, да боудет проклят“.

к. 276. Сѣ́го дионисїа архїепа алеѯандрейскаго. ѡ сѹщиχ без шбщенїа страχа ради съмртнаго приобщающихсѧ. правилъ дї.

к. 276 б. Мл҃тва наддающимсѧ... ѡ причащенїи сѣ́го василїа... 277 к. тогож ѡ нерадящиχ шпитемїахъ рекше запрѣщенїиχ.

к. 277. Петра архїепа алеѯандрѣйскаго къ венетскомѫ архїепѫ. вѣже при патрїарсѣ костантинѣградѣ олеѯен.

к. 278 об. Тогож... ѡ опрѣсноцѣх.

— Сказаніе кї. апслѫ ѡ латинѣ и ѡ опрѣсноцѣх: „къ вам слоко о хитрїи римлане".

к. 306. Поученіе ѿ седми съборъ на латинѫ: „Небѣма бо рекѫ хр̃стїане".

к. 310. ѻ петра антїѳхїискаго петра къ архиепп̃ѫ римскомѫ ѡ ѡпрѣсноцѣхъ: „Написа ми се стыни твоѧ".

к. 315. къ архїепп̃ѫ римскомѫ ѿ їоанна митрополита рѫсскаго ѡ опрѣсноцѣх: „Възлюбих ѿ Г̃а любов твою чѣче бжїи". (Пор. Уч. Зап. II отд. Ак. Н. I; А. Поповъ — Ист. лит. обзоръ полем. соч., 92—9).

к. 319. Никиты мниха презвитера манастыра стждїйскаг̃ прозвище скифита къ латинам ѡ опрѣсноцѣх: „Яще естъ разѫмь рѣч̃ и прмдрос̃".

к. 321 об. Прак. аї. sг̃о събора иж въ трѫлѣ полатнѣмь... ѡ остржнїи брады... о растѧщих власы и красѧщихсѧ ими.

к. 322. ѡ франзѣх и прочих латинах главь кз̃. (Пор. Поповъ — op. cit. 58—69 ст.).

к. 323 об. Домитрїѧ митрополита кизическаго о комвитѣх и ѡ цицарѧхъ.

к. 324. О месалианѣх иж соут гл̃емїи бабжни богомолїй.

к. 324 об. Бл̃женнаго епифанїѧ еп̃па кипрьскаг̃ написаных ерес всѣх. рекши повеленїи. Ихже мт̃ри пръвїй образ и въ именїй д̃. ѿ нихже всѧ проча къзникоша. В сїй статї вичислено ті самі єресї, що й у Іоана Дамаскина (Migne, Patrol. ser. gr. t. 94 p. 678 ss. *Περὶ αἱρέσεων*), тілько декотрі назви зрущені: напр. Осинане — *Ἐσσηνοί*, разѫмници — *γνωστικοί*, плододръжци — *καρποκρατιανοί*, потоломѣане, змїйници — *ὀφῖται*, властелници — *ἀρχοντικοί*, ѿкордонаѧ — *ἀπὸ τοῦ κέρδονος*, въздръжници — *ἐγκρατιταί*, порфигїане — *καταφρυγασταί*, самописане — *σαμψαῖοι*, наполинечѳтїи — *ἡμιαρεῖοι*, остїане — *ἀετιανοί*, ѿ астїа — *ἀπό τοῦ Αετίου*, двочестници — *Διμοκῖται καὶ Ἀπολ-*

λινάριοι, сковродопечци иж въ има тожж мр҃ïи въ дн҃ь нѣкïи лѣта на сковрадѣ испеченное нѣчто приносят — *κολλυριδιανοὶ οἱ εἰς ὄνομα τῆς αὐτῆς Μαρίας ἐν ἡμέρᾳ τινὶ τοῦ ἔτους ἀποτεταγμένῃ κολλυρίδα προσφέροντες*, василïане иж сказуеми мл҃твьници — *μασσαλιανοὶ οἱ ἑρμηνευόμενοι Εὐχηταί*, хвальници — *Εὐφημῖται*, послушници — *Μαρτυριανοί*. — В низу 333 к. дописано: „всѣхъ ересей значится во мïрѣ о҃д҃.“, тут тілько 77, а у Дамаскина 80.

к. 334. Повеленïе главам месалïанскыхъ злочестиваго ѿ книгъ взато.

к. 336. Еще о реченнѣй ереси месалимстѣ и ереси живущихъ въ монастырехъ и обрѣтающихся ѿ сказанïа феодоритова.

к. 338. Ѻ естествѣ и ѡ съставѣ шкѡж ѿсевира славят и како частныя повелѣвают сѵщества. Iоана книжника трифен глаемаг҃ трѵдолюбиваг҃ ѿ четвертаго слова законника.

к. 341 об. И по сихъ же обѵчает шако пач не мнiшаг҃ сѵщества не прïимет. рече пач в тожде главсице.

к. 344. Си до ракла҃ ц҃рм лѣт ерес. ѿ ракла҃ же до зде възникоша инïи ереси шакож написано е҃.

к. 344 об. О агаранѣхъ иже измаилтяне глютсм. — Правила 334–344 к. об. значать ся ѯ҃е – о҃в҃. [пор. Восток: Опис. 301 ст. № 233 кк. 250—263].

к. 345. Григорïа епкпа новыя кесарïа чюдотворна бывших в нашествованнаго варвара.

к. 346. Сѵ҃го Григорïа анѵсейскаго ко Литонѵ епп҃ѵ мелентïйскомѵ правила и предисловïе.

к. 347 об. Блаженнаго Нила Черноризца посланïе къ хаклïю презвитерж Сжроѵ нападающ҃ на съгрѣшающïа и глющ҃. недовлѣет на поклонïе исповѣданïе ѵстенъ. аще дѣла постническа не вждѵтъ.

к. 350 об. Тогожж великаго василïа посланïе ко григорïю богословцѵ. о мнишеском строенïи.

к. 354 об. Сïа сѵ҃ыя правила великïа Василïа шако великïимъ и малымъ съборомъ приложишасѡ ѿ҃ѵ҃ ѵстаѵкованïе. Гн҃ Iс҃ хс҃ бс҃ нашъ помилѵи. гл. о҃ѕ҃.

к. 357 об. Главы цр҃ковныи въпросъ трецкам главицѣ правиѧ і ѡвѣти сто̀го събора. бывшаго въ дни преосщ҃еннаго вселенскаго патрїарха николы костантинаграда. въпрошенїе ѡ їоанна мниха молчалника, иж сьними къ стѣ̀ горѣ сѵщим съ ним чръноризцем. въпрось пръвы̀.

к. 359 об. ѠБезаконныхъ брацѣхъ ѡ кровомѣшенїи.

к. 366. Ѡнѣкоемъ съчѣтавшемъ сн҃ѹ своемѹ дощерь нѣкоего подъ властїю сѵща без волѧ ѡца ея.

к. 369 об. Здѣ известно враздѣле въизьбраненыхъ и здѣ законныхъ браковъ. родїои. ѡцъ. михаилъ, брат, сестра анна.

к. 371. Раздѣленїе браковъ възбраненыхъ иж ѡ кров҃е бывающаго сродства. или ѡ присвоенїа лицъ. бываѭщаго прилѵченїемь брака, рекше ѡ сватства.

к. 373. Писанїе патрїарха влеѳ҃ем изложено, ишана книгъ хранителѧ и ѡполита. ѡбоемшим вторѵю братѵ чадѵ своеѧ матере. и подобно дати емѵ запрѣщенїе.

к. 374. Закона градскаго главы различныи въ четыреѯнадесатыхъ граней. ѡ них же кѳ̀. о поставленїи е҃пп҃ъ и презвитер ес҃. гран а҃. о съвѣщанїи. — о залозѣ обрѫченїѧ 375. — о дарѣхъ обрѵченїа 376 об. — ѡ раздрѣшенїи и ѡ винахъ его 377 к. — ѡ дарѣхъ 386 об.

к. 381 Пролог рекше предословїе съведшаго сѧ̀ѧ правила. въ дї̀. тїтел: „Телеса бо въ подовїе вещественыѧ прїемлѧщи пища“.

к. 383. Дрѵгое предословїе сведшаго правила. иже по ѳ҃.-мъ съборѣ, и ѕ҃.-го и з҃.-го, по сихъ предложшаго и съчтавшаго правило и съ аплъскыми же, и преж бывшихъ сѧ̀ыхъ съборъ.

к. 384. Ѡвѣти бл҃женнаго митрополита параклі̀скаго прежденїемь емѵ и въпрошанїем ѡ костантина памфиликїйскаго.

к. 387. По въпросам и по ѡвѣтам бесѣда сѧ̀го дїадоха ѡкровенїѧ.

к. 392. Їоанна митрополта кизкаго[1]), реченнаго прорѣком Хѵ написавша правило цр҃ковнаго ѿ ст҃ыхъ книгъ. въкратцѣ їаковѵ черноризцю.

Се правило має богато варіантів в порівнаню з напечатаним в „Русскихъ Достопамятностяхъ“ I. 89 і сл. Сї варіанти в більшій части — наслїдок незрозуміня первісного тексту. Примір: „повелѣша ст҃їи ѿци ждати теплыхъ ради повеленїе см҃ртное имене сего врема оставихом. повелѣваем. аже ѿинѵд съвершени. симь младенцѣ. ѩже ѿнѵд болень ѡсмы҃ дн҃ь повелѣеваемъ“; опрѣтающїйся вм. обрѣтающихся 392 к.; „подобаетъ ѿ болшаго зла измѣнити наменшее иж непричащаюся кранцѣх въ рѫкостѣки земли ѩкож си рекль и въ великое говѣнїе мясь ѩдят и сквръное подобает всякым образом направлати. и възбранает тѵ злобѵ, наказанїемь и ѵченїем“. 392 об., порів. Калужняцкій, Обзоръ слав.-рус. памят. языка и письма, стр. 34 и 82 зам. 130. „Тож сътворити иже без стѫда и без срама. двѣ женѣ имѣют кромѣ нашеа вѣры греческое б҃к блг҃овѣрство житїе. иже влъхованїа и чародѣанїа творяще“. 393 к. порів. Калужняцкій, op. cit. 82 ст. зам. 131.

к. 397 об. О съединенїи ст҃го събора ѵстав и завѣт ст҃го мнишескаго житїю. По гн҃ю званїю на нетленїю. — На полю листа дописано: вси хотѧщеи спт҃исѧ семѵ бжственномѵ ѵстроенїю да повинѵютсѧ, з закінченем, яко Румянц. №. 233: Восток.-Опис. 302 стор.

к. 403 об. Правила кирила митрополита рѵскаг҃ съшедшихся епп҃ъ. далма [та] новогородскаго, игнатїа ростовскаго. феогноста переаславнаго[2]). симиона полотскаго, на поставленїе еп҃па серапїона колодымерскаго. Кінчить ся: „ни попъ ни дїаконъ да не вх҃одит да не досаждаѫт прч҃омѵ мѣстѵ прочее, аще кто ѩкится безчинѵ вх҃одѧ до самых ст҃лъ, да извръгѫтся а мирстїи чѧци да ѿлѫчатся“ (пор. Русскія Достопам. I. 106 - 116).

---

[1]) У Востокова „Русскаго“ — 286 стор. 309 к.; 302 стор. 300 к. — [2]) Переаславскаго.

к. 409. Поученїе къ попомъ бѫ̈ки ѿче. Ся статя починаєсь і кінчить ся подібно, як в Кормчій Рум. Муз. № 231 к. 188 об. Наш текст містить лише стилїстичні варіянти: „си вси любовь писахомъ, аще съхраните мл̃тва ваша ѿ бг̃а 8слышана бѫдет. и земли вашеи и работа облегчитсѧ. мл̃те же за мѧ грѣшнаго да подаⷭ ми бг̃ъ крѣпо^{с} на пастве и прощенїе грѣховъ мл̃твами вашими. азъ бо вамъ рекохъ мало. вы сами смотрѣт, что не 8годно бж̃, того блюдѣтесѧ. прославимъ же вѣкѹпѣ ѿца и сн̃а и ст̃го дх̃а нн̃ѣ и пр̃но и въ вѣки вѣком аминь“. — За сим слїдує молитва (411 к.): „Влдко гн̃ бе̃ наш высокыи и славныи чл̃колюбче въздаⷭ проти трждом . . . но 8кротисѧ 8мл̃рдисѧ на люди твоѧ, ратныя прожени, миръ 8твръди а страны 8кроты, град 8гобзи, бл̃говѣрнаго кн̃зѧ нашего їм̃рек ꙗзыкомь огради, болѧри 8мждри. гради разсели, цр̃ков твою възрасти...“.

к. 412. Іоанна Златоуста наказанїе всѣкомѹ попови.

к. 414. Сказанїе о арименской ереси: „Коли быⷭ седмыи съборъ... пойдѣмъ къ халепѣ испросимъ себѣ законъ. халепа рече. пришли есте поклонитисѧ махометѹ“.

к. 416. Ѡ крт̃ѣ иже на земли, или на ледѹ пишѹт.

к. 416 об. Илиа новогородскаго архїепк̃пъ и правило съ кѣлогородскым епк̃помъ: „Иже сѧ пригодит слѹжбы. любо попови любо дїаконови“... За сим слїдує: Правило епк̃помъ: „Своеж волеж и мощїж дл̃жни сѹт архїеппи и епп̃и имѣти стражѹ ѡ сщ̃енныхъ правилѣхъ“.

к. 417. Чрънориꙁца маꙁима чїи образъ дрѣжитъ съборнаѧ цр̃кви: „Бжїѧ церкви є^{с} разѹмнаго мира чювственнаг̃ чл̃ка“...

к. 417 об. Герман мл̃стїю бж̃їею епп̃ъ всеѧ вселенныѧ и патрїарха... смиренныи митрополитъ рѫсскїи сергїи всесщ̃енныи митрополите всеѧ рѫси. ѡ гн̃ любимыи брате и слѫжебниче нашего смиренїѧ, киръ леонтїе[1])

---

[1]) має бути: кирилле — пор. Востоковъ, Опис. 303—4 стор; там же вміcто „рѫсскїй“ — „прѹсскїй“.

приспѣ къ слжхы нашего смѣренїа, ако нѣцїи къ ржскои странѣ. прежде смѣющимъ мжжи нѣкїа копящим и къ рабскомѵ игѵ влекжщее, аще и плѣникы нѣкїа потомъ ѵчителемъ ихъ предающе ѵчити сцр҃енныа грамоты и ѵченїа сцр҃енныи".

к. 419. Правило маѯима митрополита ржскаго (о постѣ): „Бл҃венїе митрополита Маѯима всеа ржси къ всѣмъ хр҃тїаном праѵовѣрным".

к. 420 об. Нѣкоего ѿца къ дховномѵ сн҃ѵ... „къ великомѵ кнжзю Димитрїю ѿ многогрѣшнаго чрънца їакова. Написалъ еси покаанїе свое велми смиренно и жалостно слышати".

к. 424. Лаодикїйскаго събора правило н҃д҃: „Ꙗко ни мирскых съставленных ѱалмов гл҃ати къ цр҃кви. а не исправленных книг не чтѣте. но токмо исправленнаго новаго и ветхаго завѣта. а иже кто лженаписаныа и нечестивыа полагает книгы акы ст҃ыа да извръжется, а книгы съжгжтсѧ".

к. 425. Слово Сираха на немл҃тивыа цр҃и и кнзи иже неправдж сждат.

к. 425. Слово о гордости.

к. 425 об. Слово ѿ сждїахъ и ѿ властелех емлющих мздж и неправдѵ сждящихъ.

Слово ст҃го василїа ѿ сждїахъ... „иже бо без правды тивѵн когождо осждивъ продас и тѣми кжнами кжпит себѣ шастиж и пити и дѣанїе себѣ и вам тыми кжнами кжпат, обѣды и пиры творат".

к. 428. Правило ѿ цр҃ковных людех и ѿ десатинах и ѿ мирилѣх градскых и ѿ сждѣх еп҃кпскых: ѿ самоа истины слышав. ст҃ых ап҃ъ и ѿ преданїа ст҃ых ѿц҃ъ"... „вльто ѯѵ҃ѕе въ цр҃ство костантина, и василїа крстисѧ володымеръ и всѧ ржс. приведе съ собою изгрек митрополита леѡнта. також ї оустав положи съборнои цркви. съблюдати нераздржшимо всемѵ родѵ своего заповѣда. по немже цр҃ствующим, и клтвами страшными ѵтвердивъ. и праѵовѣрных кнзь величїй тож прямло тоѵо а ктомѵ и много приложили. създавши цркоѵ мт҃ри бж҃їи еп҃кпїж. грады погости села и виногради. земли ворты єзера и рѣкы. волности дали съ всѣми прибытки и т҃е изо всего

цр҃ства и княжанїе, и княгинѣ их свом безцѣнн8м. козн҃ порты злато. каменїе драгое. великїи женчюг“ і тд. як Румянц. №. 232 [див. Вост. — Опис. стр. 295. „а мртвым а памѧть того ради потреб8 цр҃ковн8ю имѣнїе люди свое давати“].

к. 428 об. Я се люди съборныѧ цр҃кви преданы єп҃ки8... всего 5 початкових рядків: „Игѫмен подїаконъ, кто къ клиросѣ. чрънец, чръница, попадѧ, попович. лѣчецъ“ „то люди цр҃ковнїи“.

к. 429. конець послїсловія писця: „питїю многом8 не прилежа. гр҃тъ писанїа властели“... „се писахом вамъ да бж҃ію волю съткори пр҃іемете ѿ ба҃ съ бесплотными силами пр҃носѫще радованїе. ꙗкож сам хс҃ wбѣщавал вы ѥс да идеже азъ бѫдѫ, тѫ и слѹга мои. и къцритеся съ ними. и къзраджетеся. ем8 же слава съ ѿцемъ и ст҃ымъ дх҃омъ нн҃ѣ и пр҃но и въ вѣкы вѣком аминь“.

Порівнявши сю Кормчу з описаними Востоковим, переконуємо ся, що наш рукопис належить до ряду руских Кормчих [Румянц. № 233—5]. Розклад статей, язик і руска правопись, з примішкою болгарских ѫ, ѧ зам. 8, ꙗ, ю, первісних ръ у деяких місцях і перевагою складу — рѣ — свідчать про їх ґенетичний звязок. Ріжниці незначні: Румянц. № 233. має статї, яких у нас нема: — к. 204. „о том колика и какова сѣт мѣста епитемїамъ“ і „Тогож [ск. Василїа вел.] наказанїе ко презвитер8“ і 213 к. „Тогожде о правовѣрїи“. Наша Кормча натомість містить не зазначені у Востокова № 233. статї: 269 об. „Шестоѥ вселенскаго събора правило кѳ҃“, 270 к. „Геннадїа... и иже тогда съшедшагоса ст҃го събора ѿ посланїа къ всѣм апл҃омъ“, 275 к. „ѿ посланїа къ евлогїю“ і 317 к. „Клаж. Нила черноризца посланїѧ къ Хаклїю“.

Язик рукопису старо-славянский з численними слїдами рускаго виливу в правописи, пр.: призвитер8 7 б, 11; просф8р8мисати 10 б, люжанинъ 20, двапримъ 16 б, многаџи 264, поучина 255, сотона, сатона 334, жрътовникъ (рядом з олтарь 22 і д.), Євт8хъ, євт8хїа 3 б, на аригена 4 б, 5, онорїа 4 б. — Досить часта заміна їа—ыа, тут і там попадаєть ся

заміна и—ѣ промовляла би за південноруским похоженѣм рукопису, але брак усяких вкладних і вихідних записок та приписок не позволяє нам категорично означити місце його повстаня.

N. 140. Номоканон. Ркп. полууставом південноруского письма, з неправильним ужитем юсів, на 110 к. Q., без 12-и початкових глав і початку 13-оï.

к. 5. г^{а} є$\tilde{\text{ї}}$. ѡмѫжеложьствѣ.

к. 6. ѡ цр$\tilde{\text{к}}$ви і ѡ$\tilde{\text{ц}}$ сто^{м} причащенїи.

к. 7 об. гл. н$\tilde{\text{ї}}$. ѡ постѣ^{х} великы^{х} и ималы^{х}.

к. 9 об. Мл$\tilde{\text{т}}$ва дрѫгаѧ и сїа рещи на^{а} главоѫ. исповѣда^{в}шего ти сѧ послѣде. є$\tilde{\text{г}}^{а}$да исповѣ^{с}тисѧ.

к. 11. гл. ѳ$\tilde{\text{ї}}$. заповѣ$\tilde{\text{д}}^{и}$ ѡ оубїиственны^{х} грѣсе^{х}.

к. 17. гл. к$\tilde{\text{д}}$. Правило ѡ вѣрѳщи^{х} къ гады и звѣрь. и часовы имащи^{м} дни. ѡвы добры, ѡвы злы. Сѫ^{т} оубо нѣцїи въ хр^{с}тїанѣ^{х} їже єретическаѧ дѣла творѧ^{т}, ї є$\tilde{\text{г}}^{д}$да вѫдє^{т} по заходѣ сл$\tilde{\text{н}}$ца. недаю^{т} ничтоже ѿ домѫ своего. нї ѡгнь, ни съсѫ^{д} нѣкако^{в}. или требованїє нѣкакое вънимаѫ^{т} же и гласо^{м}, кѫрачи^{м} и вранѣки^{м}. и птичи^{м}, и лисицѧ^{м}. и страѳѕ, гл$\tilde{\text{ю}}$ще ѡвы злы и стрѣ^{т}, ѡ^{в}же добры$\tilde{\text{ї}}$. изрѣнїѧ сл$\tilde{\text{н}}$цѫ и лѫнѣ, и звѣзда^{м}. изванїа ското^{м}. тѣ^{м}же по^{добно} се начинае^{м} и повелѣває^{м}. оумѣщаемѳ се съзапрѣщенїє^{м}. ктомѫ невьнимати таковы^{м}. за не сѫ^{д} страшень прїйме^{т} ѡ си^{х}.

к. 17 об. ѡ малакїи.

к. 19 об. гл. л$\tilde{\text{ї}}$. містять заборону: „Мдящен гаврана, или вранѫ галицѫ. кѫкавицѫ. крагѳѧ, какова лико. ѡрла, гларосa. таковы$\tilde{\text{ї}}$ да каѥ^{т} сѧ заповѣ$\tilde{\text{д}}^{и}$ лѣ^{т} л$\tilde{\text{ї}}$. пѫ^{к} р$\tilde{\text{ї}}$. а мдящѥ$\tilde{\text{ї}}$ клѣка. и лисицѫ. мы^{ш}. ѱа. ко^{т}коу оужа (к. 20) плъха. кѫнѫ. кевѣрицѫ. и инаѧ прочаѧ елика сѫ^{т} нечистаѧ. смока. жа^{ж}вѫ. въсѧ^{к} звѣ^{р} ма^{ж}же или, вели^{к} и коня, или ѡсла. или ѿ дивы^{х}. или ѿ пасомы^{х}. елика нечиста нарече зако^{н} бж$\tilde{\text{ї}}$й. аще кто ѡбращае^{т} сѧ се сонѣ^{д} съ волеѫ своеѫ и хотенїє^{м}. да покаѥ^{т}сѧ лѣ^{т}. д$\tilde{\text{ї}}$. аще ли же понеколи своей понѫжди съкѣ^{с}. да покаѥ^{т}сѧ лѣ^{т} л$\tilde{\text{ї}}$. а по^{к} є$\tilde{\text{ї}}$. наде^{н}. . . . (к. 22) гл. лѣ. їерей аще въкѳси^{т} ѿ ложа ско^{т}наго. сирѣ^{ч} не иже рожа^{е}нное та-

ковы` дл нѣ^с попъ: . . . (к. 23 об.) їерѣ` иже wстави^т чл҃ка w̃ своем анорїѧ...

к. 25 об. сѧ̃гw и вселенскаго съвора втораго.

(к. 26) їерѣ` аще прїиде^т w̃ своего знае^мства во инѫ землѫ... или да принесе^т питакъ. w̃ еп^спа wс̃цѣйшего и.

к. 26 об. гл. мѣ̃. w сы^рнѣ` не^ли.

к. 29. гл. мз̃. паки w їереw^х.

(к. 32) гл. н̃. аще wтроча крщ̃ено е̃ ане wстрижено є̃ w̃ кла^с его пръвы^х. и тако да оу̑мре^т. да w̃лѫча^тсѧ родители его.

к. 46. гл. о̃. w̃ правил` съвора антїwхїйскаго.

(к. 56) гл. оз̃. дх̃овны` бра^т є^ст еже на сѧ̃тѣ^м є҃вг^лїи бра^тство твора^т. [„Чинъ братотворенїа“ гл. Гласник Срп. крал. Акад. LXIII, ст. 275].

к. 57 об. а сїа паки инїа заповѣ^дe` w̃ зако^нны^х кни^г. w рwа^ствѣ. і w запр҃щены^х брацѣ^х. і w разли^чны^х степене^х рода. и^ж непоѻ^бает блюсти w̃ сѧ̃го крщ̃енїа. і w̃ є^ж по плъти кръве. вѣкwпѣ^ж і w бра^чны^х рожа^ко^х:

сн̃ъ брат8чада моем є^с ми анепсей w̃ пръвы^м брат8 ча^дu моем 61 об.; оу̑жика бо нарече^тсѧ... сестриnъ бра^т. сирѣ^ч бра^т и сестра,... бра^т оу̑бо мт̃ре моем є^с ми великы` оу̑ика 62 к., сестра мт̃ри моем есть ми великаѧ лелѣ 62 об., брат8чада w̃ца моего, или мт̃ри моем є^с малыи оу̑ика и малаѧ лелѣ 62 об., . . . присиневникъ нѣчїи к8детъ, є҃же є^с с̃ноположе^н (62 об. — 63).

к. 82 об. гл. рм̃. w инока^х и w ереw^х. и про҃ѧ главы. ї w см҃ренома^рїи. Пове^нїе сѧ̃ты^х w̃ц. т̃ни̃. w прикла^ѧющи^хсѧ вѣ ереw^х. і иноко^х. и^ж по^власти҃ѧ сѫщи^х. і w различны^х прегр҃шенїи^х.

к. 93 об. Пооу̑ченїе сѧ̃го ва^слїѧ къ мнихw^м.

к. 98 об. w̃ прави^л сѧ̃го w̃ца нш̃его їwа^н по^стника w различны^х съгр҃шенїи^х. съкращенно.

к. 99. w раз^р҃шенїи сѧ̃го їwа^нa по^стника.

к. 103. w̃ прави^л сѧ̃го съвора иже къ анкирѣ съше^дши^х сѧ сѧ̃ты^х w̃ц̃ъ.

к. 103 об. Степень сро^дства. і w брацѣ закo^но^м иж беззако^но посагаѫщи^м. w различїи сърwа^ства.

к. 106 об. w цркw^но^м wбычаи и къ кра^тцѣ изкранно сѧ̃ти^ми w̃ци.

к. 108. гл. рнд҃. чесо ради не пости҃м сїм се҃мица.

к. 108 об. чи҃н єгда ключи҃тсѧ вьскорѣ велми бо҃нж дати причастїе.

к. 110. чи҃н поновленїж.

к. 110 об. послѣ҃ованїе ѡ причащенїи сты҃м воды. и҃ж великаго всщ҃енїа на бг҃оявленїе (всього 3 рядки).

Завважені нами словарні особливости декотрих статий: вьпржсть цр҃ковнїи 6 об., на вьпржстѣ 75 — в значіню: притвір церковний; грезнь 29 (грізна), комканїе 29, бабица 31 (plur.), бжла 54 (зам. была — була), да бїетсѧ м҃. тоюгь 69 об., морѣй 74 (gen. pl.), игѵменовы своемѵ 83 об., съмжжити и попржжити братїю 84 об. (виганьбити і пристидити), иси 87 об. (їш), цею квашеною 98 об., кошѵлж 107. Непереведені грецькі слова: ставропѣгїи 16, ставропѣгь 16 об., афоресаѧтсѧ 48 об. (зложені з чина), єнорїж 66 (ἐνορία — діецезия), прикеж, прикїж 70 (προίξ — придане), мавлистрый 74 (μαυλίστρια — лен), прѧденое или факелъ 78 (φάκελος — вязка), калѵгорицж 85 об.; не точно передані назви: кжковрикы еж сѫт грѣшїи пач всѣх еретик 27 об., мжсилманин 46 об.

N. 137. Номоканѡ́нъ сѝрѣчъ Закѡ́нопра́ви́лникъ. Имѣ́й пра́вила по съкращенїю с҃т: ап҃ълъ, Ве́ли́каго Васи́лїа и сты҃х Събо́рѡвъ.

Ркп. старанним полууставом 3-х почерків, пол. XVII в. на 197 кк. Q, грубого гладженого паперу, знаку руского письма.

Список по печатним виданям — Стрятинскім требнику 1606, Уставі Московскім (1610 р., 1631 або 1633 р.) і по книзі о священстві Івана Злат. 1614 р.

к. 2. По „законникѵ правы҃х Съкращенны҃х“ — гл. гї҃. о „чародѣи, сирѣчъ волхвѵ и прорицатели, въсколѣи, и оловолѣи или перевѧзѵющи животнаж“.

к. 3. Ѡⷭ Чарованїи: — на обор. ѡ отравах.

к. 4. ѡ прорицанїи: — на марг. „корожка, треб҃. стра҃т. л҃с хо҃г.“ на обор. против гл. єї҃. „Єлици волхвѵю҃т Съцигании, и єлици приводѧ҃т волхва в҃ до҃м свой и чарѵю҃т имъ“ дописано: „треб҃. стра҃т. ли҃с. хѵ҃д҃“. — Гл. єї҃. — кѳ҃. містять статі о „вълхвѵющи҃х и о чароваиїѧ҃х“ — ѵроки, хранителнаж

Ѡ штравъ, обѣзанїѧ на дѣти и на животнаѧ, (18 гл.) медведи и иныѧ звѣри за рѹгалища на вредъ простѣйшихъ влекѹтъ, облакогонци, рысикъ и цастїе и родословїе вѣрѹютъ, дни добрыи и злыи, конѹры и шолки на главѹ свою и на выю възлагаютъ, змїѧ обносятъ в нѣдрѣхъ, оусермази въ великїй четвертокъ своимъ дѣтемъ творятъ, дѣдскїѧ псалмы и имена мчнчскыѧ поминающе, в патокъ великїи взоѧцн свѣч по числѹ евтлїй важѹтъ, хартїи съ молитвами нежита, клвы на главоволѣнїѧ призываютъ, и оужа призывающе благотворныѧ кѣсы въ помощ и здравїе имъ: дѹха пытлива имѹщимъ и бобѹ вѣрѹютъ, (6 об.—8.) иконамъ присѣдящыѧ жены; гл. дї. вѹркѹлаки съжигаютъ; гл. кѳ. плѧсаніе на брацѣхъ, рѹсалкомъ, гласовом птичимъ, новомѣсячїю, оустрѣтенїемъ вѣрѹющїи, огнѧ паленїѧ на стогнахъ... внавечерїѧ праздничнаѧ (на полю — „кѹпа́ла“), переоблаченїе, наличники (маски)[1]).

к. 8 об. Ѡжитїѧ стго андреѧ хѳ ради оуродиваго — на полю: „дрижи чтый и кайсѧ и исправлѧй“.

к. 9. и Ѡ Ѡчѣника — ѡ блоудницехъ, ѡ брацехъ, ѡ играхъ и ѡ малакїи; гл. нѳ. забороняєть ся православним жінкам виходити замуж за латинян.

к. 14 об. гл. ѯѳ. ѡ женахъ.

к. 15. Ѧрменополь.

к. 15 об. Иже въ халкидонѣ стыхъ оцъ.

к. 16 об. ѡ иноцѣхъ: гл. оѕ. — п. о мѹжехъ, пѳ. — пѕ. ѡ женахъ.

к. 19. Завѣщанїе Вѳ. Кѳлїѧ.

к. 22 об. Никифора цариградскаго правило зї: гл. рвї. — рдї.

к. 23. Василїѧ Великаго.

к. 23 об. стыхъ аплъ.

к. 24. Ѡ постныхъ великаго Василїѧ.

к. 24 об. Ѳмаго събора.

к. 25. ѡ Ѡлѣченїи безсловеснѣмъ.

---

[1]) Гляди про ті повіря і о їх звязь з христіанством дуже влучні виводи проф. А. Брікнера, Literatura religijna w Polsce średniowiecznej. I. Kazania i Pieśni, Warsz. 1902. (Bibl. dzieł chrześcijańskich, zesz. 18), ст. 43, 61, 90.

к. 29 об. противъ рмд̃. правила о „странныхъ' сщ̃енникахъ безъ'писанїа“ дописано на полю: „w прехо^не^х. Собо^р кїле^нскїй лис^т зї.“ (видане кіевске 1614 р., статя „Ѡ w҃хwдящихъ Черньцwхъ“).

к. 32 об. Пристеженїе (уже иншим почерком, дрібним) — над статями надпис „w исправленїи брата“.

к. 33 об. Іwанна Златоустаго на посланїе Павла ап̃ла къ ефесїw^м. нра^в8ченїе.

к. 34 об. тогож^е на посланїе: къ Ѥврею^м въ нраковѣченїи ѧ̃мъ.

— Типи^к: когда престаю^т помѣны: лл. рꙗ̃ѕ̃. [первий почерк] гл. род̃. възбраняе^т кѣрны^м оукрашати себе, или власы брадѣ стрищи и вапсати власы, или плести власы главы своея.

к. 36 об. Ѥъбранїе w҃ различныхъ правилъ: w иже кая съгрѣшенїа възбраняю^т быти сщ̃енникѕ, внимайси съ wпасенїе^м w дрѕже.

к. 39. гл. рчл̃. w възрастѣ рѕкополагаемыхъ.

к. 39 об. w иже кїи по^слегоша извержению и wлѕченїю.

к. 40 об. w горнилѣ.

— w еже како подобае^т крщати.

к. 42 об. кїи паки второ крщаютсѧ. гл. сд̃. — сй.

к. 43. w дх̃овнѣмъ сърw^дствѣ.

к. 43 об. о возрастѣ начинающи^х исповѣдатисѧ.

— w ст̃ои проскоми^дии и колико просфоръ имѣти долженъ еси.

к. 44 об. w ст̃ои четыридесатници, и w всякои средѣ, и пѧтку, правило шестьдеся^тдеватое сты^х ап̃лъ: гл. сгї. — сѕї.

к. 45 об. w наве^чрїи просвѣщенїи и Хв̃а рж̃тва.

к. 46. w постѣ великїа м̃-ница (і других постах).

к. 47. когда и где раздрѣшаетсѧ постъ среди и пѧтка.

к. 48. когда должни сѵ̃тъ причаститисѧ право живѕщїи.

к. 48 об. Ѥъзомемъ въ Книзѣ з̃. гла^в сї. (о римских попах).

к. 49 об. Различныѧ главизны събранныѧ w҃ инаго Номоноканона w тайна^х ст̃ы^х.

к. 51. Киръ Ѕумеона солѕнскаго о сщ̃енствѣ. Ѣпросъ. Недостойнѣ свящennодѣйствующаго прїата ли

ѥстъ жертва, и крщенїе, и ѿ него выкаемаѧ всѧ или ни; или дх҃овникъ бывь, процравлет ли съгрѣшенїѧ многажды и не именѹѧ книгѹ или запокѣ, оубо ли сѣтъ процѣна ѿ него:

к. 54. тогожде, аще слѹчитсѧ пролѣкати стаѧ на воходѣ. или снѣдена бѹдѹтъ ѿ нѣкоего животнаго. что сътворити подобаетъ.

к. 57. аще не сътворитъ сщенникъ съединенїѧ.

к. 57 об. ѡ рѹкоположенїи правило: к҃. девѧтое ст҃ыхъ апл҃ъ.

(на полї 58 к. „книга о сщенствѣ златѹстаго др8к҃ ковск҃а лис҃ ѵиї҃.“).

к. 59. правило в҃. їже вхалкидонѣ събора д҃. ѡ сщенствѣ: правило кв҃. шестаго събора.

к. 60 об. ст҃ никона ѿ посланїѧ къ єнклистїю.

к. 62. Симеѡна солѹнскаго.

к. 64. о сщенницѣхъ.

к. 69. ѡ їеромонасѣхъ.

к. 72 об. зерцало дх҃овникѹ зномоканонѹ.

к. 73. ѡ иноцех҃. ѿ събора второперваго. правило второе.

к. 80. ѡ оустроенїи трапезы.

к. 80 об. ѡ ст҃. и вех҃. м҃. средѣ и пѧткоѵ.

ѿ зонарева толкованїѧ: (на полї 81 к. „ѱалм҃ остроѵ: др8к҃: лис҃: соф҃“; на полї 81 об. „8ст҃: гл҃: др8к҃: мос҃к: лис҃ чй҃“).

к. 83. великаго аѳанасїѧ: (про середу і пятницю).

тогожде ѿ съчиненїѧ: (із Московского друкованого Устава).

к. 83 об. Никифора Патрїарха.

к. 85. ѡ҃ гдьскыхъ празднице҃х: вере҃ или впѧх҃.

ѡ҃ понедѣлкѹ: (об.) ѡ великой четыридесѧтници: ѡ первой седмици мнци: (86 к.) о великой седмици: (об.) ѡ постѣ Хва рождтва: ѡпостѣ ст҃: апл҃ъ и пр҃тыѧ бца.

к. 87. ѡ чароквниц҃х҃: . . . гл. ткѕ҃. въпрос҃. Ѩцели сѣтъ жены глаголемыѧ гилѹди, и иссыхающе крѡв дѣтем҃, и ѕмерцвлаютъ их҃: (об. на полї: „бз҃ того ѿстѹпает хто бѣса или дѣдка спомїнает. право чортовское роздех҃ сѧ҃.“[1])... в гл. ткз҃.

---

[1]) Порівнуючи сю зсилку на „право чортовское“ з доличною польскою літературою, указаною проф. В. Абрагамом

говорить ся о т. н. „пресподникахъ“, т. в. мерцях, що живим привиджують ся (се „прѣобразѣетсѧ дїавол“) — а люди відкопують їх і палять трупів [гл. вище 6 об. гл. дї.].

к. 89. ѡ немл҃сти старѣйшихъ цр҃ковныхъ.

к. 89 об. о мѣрилѣхъ сѣгѣбыхъ вопроданїи: (ошуканьства торговців).

к. 91. о ѕстроенїи пѣнїѧ въкратцѣ главизны ѿправилъ съборныхъ и нѣкїихъ ст҃ыхъ. — ѿ валсамона и ѿ зонарева то҃: (против „італїйскихъ розногласїй любителеи“ і орґанів).

к. 93 об. Даръ всякомоѕ дх҃овномоѕ.

к. 95. Книга свѣдѣтелнаѧ къ архїерею ѡ хотѧщеⷨ прїѧти сщ҃енства степеⷩ.

к. 95 об. Мл҃тва юже даютъ єпк҃пы дх҃овныⷨ ѿцеⷨ.

По 96 к. починаєсь другий ркп. полууставом XVII в. на папері знаку орла і лїлїї.

к. 97. Прп҃бнаго ѿца нашегѡ єфрема ѡ терпенїи, и ѡ кончинѣ и ѡ второⷨ пришествїи хр҃вѣ. и ѡ пооученїи бж҃твеⷩныхъ книгъ. и что єстъ безмолвїю по҃за.

к. 111 об. прп҃бнаго ѿца нашего Єфрема. Слово ѡ спсѣенїи и ѡ покаанїи ρѕ̃. ѠЂреченїе еже прѣ҃ чистѣмъ крщ҃енїемъ твориⷨ.

к. 128. ст҃го єфрема сказаніе ѡ антихристѣ. словⷭ ρз̃. „Како азъ грѣшный єфреⷨ исполненъ сѝ многымъ невѣжествїеⷨ“.

к. 142 об. Ст҃го Єфрема слово и сѵдѣ. рн̃. „Прїйдѣте вси братїѧ послѵшайте мене малаго Єфрема“.

к. 146. тогожѧе ст҃го Єфрема ѡ покаанїи и ѡ любви. еже и ѡ кр҃щенїю. і исповѣданїи и крѵ

приходимо до переконаня, що тут говорить ся про St. Zambkowicza — Młot na czarownice, Kraków 1614, cz. I, r. XVI. st. 165—176, де подано приміри гніву божого на чарівників.

похвала. и ѡ кѵдѵщемъ сѵдѣ. слово. рд҃.: „Ничто же почтѣмъ любимаѧ братїѧ. паче нелицемѣрныѧ любве“.

к. 164. тогоже ефрема. ѡ покаанїи и ѡ вѣчнѣ҃ жизни. слово чд҃.

На 179 к. починаєть ся третій віддїл ркп., уривок *Пчоли*, на папері знаку орла в щитї, дуже недбалим полуставом XVII. в.

к. 179. Книга цвѣтодарованїѡ҃ дар любви.
к. 184 об. злоба и зависть.
к. 185 об. дар радости.
злоба жалости.
к. 186 об. дар смиренїю.
к. 187 об. злоба гнѣва.
к. 189 об. даръ мѧтыни.
к. 191. злоба немлсти.
к. 191 об. блгѧть щедрота҃.
к. 194 об. злоба скѵпости.
к. 196 об. злоба лицемѣрїю.

к. 198. благодать прозрѣнїю... (уриваєть ся на к. 199): Сѵ҃то рч҃. и вода иже течетъ держитъ ѡдъ. Прозрѣнїѧ ради даръ, сирѣч҃ кто хощет послѣдняѧ видѣти. въземи ристѣ въсѧде на конь цр҃ъ їизыиде на ловъ. ѡздѧшѵ емѵ, видѣв҃ въ единѡ҃ мѣстѣ въ логѹ҃ философа оучаща, и възва й҃ цр҃ъ. ѡнъ же не ѿвѣщѧ емѵ. цр҃ъ же пріиде къ немѵ и въпроси й҃ что твори҃. философже ѿвѣщѧ. азъ оучѧ оученїе. и рече цр҃ъ. наоучи и мене нѣчто. философже възе҃ кѣндилъ написа сице. иж҃ промышлѧеши да сътвориши. блюди“.

Записка внизу 2–4 і 105–130 кк. курсивом: „Сиѧ книга ѿца конста҃тина Петровского Сїенника Мартиновского рекомаѧ Номоканоны ро҃ бж҃: ѧхоз҃.“... „Сыѧ книга рекомаѧ Номоканонъ кѵпил єи раб бжїй їерей конста҃тїй презвитеръ мѣста мартинока рокѵ бжїго ѧхоѓ:“ дальше дописано полуставом (від 118 к.) „до которои книги справы нѣхто не мает҃ анѣ с кревни҃ моих҃ъ анѣ згромади опрочъ дѣтѣ҃ моихъ

ахто би и҃ малъ ѿдалити ѿ мене и ѿ дѣтѣ̀ моихъ и ѿ церкве свтѣ̀ чюдотворца Николаа котораа... (звичайне прокляте нікейского собора).

N. 219. Правила сты҃хъ апълъ и сты҃хъ съборъ прпѣбныхъ и бг҃оносныхъ ѻц҃ь нашихъ. ѡ єпп҃ѣхъ і ѡ мнисѣхъ, и ѡ людехъ мрскихъ. заповѣдь вѣсѣмъ. Ркп. дрібним полууставом на 322 к. 16-ки, 1614 р.

к. 1. заповѣди апп. Петра и Павла (в 1-й особі) „одѣланїихъ члкихъ". [пор. Требник Стрятинський 1606 р. 633 к.].

к. 2. ѡ бгоѡкленїи.. ѡ бл҃говѣщенїи... ѡ соуботѣ лазаревѣ...

к. 3 об. „стыхъ великомч҃никъ хвъ гєѡргїю, дмитрїю, дєѡдорѣ. пантелємона, прокопїю, сты҃хъ бесребрънникъ. и сты҃хъ великомч҃ницъ женъ. і єлико великомч҃ници наричютсѧ. симъ кѣмъ (к. 4) праздновати. кѣторомоу дн҃ь ѿ оутра и до полдне... „попы призывати во домы и бл҃гословенїа творити въ храминахъ своихъ вѣсѣкомоу хр҃тїанинѣ. идеже бо їєрѣ̀ не вѣходитъ. ни мл҃твы творитъ. ѿтѣдѣ и бѣ҃ (4 об.) ѿстѣпаетъ. и идежѣ їєрѣ̀ не вѣходитъ ни бл҃венїа творитъ. въ оунынїи и разслабленїи и въ сквр҃нѣ вѣсѣкой". — як у Стрят. Требнику 1606 р. 636 к.

к. 6. ѠЗ кнѧзѣхъ і ѡ тѣхъ иже пѡѧ властїю ихъ. і ѡ рабѣхъ повелѣнїє по заповѣди бж҃їѣ̀ і wкладающемъ їєрѣ.

к. 14 об. ѠЗ родителехъ и ѡ чадѣхъ правило... (говорить ся про степені свояцтва).

к. 18. кровомѣшенїа же соуть wсмь.

к. 21 об. Їоанна мниха чада великаго василїа. иже нарече҃и кыр҃ чадо послѹшанїа. ѡ исповѣданїи та҃ныхъ грѣхѡвъ пооученїє.

к. 39. ѡ цр҃кви і ѡ сты҃мъ причащенїи.

к. 41. ѡ постѣхъ великихъ и малыхъ.

к. 46. заповѣди ѡ оукѣйственныхъ грѣсѣхъ.

к. 53. сты҃хъ апълъ ѡ цр҃квахъ правило.

к. 55. Правило о вѣроующихъ въ гадъ и въ звѣрѣ. и часовы имѹщихъ въ дн҃и, wвы добры, wвы злы, и дн҃и такожде.

к. 57 об. ѡ малакїи... (к. 58) Оумрши[м] оубо подобае[т] творити памѧти и жрьтвы. третины, деѧтины, и двадесѧтины. и шестъ м[о]цъ. и лѣто испльнено. такождеже и въ соу[б] ма[с]пое[с] и въ сѫ[б] сырноую. сѫботѫ ѝ. по па[с]цѣ. си[х] бо ради вѣрѣ[м]. ѡбрѣсти и[м] ѡ грѣсѣ[х] раздрѣшенїе... ни кровоточити заколенїе и снѣдати... (58 об.) въсѧкомое оубо скотое кровъ его є[ст] дша его“ (пор. Треб. Стр. 1606 р. 652 об.).

к. 68. Стго в'селен'скаго събора в'тораго.

к. 70. ѡ недели сырной.

к. 73. Я сѣ паки ѡ їерш[х].

к. 121 об. Я се паки ины заповѣди, ѿ законны[х] кни[г]. ѡ сършѧ[с]ствѣ і ѡ запрещенны[х] брацѣ[х]. і ѡ различїи ихъ степе[н]нехъ рш[ѧ]... (123 к.) ѡ възбраненїи[х]... (123 об.) Степе[н] прькы[х]... (126 к.) а се ѡ брачныхъ рѫждакш[х]... (127 об) ѡ степенехъ. понеже оубо рѣхш[м] ѡ степенех' рѫда. и родителныѧ крове и (128 к.) сърод'ства паки гл[е]м. ꙗко дш[н]деже искон'чевлетсѧ всемь степенѣ'. ѧзыкъ сършѧ[с]тва. да вънимаетсѧ къ ни[х] не быти къзѧтїѧ бра[ч]на'...

По статї, що супружеска повздержність може наступити тілько за взаїмним порозумінем, находимо цїкавий образець сему:

к. 148 об. Ѡбрѣтохш[м] бш и наказанїе нѣкое быкше сицево еже и рассоудихш[м] написавше предати. Презви'теръ нѣкїй бѣ въ нѣкое' весн. имѣѧ женоу иже и млада (к. 149) ѡба бѣста. и великїа соуботы вечерю присп'кши. и късѧ ѡ[ж] наподовїе праздникѫ оуготова[в] презви'теръ и вечерѧкъ вьлезѣ на ѡдрѣ съ женою своею. брати же емѫ пришедши ѿ бѣса блоу[ѧ]на[г]. и вьсхотѣ см'ѣситисѧ съ женою своею. жна же ѡставн его. въставъ оубо и приш[ѧ]. бысть съ скотиною. невѣдоуши женѣ его. сѣтающи же сѧ[т]кй не[ѧ]ли па[с]хи ї оутрънѧѧ ськрѣши[в] презвите[р]. сѣтвори литоргїю соуши[м] съ ни[м] вьсѣ[м] люде[м]. по вьздвиженїи же бжѧтвеннагѡ хлѣба и по причащенїи. ѡблакъ пти[ц] разли[ч]ны[х] [обор.] ѣдоуши[х] крови нападоша на це[р]ковъ къ врато[м] цр̃ковны[м] прилѣтаха. ꙗко нѣцїи ратници стрѣлающе и стрѣлаеми. коупно же и меча помѣтающе. и людїе врата крѣпко затворше въноутръ стоѧха. моужїе и жены. сѧ[т]ом[8]ж причащенїю быкшоу. оуслыша[в] їереи, и видѣвъ бывшее рече мое єстъ сьгрѣшенїе

моа ѣзва, мене ради съборъ сїй пр҃инде. и испо҃вѣдаса пре҃х въсѣми люд҃ми. и тако г҃и помл҃ѵ вьпїющимъ вьсѣ҃м. пе҃рвый врата ѿвръзъ изьиде ничи́м҃же връженъ бывъ ѿ птицъ. и тако въси людїе на҃ша исхо҃дити. [к. 150] послѣди же вьсѣ҃х и жена пре҃звитерова нача исходити. їеще въ врат҃х ей сотщи вьсхитив҃ше ю҃, и подробноу растръгноу҃ше плоть е҃а скостьми. и вь оуст҃х своих҃ вьземше лѣта́ха. и́ сїе преславное вид҃нїе презвитеръ на҃м исказа писате́лѣ к҃полѕ҃к нашей. сего̀ подобае҃т на҃м. съ ѡпасїе҃м въса творити, ѣко да не мним҃ое бл҃го вь лоукавы҃ грѣ҃х богде҃т҃".

к. 158. ѠО инокѡ҃х і ѡ іереѡ҃х и прочаа главы. і ѡ смѣ҃ренномѵдрїи. Повел҃нїе ст҃ы҃х ѡц҃ь т҃. и нї҃. і ѡ приключающихса вь инокѡ҃х їереѡ҃х и иже под҃ѡбластїю сѵщи҃м. і ѡ различны҃х прегр҃шенїи҃х. Пооученїе дшеполезно.

к. 174. Пооученїе ст҃го ва҃лїа къ мниха҃м.

к. 181 об. ѠО правила ст҃го събора. иже къ ангир҃ѣ съшедшихса ст҃ы҃х ѡц҃ъ.

к. 203. ѠО събора седмагѡ правило ѳ҃.

к. 204 об. Иже къ костан҃тин҃ѣ град҃ѣ квышагѡ събора въ храм҃ѣ ст҃ы҃х апл҃ъ. пра҃в.

к. 206. ѠО старѝчества.

к. 210. ѠО прави҃л бж҃твенны҃х апл҃ъ и ст҃ы҃х ѡц҃ъ в҃селенъски҃х съборъ: — Означені правилами кари противопоставляють ся другим карам, зменьшеним і увеличеним; що одмічено – „мы же҃".

к. 211 об. правило ст҃го савы.

к. 212. Правило дїѡнисїа архиепп҃а але҃ѯандрїйскаго.

к. 213. Послѣдова́нїе иже къ бж҃тве҃нномѵ причащенїю тщащесѧ приближити... (213 об.) гл҃аше авва амѡнъ... (к. 214) рече ст҃ый евдимїй... (214 об.) Дамаскиново... (к. 215) ѠО старчества внимай страшно бо... (215 об.) въпро҃с анастасїа сина҃скагѡ.

к. 217. ѠО прч҃ты҃х тайна҃х з҃-го събора правило р҃а. еже кїимь ѡбразѡ҃м прїимати пр҃ты҃ѧ та҃ны... (217 об.) въпро҃с ст҃го тимоѳе҃а ѠО прави҃ны҃х.. ст҃го василїа.

к. 218 об. Є҃гда ѿстои҃т новосщ҃енный попъ оурѡкъ свой оу соборной цр҃кви... (наставленя новопосвяченому...) [к. 221] чары или челбы или коби, или игры дикы творѧ. басне҃ ѕвѧ-

комы^{х} лики и шахматы wстави. ко^{и}наго оуристанїа незри... [к. 223] книги ветшаныа и иконы пострикай.

к. 226. Бл҃ви ѿче (статї о тім, хто може стати священником) на 235 об. „Заклинатели ѿ є҃пп҃а прїемлѧ^{т} поставленїе. такоже и прочїи ѿ сщ^{и}енническаго чина. аще оубо непоставленъ бѣде^{т} ѿ є҃пп҃а въ степенъ заклинати не може^{т} ни в домѣхъ ни въ цр҃кви. — („Чинъ поставленїю заклинателѧ“ знаходимо в ркп. Чиновнику XVII. в. Архіепарх. Церк.-історич. Музею у Львові).

к. 237 об. Правилw шестаго събора. (Правила з тлъками).

к. 242 об. Правила ѿ великаго василїа (вопросо-ответи).

к. 252 об. w тѡ^{м} колика и какова сѫ^{т} мѣста єпитимїамъ рекше запрѣщенїемъ... (плаканїе, послѣшанїе, припаденїе, стоанїе сѣрными).

к. 254 об. Толкъ бж^{с}тве^{н}ныѧ слѣ^{ж}бы.

к. 290. Толкъ w аплъстѣй събрнѣ҃ цр҃кви.

к. 294 об. Чинъ бываемы҃ на поставленїе четца и пѣвца. приводитсѧ таковый къ архїерешви.

к. 296. чинъ бываемы҃ на поставле^{н}ю пѡ^{д}дїакѡ^{н}.

к. 298. Чинъ бываемы҃ на поставленїе дїакона. сѣщ҃а лѣ^{т}. кѣ.

к. 301 об. Чинъ бываемы҃ на поставле^{н}є презвитера съвершена сѣщ҃а лѣ^{т} л҃.

к. 305 об. — 312 об. ѺПрави^{л} сѣ$^{ты}^{х}$ ап҃лъ w книга^{х} иҳже подобаетъ чести и вънимати; иҳже не вънимати ни чести. (див. низше).

к. 322 об. Сїа книжица є^{ст} гн҃а ѿца прок(пїѧ) сщ^{и}енника гѡродѡ^{в}ско^{г}. Исп(исаѧ) рабѡ^{м} бжїи^{м} матѳѣѡ^{м} поповичѡ^{м} з҆роубежеви^{ч}. бы^{в}ши на то҃ ча^{с} дако^{м} в҆ хировѣ. рѡ^{ж} бж҃ ѧхдї. сла^{в} съврѣшителю бг҃ давшемѹ по зачалѣ кѡне^{ц}. ам(инь҆).

Словарні особливости: пратеца 17 (Срезн.), пр҃стъ — а не — въпр҃стъ (№ 140), коткоу wже пльха 59 об., меч҆коу 59 об. (медвідь), єретики коукѫврикы 71, комканїе 73 об., о диплокатихоуменоҳ 78, бїют его томгою 88, да бїетсѧ м томгѣ 139 об. (Mikl.), посты д҃. до рокоу 99 об., форисатисѧ 107, wкоромолитасѧ и бїетасѧ 119, wкрамолѧтсѧ 119, wкоsорѣ дщере своеѧ 126 об., оуйка, алелѣ, лелѣ 129, с посагницею 130 (дочкою прибраного батька), є҃пкь еже не wвходит

выноу своєм норїа 134 об. (в знач. *ἐνορία*), крадбы 92, двойнѹ, тройнѹ 139, своєм прикїа 140, прикїм 204 (*προίξ* — придане), испакостити дитм 145 об. (Треб. Страт. 672 об. — сѝричь аще в᾽падетъ в᾽ нѣкыи нѣдѫгъ золъ), тѫждїнѫ 146, орада, авлистѣ 146 об. (*αὐλίστρια* — lena), крок от женщины — плоть ѿ мѫжа имже плотаны наричаемсѧ 147, прадено или дакеолъ 152 (*φάκελος*), шбадникъ 153 об. (обидник, сплетник), кадити на источницѣх и рѣках 157 об. (пор. Калужняцкій Обзор 34), поклотити 165 об., рожшн древань 166 об., без᾽ параманд᾽ѣ 176 об., вь сырного нѧю. царицѫрѣевѣ нѫли. пятдесатнѣй недли 181 (см. Калужн. — Euthym. 49—50 ст.), прнїй самобратнїи 184 об. (frater germanus, Mikl.), братїм наша глѣмыа цаты 189, мнихъ ходѧ по людскихъ трапезахъ или браков медвѣдѣ его наричет 195 об, оутросъ, на оутросѣ 200 (утренні служби — *ὄρθρος*), плевелосѣмтелѣ дїавола глѣмїи пекжлїе 206 об., опцаго житїм 209 об., одежда длъга до глезнов 222, ѿ кормчита, поклепника, рѣзоимца 223, разоцѣ очи 228 об. (косі очи), скарѣдїа 232, оурарь 235, шарщие класы 242 (квітчати волосе), чарны 242, златостройчъ 306 об. (Златоструй), Меѳодїи папа римскїй 307 (Мефод. Патарский), їс сирахович 307 (анальогічно до — іаковличъ).

Наш *Індекс ложних книг* повнїйший, як у Калайдовича (Іоаннъ Экзархъ болг. 208—212 ст.), а в порівнаню з індексами поміщеними у д-ра Франка (Памятки I, 1—6) виявляє новий варіянт, має кілька пропусків, много переставок і деякі перекручення тексту. Сей індекс узятий з Нікона (307 к.), „...еретическам сѫт да сь таковѣми прельщаютъ римлѧнь. щже сѫт сїм. сидор, адам...“ (307 об.). Послїдне речене повинно би читати ся: „Сиа нокша светъхим оучитаютсѧ. ѿ исїдора: адам...“ (пор. Горскій и Невоструевъ, Опис. рук. Син. II³ 601 ст. № 319 к. 7) . . . „паралипомена, что шрлали къ еремїи вавилшн (308 к. замісь): „орла слали къ еремїѣ в᾽ вавилон“ (пор. Ів. Франко, Памятки I, ст. 5, стовп. 2, стр. 11). Далї читаємо на 309 к. „кн. іаковлича глѣмам лѣствица. пѣсни нѣкїа двы. вопросы їеремїа къ бцѣи. ѡ недѣѣѣ ѥтѣкнѣѧ, еже именоуѭ трасавицы. басни сѫт

їєремїѧ папа болгарскаго. гл҃ѣть ѡу ѡкаѧнныѩ сѣ. ꙗко сѣдѧщоу сѣмоу сисенїю на горѣ сина҆стѣ҆. и а҃гла сиханла именоуетъ. еже на съблазнь людє҃ мноꙁѣ҃, и седмъ дїерей їродовы҃. трѧсавицами баснѣствоваше...“ і далї доказ із творів самого Сисенїя... 310 об. „Нифонт, Василїи новы҆, андреи оуродивыи, неѳедїи патарскїи и странникъ, подобаетъ и сиѫ вѣдѫщаго въпросити аще ѥ҃ истинна. въ дрꙋгиѫ же ѡбрѣтаютсѧ предънаписаннаѧ (311 к.) ꙗковлѧ повѣс҃т. еже ꙗкова є҃ нѣкоего евреенина а не а҃пла, и паки ѡбхожденїе їѡанново гл҃емое бг҃ослова. въ сиѫ съкровеннаѧ причитаютсѧ ѡбачеже. елма непрїѧтна сѫт. ины сѫт еже непричитаютсѧ въскровеныѫ сѫт же странны ꙗко же пишеть въ едино ѡкровенїи, еж написоꙋют бг҃ословово. еже и рѣчїю ѡ различныѫ мѫкаѫ гл҃ет. таковое писанїе еретика нѣкоего є҃ ивана. а не бг҃ослова. дрꙋгое велико прїѧтно є҃ истлъковано митрополитом кесарїиским. Паки ѡбрѣтаютсѧ (обор.) андреѧ и Ѳомы рекше сѣтыѫ апл҃ъ и ѡ сиѫ҃ дѣѧнїи иҳ҃ъ гл҃етъ. въ изложенныѫ дамаскиновыѫ еже ѡ ересеҳ. ѡ ереси овдїанстѣи ꙗко въ си҃ множаѥ ѧ҃ткрыѫдаютсѧ. и ина многа ѡбрѣтаютсѧ непрїѧтна. паче съвершено ѡ҃падателна. и дрꙋгаѧ паки смѣхом исплънена. и паки инаѧ ни сице ни тако. нѫ обаче непрїѧтна. ꙗкоже въ ветсѣ҃м їаковово гл҃емое въ ветхѡѧ҃ пастыр҃“. По короткім поученю о сути ереси сказано на 312 к. „ꙗкоже рече ѡ҃нсїи҃ цр҃ъ. иже въ лѣтописци написанїи вес сѫто никъ. сїи въ послѣшество того приводѧт“ — слїдує молитва про охорону від ложних книг.

N. 92. Сїа настоѧщаѧ книга ѥ҃ прѣподобного ѡц҃а нашего Никона. ꙗже наречена бы҃ст҃ тактикѡнъ. еже ѥ҃стъ чиновнаѧ. Сїѣ трѧдолюбїѥ сѧ книги вседѣйствоующе г҃ѕ и в҃ѕ и сп҃ѕ нашемѕ і҃с х҃ѕ. и ещеже и пречѣѥ҃го мт҃ри. споспешествѫющи створено бысть кѫлзѣ хотѧщим.

Ркп. дрібним полууставом, рускою правописю, місцями стрічаєм южнорускі — и зам. ѣ, ы зам. ї, и), з задержанем — ръ, — лъ, — ъ/о, частою заміною є — ѣ, на 99+ 28 кк. F°; папір знаку двуголовий орел під короною (Лихач н-р 445).

Передмова заключає обзор 7-и соборів і ісповідане віри.

к. 7. правителникъ съ бг҃омъ рекше типикъ сиреч ѕставь избранъ ѿ бж҃твенныхъ писанїи ѡ оустроєнїи преданыхъ намъ wбразъ ѿ ст҃ыхъ ѻц҃ъ въ сп҃нїє дш҃амъ и писанїа къдаѣ иже поднами братїамъ ѡ єже съ всѣкимъ тщанїєм хранити игѹменѹ не презирати въ оустаѣ положеннаѣ всѣ и єже не пребывати ємѹ въне монастыра кромѣ великїа нѹжда и не нерадити ємѹ ѡ преданныхъ ємѹ ѿ ба҃ дш҃ахъ. слоѣ ѣє.

к. 22 об. ѻ҃ книгъ толкованїа заповѣдей г҃нихъ ѿ а҃. и третего слова законное правило вократцѣ. (як у Горс.-Нев. Опис. II[3] ст. 29).

Порівнанє сього списка з синодальним № 226. (op. cit. 28—34) переконує нас, що наш екземпляр був значно скорочений в складї слів. І так у нас находять ся слова: 4 (34 об.), 5 (39 к., без заголовка), 6 (45 об.), 7 (48 к.), 8 (51 к.), 9 (56 к. — „гєѡргїю игоуменѹ коуцѹвентскомѹ“), 11 (57 к.), 12 (60 к.), 15 (62 об.), 16 (68 об.), 14 (70 об.), 17 (85 к.), 18 (88 об.), 19 (91 об.) і 27 (94 об.). Із 28—29 сл. заховались тільки 4 к.; 30—34 слова на 16-и картах; із 35—37 сл. остались тільки 8 карт. — Кінцеві карти (28) збутвілі і по берегам дефектні.

III. Варлаам і Йоасаф, Кирил і Мефодій.

(Ркп. N. 7, 8, 9).

N. 7. Варлаам і Йоасаф. Полуустав ний ркп. XIV—XV. в. з характеристичними о[1], ѧ, ѧ, ѕ[1], з[1], ж, оу, ц[1] — на грубім з папері знаку, як у малім атласї Лїхачова н-р 5, на 202 кк. 8-ки, в новій оправі.

Правопись рукопису болгарска по-евфімієвска з частою заміною юсів (ѧ зам. ıж, ѣ; ѫ зам. ıм, о, у); ѣ зам. ѧ, ı. Із особливостий флексиї зазначую: повні закінченя — лаго, — ыими; рівнозвучність окінчень — грамматамъ распѕıенамъ 124, смрѣскранномъ лицемъ 8, сѣкѣкѕпленїемъ неразлѫчномъ 94, чѧдом' многом' 132, скѣтлом' лицемь 139, многомъ растолнїемъ 201; домовъ — *оїкаδε* 2 об., 15 об. Завважені особливости правописи: тѫшко 2 об., 99, тѫшкыѧ 24 тѫшкосрκдїи 58; възлюбена 5, възлюбеναго 127, разлабеномa 8, несумненно 27, на земи 14 б, земѧ 125 б, умрѣцкеномъ 125 б; врѣтпах 5 б, 124 б, врѣтопъ 194 б, кепль 36; цѣкѣтѫщѣ 6, красноцьвѣтѫщѫѫ 195; лыстома 8, прѣждекарши 8 (предварати), ендїйское 10 б, аураамовь 31 б, аураамѵ 176, аураамъ 141 б, паѵелъ 32 б, паула 153 б, праѵдѫ 37 б, 42, шпраѵданїа 37 б, праѵдоѫ 85, еѵоѫ 152; обетшакше 22; вецислѣни 29, ицазаетъ 165 б, исчазаетъ 175; ошествие 94, 95 б; обитѣль 28, добродѣтѣлїи 85, клеврѣтомь 188 а, б, къ мѣрѣ (вм. ми-) быти 46, тѣплыми 98; поспишивъ 41; говѣанїемь 124 б, ѱом 126 б, ѱы 133 б, ѱа 135; велмѫжи 164, вельмѫжь 165; чювественными — дуже часто; — каковыχ зълъмирось испльненъ 76; на плъзѕцѣ... степени 46 б;

---

[1]) о—з точками в серединї; ѕ з довгим перечеркнутим раменем; з — з языком ˩; ц — як сербске ц̑.

і зам. и дуже часто, як в середині складів, так і в закінченнях; по гортанних переважно — ы; склади: рѣ, ръ, лѣ — майже виключно.

Словарний матеріял одвічає словарям Міклошича і Востокова, т. в. словарному материялови таких же повістий, бувших в їх руках (С-Птб. XV. в., Відень XVI. в.); зазначимо декотрі слова і фрази: сѧкимъ образомъ (interrog.) 2 б, єговоу благоразоумїю 3 б, навѫсицѫ (повнолїтність) 5 б, на ѥбо стрѣлѣти 6, дрѫжевныи 6 б, ѿтълесныхъ хракотинъ 7 б, ѿхракотинныѫ ѩзвы 7 б, лыстома 8, притранъства (паскуда) 8 б, камыкъ 11, сѧнцоу же къзъсїавшоу при полѣ 13, саждами помазакъ 15 б, лѣкителю иже лѣкы творѧ. вѣ были ловѣкше птицѧ 39, рѫчницами 45, на расосѣ... (низше на степени) нозѣ оутвръдивъ 46, ѹхытити 46, извираюшаса 46 б, къ... пещерицѧ 53 б, силе волитъ бгъ 77 б, киталище 91, жестотѣ 93 б. і сл., и замалы не оцѣпѣнѣ 100, располѣвса 103 б, шепиранїа 106 свѣнь (кромѣ) 106 б, 138 б, 197 б, облакныкы 124 б, шаровнымъ 130, просцѫ 132 б, въ чрьвеныи лоукь и въ чесновитецъ 135, трипѣстка 135 (в екземплярі Нар. Дома № 98 а: обезианамъ 36), ѭкрастїе 149 б, гнилѣны 160 б, 161 б, тѫтенъ 192 б, очиѣсть 194, ѭждогъ 194 б; — крагуи 135, коркодилъ (Нар. Дома № 98 а. 36 к.), гоупъ 135 (сапъ № 98 а. 36 к.), гатанїа 139, ѳневѣстившисѧ 152, плѣницѧ 154, негли 159 — стрічають ся в других рукописях.

Порівнуючи текст сеї повісти з текстом крехівского монастиря (пор. д-ра І. Франка, Варлаам і Йоасаф, Львів 1897 р.) і Народного Дому (№ 98 а), переконуємо ся, що сей текст наближаєть ся більше до грецкого тексту. Прим.: початок притчі про інорога відповідає грецкому текстови, наведеному д-ром Франком, майже слово в слово — „Подобны ти мнѣ, мѫжеви вѣгаѫщоу ѿ лица инорѫга. иже не трѣпѧ глаᶜ въплѣ его, и страшнѫ его рыканїи нѫ крѣпко вѣгаалше да не бѫде томѹ въ снѣдь. вънегда же течаше быстро, въ великѫ нѣкѫ въпаде пропасть. вънегда же емѹ въпастиса въ нѧ. й за дрѣво нѣкое похытивса. крѣпко дръжашеса. и на расосѣ нѣкоеи нозѣ оутвръдивъ. мнѣшеса прочее въ мѣрѣ быти и въ твръдыни (46). ...ὃς μὴ φέρων τὸν ῆχον τῆς αὐτοῦ βοῆς καὶ τῶν φοβερῶν αὐτοῦ μηνημάτων, ἀλλ' ἰσχυρῶς φεύγων τοῦ μὴ γενέσθαι τούτου κατάβρωμα, ἐν τῷ τρέχειν αὐτὸν

ὀξέως μεγάλῳ τινὶ περιπέπτωκε βόθρῳ. ἐν δὲ τῷ ἐμπίπτειν αὐτῷ, τὰς χεῖρας ἐκτείνας καὶ φυτοῦ τινὸς δραξάμενος κραταιῶς τοῦτο κατέσχε, καὶ ἐπὶ βάσεως τινὸς τοὺς πόδας στηρίξας, ἔδοξεν ἐν εἰρήνῃ λοιπὸν εἶναι καὶ ἀσφαλείᾳ. (Франко op. cit. 22 ст., примітка)... подобни сѫт мѫжѫ кѣглѫщоу ѿ лица кѣсѫщіас[ѧ] инорогоу. ꙗко не тръпѧщоу глас[а] рѫтіѫ его страшнаго, нѫ крѣпⷭко его ѿкѣгъ не кѫдет емѹ ꙗдь. текѫщоуж[є] емоу рѫцѣ прострь за дрѣво тврѣдо ꙗтⷭ᷉ся (ibid. 22 текст). „Глаголанїе Нахорово“ (127 б — 138 б) одвічає цїлком грецкому текстови (Migne, Patr. gr. XCVI t. 1107—1123 ст.); в нашім текстї „трїе рѡдове чл̑къ въ мирѣ семъ... вгъпоклонници, ноудее, и христїане“ (128 к.) перечислені правильно — против невірного перечисленя в одривку Народ. Дому № 98 а: „поклонители... боговъ. и людеи хр̑тїанскихъ“ (29 к.). Ту саму точність перекладу бачимо і в слїдуючім реченю: *φασὶ δέ τὸν Δία κόψαι αὐτοῦ* (scil. *Κρόνου*) *ἀναγκαῖα*“ (Migne op. cit. 1113 ст.), тому одвічаєть в сїм текстї „ꙗко дїи ѹрѣзакъ емѹ срамныѧ ѹды“ (131 б), а в екземплярі Нар. Дома № 98 а „гл̑ютьж диѧ ѹрѣзати уста своꙗ“ (33 к.)[1]). Імена грецких і египецких богів передані дословно, з виїмкою хиба: андиѡпїѧ 132 к., полидевки (дат.) ibid. і „девѧть дъцерїи. ѧже нарек̑ гѫдьцѧ и плесцѧ“ 132 б.; тимчасом як ті самі назви в текстї № 98 а. значно перекручені (пор. 32 об.— 35 к. і Извѣстія 2-ого Отд. т. IX. кн. 3 стр. 364).

Судячи по формі полуустава, правописи, словарному і ґраматичному материялу і по точности перевода, можна думати, що сей екземпляр повісти належить до найлїпших списків XV. в.

Текст повісти без початку, починаєть ся словами: „и къ христїанствоу ѕклонисѧ. нѫ излла на цр̑ство твое пооучаетсѧ. народы развращаѧ. и ксѣѣ прискалѫ късѧ. нѫ ліне хощеши ѕкѣритї и. ꙗко ничтоже мы лѫжно гл̑емъ. призвакъ его wсѡбно. ръци искоушаѫ н. ꙗко хотѣкти тебѣ ѡставлъшѕ ѿчьскѫѫ кѣрѫ и славѫ цр̑ства. христїанинѕ быти“. т. є. клеветою Авенїрового царедворця на чесного боярина, що приняв

[1]) „Костовкалникъ“ (№ 98 а. 33 к.) передано в сїй рукописи грецким „сатиръ“ (132 к.).

у себе слабого чоловіка; се 3-я к. третього зшитка. По 17 к. і 18 к. т. є. в 5-ім зшитку брак по одному листу текста, з частинами поученя Варлаама Йоасафови о старім завіті; 101 і 102 кк. з частями розмови ц. Авенїра з Арахією захованисьтілько в незначних отривках.

На полях ркп. находим слїдуючі дописки: 33 б. — O Gospodzie uwielbiona nadniebiosy winiesiona; Stwurcas swego porodzyla mlekem eigo Swym karmiła, Co iew smętna Stracila Tys presina naprawyla, Okniem sie Stala do nieba Smęcicsie nam niepotrzeba. Maryia Matko miłosci bron nas Pano wszelakoy litosci (скороп. XVIII. в.) — 124 б. „Бг҃ом избранная мати дв҃о ѡ҃троковїце, Дѣвствѳ҃ похвала Пречи҃тая владїчице в҃. а в' молодомъ вѣкѳ видиш мою сваволю: в' тѧжком прїпадкѳ грѣховъ моихъ неволю в҃. В небо ѡчи҃ моихъ Йхъ поднести несмѣю. Тис҃мое небо на тебе ѳ҃ностъ мѣю в҃. Вибранас҃ над сл҃нце свѣтишъ моєи темности: Тис҃ моя свѣтлост моей темнои злости в҃. Тис҃ матка хр҃а квѣток раискїй Породила; аби нас҃ грѣшнїхъ до раю впровадїла в҃. 125 б. — Свѣтлости не маю до бг҃а моего; ей причинисѧ Панно до сн҃а своего в҃. Простирай рѳки котрїе бога носїли. Показѳй и Персї котрїе бг҃а кормили в҃. През те клѧтвѳ самъ бг҃ъ изнеслъ изсего свѣта: благословил нас панно на многїе лѣта в҃. Гдиж моя настигнет смертная година: нехъ мя ратуетъ матко твоя прїчина в҃. Нехай ѧ на той час ратунку дознаю: всю мою надѣю в' тобѣ Панно покладаю в҃. 126 б. — През тебе радост на свѣтъ сѧ нам показала: нехай би смутку дш҃а моя незнала в҃. Яг҃лы змертвых Гды сходят вѳдити: Гди сн҃ъ твои а бг҃ъ нашъ всѣхъ судити в҃. Матко милости надомною змилѳйсѧ в҃. в҃. Покрїй мѧ Покрїй матко своимъ ѡмофоромъ: нехъ вѳдем слѳгами Панно под твоим дворомъ". Від 127 об. йде другий силябичний стих: „Рече Їѡанѳ ѳченїкѳ: своєму другу наперснику: мовил емѳ потай ѳсѣхъ | бо фрасунку жаловал: всѣхъ ѳченїковъ жалуешъ: а себе на см҃ртъ готуешъ: | мовил им не спѣте сто҃те, мѳки моей ѡчекѳйте: прїскорбна єс҃ дш҃а см҃рти | юж прїходит҃ час҃ ѹмерти: прїпѣ конец и приде час҃: востанѣте иду ѿ васъ. | жидове хр҃а поймали: сребрнїка Іюдѣ дали: весели жидове були коли хр҃а в' рукахъ мѣли. 128 б — До каїафи его прикели: ѡмучителя просили: Неразумѣли за бг҃а; разумѣли за чл҃вка | ѳмѳ-

чивши крадѣ стали, невинность на него складали: чинишсѧ намъ бути бг҃омъ | Збиемъ тобѣ главу терномъ: Лагодно вимовивши мов'ца: Стѳпилъ з' нб҃а ѿ бг҃а ѻца | шни невѣдали: иж'бы ходил бг҃ъ поземли: били у кайафи ката: | потом вели пред пилата: Стали пилата просити: абы казал на крт҃ѳ прибити: 129 б. — пилат рѳцѣ свои вмивши ѿ жидовъ зради ст҃пивши: не мучте болше чл҃вка | бо то є҃с панъ всего вѣка: шни тому невѣрили: укрижовати его казали [в верху — просили] | Не могл҃ъ па҃тъ спротивити: казал збавителя бити. Потим казал кр҃тъ зробити | Пану на плечѣ зложити; не могл҃ъ нести кр҃та того збитя барзо великого | бо барзо великаго; бо барзо был змордованы'; лжъ в' немѳ жили ѳнивали ѳмлѣвали: | 130 б. — Внешпорѣ на кр҃тъ прїбили зразбойнїки поставили; прибивъши на кртѣ пана | Хоров агг҃лскихъ гетмана, ризу нанем розодрали; лоси наню метали: | под' кр҃томъ матка стояла голосом' к нему волала: | 131 б. — Тожми немило, тай шстило в' грѣху служило; в' сем свѣтѣ жити, грѣхи плодити: на смерт҃ъ недбаю непамятаю: же мушу вмерти ѿ тоей смерти: а грѣхи в' тѣлѣ, завше сѳт цѣли... некрѳшат, анѣ порушат: дш҃а вмлѣвает, бо грѣхъ стїскает: споѵѣдатисѧ непозво(лает): Сповѣдаетсѧ и' лякетсѧ: же мает прїити, бг҃ъ всѣхъ судити; бо измазана: що била дана: слѣчнаѧ шата ѿ дх҃а свята: немилостїю над убогими; а скупостями баръзо многими: 132 б — а для кохання своего сребра: всѣ дати мусиш смоку на бедра: и подвизати до не в' покою: для нерадного своего строю: шй дш҃е дн҃е, шкъ ти вдыхаешъ: же много грѣховъ на совѣ маеш: не поможетъ ти твое богатство | шк та расточит шгенъ робацтво: шй не поможе пиха надѳтост: що є҃с чинїла: то все то глупост: скр'ка з' смолою: все над тобою: шгонъ жаръ чїстый | 133 б. — а вѣсъ тернїстый: не перестоишъ: стѣни турмистой: Янѣ виплинеш з рѣки шгнистои | южъ там навѣки вѳдешъ сидѣти: и к несмертельном шгню кипѣти;“ На 179 к. (без текста повісти) находим список „Rotulla VII. Piesn na boże narodzenie“: Wdzię bożego narodzenia Weseli Ludzie Błogo nam (17 стрічок о вимордованю жидівских дїтий).

N. 8. Зборник із 3-х рукописів ріжних почерків XV—XVI. в. кк. 1. (2—129) + 2. (130—164) + 3. (165—196) 8-ки. Ркп. 1. на гладкім блискучім папері знаку ножиці (Лихач. т. 16) виразним, грубим полууставом; ркп. 2. на гладкім жовтавім папері знаку якоря в колї, меньшим полууставом; ркп. 3. на гладкім блискучім папері без знаку, тонким скорописним полууставом. — Оправа стара, дошка в шкірі, по краям рівцї. — Ркп. куплений у вдови Бельовскої.

к. 1. „+помѧни гн̃ ї҃с х҃е бе̃ нашь блг̃очестивыхъ Ивнъ и кнѧзѣ иже даютъ намъ мѧтиню и помощь. + Смереный досидѣ (м. печ.) митрополитъ сѵчавскый съ братїам(и) просимъ и молимсѧ“. Печать має напись: „печат стго гєѡргїа митрополїи сѵчавскои“. Останні $^2/_3$ стор. і оборот. чисті.

к. 2. (невелика заставка черв. і зел. красками). Блженнаго архїєпкпа блъгарскаго Θєѡфїлакта. протлъкъ ѿ матдеа єѵглїе. тѣ̀ бо спсѣть люди своє ѿ грѣхьихъ:

к. 103 об. „Иже въ стѣхъ ѻц̃а нашего іѡанна архїепк̃опа костантина града златоѵстаго. Слово ѡ соуетнои жизны сеи и о оусьпшїихъ. на 105 об. картина страшного суда із „видѣнїѧ данїила“.

к. 112 об. Стго Єфрема о соудѣ и ѡ любки и ѡ покланїи слово. пн̃.

к. 123. мц̃а арїла кд̃. покѣс о боуѧщемъ соудѣ. и ѡ земльныхъ моукахъ.

к. 124. мц̃а тогожде л̃. иже въ стѣхъ оц̃а нашего єфрема повченїе ѡ съдѣклованїи блгыихъ дѣль. и еже жданїа бжїа.

к. 125 об. тогожде стго єфрема ѡ соудѣ. слово.

к. 128 об. ѿ старчьскыихъ.

Замічені правописні і словарні особливости: постоянна зміна ѣ—є; ѧ—е, а (меса, чеда, се, вса, всакоую); їюдеисцѣмь 5, 7; истєзалше 7; землѥ (voc.) 7, вънюгда 8 об., гл̃ѥ (вм. гл̃ѧ) 9 об., понѥж 10, огнюмь негасимимь 17 об., цр̃а 8 об, кралеве (в знач. саранча) 14 об., крьшїе дрѣвь дивыхъ (в знач. овочі) 14 об., мигалцемь (ископаваютсѧ очи) 106, воцїници (на марґінесї) всермзи 106.

к. 130. починаѣть ся статею: „аще кто шстави своего родителѧ стара сѵща и немощна. а не почитаѣ и храни єго.

нѣ ѿидетъ постриши се безъ повелѣнїа родителѧ своегѡ. анаѳма сего и постриженаго й. ащели имать тьи родителѧ дрѹга чеда и довлѣѥ ѥ о имани и ѡ покои. добро ѥсть ѡставити свое чедо ити и пострищисѧ. ѥда како съврьшѣѥ рабъ бжїи бѹдет и прїиметъ и тьи мьзѣ ѿ гѣ чеда своего радѣи добраго. ѥгоже роди и вьспита. и накази о гй.

блженнаг аѳнасїа архїепскпа алеѯандрїскаг къ андїѡхѹ кнезѹ ѡ многихъ и нѹжныхъ вьзысканыхъ иже въ сщенихъ писанихъ недоѹмѣнныхъ. и дльжнихъ вьсеми хрстїани вѣдомо быти: — 120 вопросо-ответів. В низу листа поміта зшитка мѯ.

к. 162 об. испокѣданїѥ о стои и единосѹщнѣи и животворещои трце: анастасїа патрїарха блженнаго граѳ великые антїѡхїѥ и кѵрїила алеѯандрїскаго изложенїѥ вькратцѣ ѡ вѣре по вьпрошенїю.

к. 164 об. Въ пѣкъ вѣч. ѥ. нед по. бываетъ слѹжба акаѳїстѹ прстѣи бцѣи. по ѡбычнѣи стыхъ лѡг на гй вьзвахъ по сх ї. и поемъ самогласнѹ дйѹ вщ, и мнично самглно глас ѕ:

к. 165. Житїѥ и жизнь прѣпоѳбныхъ ѿцъ нашихъ варлаама и їѡасафа. дшевныѧ ради ползы. съписано ѿ прпоѳбнаго ѿца нашего їѡанна дамаскина. Всього 8 к., повість обривається на словах: „такоже тебѣ ѡвещници бждемъ ѡ семь и непротивни семѹ. и чьсти и любве чѳ. и ащe что ино болѣше бѣше вьсего ѡврьжемсѧ. видяще тѧ паче ѡ црѹ неразѹмна сѫща къ бгѹ“.

к. 173. Памѣть и житїѥ блженаго оучителѧ нашего костантина философа. прьваго наставника словенскомѹ ѥзыкѹ. — починаєть ся: „Къ мтивь и црь ѡжидае покаанїѥ члчьско. да быше вьси спсени били, и въ разѹмь истинныи пришли. не хощетво съмрьти грѣшникѹ, нь покаанїѥ и животѹ. ащe и наипаче приложити на злобѹ. нь не ѡставлаетъ чѣча рода ѿпасти ѡслабленїемъ“...

На оборотї, з половини сторони починаєть ся само житіе: „Въ солѹнсцѣ градѣ бѣ мѫжь ѥтр доброродьнь и богатъ. именемь львь. прѣдрьже сань драгарскы поѳстратигѡ. вѣже

благ҃вѣрьнѣ, съхранѣ вьсе заповѣди бжїе исплньнѣ. ꙗкоⷠ иногда и wвѣ. живы же съподрѫжїемь своимь, и роди З҃. wтрочеⷮ. ѿ нихⷯ же бѣше младѣиши сеⷨмыи, костаⷩтинⷩ философъ. наставникъ и ѹчитель нашь....“ Се обширне панонске житіе, доведене до моменту, як ап. Кирил направив ся в Рим: „Вь венетїи же быв҃ш҃ѧ ємѧ, събрашеⷣ нань єпп҃и и попове и чрⷩризци. ꙗко и враны на сокола. и вьзⷨвигоше триязычнѫю ересь гл҃ше. чл҃че“. — Основа „Житія“ та сама, що і у Бодянского (Чтенія 1863, II.).

Із замічених особенностий отмітим: „старца на войскѧ гнати“ 177 об. (Бод. — войнѧ); „приставише жь кь немѫ ассикрита и гѣwрг҃їа полаш҃ѧ“ 178 об. вміcто „георгїѧ асикрита и поⷭслаше ѧ“ (Бод.); хризма 182 об. (у Бод. конѧ); коц҃лы кнезь панонскыи 196 об. (у Бод. коцелъ); ѧгры (n. pl.) 173.

N. 9. Памⷯт и житїе блаженⷩаго ѹчителѧ нашего, константина философа, перваго наставника Родѫ роⷭсїйскомѫ: и всемѫ ꙗзыкѫ словенскомѫ, Списано з библїотеки хиландарскои, лавры Серпскои.

Ркп. дрібного скоропису з XVII. XVIII. в. рускої редакції на 38 ст. F⁰. жовтавого паперу знаку „Almode Papier“ 1697 р. (Лихач. таб. 101). — Куплено, як N. 8.

Основа сего „Житія“ така сама, як у Бодянского (Чтенія 1863, II.); в ставки, однако представляють цікаві варіанти рущеня сеї леґенди.

Особенности текста: Гѣwрг҃їа Полашу 7 (см. № 9); Єѵлїє и ѱалⷨтир росⷭкы писмеⷩ писано 12; благ҃ѡѕханїе 12; гипокрити 31 (Бод. лицемѣри); во ц҃ви ст҃ои Марїи. ꙗже нарицаеⷮ фотида 31 (Бод. — фатанъ); надⷭнымн 31; фирмосѫ и гондрѫхѫ 31 (Бод. — фоурмосу и гондрихѫ).

26 ст. (в низу): „Веселѧцѣсѧ о бз҃ѣ философѫ. паки дрѫгаѧ вещь приⷭпѣ. и трѫⷨ немеⷩшы первыⷯ. Ростиславь бо, и Ст҃ополкъ кнѧзѣ Моравскиⷩ и тѹровскиⷩ и всеи Россїи. бг҃омъ наѕстими быша, совѣть сотвориша со кнѧзи своими моравскими. такожде и кнѧⷭ панонскиⷣ коцлѧнъ велиею радостию совѣть иⷯ помощникь имъ быⷭт; и послаша кⷭ цр҃ѫ Михаилѫ до ц҃ригорада кнѧзѣ своиⷯ... (дальше, як в прилож-

нім житію) . . . (27 ст.) исперва бѣ слово и слово бѣ в бга, и бгъ бѣ слово. и прочее: возвѣстиша же и Патріархв о сложеніи вѣкъ (28 ст.) возвеселижеся цр҃ь"...

28 ст. (серед.): „дошедшв же емв моравы. Свеликою честїю приѧли его кнѧзые, ростиславъ и Свѧтополкъ. во свои полаты его воведоша. и великою чест емв даша. ѡнже совѣщаѧсѧ со кнѧзы, дабыша ему ѵченики собрали; да врчит имъ буквы в'наученіе. оныже воскорѣ повелѣное имъ сотвориша; и совокупиша младѣнцовъ пѧтдесѧтъ. онже блгословиша ихъ, и даст имъ буквы. Овыи же мл҃нцы бжїею блгодатию прѣпѣхвхв в'наученіи, едины вславѣскомъ, дрзыи же к' греческомъ. дабы разумѣли силв книгы; и тако их извчи ѵтрени, и часовомъ, и вечерны, и павечерницы, и Таиной слжбѣ. и тамо остави иныи ѵченіѧ Грамматикію и мсикию. Пребыст тамо во моравѣ мцеи четиридесѧт. и абїе по пророческомв словв испълнилоса, ѿверзошаса ѵшеса глхих"... (30 ст.) „И тако навчивь их законв и страхв бжїю, и паки итсѧ пути ко цртвующемв градв, кнѧзи же его съ великою честїю опровожахв. и даваша ему много злата и сребра, онже нехотѧше не токмо злата и сребра, но инныѧ вещи: положивъ евгльское слово и безпицѧ. но токмо испросивъ грековъ пленѣныхъ, ѿ обохъ девѧт сотъ и ѿпѵсти ихъ. самже иде путемъ радвѧсѧ со ѵченики своими. Да ави цр҃еви и Патріархв ѿ плода трвда своего. ко идвщѵе путем. кнз панонски коцлѧнъ со своими болѧры чест ему велию сотворь, и возлюбль вѣми книги словѣнскіе, и научиса ѿ него ѵченикovъ до тридесѧт, и мимо провождь его, и дѧше ему много богатства, онъже нехотѧше. єгдаже приходѧше ко цриградв, таможе ему вострѣтеніе патріархъ со причтом своимъ, и соболѧри сотвориша доше доцара келїю чест приѧт, исѣде на своем сѣдалищѵ, малое врема. и паки наблговѣстие ѵтверждаетсѧ. на славѣнскіе страны, дошеже во свои грѧ ѧможе родивса, ѿтудв водѧныѧ страны, даже до рыма. во венетіи бывшв емв..." (ст. 31) „Симыже словесы и иными болшими посрамикъ ѧ, ѿиде оставлѧ. и ѵвидѣвь Ѧндріѧнъ римскій папа. Моленіе посла честними мужи и философи, дабы дошолъ въ рымъ. и егда дѡдоша послѧныи папою, молиша его ѡнже преклонися комоленію. Єгда же приближися ворымъ. изыде самъ Ѧпліскъ и папа Ѧндріѧнъ..."

По житію на 34 ст. (7 строка), слѣдують оповіданіе о Мефодію і похвала обом учителям: „Потомже осѣщше пречестнаго и бгоноснаго Меѳодїа на архіепископство на столъ стаго Андроника. Апликска ѿ сѣмдесѧт вопланоное. и постиша их настраны наставленїе лѹчшее. и написаша епистолию сице, ко князем Страны тѣхъ: ростиславѹ и Свѧтополкѹ и коцелѹ. Андріанъ епископъ рак всѣмъ божіимъ рабомъ, Слава вовышныхъ бгѹ и на земли миръ во человѣцѣх благоволенїе. яко ѿкасъ слышахомъ, дховныя радости испознистеся, еже имате во спсенїе свое книги во свои языкъ. возвѣщаю благородїю вашему, о преставленїи ѿца и ѹчителя и просвѣтителя вашего языка кирила философа, которыи вокаших страна трѹждаѧся. новратомъ своимъ меѳодиемъ даетъ вамъ остатное цѣлованїе, миръ и благословенїе. выже чада возлюбленнаѧ невныкаѣте во своем ѹнавченїи но паче превспѣваите, да и иныхъ привлечете своимъ подвигомъ. яже вопослѣдняѧ лѣта, дастъ бгъ вамъ вашего ради спсенїа поучитися разѹмно, да плоды достоины сотворите. и приимете вѣнецъ нетлѣнныи, всемъ и вѹдѹщемъ вѣцѣ со всѣми стыми во вѣки Аминь.

Дошедже Меѳодїе востраны Моравские и како входилъ воград или всела вси людие сорадостию яко Агѳла бжїа прииманхѹ и нача их паки ѹчити, и ѹтвержадати вовѣрѣ, дошедже и до моравы и даде князем прочести посланїе папы Андріанѧ, и прочтоша и плачь велиі состроиша попросвѣтителю своем. Меѳодиюже братѹ его велию честь творахѹ. онѣже дни и ночи воѹченїи ѹвѣронное ему словеное стадо ѹчаше, и ѹтверждаше ѿ силы до силѹ. и [35 ст.] ѿверзошася очеса слѣпых. и ѹшеса глухих. и языци власнѹющи и возглаголаша славѹ бжїю. И имыже ѹсты бахѹ первѣе жертвѹ непріѧтнѣ возлагали и на всѣхъ мѣстѣхъ бга хѹлили, тѣмже паки и дѣти их словесные и нескверные жертвы слѹжбы бгу воздающе за вео міръ. и на всякомъ мѣстѣ бгъ прославися. во языкъ новь, емѹже ѹвыся проповѣникъ и Апълъ новыі. восїа яко слнце. Мглѹ невѣденїа ѿгна. и бгоразѹмным свѣтомъ сѣхъ срца просвѣти. кротостїю и сладостию, и всѧ любовию кі себѣ привлече, теченїе совершн, и вѣрѹ соблюде, и цркви ѹкраси пѣснми и пѣнми дховными. и тако почи ѡ гдѣ. вліто шестысѹщно, триста двѣсть [поправлено — двадесѧт] четвертого. и приложися ко ѿцем своимъ ко Аврааѧмѹ Ісаакѹ

Їлковѣ, и всѣмъ себе ѕподоби. всѣмъ образы на себѣ носѧ, овѣмъ равенъ бысть. овѣм мный, дрѣгое преспѣвѧ силою дх҃овною и бл҃годатїю, и подвигомъ восимъ ꙗко сл҃нце лѣчами притоѣнимъ и казанїемъ. єгоже помышлѧюще медоточнаѧ словеса. нѣсть чесомѣ приложити сладости дх҃овныѧ. тѣмже кие ѕбо хвалы воздамы трꙋждшемасѧ толико ха҃ ради, на сѣверныхъ и южныхъ изападныхъ страна. и неискаста времены и тлѣнны. но вѣчны и безконечны, крестъ Гд҃нь мѣжески восприемша[1]). и тѣмъ оледенѣвшѣю грѣхом землю, потребиша разориста. и восѣѧста дх҃овное сѣмѧ. и чистꙋю церкви пшеницѣ принесосте. дх҃овное сѣмѧ ѕченїе, имже сиѧсте ꙗко свѣтий ѧла вовсем мирѣ. дѣмонскꙋю хвалѣ и всѧ ереси прогнавше. велика ѕбо стопа цр҃кви хр҃ой бысте. нб҃наѧ человека и земнаѧ Ягг҃ла. воплоти безплотное житїе стѧжасте[2]). блж҃ено є чрево носившее ваю, и воздоившее класа честна многоплодна, имже напитаста алчꙋщие ꙗзыки и жаждныѧ напоисте животнаго пива. непрестающѣю пищѣ источиста всѣмъ обильно. кто ꙋбо возможетъ достꙋ҃ную похвалꙋ ваю исповѣдати, вы бо ꙗвистасѧ равна нб҃сем и поднебесную ваю прошедша. Стопами своими вес мир остиста [36 ст.]. Бл҃гословен ꙗзыкъ ваю. имже насѣѧста дх҃овнаѧ словеса, на спсенїе безчислен҃нымъ ꙗзыкомъ. бг҃одх҃новен҃ныѧ дары ѿ бг҃а приемша, мракъ невидѣнїѧ всюдѣ прогнавша, собою всѣмъ образ прѣлагающа, и ѿ ѕстенъ дх҃овнѣю сладост источающа, и поганствѣ всемѣ раздрꙋшника ꙗвистасѧ. еретикомъ супостата, и бѣсомъ прогонника. свѣтъ омраче҃нымъ, ѕчителѧ младе҃нцемъ, ѧлчꙋщимъ неоскꙋдна пища, жаждным непресѣкомы источникъ, нагымъ обыдное одѣѧнїе дающе, сирим по-

---

[1]) В канонї св. Авксентію, 14 лют. (ркп. Минея XV. в. Ossol. № 368, к. 78, папір знаку „рука“ — Лихач. 192 в-р. 1471—5 р.) читаєм: „Оустранивъ житейскыѧ млъвы свож дшѧ и оумь. и къ боꙋ҃ прибли оусръдно. крѣпкымы въздръжанми. на земли ꙗко бесплътень поживе прѣблаженне“.

[2]) там-же: „Ягг҃лскомѣ на земли житїю подбасѧ. чистое въ мл҃твах въ бдѣнїихъ крѣпчаишее. оусръдно прошель еси ѿче авѕентїе“.

78 об. сѣд. глас҃ й под҃: „Земнаѧ късѣ оставль и къ мирѣ сыи тѣлеснѣ дх҃омъ былъ еси агг҃лѡм съвѣдникъ“.

моцника. Стран҃нымъ прие҃мника. бо҃нымъ посѣтителѧ. напас҃нымъ защитника. слѣпы҃мъ свѣтователѧ. влающы҃мъ во морѣ житѣ́ сте҃мъ великаѧ надежда, стѣна и покровъ прибѣгающи҃мъ нима, Іудео҃мъ сѹпостата. Исповѣдника стѣ҃ трѳ̀ ици, совер҃шителѧ бж҃їю смотренїю и величию бж҃їю служителѧ. источника бж҃ию словеси, недвижима сто҃па хвѣ҃ цр҃кви. печа҃т правды, цит҃ вѣрѣ, шле҃мъ спсенїю, кла҃с многоплоденъ. лоза медоточнаѧ. соты медоточиша словеса ваю. имыже наслади҃ста ваю вселен҃ѱю аки бисер҃ многоцѣнны҃ источша. Сокровища гд҃на, вомѣстилища бж҃иа, смотренїа, обителища сѣ҃го дх҃а. сосѹда и҃збран҃наѧ пронес҃ша има хр҃о повсѣ҃ земли, крес҃т на себѣ понесоша. времен҃наѧ прѣ҃зрѣвша, а вѣчныхъ наслажденїе восприемша, непрес҃тан҃о прп҃бнаѧ исти҃наѧ пастира. за избран҃ое стадо ваю по҃движно помлис҃тасѧ. страсти и бѣды и напасти ѿгонаща. просвѣтита на҃мъ ср҃чныѧ очи, и ѹмь ѹтвер҃дита дос҃тѳ̀но послѣдовати стопа҃мъ ваю. немощи наша возымающа. свыше силу подадита, да дос҃тѳ̀но ѡ хр҃тѣ пожившe. наслѣ҃ници трѹда ваю бѹде҃мъ, и пропов҃ѣдници правѳ̀ вѣрѣ, ѩже на҃мъ еста предали, да вси единогла҃сно прослави҃мъ едино прист҃ое бжс҃тво, ѿца и сн҃а и сѣ҃го дх҃а. нн҃ѣ и во безконе҃чны вѣкы вѣкомъ Яминь.

стор. 37. на 6-ій строці: „Ꙗкоже нѣцыи препираю҃тсѧ о сложенїи бѹквь, иже сложилъ сѣ҃ты҃ Кирилъ, во ѧзыкъ словен҃скы҃. не во цариградѣ но камо на ино҃м мѣстѣ. лжа е҃ а не исти҃на, но во цариградѣ близѣ сѣ҃ты҃х а҃пълъ цр҃кви, и томѣ прежде дано кто просивъ а нѣкто ины҃ напреди непроси҃мъ, толико кн҃зие рѹсские имена и҃мъ сі҃а. ро҃тиславъ моравскы҃ сѣ҃полкъ тѹровскы҃. и коцлѧнъ кнѧз пано҃нскы҃. Помощникъ имъ бысть. натое время былъ цр҃ъ Михаилъ коцариградѣ а патриа҃рхи неименѣе. ѩкоже свидѣте҃ствѹетъ конта҃кїонъ его на сѣверѣ на юзѣ и на западѣ конечно.

см. Анѳологіонъ, Льв. 1643 р. служба 14 лютому на им҃ѕ. к. і Кир.-Меѳод. Сборникъ Погодина, М-ва 1865 р. 244 і 248 ст.

Порівнавши же приведену нами „Похвалу“ славянським апостолам з виписками Григоровича із Четї-Мінеї (Кур.-Меѳ. Сбор. Погод. 268—270 ст. н-ри 15, 19, 23, 27 і 28) ми пере-

конуємось, що ся „Похвала“ есть цікавий варіянт похвали в Четї-Минеї. Наведені ж нами в горі виписки із канона св. Авксентію (14 лют.) показують, що й він міг явитись уже готовим взірцем для автора сеї „Похвали“.

N. 98. Ркп. полууставом XVI. в. руско-болгарского письма на 2 к. F°, містить відривок — початок і конець — проложного „Житїа и жизни прп҃бнаго ѻца нашего кѵрила филѡсѡфа“ на день „февр҃аріа дї.“. Початкові 10 стрічок „житїѧ“ доводять його до хвилї „онже не хотѣшесѧ доити ѿ тѣждеѥ҃“; за сим на другім листї оповіданє починаєть ся хвилею, як „Климента и о прихожд҃ени филѡсѡфа, срѣте его съ чьстїж и съ вѣсѣмь причѣто҃, съ свѣщами и кадїлы бл҃гоѫханными и добровѡнными“.

IV. Прологи.

N. 28. Відривок Пролога, полууставом XVII. в. на папері знаку „орел над топором у щиті“ (польский папір коло 1646 р.) — 9 к. F°.

к. 1. Ѡц нашего аѳѳ҃ентїа и кирила философа... (14 лютого).

— во тож ден прпдб. Ѡ нш҃его кирила философа ї ѕчтлм словенскаг... В текстї поставлено „воєвода собра всм воєвода“ (зам. дв҃цм); у „голофета... во тримц҃ѣ... четыр҆ми ꙗзыки наоучйсѧ. єллински римски сир҆ски жидовски...“ (1 об.) ...в Моравї „ѕамбїа[1]) еретика мл҃твою оумори“... посем идет во болгары. проповѣдаше хр҃. такоже во словѧны пришед, во грады по дв҃нам, наоучи вѣрѣ хв҃ѣ. и сотвориша й епп҃а во каонѣ градѣ. и молиша его да наоучитъ их свои҃м ꙗзыком книгам. потом же постисѧ м҃. дн҃й ко вс҃ молѧ҃ и написа и҃м л҃. и й҃. слов, и тако наоучи ꙗ книгам словенъскым ꙗзыком. сего ради нарицаетъ сѧ словенскїй оучитель. и тако пожив и чѕдеса сотвори. во старости добрѣ ко гс҃ Ѡиде. и погребен бысть во каонѣ градѣ“ (2 к.). — Тут очевидно зайшло qui pro quo: житє Меѳодяі злила леґенда з житєм Кирила. (Порів. Добровского — Кирилъ и Меѳодій, М-ва. Прилож. I.).

---

[1]) Канон. А. Петрушевич зазначує, що в перемиськім капітульнім Пролозї XVI. в. (L. E. 9) к. 379 і 383 читаєть ся „ѕамбрїа“.

к. 2. ко тожъ ден слово ѡ житїа с҃тго кирила. архиепа и оучителѧ словенскаго рскимъ ꙗзыком оучивша[1]). Къ нѣкто[х] кыв'ш8 с҃тмѹ кирилѹ собрашас҃ на него епи и попове вси и чръноризци. ꙗко врани на сокол и воздвигоша триꙗзычнꙋю ерес гл҃ци. чл҃че ѡ коем страны ѡбрѣтесѧ, скажи нам како ты сотворил (обор.) книгы словѣномъ...“ В сім слові папа Андріян називаєсь „папежъ андреи“ (4 об.); мощи св. Климента були зложені в церкві св. Марії „фатїи“ (4 об.); славянских учеників святили Формос і „гордрих'“ (5 к.); на просьби Мефодія папа позволив взяти тїло умершого, щоб перенести в олїмпский монастир, длятого „повелѣв же его папеж вложити во рак'ѹ, и забик гвоздъми желѣзными и тако дръжаша ем҃ з҃. днїй, готовѧ на пѹт“ (5 об.); через великі чуда „римлѧне велми приложшасѧ с҃тыни его ч҃тнїи и написавши иконѹ над гробом и начаша свѣтити над ним водни и в'ноци хвалѧци ба, прославлꙗющаг такова иже славѧт его...“ (6 об.—7 к.).

к. 7. м. т. во й. ден Стр҃ть с҃тго онисима оуч҃ника с҃тго ап҃ла павла. — Ширше оповіданє, як у д-ра Франка Ш. ст. 248. з Минеї; в Пролозї С-Птб. 1895 р. містить ся се минейне житіє під 15 лютим).

к. 7 об. к. т. д. стр҃ть с҃тго мѹченика маиѡра.

— к. т. д. стр҃ть прпдбнои ѡц҃ж нашеи еж живы[х] сожже огнем аврѣнїй царъ. — Із звісної повісти про Варлаама і Йоасафа.

к. 8 об. к. т. д. слов ѡ нандока[2]) о скѹпости.

к. 9. Мц҃а тогож во s҃i. ден сты[х] мч҃ памфила и оуалента. павла. пръфирїа. селеона. феѡдѹла і оуліана. (Прологъ 1895).

к. 9 об. Во тож ден с҃тых мч҃ник пръфирїа. їоуліана. и феодѹла — всего 8 рядків.

№ 29. Відривок Пролога полууставом XVI. в., на 8 кк. F°, нїмецкого паперу знаку кабан. Букви — з, ѡ — перечеркнені. На сторонї 33 рядки. Починаєть ся одривком ска-

---

[1]) І ся статя містить ся в перемискім Пролозї (L. E. 9).

[2]) замісь „пандока“, т. є. пандекти Антіоха.

занія на 2 мая: „припровожати. нѫ стоати съ страхомъ, и ѡчима долоу зрѧще. а оумѡ[м] горѣ въздыхаймы безгласа... да имы речем. ѡстав нам длъгы нѡша якож и мы ѡставлѣем длъжником нашим. боу нашем.

к. 1. Мц҃а тогож въ г҃. днь. оуспенїе пр҃пдбнаго ѡца нашего феодосїа игоумена печерскаго иж в кїевѣ. начал'ника кроустѣй земли. мнишескомѵ житїю. иже създа и възрасти великѫѫ лавроу. паче въсѣх повьсей въселенныѣй сѵщих. ...ѿ благовѣрнѫ родителѧ рожьсѧ. потом же родила его по кнѧжи воли. повелѣно бы[с] ити въ град кор[с] тамо даста и ѵчити грамотѣ... же любѧше дитинныѧ игры. ни веселїѧ поустошнаго... (об.) и сама пострижеса оу чрьн'ци... (2). Перенесене мощий св. Федосія в церков взято із Пролога 14 серпня.

к. 2. въ тъж дн҃ь стр҃тъ сты[х] мч҃ тимофея и мавры.

к. 2 об. к. т. д. ст҃го ѿца феодосїа ѡ житїи — повість о розбійниках, що хотїли „разграбити“ церков; о боярині, що „издѧ коло монастыра того вдалѣй е҃. поп'рищь. и видѣ цркоовь ѵ ѡблака сѫщи“, і о тім, як Богородиця назначила місце під свою церков; — кінчить ся тропарем.

к. 3 об. м. т. въд҃. дн҃ь стр҃тъ сщенномч҃ника сил'вана еппа кесарїиска и сним м҃. мнкь.

— к. т. д. страст ст҃го мч. ѡлвїана еп҃па и ѵченика его.

к. 4. к. т. д. страст ст҃го мч҃ника ѥразма.

к. 4 об. к. т. д. пр҃пдбным мт҃ре нашеа пелагїи блѫдници — всего 12 рядків.

к. 5. починаѣть ся відривком житія якогось мученика, що „покѣшень быст и стрѵганьѣ“ 11 липня.

— к. т. д. памать пр҃пдбнаго ѿца нашего мефодїа. еппа моравскаго... Мефодій „ѩко ѵмѣаше ѩзык' словен'скь“ ходив разом з братом поучати Хазар і проганяти жидів. Потім „прошаха же словѧне крщ҃енїа. а козаре ѵчителѧ. а моравлѧне єп҃па. а болгаре наставника. възвратив'шѫ же сѧ мефедїю въ костан'тинград. патрїар'же ст҃ивь его єп҃па. и възвративь и оу моравѫ. къ град канан. и тоу многа сътвори чюдеса. Замбрїй же нѣкто родом козаринь. а вѣроѫ еретикь. начат противитисѧ мефедїю. ѵѕлѧ вѣрѫ х҃ѫ. и повелѣ кнѧѕ моравскый быти соборѵ. и събрасѧ жидовъ съ амбрїем ѕ҃ѵ мѫж. (обор.), мефедїи же прѣиде един посрѣд

их. ꙗко ѡплъчишасѧ хоулами на вѣрж хв҃ж. мефедїй же ꙗко изѧщен борець. прр҃чьскыми і апл҃кыми словесы, ꙗко славень воинь, на wбѣ рѫцѣ стрѣлѣж. на жиды же и на еретикы, и никакож не погрѣшаше. ꙗко прѣпрени бышж ѿ мефедїа... замкрїй же разсѣдесѧ. а здислава пожже землѧ... ради же быв҃ше хр҃тїане. и нарекоша и оустa хв҃а... (кан. Петрушевич указуе на паралельний текст в крехівськім Пролозї 193—4 к. — Порівняй іще Бодянскій, О времени происхожд. слав. письм. 70—3 ст.).

к. 5 об. к. т. д. слово ѿ патерика о борѕщихсѧ съ мнихи бѣсом.

— м. т. вь вї. дн҃ь. памѧт пр҃пдбнаго ѿца ншего єпифанїа. епп҃а критскаго. и германа патрїарха цариграⷣ (всего 4 рядки).

к. 6. конець житія св. Евфимії, 11 липня.

— в. т. д. стог мч. кандеа прѣзвутера.

— к. т. д. стго мч. маркїана.

к. 6 об. Въ тъж днь поѕченїе бл҃женыѫ wлгы кнагинѣ прѣдотча роускож къ боу... бѣ родом плесковитины. женаж бояра и кнаѕа въсеж роускыѫ землѧ... дани и [оу]роки... (7 к.) могилы не сѫти... (такий же текст і в Пролозї 1895 р. 282 об.).

к. 7. Въ тъж дн҃ь слово w чрънориѕци именем демїанѣ. сп҃сьшемсѧ въ печерском монастыри.

— Мц҃а тогож въ вї. дн҃ь. стрть ст҃ыа мч҃ницѫ голендѕхы, претвореныа м҃рїи.

к. 8. починаєть ся кінцем похвали якомусь святому: „съпротивис бїжщемѕ тѧ. къспомани бл҃гаго пастоуха... не оуслышит невѣстник, нж wкладает грѣхы въ геонѣ. боу҃ нашь сл.“.

— [июн] м. т. въ кѕ҃. дн҃ь. Памѧт пр҃пдбнаго ѿца нш҃его самѱона прѣзвѣтера. и чюдотворца и страннопрїемца.

к. 8 об. к. т. д. Слово w мартынѣ мниснѣ. иж бѣ оу тѕровѣ въ цр҃кви стож мч҃кж живый въ бѕ҃ѣ един. (Прологъ 1895, к. 253 об.).

№ 50. Пролог (мартівська половина), ркп. полууставом XVI—XVII. в. руско-болгарскою правописю, на 172 к. F°, паперу знаку „кабан“. Початкові букви красиво викінчені. В заставках і орнаментї попадають ся рисунки птиць — кк. 2, 7 об., 8 об., 12 об., 15. Красота орнамента, була очевидно причиною многих вирізок у заставках і початкових буквах, на кк. — 28 об., 43 (три пяті к.), 52 об., 77 об., 95 об., 110, 111 (всего $^1/_3$ осталась), 115 (вирізано $^1/_4$ к.), 159 (середина вирізана), 161 (таке саме), 172 (нижній угол). Кромі сих вирізок замічаем пробіли в текстї межи 122–123, 139—140 (недостають житія 17–26 червня), 145–146. — На 103 об. находимо рисунок голови в широкій еспанскій крисцї XVI. в. — Ркп. без початку, починаєть ся кінцем мученя св. Феодорита 8 марта.

к. 9 об. (марта 12) слово почто не къзбрани кꙋ̑ ефѳлеви трѣкѫ положити дшере, акы авраамоу.

к. 10 об. (марта 13) слово ѡ прѣзвитерех сънимиж аг̑ли слꙋжать — говорить ся о тім, як один старець монах завважив підчас служби двох ангелів коло себе; а коли старець служив неправильно, єретично, і діякон звернув йому на се увагу — він продовжав служити по своєму, бо ангели не оставляли його. Наконець знетерпеливив ся вічними докорами дияконів і звернув ся до ангелів з запитанєм: „понеж дїаконь сꙋ̑ поносит ми ѡ семь, да ч'то сътворѫ. и рѣшѫ ємꙋ аг̑ли. останис' добрѣ ти вѣщаєт. и реч им старець то почто ми не повѣдаете вы. и рѣша ємоу аг̑ли: (к. 11) кꙋ̑ таковь смотритель є° чл̑ком, исправлѧти чл̑ка. аг̑ли же не ѡбличажть ни наоучажт никогоже ѡ хг̑ѣ ї̑с̑ѣ г̑ѣ нашем, ємꙋж слав“.

к. 12. (март. 14) слово ѡ мл̑тыни — повість о набожнім милосерднім старцї, що тридневною молитвою випросив у Бога 13 златиць для убогого.

к. 15. (мар. 16) страданїє ст. ап̑ла аристовоула, єдинаго ѿ о̑. (пор. Памятки Ш. ст. 219—20).

к. 29 об. 24 марта — слово ѡ клатвѣ: Мѣчь оубо летѧщь, кто възможет избѣжати єго. или серпа на выи падшѫ, и въ оужа мѣсто бывша кто оубѣжит.

к. 30 об. 25 марта. благовѣщенїє прт̑ыѧ владчца ншєа вц̑ѫ и пр̑но дв̑ы мр̑їѫ: Гс̑ и творець всей твари

чл҃колюбецъ бг҃ъ, всегда пекыйсѧ родомъ чл҃чьскымъ...

к. 32. марта 26. сътварѣтсѧ соборъ архаг҃гла гаврїила... иже искони бг҃ѡмъ на землѧ съходѧ. и всѧ добродѣтел сътворѧше чл҃чкомъ еств. се бо принесѣ прѣвождан'номъ адамъ заповѣд ѿ бг҃а сѫщемъ врач. ꙗко възбрани ѿ дрѣва никакожъ вкоушати. семоуж повелѣ бг҃ъ сїѳа книжнѣй мѫдрости навчи. егожъ въ прѣвыхъ родѣхъ. вси богомъ нарѣкоша книжныѧ ради хитрости. сегожъ гаврїила къ їеноховѣ бг҃ъ приставі. и бы҃ сним' м҃. дн҃й'. дондеж написа т҃. книгъ ѿ бжс҃твныхъ и ѿ земльныхъ и прѣиспѫдныхъ. і о лѣтѣхъ ѩже реч ѩвит'сѧ бъ҃ на землѧ. Мадѳсалоуж дрѣвле, егда клѧ женѫ своѫ съданидь. и падши издыше. ѩвлъсѧ гаврїиль реч емъ. не мни ꙗко вины ради оумре жена твоѧ. нѫ понеж їерей еси и неподобаѥт ти клѧти. того ради оумре. сѣже ѿ неѧ родивыйсѧ младенецъ. плод правды ѥѧ бы҃с егожъ въспрїемлѧ на рамѣ. да не бѫдеши бжїю даръ оц҃ь... (дальше як в Пролозї 1895 р. II, 60 об.).

к. 39. марта 29. слово ѿ въскр҃нїи г҃а н҃шего і҃с х҃а... въ лѣт ѧ҃. и д҃. сот ꙗкож прр҃къ реч бг҃ъ ѿ юга прїидет и ѿ сїона красота его... дондеж бы҃с лѣт л҃. и г҃. и мц҃їи г҃. ѩде бо сѣн'нѫѧ пасхѫ съ ѕ҃нки своими. и въведе г҃дскѫѧ пасхѫ. распѧт же бы҃с... въ ѕ҃. й дн҃ь и въ ѕ҃. час. въскр҃се же въ г҃-й дн҃ь, єже є҃ а҃-й дн҃ь наречень ѿ вѣка... вѣже число єгуптѧном въ тг҃ дн҃ь мц҃а фор'мода вь кг҃. дн҃ь, а жидок'скїи писана, а нашим марта кѝ...

к. 40 об. 30. марта. слово ꙗко по съмрѣти мл҃тынѧ боу҃ прїатна.

к. 43—50. низом вкладна: „на сию книгоу именем прѫлогъ дала раба бжїѧ татїѧна д҃. золѫтыхъ изъ дщерею своею рѡждшєюю дѫкоуниѫою морозикою до храмоу въскр҃нїѧ хв҃а въ градѣ золочевѣ за свое ѿпоущенїе грѣховъ, абы не была пороушена алъбо ѿдалена ѿ тои цр҃кви с҃тои вѣчными часы под дш҃нымъ затраченѧмъ".

к. 51. апр. 6. Слово ѡ правдѣ и ѡ неправдѣ: Прѣвое сътворена бы҃ бм҃ъ правда въ чл҃цѣхъ. въ томже въста и неправда ѿ непрїазни оума... (пор. Записки т. 70. статя д-ра Франка).

к. 52. апр. 7. повѣченїе игоумена ѳеодора стоудїйскаго ѡ трѳждаѫщихсѧ бг҃а ради.

к. 60 об. апр. 14. страст с҃тго сщ҃енномч҃ семїона є҃пла срьб҃скаго и дрѫжины его. анастасїа. і̀ авдѣлы прѣзвитера, пѫсфата, едасика.

к. 61 об. пам. прпдб҃о. н. їоанна колодѧжника... иже wкрѣте сѧхо кладѧжище и сътвори мл҃итвѫ и въвръжесѧ къ нь и прѣкыс҃ тамо м҃. днїй алча и мл҃асѧ бѫи...

к. 65. апр. 17. стр҃тъ с҃тго мч҃ника арделеона и шпилмана игрьца. тъ бѧше къ ц҃рство маѯимїана шпилман҃скыи игры творѧше...

к. 72. апр. 22. с҃тго наѳанаила єдинаго w҃ о҃. — оповіданє переносить стрічу Нафанаіла з Христом на весільний пир в Канї і містить в собі часть із житія ап. Филипа (Памятки Ш, ст. 170—1), получену з оповіданєм про св. сїмю в саду Нафанаіла (Памятки II, ст. 152).

к. 76. апр. 25. стр҃тъ с҃тго а҃пла марѣкла єѵ҃листа (Памятки Ш. ст. 200).

к. 76 об. повѣченїе с҃тго а҃пла марка: Братїа пр҃ножадал сп҃ньа нш҃его г҃ъ бж҃ъ нашь҆. и непрѣстанно призывает нас с҃тым є҃ѵ҃лїем въ вѣчьнѫѧ жизнь... (нижнїй ріг. 77-оï к. бракує).

к. 77 об. апр. 27. памѧт с҃т. сщ҃енномч҃ника семїона ближика, по плъти г҃а нш҃его і҃с х҃а єп҃па їерлимскаго.

к. 78 об. апр. 28. стр҃тъ с҃тых а҃плъ наассора и сосипатра иж кыста оучника с҃тго а҃пла пакла. (Памятки Ш, ст. 233).

к. 79. к. т. д. повѣченїе с҃тго аѳанасїа о казнех бж҃їих и о ратех и о градѣх.

к. 84. мая 2. пренесенїе мощем с҃тых мч҃нкъ бориса и глѣба (Прол. 1895).

к. 85 об. мая 4. Їоанна Злат. повѣченїе къ всѣм чл҃ком wко не исходити w҃ ц҃ркве w҃ с҃тыа литргїа. Се гл҃а кь исходѧщим кнъ изъ ц҃ркве...

к. 86. мая 4. слово с҃тго єфрема: „Брате подвизаймсѧ wко добрь воин і҃с х҃ѵ҃ъ“.

к. 88. мая 6. памѧт многостр҃тнаго и праведнаго їова.

к. 91 об. мая 8. слоко с҃тго феофила. архїепа алеѯандрїискаго. w҃ исхожденїи дш҃ъ: „Мене разѵмѣйте братїе. како страх и трепет имает видѣти, єгда дш҃а w҃ тѣла разлѵчаетсѧ“.

к. 92 об. мая 9. стр҃ть ст҃го прр҃ка їсаїѧ (пор. Памятки I, ст. 304—5).

к. 101 об. мая 15. слово ѿ патерика. ѡ виденїи ст҃го пахомїа, како дш҃ы правєдныхъ исходѧт на нб҃са и како грѣшныхъ ѡставлѧєма врагомъ. (Памятки IV).

к. 106. мая 19. памѧт прпдбнаго ѿца нашего агаѳїа, що покинув жону і хозяйство і пішов в монахи. На його молитви „гд҃и швими, что дѣла ѡставлѧѭт дѡм и женоу и имѣнїе, и къслѣд тебє идѧт“, внутренній голос завів його в рай, в котрім прохожувались по великім шляху Христос з апостолами; потім Агафій прийшов перед камяну огорожу, в яку ввів його прор. Илія, що дав йому і шмат свого хлїба. Коли Агафій опинив ся на кораблї і дав ослабшим з голоду корабельникам „ѿ ѕчероука, єгож дасть ємоу їлїа. и в҃си къздравѣша. бѧхѫ бо изнемогли, оуж хотѧща ѕмрѣти изголода. единѣм часом доидошѫ града водора. ѿ негож вѣшѫ блждили ѓ. лѣта“. По чудї з удовиним сином Агафій потайки видалив ся з міста в пустиню на морскім березї, де „ѡбрѣте ѕготованное ємѹ мѣсто. и тѹ прѣбыс м҃. лѣт. написавь свое житїе и даст кораблъникѡм. по бжїю изволенїю тѹ пришедшим“. (Пор. Памятки IV, ст. 172—178).

к. 112. мая 23. слово ѡ сждїѧх и властєх емлѧщихъ мъздѫ, и неправосждѧщихъ.

к. 112 об. мая 24. слово ст҃го єфрема ѡ їєрєѡх.

к. 115. мая 26. (слово ст҃го їѡанна) златоустаго, како подоблет вчити... (часть вирвана): „Реч гл҃ пѡдобает ти дати сребро мое...“

к. 116. мая 27. слово ѡ прпдбнѣм петрѣ чрьноризци. ѡ прѣкнїи его прѣжде три дни съмрьти его. „Прѣзвитер нѣкый ѕ пѣлопотамїи ѡстровѣ, прїйде ѕ меновасїѫ“.

к. 127 об. червня 6. поѕченїє їоанна златоустаго: „Яще наѕкь имѣеши ѡ грѣсѣх. наложи на нѧ страх бжїй и мѫкы вѣчныѧ. и ѡдолѣеши всѣмко“.

к. 128. ст҃го сщ҃енномчника дорофеа епп҃а тѵрѕ реєстр 70-и учеників апостольских і їх дїл (Пор. Памятки Ш, ст. 1—10.

к. 132 об. червня 9. слово ѿ канона ст҃ыхъ апс҃лъ ѡ рабѣх, да не обидѧт гн҃а своег: „рака въ клирѡс

без гдскыѫ волѫ поставити не повелѣваем'. (Пор. Памятки Ш, 10—11).

к. 134 об. червня 11. слово сѣтго василїа о многом иманїи: Иже чужаго желаа то по малѳ дн҃ї по своем' рыдает...

к. 136 об. червня 14. памат сѣтго прр҃ка їелисеа (пор. Памятки І, 303—4).

к. 149. липня 3. слово ѡ расмотренїи.

к. 150. липня 4. слово ѡ прозрьлив'ствѣ данїила.

к. 150 об. липня 5. слово сѣтыѫ мч҃ницѫ чистыа тако нарицаемыа.

к. 151 об. липня 5. слово їоан златоустаго ѡ епкпѣх непекѫщихсѧ людмї и ни ѳщащих.

к. 152 об. липня 6. пооучн҃їе сисож, ꙗко не лѣпо є҆с҃ мѣшати бидѫ, прїемши ѿ кого, нж подав'ши бв҃и, и прошенїе възяти, и тако смиритисѧ.

[к. 153. внизу скорописю запись: „Сиа книга рекомаа житиа стиⷯ ѿцъ церкве преѣтлаго храмѳ воскресенїѧ хв҃а м҃ц҃кой золочевской — ѧ҃ѱ҃д҃ї рокѳ“].

к. 153 об. липня 7. поѳченїе ѡ двож съѣдѳ шев'цѳ, ꙗко добро ходити къ цр҃кви. (Прол. 1895 р. 9. липня).

к. 154 об. липня 8. стр҃ть сѣтыⷯ мч҃нць пер'петои, ипотецѣанны, свести нероновы. (Пор. Памятки Ш, ст. 250—252).

к. 157. липня 9. прпдбнаго ѿца нашего феодора, епк҃па єдеска. бывшѫ влаврѣ. (2 к.).

к. 162. червня 11. сѣтыѫ вероникыѫ бывшѫа кровоточивѫа. иж исцѣли прикосѫвшѫсѧ къскраа ризѣ гв҃а нш҃его і҃с҃ хв҃а. (Пор. Памятки ІІ, 362—364).

к. 163. в. т. д. прѣкл҃женѫа мч҃нкѫ варѫгоу. и сн҃а его їоанна ѳвїенѫ в' кїевѣ.

к. 164. в. т. д. слово ѿ патерика ѡ прьвыⷯ мнисѣⷯ и ѡ нн҃ѣшниⷯ і҃ о послѣдниⷯ.

м. т. въ г҃ї. днь стр҃ть сѣтго сщ҃номчника акила и прискила егож похвали лѹка апл҃ъ. и въ дѣанїиⷯ своиⷯ написа. (пор. Памятки Ш, ст. 213—214).

к. 165 об. м. т. въ дї. дн҃ь памат пр҃подбнаго wц҃а ншго іосифа. еппа селоуцскаго.

к. 168 об. линия 15. ѕспенїе кн҃жениг кнѕа владымера. кр҃тившаго рѕ:кж҃а землж.

Із правописних і словарних особливостей замітили ми слїдуючі: слжчит косм҃ ср҃кести пр҃к или пес, или кон 9 об.; скло 11, кр҃топь 18, цнд҃кломь 15 об., косманы (житіе Павла нов.) 21, клинжщагосм҃ 24 об., кысерь 37 об., чили (питайно) 51, в градѣ сороцинст҃кмъ (зам. сра-) 75 об.; коу подол҃коу, подѕл҃цѣ 162 об.

N. 57. Пролога мартівска половина, полууставний ркп. кон. XVII. в. на папері знаку хрест на підкові в щитї, на 554 к. 4-ки в розбитім переплетї.

к. 1. Продовженє житія св. Юрія 23 цвітня: „своємѕ показуючи: попродавши маєтност҃ свою и оубогим роздавши и неволники свои волно пѕстивши, ї инѣю челжд wправивши“... „кто такь постоупъ вести вѣдет. короны достѕпит оу царж несмертелногw. дай намь бж҃е за молитвою ст҃ыхъ мѣти частькѕ з ними, и посажена на правици Їс҃ Хр҃та. которомѕ слава ч҃ть поклоненїе з҃ wцем и з дх҃ом ст҃ым на вѣки“. пор. Skarga-Żywoty, 1579 г. 344—5 р.

к. 6 об. мц҃а априлж во к҃ѣ дн҃ь житїе ст҃го апостола и єѵ҃листа марка творенїе метофраста. бл҃ви wч҃ прочести (Памятки III, ст. 201—4) церковнославянскою мовою.

к. 10. мц҃а априлж л҃. дн҃ь пооучєнїе сожитїемь ст҃го аѳ҃ла їакова сн҃а зеведешка брата іwана бг҃ослова“. Господь бг҃ъ нашъ хотѧж всѣмь рабомь своим великѕ славѕ свою. не токмо wнѕю на нбс҃ѣх но и тоу на земли и по см҃рти зоставлжетъ“.

к. 18. мц҃а маж во в҃. дн҃ь слово иж во ст҃ыхъ wц҃а нашего Ѳданасїа великаго. патрїарха алеѯандрїйскаго. Слово wглавленное к҃ заповѣдем бж҃ественным всѣмъ wвергъшимсѧ мира. и хотѧщим спс҃тисѧ. „Възлюбленнїи. потщимсѧ w спс҃енїи нашем. ыко врема скращенно єстъ проче. изнеможет кто попещисѧ w своей дш҃и. донелѣже печетсѧ о телесныхъ“...

к. 25. мц҃а маа҃ в҃. дн҃ь житїе иж вост҃ыхъ ѻц҃а нашего аѳанасїа великаго архїепп҃а алеѯандрїискаго сописано Сумеономъ метофрастомъ. жїетж вл҃кт тм҃. ѿ воплощ. „Чюдно естъ и преславно житїе и. в. с. ѿ. н. аѳанасїа. въжбужающе всѧкыа станы ко добротѣтели. ї еже по бо҃ѣ жити“...

к. 27 об. котѡ҃же дн҃ь Слово ѡ памѧти ст҃ѣю страстотрьпц҃ѣ хв҃ѣ бориса и гл҃ба, и опринесенїи мощеи҃ ихъ. „Бысть ꙗко миноу по оумертвїи блаженнаго ꙗрослава кн҃ѧ владимира л҃кт к҃. оумысли сн҃ь изѧслава создати каменноую цркоу. во имѧ ст҃оую стр҃тотрьпцю бориса и гл҃ба исписа всю и оукрасї ю предчюдне. и совокоупившесѧ восѧ братїе. изѧслав и ст҃ослав. всеволод и геѡргїй митрополит и епкпи. петръ переѧсловскый неѡфит черниговскый, и игоумени. ѳеѡдосїй печерскы҃. софронїи ст҃го михаила. герман ст҃го сп҃са. никола архимандрит“... (пор. Житїя святих № 6).

к. 34. мц҃а маа҃ во ѕ҃. дн҃ь. житїе ст҃го и праведнаго Іѡва. Списма ст҃го взѧтый зкыкладом изнаоуками и длѧ простыхъ. „Не толкосѧ на ѡном скѣтѣ истит и истити вѣдет тое цо рекъ ѡ ст҃ыхъ выбранных своих хс҃“. Skarga, op. cit. 1053 p.

к. 45. мц҃а маа҃ д҃. дн҃ы житїе и страст ст҃ыѧ мч҃нцѣ пелагїи дв҃цѣ списано ѿ семиѡна метофраста л҃кта по воплощенїи хв҃ѣ сп҃. глав. мй҃.

к. 50. мц҃а маа҃ во й҃. ден. житїе ст҃го ап҃ла і ев҃листа їѡана бг҃ослова. выбранꙑ списма ст҃го и церковных писарѣ҃. гй҃ кл. „Ижъ чл҃къ мало цо розный естъ ѿ ан҃гла. а иж нич не подобнаго не естъ. иж со ан҃глы пребывати и близко их стати маетъ“. Skarga, op. cit. 1115 p.

к. 57. м. м. во ѳ҃. ден. памѧт пренесенїе мощем. ст҃го пр҃пдбнаго ѻц҃а нашего николы чюдотворца. архїепп҃а мирскїѧ ликїѧ. ѿ мир к кар град. „Пр҃но оубо должни есмо братїе празники божїа во чт҃и творѧще дръжати. и подобитиже сѧ ст҃ым его. и подвижно искати своего спсенїѧ“...

к. 60 об. м. м. во ѳ҃. дн҃ь. мч҃енїе ст҃го мч҃ника христофора.

к. 67 об. м. т. ѥ҃і. дн҃ь. жит҃е ст҃го пахомїѧ списано

ѿ пладиса власавицѣ[1]). и ѿ метофраста житїе влⷯ воплощ т҃. глав. мг. Skarga, op. cit. 425.

к. 81 об. м. м. вї. житє сто҃го єпифанїа архиепа кипрскаго исписано Іωанном оучнком его положнїй кметофрастѣ влⷯто покоплощ слов бжїа ѵ҃.

к. 91 об. м. м. ка҃. дн҃ь. Слово ѡ благовѣрном цр҃и костантинѣ и мт҃ре его єленѣ.

к. 99. м. м. къ кѳ҃. днь третєє wбрѣтенїе чт҃ныѧ главы сто҃го и славног прка и прдт҃чи крт҃ителѧ гн҃ѧ їωанна. „Праведный аще постигнет скончатисѧ. в'покой вѯдет, и паки праведници во вѣкы живоут ѿ бга мъзда имъ“... (пор. № 6. Житїѧ Стыхъ).

к. 105 об. м. м. во кѳ. дн҃ь. житїе прпдбнаго ѿца нашего Никиты халкидон'скаго. писаное ѿ дешстерїа оученика его положены ѕ метофраста. Жил wколо року гдня цчѕ. кгды wбразоборскаѧ ерес зачатаѧ была. „Никита оуроженый в'халкидонѣ[2]) скоро по смерти матки своеи котораѧ wсмого дне на свⷯ го выпѯстила оумерла“...

к. 114. мца їюня ко г҃. дн҃ь. Житїе сто҃го мчнка лоукїана и двоихъ дѣтей мчнков и иж сним иных. писаное ѿ евсевїѧ кесарїйскаго, и сто҃го єронима. И сїмеωна метофраста. Жил wколо рокѯ гн҃ѧ слв҃-го. „Лоукїанъ был родом з'самошаты мѣста сурїи з родичов христїанскихъ. вдванацатехъ лѣтехъ погрѣбши ѿца и маткѯ, маєтност свою оубогим роздал“. Skarga, op. cit. 43.

к. 119. мца маѧ во ка҃. дн҃ь. Иже во цр҃ехъ сто҃го и равноапⷭтолнаго цр҃ѧ константина и мт҃ре его єлены. Слово избранное ис кройники ѿ црⷭтвїѧ мѣго в'римѣ консты зеленого. Влⷯто ѧ҃. и тѯ написано єстъ на пооученїе людемъ... к. 122 об. Царство константина великаго римѣ... [з надписами на полях] 123 — персы цр҃ѧ константина взяша, 124 — ѿ смерти максимїана цр҃ѧ, ѿ смр҃ти диωклитїана цр҃ѧ, ѿ побѣде на максентїа мчителѧ, 125 — болезни цр҃ѧ константина, 126 — крщене цр҃ѧ константина, 127 об. — ѿ гланѣ к любозаборным, ѕлорѣчїе аріанское, 129 — чюдо ст҃аго селивестра ѡ ѕмїи, прѣнїе селивестрово из замврїем жидом,

[1]) В оригіналї: Paladyusa in Lausiaca.
[2]) Skarga, op. cit. 284: Bythyniey.

130 об. — ѡ крщ҃енїи їндїанъ, 131 — ѡ крщ҃енїи иверскїа земли, ѡ крщ҃енїи армен, 131 об. — троус, знамение, ѡ расточнїи їоудей, ѡ побѣд на максимїана, 132 об. — ѡ ликинїиж мⷭчители, 133 — ѡ поставленїи властел. и ѡ взатїи византїи, 134 — ѡ созданїи цр҃ѧ града, 135 об. — ѡ арїи еретицѣ, 136 — соборъ числом дї. а вселенскїй а҃., 137 — ѡ ѡложенїи брака епископом, ѡ клеветѣ на єп҃копы, ѡ пасцѣ, wбновлене цр҃ѧ града, 137 об. — ѡ философѣ, ѡ хожденїи елены цр҃ици во їер҃лим, 138 об. — ѡ преставленїи ст҃ыѧ елены, 139 — ѡ возвращенїи арїа ѡ̃ заточенїа, 139 об. — ѡ преставленїи цр҃ѧ константина. (Се мабуть виписано із Хронографа, пор. Востоковъ, Опис. Рум. Муз. № 454 гл.118—120 ст. 745—6).

к. 140. Слова златыѧ амвросїа ст҃го, єп҃копа медиwланскаго ѡ̃ нн҃ѣшнем ст҃ѣ. на похвалⷭ ст҃ѣй еленѣ царици. „Блв҃ен҃ный еси кон҃станьтине стакой матере (елены) котораѧ сн҃ови цр҃ствующемⷭ возкои wкроны шⷭкала“.

к. 143. мц҃а июня а҃. днь житїе ст҃го иⷭстина философа ї мч҃нка исписанїй ѡ̃ ст҃го Евсевїа и никифора, вл҃т рож. хв҃а ї҃. глава.

к. 147 об. м. т. д҃. житїе ст҃го кирила патрїархи їерлимскаго. исписано дѣодоритомъ созомена. вл҃т гн҃а тпї҃.

к. 149 об. Мц҃а їюнѧ ї҃. житїе ст҃го апл҃а тимодеѧ единаго ѡ̃ о҃. списано симеwномъ метофрастом. гл. мї҃. „Ст҃ый апл҃ъ павел сего тимодеа родителѣ женскыѧ плоти славит сирѣ҃ мт҃ръ и бабⷭ его сице гл҃ше“.

к. 154 об. мц҃а їюнѧ аї҃. дн҃ь житїе ст҃го апл҃а варнавы ѡ̃ книг семеона метофраста гл. мд҃. „Варнава егоже прежде їwсифом звано родⷭ бѣше авраамова ѡ̃ племене левитска“.

к. 164. м. ї. вї҃. днь житїе и жизнь прпдбнаго wц҃а нашего онⷭфрїа иⷭтинника списано ст҃ымъ пафнⷭтїемъ. бл҃ви ѡ̃ч. прч҃. гл҃. ї҃. „Глаше ст҃ы҃ пафнⷭтїй нѣкогда идох внⷭтренюю пⷭстыню“.

к. 171 об. м. ї. гї҃. дн҃ь стр҃ть ст҃ыѧ мч҃нцѣ акилины списано быст симеwном метофрастом в лѣте по воплощенїи хв҃ѣ со҃.

к. 175 об. мц҃а їюнѧ во дї. дн҃ь: житїе и ч҃да їелисеѧ пр҃рока выбраный списма ст҃го. „Оученик и соуг҃вый духъ м҃ючи великаг їлїи чюдный и по см҃рти ч҃да чинѧчїй, и царем страшливый оучител їелисей: ꙗкоѥ м҃клъ на пр҃рочство ѿ г҃да бг҃а поволанїе“. Skarga, op. cit. 889.

к. 187 об. м. ї. во кд҃. днь. Житїе ст҃го і҃ѡа҃на мч҃нка і҃ товаришов ѥго. которы҃ широце выписаны҃ ѥ҃ ѿ сїмеѡна метафраст. „Іоуліанъ ст҃ый змладости в҃доучи богатых родичов антиѡхїйскиχ єдины҃ сн҃ъ“. Skarga 169.

к. 193. Во тож дн҃ь [аї. їюнѧ] житїе ст҃го вар҃навы ап҃ла. списма ст҃го. то ѥ҃ здѣланїй апт҃олскихъ и сказанѧ алеѯандра инока. ѡ ст҃ом вар҃навѣ положено оу ст҃го метафраста. „Варнава которого напред їѡзвом звано рожаю был авраамова споколенѧ левѵїина: оурожены вкипрѣ“. Skarga 512.

к. 201. мц҃а їюнѧ во аї. дн҃ь. Ст҃ыχ ап҃лъ вардоломеѧ и вар҃навы. крат҃каѧ наѵка з҃ исторїею житїа ст҃го апостола вардоломеѧ. „Патрїархове дх҃овнаго їйлѧ. и ф҃ндовници домѵ бж҃їаго зовсѣχъ народов собранаго. ѡныи предивныи ап҃лове. соут найпершею славою и ѡкрасою цр҃кве бж҃ей“. Skarga 769.

к. 209. мц҃а їюнѧ во кд҃. дн҃ь. иже во ст҃ыχ ѿца нашего їѡанна златоустаго. патрїарха ц҃рѧ града. слово похвалное. на р҃ждество і҃ѡанна прдт҃чи кр҃тителѧ г҃нѧ. бл҃ви ѿче прочести. „Мойсїй великый законодавець законоположникъ. рабь бж҃їй началь҃ник пр҃ком и морскаго пѵти немокреный проводникъ изл҃ю“.

к. 219 об. м. ї. во кѳ҃. днь мѵченїе и житїе ст҃ыа февронїи дв҃цѣ. писаный ѿ домаида... ѥ҃ѧ законныѧ. положеное оу метафраста, жила ѡколо рокѵ г҃дѧ сн҃.-го. „За часов диѡклитїана ц҃есарѧ, антимїй староста и пренаслѣдовник хрт҃їанскїй, во африкїи“. Skarga 531.

к. 227 об. м. ї. во кз҃. житїе прпдбнаго ѿца нашего самѱона страннопр҃имца. Писаное ѿ метофраста. жил ѡколо рок г҃нѧ фт҃ѣ. Skarga 568.

к. 232. м. ї. во кд҃. дн҃ь ст҃го ап҃ла петра сопренїе сосимоном волхвом. „По клавдѣиж цр҃твова

сн҃ь его лѣт дї. при сем волхвь симонь прїйде врим. и многа знаменїем и волхованїемь. и призраки нѣкїя".

к. 240. во тож дн҃ь дѣянїе ст҃ою ап҃л҃ petra и павла, и како во римѣ мѵкоу прїаста при нероне цр҃и. „Бы҃е по изыйтїи ст҃го савла ѿ гаоудомелет'скаго града. прїйти емѵ во италїю".

к. 257 об. м. ї. во л҃. дн҃ь Памат ст҃ыхъ верховныхъ великихъ хв҃ѣхъ ап҃лъ вї. ст҃ихъ что бг҃овидце вї-те дрѵгы хв҃ы силныя мѵжа и бв҃и дерзаю нарещи два надесате бл҃веныя подвиже тайники. „Блаженый двдь ст҃ым дхом оучить. ясно ст҃ою троицѵ во единоцр҃твующѵ" [пор. Памятки Ш. ст. 279—287].

к. 268. мц҃а їюля во в҃. дн҃ь. Повѣст ѡ ризѣ пр҃ты҃я Бц҃а како принесена быст ѿ їерлима Гавидом и Кандидомъ. во цр҃тво вї. цриграду. цр҃ствоваж в то҃ ча҃ Левъ великїй Макелис. И положена быст риза пр҃той Бц҃ѣ в'цр҃кви влахернѣ многа чюда дѣйствующи. праздн҃ем же сїе воспоминанїе їюля в҃. дн҃ь. „Бжїа нѣкїа та҃ны великїа ѿ чл҃колюбїа его родѵ чл҃ком дарованныя малым прежде, явлены быша, явившаяся та свѣтлѣе и изобразнѣе ѕ' наша лѣта, иже самовидци быхом вси елико нас ѿтинюд живет в сем бг҃охранимом градѣ".

к. 280. м. июля й. стр҃ст ст҃го великомч҃ка прокопиа списаны҃ ѿ семиѡна метофраста житїе же его бѣ влѣт гн҃а сѳ҃. глав. нз҃.

к. 288 об. м. и. д҃. страст ст҃го мч҃ка панкратїа страдавшаго в лѣт возрастѵ своего дї. и ѿ воплощен гн҃а спй.

к. 290 об. м. и. ѣї. дн҃ь. мч҃нїе ст҃ою мч҃нкѵ кирика и ѵлиты глав. д҃.

к. 294. втоиж дн҃ь житїе бл҃жнаго кнаѕа владимера кр҃тившаго рѳскѵю землю. „Сей великїи цр҃ъ владимеръ бѣше сн҃ь ст҃ославль".

[Літописна легенда про посольства в чужі сторони і хрещене в Почайні злучена з житієм і похвалою Владимиру].

к. 300. мц҃а июлїа во д҃. дн҃ь мч҃нїе ст҃ыхъ прдбныхъ мч҃нкъ. Патермѵтїа і кѵ҃прїа и олександра воина.

к. 309. м. ї. во гї. дн҃ь. слово ѡ ст҃ѣмъ архаг҃лѣ гаврїилѣ. „Возвеличимъ оубо вси братїе. и вознесѣмъ имя его вкупѣ. творящимъ велїа изряднаѧ. имѣже нѣсть числа“.

к. 314. м. ї. во д҃. дн҃ь мученїе ѡ образы иже во ст҃ыхъ ѻца нашего анд҃реа критскаго. писаное ѿ семиѡна метафраста. жил ѡколо рокоу ц҃. нв҃.-го. — [почерком иншої руки].

к. 318. [16 липня — о 7-и соборах вселенских].

к. 322. м. и. въ зї. дн҃ь мч҃ниє ст҃ыѧ марины. „Воскресенїю гн҃ю бывшю їс҃ ха҃ избавителя нашего и преславномоу вз҃атїю бывшю на нб҃о... аз же фѣштим богомъ возван братїе. изнесен быхъ из глубины велегл҃аствоу. наразумъ истинный и кр҃тивсѧ и ѡстивсѧ разумѣ. и во мдр҃ости бж҃їи пожити познати всѣм славнѣю стр҃ть ст҃ыѧ дв҃ца марины“...

к. 337 об. м. и. дї. житє ст҃ыѧ макры҃ сестри василїа великаго. списано ст҃ым григорїем еппом нисенским братом ем. впосланиж писа ко ѡлимпу монахѹ. житїе ем вѣ влѣ гн҃е тз҃. глав оа҃.

к. 344. во тойже дн҃ь пооученїе глав оа҃. „Зрите ли изряднꙑ нрав дв҃ца сїа“.

к. 345. м. ї. во к҃. дн҃ь житїе ст҃го славнаго пророка їлїи. „Нн҃ѣ свѣтозарное сл҃нце нб҃наго кр҃га восествїемъ огненыхъ копїй. свѣтлост просвѣщает“. [пор. Памятки I ст. 297 і сл.].

к. 349. Чюдо ст҃го пророка илїи. сотворено бысть на памят его в нижнем новѣгородѣ. влѣт ѯзцкѕ. ѡбиходя кр҃гоу слнчномѹ и л҃нномѹж теченїю. индикь аї. мца їюня на памят ст҃го пр҃рка їлїи влѣтаж бл҃говѣрнаго и бл҃гочтиваго просїавшаго великаг кнѕа василїа Димитрїевича. правящи стол митрополїи кыевскыа и всеѧ рѹсы прѣсщенный митрополит фотїй. — [гл. низше, по покажчику річий].

к. 354. м. т. к҃. слово похвалное ст҃омѹ и славномѹ пр҃рку и бг҃овидцю їлїи. „Пр҃рци оубо вси. воплощенїе единороднаго сн҃а бж҃їа послани быша жестосрѣдомъ проповѣдати изл҃ю“.

к. 368. м. и. ка҃. житїе ст҃го семиѡна ѿ едесы ха҃ ради оурод҃ивого и списанный лѣвнтїемъ єпкопом киприскым. и положен бысть оуметофраста. ако свѣдителствуѣть никей-

ское правило кд̃. вл҃кт по воплощенїа гн̃а... [к. 377 об. — 383: 10 чуд.].

к. 383. ка̃ дн̃е, житїе прпдбнаго ѻц҃а нашего Симеона хр̃а ради юродиваго, и прпдбнаго ѻц҃а їѡанна пѹстынножителѧ. написанно ѿ леонтїѧ єпс̃а неаполскаго зкипр҃. Положено и ѕ симеона метафраста и прочиих. [пор. Skarga 604. Zywot Symeona... głupim nazwanego...

к. 399 об. м. т. кв̃. дн̃ь. житїе мр̃їи магдалыни избранно ѿ многих писанїи ст̃ых.

к. 411. повѣстъ. мц̃а їюлѧ кд̃. Ст̃ых страстотр̃ъпецъ бориса и глѣба нареченых во ст̃ом кр̃щенїи романа и двда. „Родъ праведных блг̃витсѧ рече пророкъ, и сѣмѧ их во блг̃ословенїи вѣдет. сице оубо быст преже сих лѣтъ самодержца всеа рѹскыѧ землѧ. владымиръ сн̃ъ ст̃ославъ, в҃нѹкъ же игорев рюриковича“... — [пор. Срезневскій, Сказанія о свят. Борисѣ и Глѣбѣ, ст. 41, сл. Порівнюючи оба тексти переконуємо ся, що сей ріжнить ся від Срезн. деякими подробицями. Як напр. наш текст перечислює 12 синів Володимира і їх удїли — изѧслав в полотсцѣ, глѣба в мѹромѣ, ст̃ослава оу древлянѣх, местислава во тмѹторокани, станислава всмоленскѣ, сѣдислава во псковѣ; правописю: Прїехал 411, поехав 411 об., оузрѣ 411 об., оузроу 412, ѿчѣзнѣ 413, оутренѣй годъ 414, любы 414 об., тръпит 414 об.

к. 423. м. и. во кд̃. мч̃нїе ст̃ыѧ вмч. хр̃ины иже втирѣ. прежде й. каланд авгѹст. „Бѣ една чиста и пречиста двѣ. ѩже ѿ тира бжїею надеждею двѣствѹющи. ейже има бѣ хр̃тина“. — [ѩ в ѩже зложено з ї і глалольского ѳ (а)].

к. 440 об. м. ї. во кѣ. житїе и жизнь прд̃бныѧ мт̃ре нашеѧ еоупраксїи.

к. 467. м. и. во кз̃. дн̃ь мѹченїе ст̃го мч̃ника пантелеймона и дрѹжины его. рок ѿ рож хв̃а сп̃... [„всѧ бо балиа баловаше мѧ“ 471 — пояснено на полю пізнїйшою дописков: „всѣ докторове лѣчили и нѣчого не порадили“] – без кінця, обриваєть ся на словах: „прїат кѣнец нбныѧ блгдти, и врлвїи праведныа ѿ гд̃а нш̃его Їс̃ Хр̃а, лаврентїй же и вассъ, и провїан, живѹщїи вдомѹ ст̃го мч̃ника пантелеймона, воспѣвад его“.

к. 482. мц҃а авг҃ста во а҃. днь празн҃ем' мат҃и-ком҃ сп҃с҃. и прч҃тк҃й є҃го мт҃ри пр҃но дв҃к мр҃ї. „Вк҃дати естъ нам подобаетъ, братїе возлюбленнаа. ѡ сем пантократном дн҃и. вонже и мт҃ери бж҃ї праздноуемъ все мт҃иваго сп҃са нашег і҃с х҃а и пр҃чтыа его мт҃ре“.

к. 484. Хощ҃ вам исповк҃дати повк҃сть бл҃г҃ и мч҃нїе добро проповк҃даных х҃вых мч҃ник маккавей. выже оубо не лжевниманїем но истинным сердцемъ и соприлежанїем раз҃ма. достоино наслад҃итесѧ памѧти добри стр҃тотръпець х҃въ... [к. 488. плач матери] сн҃ове мои сн҃ове мои. не вид҃кх како пр҃їндосте во чрево мое. и пакы дх҃а и дш҃к не положих во вы и не воздраствихъ и не возвеличах вас. имѧ изрк҃заных дн҃е. бг҃ъ вложил во вы, и всѧ кости ваша бг҃ъ сочинил ест. и опѧлъ жилами и покрыл кожею сверхѹ. и возрастил васъ и дѹноул в нездрк҃ваша дш҃оу живоу. и всѣ воздасте бг҃а ради. ибо когда воскресит вас. и ѡбновит телеса ваша. и дастъ мздѹ противѹ дѣлом нашим болозк҃ вам сн҃ове мои“... За сим слідують оповіданя про Мокдона, Тамтіяга і його синів Семиона і Юду: борба жидів з Асирійцями.

к. 494. мц҃а авг҃ста во а҃. дн҃ь мч҃енїе седми братїй родных и мт҃ре их҃ъ соломонїи и оучителѧ елеазара, и двох женъ здк҃т'ми. описаныи вписмк҃ ст҃ом оу вторых книгах маккавейских. вглавк҃ з҃. „Час҃ ѡного кгды ан'тиѡх крол сирїи иных панствъ ѡколичных люд бж҃їй до ѿст҃пленїа закона моусейскаго розмаитыми м҃ками примѹшал, а ѡбрѧдов и прав цр҃ковных и бж҃їих ховати заказовал“...

к. 498. м. а. во в҃. дн҃ь. слово їѡанна златоустаго. на пренесенїе чт҃ных мощей ст҃го первом҃ника и первослѹжителѧ архидїакона стефана: „Чювственное сн҃це на земли къзсїѧ аки ден'ница“.

к. 503. и. в. с. ѿ. н. їѡанна златоустаго патрїарха костѧнтинаграда. на преображенїе г҃а нашего і҃с х҃а: „Бг҃ъ перваго чл҃ка сотворивъ. в'рои всели его. запов҃кдав' емоу да познаетъ влк҃оу“.

к. 513. Слѡво алво назка ст҃го ѿц҃а нш҃его Ефрема Сирїна. на прѣѡбраженїе г҃да бг҃а и сп҃са

нш҃его і҃с х҃а. „Ѡ нивы жниво и радость: Ѡ винограда овощы покармовыи, а Ѡ писма наоука живот' чинячам“...

к. 523. м. а. во е҃і. дн҃ь слово с҃тго їѡан Ѳеолога. на оусп҃ніе. влд҃ца нашем бца пр҃но дв҃ы мр҃їа. „С҃тей преславней бц҃и пр҃но дв҃ѣ мр҃їи, по wбычю на с҃тый гробъ г҃а нашег ходящи кадитъ“.

к. 529. — часть памяти святих Флора і Лавра 18 липня: „пребыша поюще и чтенїа чтоуще. и кон'чавше нощною завтренюю слоужбѫ“.

к. 530. продовженє житія св. Варфоломея: изящнѣй показал. зане кнази мира сего елма келици и бл҃городни соут“.

к. 536. м. а. во к҃s. дн҃ь. повѣст полезна Ѡ древнаго списанїа изложена. шавлающи преславнаго чюдеси. ѡ иконѣ прты҃а бц҃а. єже нарицаетсѧ владимирскаѧ. како пр҃їйде во бг҃олюбивый град москвѫ. избави нас и град наш Ѡ безбожнаго и зловѣрнаго царя тимир аксака. В лѣто шест тысящное ц҃г҃. водѣи княжїа бл҃говѣрнаго и хртолюбиваго великаго кнsа василїа дмитрїевича... (Пролог 1895 р. в скороченю).

к. 545 об. м. а. во кѝ. дн҃ь житїе с҃тго мойсеа моурина. списано палладїем єп҃копом кападокїйскымь (б. к.).

к. 547. м. а. во к҃д҃. слово на оусѣкновенїе ч҃тныа главы с҃тго и славнаго пророка и пр҃дтча кр҃тителя г҃дня їѡанна: „Родившюсѧ їс҃ѫ во вифлеѥмѣ їюдействѣм возысканїе сотвори їрод четверовластник шкож погѫбити рожшееся wтроча... елисаведъ бѣжа в'подгорїе“... (пор. Памятки II, ст. 146–7) — житіє св. Івана, смерть, чудесне похоронене його тїла ангелами під „требником“ (550 об.), де лежало і тїло його отця Захарії, слова розради ангела Елисаветї... Іродіяда „оусѣчена быст водою померзшею, и принесена быст глава ем҃ на лоно Ѡц҃а ем҃. самаж wста подле домъ долѣ оусѣкши ю во водѣ“ (551 об.) похвала св. Івану.

к. 552. їѡанна златустаго патр҃їарха ц҃ригорада слово на оусѣкновенїе главы предтеча и кр҃тла їѡанна. Иакы їродїа вѣситсѧ... сего г҃нѧ пр҃дтечю лѫкавнаа жена оусѣкноути испроси. и бѣ тогда“.

Правописно-граматичні особливости: шздачи 484 об., восѧ 484, восѣкми 485 об., 486, воси 490 об., восѧк 484 об.,

возѧ землю иоудинѫ 485, вонегда 486, ижъ мѧсо скинала 485, одолѣкъ 488 об., ѿ гласа крича его 491 об., порты іептоужны 492 об., дрыва 493, повыш'шлетъ 498.

N. 67. Торжественник, полууставний ркп. XVI. в. зрущеною середно-болгарскою правописю, на (89—347) кк. F°, нїмецкого папиру знаку „кабан“.

к. 89. Починаѣть ся початком житія св. Сави (2 груд.), від слів: и позна мѧ времѧ. на совръшенїе велѣнїе ваше привести. ѡ великомъ славнѣмъ ншѣмъ ѿци савѣ списати шже пекїй сѧ и троудивьсѧ възбрахъ ѿ истинныхъ и бл҃женныхъ ѿцъ и оучен҃къ емоу кыкышихъ“.

к. 104 об. мц҃а декавріа въ s҃. слов҃ похвално ѿ житїй иж въ ст҃ыхъ ѿца нашего архиерем николы: „Наста братѥ свѣтлоє празднество предив'наго ѿца нашего. и чюдотворца николы“.

к. 107. м. д. к҃е. и. в. с. ѿ. н. ишанна архиєпп҃а кѡстанътина град златоустаго. слово на р҃ство г҃а б҃га спс҃а нашего іс҃ хр҃а. „Гѕ праведномоу сл҃нцю дн҃ъ ѿ двы прч҃тыѧ въсїавьшю. т'ма нечестывыхъ ѿвѣже. а свѣтъ добровѣрным подастсѧ. а лед невѣрныхъ разїйдесѧ. а плѫд бг҃оувидѣнїи тоу проц'вите. sвѣsда истин'наѧ всѣм къзыиде“.

к. 109. того-же: „Что сїе дн҃ъ знаменїе прерѣцанїем вижд҃ъ. и тайны страш'ны и див'ны зрю пастырїє оглашаютъ ми оуши“.

к. 111. того-же: „Нн҃ѣ моего єстества обетшанїю ѡбновленїа приходит“.

к. 115. и. в. с. ѿ. н. василїа архїепп҃а кесарїа кападокїйскїа. бесѣда на рождество хв҃о: „Хв҃о рождество єже оубо сїе и пръвое и wсов'ное того бж҃тва. молчанїемъ да почитаетъсѧ“.

к. 119. м. д. въ кѳ҃. и. в. с. ѿ. и. іwан'на а. к. златоустаго. слово ѡ їродѣ и о младен'цех҃ избиенныхъ хр҃а ради. „Хотѣлъвыхъ выноу дх҃овнаѧ словеса повѣдати вамъ. послоушаѧ пав'ла гл҃юща. дх҃ов'нымъ. дх҃овнаѧ сказѫ“.

к. 121. иоуліана єппа тавїйскаго. слово на стое крщенїе гда ба и спса нашего їса ха. „Иже зданїю влдка, Ѡ щдръ нам Ѡческих прїйде. и обогатисѧ житїа даровань'ми, шависѧ осѫжен'ным свободитель".

к. 125. мца генварїа а. їоан'на митрополита евхан'тъскаго похвала стлемъ трем иерархомъ. василїю великомоу, григорїю бгословѫ їоан'ноу златоустомоу. Пакы нам їоан'нъ, иже шзыком златый. и пакы нам шавлен праздникъ.

к. 126. второе слово иже въ стых Ѡца нашего, афанасїа великаго, архиеппа алеѯан'дрїйскаго. на стрѣтенїе га ба и спса нашего їса ха. „Иже настоящаѧ сщеннаго тръжества. єѵглскаѧ трѫба да оглашаетъ. двѣствен'номоу семоу чрътогѫ".

к. 133 об. мца февралѧ кд. обрѣтенїе чтны главы стго прка прдтча кртителѧ гнѧ їонна. Быст въ дни їрѡда цремь, оусѣк'новенїе главѣ стго їоана кртлѧ. и данѣ быв'ши д'щери їрѡдиадинѣ... погребе ю въ двор'ци своем. раба же божїа иоаникїа жена хѫзанѧ слоугы иродовы... село имоущи въ стѣй горѣ елеонстѣй (134 к.) нощїю въземши ю и тамо снесши погребе ю...

к. 135 об. обрѣтенїе чтныа главы стго и славнаго прка и прдтчи и кртлѧ гнѧ їѡанна. Шависѧ требогатый в'селен'скїй аплъ и прный др8г хвъ въ средней недли стых постъ февр8арїа мца въ иї. въ лѣтоже трисотное и ѯ. и з.... Ѡкровенна же быст съ страхом и трепетом. въ виденїи sкѣзды огнен'ныа, мнѣ грѣш'номоу и оумаленномоу мар'кел8...

к. 138 об. мца марта въ ѯ. стых мчник м. иже въ савастїи моученых.

к. 142. м. м. кѣ. и. в. с. Ѡ. н. їоанна архиепкпа константиноградa златоустаго. слово на блговѣщенїе прчтыа бца. „Пакы радость благовѣщенїа".

к. 146. и. в. с. Ѡ. н. григорїа епкпа нїйскаго. слово на блговѣщенїе прчтыа владчца нашеа бца и прподвы мрїа. и на арїаны слово. Въ пръвоую неделю православноую црков сїю нбный ликъ нарече.

к. 150. мца априлѧ въ кг. стрти тръпѣнїа м8къ стго и славнаго великомоученика и побѣдоносца георгїа.

к. 159 об. мц҃а маѧ въ д҃. въспоминаніе о пренесеніи моще҃й. и. к. с. ѡ҃. н. николы архіепп҃а мирѣскаго чюдотвор҃ца.

к. 162. сказаніе о чюдеси великаго ѡ҃ца нашего николы. архіереѧ бж҃іа бывшаг въ мирѣх ликіа.

к. 163 об. мц҃а іюнѧ кд҃. и. к. с. ѡ҃. н. іѡан златотоустаг патрі҃арха цр҃играда. слово на рождьство ст҃го славнаг пр҃рка и прдтч҃а крестителѧ гн҃а іѡанна. „Слн҃цѫ семѫ хотѧщіѫ видимомѫ изыйти и съпредѣкла земленаго зарѧ предварив҃шаѧ испоуѣщаетъ“.

к. 166 об. мц҃а іюнѧ въ кд҃. и. к. с. ѡ҃. н. іоанна а-е. к. златоустаго. похвала ст҃ымъ верховным апл҃ѡм петрѡ и павлѡ. Небѫ и земли ретьвиждоу настоѧщаг ради праздника.

к. 169. исихіа презвитера іер҃лимскаго слово похвал҃но ст҃ымь апломъ петрѡ и павлѡ. Добро ѕѣо цвѣтовъ пролѣтных. часом к҃ сѣкѣ приносѧщимъ ѡбъѕѣховати. но аще къ крин҃ѡ приплетъсѧ в҃ лѣпотѣ благоѡхан҃нѣши бываютъ.

к. 171 об. мц҃а іюлі҃а въ в҃. слово ѡвлѧа мѣсто. и время и винѫ, вън҃же ѡвис ст҃аа риза, прт҃ыа влдч҃ца нашеѧ бц҃а. иже лежитъ н҃нѣ къ ст҃кмъ еа храмѣ въѧлаферне въ чт҃нѣм ков҃чезѣ. Ст҃аѧ нѣкаѧ и великаѧ тайна бж҃іимъ чл҃колюбіем ѡвлен҃на въ нашіх временехъ...

к. 178. похвала ст҃омоу прр҃коу іл҃іи боговидцѣ. Прр҃ци оубо вси въплощеніе единороднаго послани быша жестокосрдчномоу проповѣдати іл҃ю.

к. 185. Анастасіа смирен҃наго мниха ст҃ыа горы синайскыа слово. на преображеніе ст҃ое х҃а б҃а нашего. реченное на тойже горѣ даворъстей въ праздникъ. Ѩко страш҃но мѣсто се. оудив҃лѧемъ и азъ съ патрі҃архом іаковѡм. праздничнаѧ горы възопію.

к. 195 об. ст҃го кирила архіепп҃а алеѯандрі҃йскаг слово на прѣѡбраженіе г҃а нашего і҃са х҃а. Иже оумѣютъ добрѣ братисѧ, то видимыми сраженіи наслажаютъсѧ. и вѣч҃ною надеждѣю ѡстрѧтсѧ на повѣдъноую побѣдоу.

к. 197. слово їѡанна бг҃ослова. ѡ покои ст҃ыа бц҃а влдч҃ца нашеѧ и прѣ҃по дв҃ы мр҃їа. Ст҃ѣй и преслав-нѣй бц҃и и пр҃нодѣвѣ мр҃їи, по ѡбычю на ст҃ы гробъ г҃а на-шего в҃ходѧщи кадити. и покланѧющи ст҃ыи колѣни. мо-лѧщи рожъдшагосѧ изнел х҃а б҃а нашего давы к҃немоу шла... — [текст, як у Порфирьева II, стор. 270—279; у Франка II, стор. 389—390 тілько коротгий пересказ].

к. 201 об. Похвала на преставленїе пр҃ст҃ыа влдч҃ца нашеа бц҃а и пр҃нодв҃и мр҃їа. сътворено климентомъ епп҃комъ. Се нн҃ѣ сѣтло празднество, ликоствоующе пр҃идѣте възлюбленнїи предик҃наго сего чоудесе насладимъсѧ. [Всїй похвалї повторена молитва Богороди-цї, яку стрічаєм в оповіданю о Покрові].

к. 203. покѣсть и в. с. ѿцемъ нашимъ григо-рїем҃ епп҃ом҃ нисїйским. обр҃ѣтенїе нерокотво-реннаго и прѣч҃таго ѡбраза г҃а нашего їс҃а х҃а. иже в҃коумоулїан҃ѣх. „Гѣ нашъ їс҃ х҃с праведный, истинный бг҃ъ наш. иже соуцѣством бж҃тва невидимый. крѣпостїю непо-бѣдимъ“... [чудесна поява Ісуса Христа у Акиліни — Хри-стос, умившись, отер ся ручником, і лишилась по-добизна його лиця] 204 к. „Сїа быша въ коумилїан҃ѣхъ, въ цр҃ство диоклитїаново. съкровенна быша сѣтомоу и прѣч҃-моу и нерокотворен҃номѫ образоу. при ѳеѡдосїи велицѣмъ цр҃и ѩвлшоусѧ и чоудодѣйствоюща.

к. 204. мц҃а авгоуста въ кѳ. ст҃го славнаго пророка и прдтч҃и и кр҃тителѧ г҃на їоанна. слово на оусѣкновенїе ч҃тъ его главы. Родивши-сѧ їс҃оу въ виѳлеѥмѣ їюдейстѣмъ възысканїе сътвори ирод четверо-властникъ, ѩкож не погоуби рожъшееса отроча... [обор.] елисавет҃ъ бѣжаше в҃подгорїе... [смерть Захарії, як в перво-євангелію Якова, смерть Івана хрт.]. и събравшес оучн҃ци его ноцїю в҃зяша т҃ло его и сѣкрыша е. аг҃лъ же г҃нь приставленный къ елисавети въ мѣстѣ горстем. рече ей, въстани и иди в҃виѳлеомъ и въземе [206] т҃ло сн҃а своего и по-греби ее, идѣже ѿцъ его захарїа погребенъ естъ... быст троусъ. в҃шедшоуже емоу въ ст҃ило и гром быст sѣло ве-ликъ... [Захарія величаєть ся тут — пар҃моносникъ правыа вѣ-ры 206].

к. 206 об. мц҃ь септевріѧ въ а҃. дн҃ь преподобнаго wц҃а нашего симеwна стлъпника.

к. 212. м. с. к҃. днь. житїе и моученїе ст҃го евстафїа плакиды. и жены его феwпесты. и чад ихъ агапїа и феwписта.

к. 218. м. с. кѕ҃. прохора въпотребах самаго седмаго поставленнаго и тїиже стефан8 пръвомч҃ник8 съписанїе и шкленїе единаго апл҃а їwанна бг҃ословца. Быст по къзшествїи г҃а нашего їс҃а хр҃а на нб҃са. събрашас вси ап҃ли къ геѳсиманїю. и рече к'нимъ петръ. вѣсте ли братїе шко гс҃ь нашъ оучинилъ. завѣтъ намъ сътворивъ... [апостолу Йоану приходить ся іти в Азію, його незадоволене з сего... „и естъ ми къ мори бѣды великы видѣти“..., ученику Прохору випало іти з ап. Йоаном, буря на морі, чудесна поява ап. Йоана по затопленю корабля]... к. 220: w романѣ женѣ, к. 222: w домѣнѣ сн҃оу диоскоридовѣ, к. 227: анъдреанoу цр҃8 имоуще сице землю и мwремъ окладаюци, к. 233: w василїи и о харитинѣ женѣ его, к. 236: w кинопѣ, к. 248 об. Оумръшоуж цр҃кви заточившоуwны къ патом остров. — [Се очевидно повний текст Псевдо-Прохора, із котрого Памятки Ш, напечатані тілько деякі відривки 49—56 ст., 56—60 ст.].

к. 253. иже въ ст҃ыхъ wц҃а нашего анастасїа мниха горы синайскїа слово о шестом ѱалмѣ. имый оученїе ст҃ог поста. оумиленїа бо есть.

к. 260 об. мц҃а wктоврїа къ к҃. памѧть ст҃го и великомч҃ка артемїа. иж воинъ свѣтелъ артемїе житїе. посѣченъ къзыйде на пресвѣтлѣю славоу.

к. 282 об. приложимъ же и w чюдесех сказати w мнwгихъ мало. великаго стр҃тотрѣпца иже хр҃а рад мч҃нка артемїа, идеж положено быст честное его тѣло. въ wксїи — 6 чудес.

к. 284. мц҃а декевріа въ д҃. дн҃ь. моученїе ст҃ыѧ мч҃ц҃ѣ варвары.

к. 286. мц҃а генварїа є҃ї. житїе пр҃пдбнаго wц҃а нашего їwан коуцника.

к. 291. житїе и жизнь преподобнаго wц҃а нашего марка аѳинейскаго. быв'шаго в гор'ѣ фрачестѣй соущей wбонъ полъ

ефиѡпїа прѧмо ѩзыка хетьтейска. списано же бысть серапиѡномъ ѿшел'никомъ.

к. 295 об. їюн вї. житїе и жизнь сѣго и пр҃пдобнаго ѿца нашего петра адоискаг — [иншим почерком].

к. 306 об. мц҃а генварѧ кѕ. днь исповѣданїе ѡтеческо ѡжизни пр҃пдбнаго ѿца нашего ѯенефонта и чад его їѡанна и аркадїа. [перший почерк].

к. 313. мц҃а декевріа въ гї. мч҃нїе сѣтыχ мч҃нкъ. єоустратїа. аѵксентїа. єѵгенїа. ореста. мардарїа — [без конца, обривается ся на 320 об.; 321—338 к. недостають].

к. 339. продовженє житїѧ Григорїа акраганьскаг, від слів: „чадо григорїе. что ради не протолковал нам. и разрѣши бѣдная словеса гл҃а григорїи прости мѧ ѿч. чѧкь есмь грѣшень. и невѣглас приноужденъ бывъ ѿ игоумена“... [4 дефектні листи].

Словарні і правописні особливости: рождейшїа 199 об., гражане 200, гражаном старейшина 234, цр҃ѕ (voc.) 200 об., изведе ѩко врецехлоχолю быстрїемъ. (Прохора слово про Івана богосл. 219).

№ 71. Пролог, полууставний ркп. кін. XVI. в. на 393 к. F⁰ в дошках; папір знаку шестилистник (Лихач. — Атл. № 270, без нижньої части); правопись руска (южна) з болгарськими ръ, лъ. Початкові букви виведені досить гарно червоною краскою, з ростинними украшеними.

Текст обіймає 1-у часть церковного року (вересень—лютий); в нїм укажем тілько на важнїйші статї.

к. 1 об. (5 вер.) въ тож дн҃ь оубїєнїє гл҃ѣба сына кнѧѕѧ владымера. Въ кїевѣ Сватополкъ сѣдшѕ по ѿци. и оуж брата оубившѕ бориса. досла до мурома къ брату гл҃ѣбу. рекїй, зоветтѧ оц҃ъ. оуже бо дн҃ы его скончалисѧ“.

[к. 5—10: скорописна вкладна XVIII. в. — „Сию книгу рекомую Прологъ купилъ рабъ божий Юнъ Бѣлневичъ Рокшанскїй в'коекодствѣ Рускомъ, повѣтѣ жудачовскомъ. Я то за свою власную працю, за которую далем золотихъ три-

тцатъ и два, полскои лѣчби а то для науки своей. аще кто малъ ѿдалити да будетъ проклятъ надема амаранда, нацюсь подписую власною рукою моею для лѣпшой вѣри и ваги и певности Йнъ Билчевичъ на ровнѣ“].

к. 5—27 об. м. т. въ й. днь. Рождество престыа владчца ншеа бца: кто изглет силы гнѣ. и си слышаны сътворит всѧ хвалы его... [історично-догматична наука, основана на перво-евангелію Якова (5—10 к.) і на полеміці з „иконоборцами“, що не признавали непорочного зачатія].

к. 41. втож днь (sї.) стыа мчнцѣ людмилы бабы вацаславля — (без тексту).

к. 61 об. втож днь (кй.) стрть стго вячаслава кнаѧ ческаго — (тілько згадка).

к. 66. (мца шктевріа въ а. днь) покров стѣй бци ш виденїи стго андреа ї епифанїа... пришедшу въ лахерну въ црков съ агглы съ предотечею и съ бгословцем їѡанном и съ инѣми многими. видѣста мѧщѧся съ слезами къ сноу своемоу...

к. 78. (ѡ. в. з. д.) Пчоученїе стго андреа и стго епифанїа ѡ дшах. Йндреевки їепифанїю сѣдящим вкупѣ. блженный же ан'дрѣ рече: како є дша члчка? кѣде азъ нѣколко ѡ ней но нѣстми извѣстно тако яко азъ гадаю... глл емѹ блженный ан'дрѣ что ест чадо дша члчка, въсе о нѣ стоит. плот бо си калъ нщого тѣла...

к. 95. (ѡ. къ sї. д.) слово стго андреа. како молящеся бѣи за творящыа емоу пакости. и како вид стыи рай.

к. 101. мца шктевріа въ дї. слово ѡ стѣм андрею како видѣ богата оумерша — [до 103].

к. 104 по „стрти стго мчнка артемїа“ находимо його житіє, в котрім сказано, як св. Артему „повелѣно кыст възыскати мощей стыхъ мучившихся за ха“ і як він в Ефесї знайшов мощі сьв. ап. Івана, в Патрі городї св. ап. Андрея, в Фівах св. Луку і св. Тимофея, в Критї св. Тита, а в Індії Варфоломея — і перевіз їх мощі в Царгород. — [пор. к. 191 „мца ноевріа л. днь. стго апла андреа“].

к. 157 об. мца ноевріа въ кї. днь стго апостола филиппа (як у Памятках Ш, 182—3 ст.). Мѹріа, сестра названа тут „Марина“.

к. 159. м. н. въ дн҃ь честнаго поставленїа їѡанна златоустаго въ презвитерѣ.

к. 161 об. м. т. въ sї. дн҃ь. апла ї єѵ҃глиста хв҃а матѳеа (як у Памятках Ш, ст. 167).

к. 162. к. т. д. слово ѡ виденїи сто апла павла бесѣдующа съ зади къ оухѹ їѡанна златоустому.

к. 165 об. — 168 об. (ноєкрїа и҃.) пр҃пдбнаго ѻц҃а їѡасафа пустын'ника сн҃а авенира ц҃рѧ.

к. 173 об. (ка҃. ноєк.) къведенїє къ ц҃рков бж҃їа мт҃ре соущи єй три лѣта — 7-а глава Первоевангелія Якова з закінченем: „и достигши времени по повелѣнїю гн҃ю, ѡбрѹчена кыст їѡсифѹ. и той пожт ю къ дом свой ѻ старѣйшинъ жреческыхъ ис ц҃ркве гн҃ѧ.

к. 182. м. т. кѣ дн҃ь сто сщ҃енномч҃ника климента архїєпп҃а римскаго — (як у Памятках Ш, стор. 245—6).

к 182 об. ктож дн҃ь пренесенїє мощїй сто сщ҃енномч҃ника климен'та ѻ глѹбины мѡрскыа къ корсѹн градъ — (як у Памятках Ш, ст. 312—313).

к. 185. (н. кѕ҃.) сто мч҃ника гєѡргїа и сщ҃енїє ц҃ркви иже в' киевѣ.

к. 190. (н. кд҃.) сто ѻц҃а їѡанна дамаскина.

к. 195 об. мц҃а декевр҃а въ ѳ҃. дн҃ь. сто пр҃ока авакѹма — як носив їсти прор. Даніилови у Вавилона, (пор. Памятки I, 312 ст.) і що написав „пѣснь ѡ рождествѣ и ѡ престатїи закона и ѡ потребленїи жрець и ѡ бѹдѹщем сѹдѣ“.

к. 203. мц҃а декевр҃а къ ѳ҃. дн҃ь. пооученїе ѻходящим къ ц҃ркѹам латинъскимъ, или ко жидовскым, или ко иноковѣрным. Поклдаше презвитеръ сергїй. ако нѣкїй старецъ кѣ въ монастири саном мних сто фєѡдосїа.

к. 227 об. (дек. sї.) слово їѡанна бг҃ослова како изоучи слово гѹсарѧ писати иконы — [язик сеї легенди чистїйший і близший до старославянского, як иншіх статей].

к. 230 об. (дек. 17.) слово о данїилѣ пр҃цѣ како кила кога вавилонскаго съкрѹши и змїѧ оумрътвив. и второе въровъ въврѣженъ спсѣсѧ. Сой

данилъ великїй къ прр҃цѣхъ любимъ бѣше вавилонскими цр҃и навходоносоромъ и валтазаромъ. и дарїемъ и куромъ персанином҃ъ. егда той цр҃тковаше въ вавилонѣ куръ персанинъ. тогда сътвори данїила напрѣсника своего, ѿвѣты дающа всѣмъ...

к. 241. в „похвалѣ сты҃х ѿць“ споминаєть ся і Саломія „иже ѿ ложесн҃ъ х҃а на рѣку прїатъ“.

к. 255. (дек. кѣ҃.) поклоненїе влъхвокъ малхїина, валтасара, аспара. „Въ прежнаа времена егда рабъ бжїй Мшисїй ведяше їйльтескїа люди ѿ египта сквозѣ прѣскую землю“... волхв Валаам предсказав різдво Христа звіздою, яка мала засяяти від полудня. Се записали перські волхви за 1400 лїт до різдва Христа — а їх наступники пильно виглядали звізди. Сю нарештї добачили названі 3 волхви і удались за нею в Віфлеєм.

[к. 261. в низу: Bez zapłaty w posługach nie bywa ochota, iakos ciężko bez oney choc nayleksza robota].

к. 278. (генваря къ г҃. дн҃ь) сказанїе х҃ва пришествїа къ морѣ прежде даже не прїити къ морѣ крѣтитиса — [як у Памятках II, ст. 172–3].

к. 280. (генв. д҃.) слово їѡанна златоустаг о приходѣ х҃ѣ ѿ мора къ иордану градущѣ. Дн҃ь бываетъ прр҃чество їсаїно гл҃ше. да възвеселитса пѣстыни, и процвите ако кринъ, да велми да оублажитса їордановa видящи х҃а [обор.] къ їорданѣ градѣщу. да водное wститъ естество. тогда прашеса земла съморемъ гл҃ше егда горша тебе есмь въздивналое є тество разслабленное нестоанїе грѣко шѣмящее“... [як у Памятках II, стор. 409—410 і в Славяно-русском Прологѣ, С-Птб. 1898, II стор. 7—8, 205–6] — засим проповідь Івана хрт.

к. 385. (февр. кѕ҃.) слово сто҃го ѿца нашего ефрема w книжном оученїи. Братїе и чада, послушайте и разумѣйте. како вамъ есть кѣровати къ единосущнаго ѿца и сна и сто҃го дха҃ къ тройци. и на того единаго оуповати и поучитися приничѣще къ сты҃м книгы. еже суть евг҃лїа, апл҃ъ, парамїа и псалтырь, и прочаа сты҃а книгы. а къ ѿреченныа книгы се суть: астрономїа, звѣздочетникъ,

ст҃кнем сони, клъхвъник, знамєнїа лунная и сл҃нчная, ѩко три бывают҃ъ сл҃нца, или волоси простираѧ, или погараѧ или по гыбаѧ, зелейникъ, или коладникъ, грѡмникъ, бл҃гоуханнаѧ кона. въ лѣс҃к вѣн҃чанїа зелное, имъ же тычут҃ся чл҃ци по оудесомъ. и прочая книгы имиже призывают҃ъ б҃ѣсы и бес҃ѣдуют҃ъ. соутже къ ст҃ыхъ книгахъ выписанна словеса лѫжна на съблазнь неразѹмнымъ, въса иже сут҃ъ неподобнаѧ. бо сут҃кы халдейскїа кощѹны. єллинскїа басни"... [386 к. єретиків що, читають сї книги „ждѧт҃ъ ихъ к҃ѣчныа муки идеж бѫдѹт҃ приказани съ оучителемъ своимъ"].

[к. 391. (межи 327 а 328) Chudy pachołek nie siadać spanami za stołek].

Граматичні і правописні особливости: въ ериχонѣхъ (зам. въ χонѣхъ, чудо арх. Мих.) 2 об., всѧкоу овощъ 32, къ афракїи фрутїйст҃кй (зам. африкїи) 50 об., фєклы 53 об., єрофєа 72 об., трыдоваты 79, фєѱфана 86, д҃кмонъ (gen. pl.) 101 об., 103, извистъ (известка) 101 об., сойже (зам. сей) 102 об., 231, пустинника 106, ѿкеркїа (ак-) 108, клакдѣа и неонылы 124 об., истаχиа 127 об., ѿникїа (їѡан-) 137 об., χристоχора 169, дїеры 173 об., анфилоѳїа 177 об., тиворїа 178, ѿрмен'скы 203, ѿрмен 203 об., єѵ҃ентїа 221 об, 334 об., ареста 221 об., въ златаχ полатаχ 229 об., въ книгаχ бытїйскаχ 236, въ ѥслеχ скотїѧχъ 255, кощѹнныа книгы 385 об., прѣгїи (зам. фрүгїи) 390.

Замітити ще належить, що в декотрих житіях находять ся спеціяльні місця для іконописців, як напр.: Софонїй „б҃кже подобен їѡаннѹ бг҃ословцѹ, малѹ брадѹ и продолъговатѹ имѣа" 198; Малахія „кругло лицо и пласкѹ брадѹ, благолѣпенъ" 277 об.—278.

№ 79. Пролог, март — серпень. Ркп. XVI. в. старанним прямим полууставом, руско-болгарскою правописню, на папері знаку „кабан"; 289 к. F⁰ з тильною палятуркою з папки. Ркп. сильно підмочений. Початкові букви виведені червоною краскою — довгі а вузкі.

Указуємо тілько важнїйші статї.

к. 3. (мцѣ маротъ кз. днь) слово о въскресенїи гѣ бѣ и спса нашего їс хѣ, котре як раз в той день стало ся.

к. 3 об. слово о (таꙗїотѣ) въскрший измртвыхъ въ ѓ. час. (о митарствах і муках посмертних — пор. Пролог 1895 р. II к. 68, і Ізмарагд к. 134).

к. 6 об. (кд. днь). слово їѡанна златоустаго ѡ скѡпцихъ или скопцихъ рабы скоп.

[к. 7 об. 5 стрічок вірша, скорописю XVIII в., на муки Христові. Між 12 а 13 кк. недостають 2 листи з початком житія св. Марії егип.; 1-ий л. житія переплетений яко 24].

к. 30. (апр. ѓ. днь) поученїе прпдбнаго ѻца нашего Феѡдора игоумена стоудї. Братїа и ѻци, стго нашего и оучителѧ (об.) не оуклоним сѧ наказанїа...

к. 84. (мцѣ маѧ къ ѓ. днь) поученїе прпдбнаго оца нашего Θеѡдосїа игоумена печерскаго иже въ Киевѣ. началника въ роустѣй земли мнишескомоу житїоу. иже създа и възрасти великоуѫ лавроу сѫщоу прѣселенноу пач късѣх по въсей въселеннѣй соущих. трѡп. гл. й. (Пролог 1895 р. II к. 136 об. — 138).

к. 95 об. (маѧ къ й. днь) памат стго апла їѡанна бгословца иевлиста. въ тъиж днь исходит прах из гроба его. и творит исцѣленїа — (Памятки Ш. ст. 68).

к. 101 об. — 102. (къ аї. днь) прпдбнаго ѻца нашего меѳодїа еппа мѡравскаго... Коли в наслїдок проповіди обох братів серед Хазар „силоѫ хвоѫ късѧ люди оувѣриста и жиды прогнаста. просѧхѫ же словѧне крщенїа. а козаре оучитѣ. а моравлѧне еппа а болгаре наставника“ — то по поворотї в Царгород від Хазар патріарх поставив Мефодія епископом і „посла и въ моравоу въ градъ кашнь. и тоу многа сътвори чюдеса. замбрїй же нѣкто именем козарин же родом а вѣроѫ еретикь нача противити сѧ мефедїѫ“. — Собор 2-х тисяч, в котрім Мефодій „ꙗко славен вшинь на шѣ роуцѣ стрѣлѣла... никакоѫ погрѣшала“ — Замбрій розсїв ся, Судислав запав ся в землю, а иншим огонь розігнав. Християне назвали за се Мефодія „уста хва“.

к. 114 об. (мая 17.) поученїе стго андреа ко стомоу андреоу[1]) о дшахъ.

[к. 117. на полях — Пѣснь вознесенїю Гдню", скорописом XVIII. в.].

к. 124. (мая 22.) памат въ стыхъ ѿца нашег мелхиседека — родовід, колїзія з батьком, утеча на Фаворгору ..."възвѣсти же бъ аврамоу ити на горѫ даворскѫю и бвитисѧ ѿ мелхиседека. и причастити сѧ ѿ него. яко тъ есть їерей вышнѣго. семоу оубо авраамь десатинѫ даст". Мелхіседек „есть нѣ въ горнем їерѣимѣ приносѧщи жрътвоу и мѣтвы за весь миръ. и за въсѧ вѣрныѧ христїаны". (124 об. пор. Памятки I, 92—101).

к. 125. в. т. д. слово їезекїа прр̃ка на їерен иж не оучат людїи. Сице глеть гь. горе вам пастоуси яко млеко и колнѫ ѿ стада въземлете. а о овцахъ моихъ не печетесѧ... [той сам мотив повторяєсь на 129 к. в подібнім слові св. Ефрема].

к. 150 об. (черв. 6). стго сщенномч̃ника хв̃а дородеа епп̃а — реєстр 70 учеників апостольских (до 152 к. пор. Памятки Ш, 1—5).

к. 173 об. (черв. 21.) їѡанна ст̃гѡ. Тогда же нѣкыи мѫж хождаше по їоудеихъ въ чюдныхъ ѡдъждахъ. прилѣпивъ власы скотинныѧ къ своемоу тѣлоу. на нем же кѣ не покрыто ѿ власїе его. а лицем бѣше яко дикїй... [суд перед Архилаєм].

к. 178. слѡво їѡсифово — про три законні чини серед юдеїв, фарисеїн, садукеїв і есейців. Про послїдних і йде річ.

к. 194. (черв. 30.) съборъ стыхъ аплъ вї. (як у Памятках Ш. ст. 5).

к. 219 об. (лип. 11.) оуспенїе блженнои олгы княгинѣ прдч̃ни роускои къ коу... родом кѣ польсковитыни.

[к. 221 об. R. p. 1744 miesięca februaria dnia 18 kalendarza nowego, Zachariasz Stefanowski bakałarz wyspiański].

---

[1]) має бути епифанїю.

к. 222. (лип. 12) блженною мчнкоу варѧга и сна его їѡанна оубїеною ею в' кїевѣ. Владимир великый еще поган сый повѣди швтмгы...

к. 228 об. (лип. 15.) оуспенїе блженнаго и великаго кнѧѕѧ владимера крстившаго вѣсь землѧ роускоуѧ.

к. 237 об. слово їоанна златоустаго ѡ злыхъ женахъ.

к. 240 об. (лип. 22.) слово стого ларїона ѡверженїи мира. Азъ ѥкже видѣхъ и слышахъ ѿ самого словесе бжїа такожде и проповѣдаѫ никогож нас не обиноуасѧ...

к. 242. того же: ѡ величанїи чрънечьства.

к. 242 об. (лип. 24.) стрть стыхъ мнкъ велико и чюдотворецъ бориса и глѣба (до 243 об.).

к. 278 об. (авг. 15.) оуспѣнїе стыа влдчца нашї бцѧ. (як у Памятках II, 387–8 ст.).

До особливостий текстів належать повні форми imperfecti — ахъ, -аше, а правописи: агапїи 29 об., фиѡнїе (зам. хи-) 29 об., сарапиѡна 36, добродѣтѣль 44, прозвоутороу 47, о вихторїи, вихтории 72, ѡрины 89, притръпѣкѫ 90, соуть жилы и погребены бышѧ 96, ѡкакїа 116, сарадиона 128 об., сарапїона 223, на сыротахъ 209 об., ларевь (gen. pl.) съ имѣнїем 242.

V. Торжественники.

№ 2. Житя святих. Ркп. гарним полууставом XVI. в. на 253 к. вел. F°. грубого гладженого паперу без знаку. Прп. — папка в полотні.

Починаєть ся відривком слова на Стрітенє: „мїа се надеждѫ рождьши сѧ. и ѿврѣзше ложесна мт҃рсти гв҃и нарекошѧ. хс҃ же єдиныи ѿ єдиного єдиномоу. и єднорѡ҃ныи, и неразврѣзыи двери дв҃естѣвныѧ... до слів: „бг҃ ѿ юга прїидеть. ѿ юга бо їєросолимскаго ѿ видлеема нинѣ въ сїонь прїйде, осе҃“.

На тім же листї внизу відривок вкладної: „скыи, въ памѣт сѣбѣ и родителе҃ его їѡанъ крі҃ка. икѡртна и даде въ нѡво създанаго своего мѡнастырь драгѡмирна. Идеже“.

к. 2. починаєть ся продовженєм житія св. Феодора 11. лютого, словами: „Кеиста. Итри воинь съ ни҃ єже оубити и҃х. шедше же и видѣвше чюдна, ѩже сътвори бл҃женныи Θеодорь“.

к. 2 об. „Иже въ ст҃ыхъ wц҃е нашего їѡанна архїєпкпа константина града злат҃оустаго. Похвалное ст҃моу мелетїоу архїєпк҃поу антїѡхїискомоу. И о потъцѧни съшедшїихсѧ“.

к. 6 об. Иже въ ст҃ы҃х wц҃а нашего григорїа нускаго. слово нагробное иже къ ст҃ы҃х великомоу мелетїоу“.

к. 10. фек. дї҃. Житїе и жизнь прпбнаго о҃ца нашего кѵрила философа.

Учив ся „съ сестричице҃ михаила цр҃к. и въ третїи мц҃ѣ навыкь граматикїѫ и геометрїѫ. и омироу оулъва. и ѳшт҃к. и въсе философское оученїе навыкь. и риторикїѫ. и аридмитикы. и астрономїи же. и моусїи“. 10 об.

Поборов злочестиву єресь іконоборця Іоана патріарха, потім пішов „къ брѣгалницѣ. и обрѣтъ ѿ словѣнскаго ꙗзыка нѣколкко крщенѣхъ. и єлицѣхъ же не обрѣтъ крщенѣхъ. онѣже кртивь ихъ и приведе на православнѣѭ вѣрѣ. и написавь имъ книгы словѣнскымъ ꙗзыкомъ. и сихъ иже обративь на вѣрѣ хрⷭтїанскѣѭ нд. тысѧщіа“ 10 об. — Сарацини, „посланници ѿ хазарїѣ кнѧsа гаггано... шедше до херсона, нлоучитисѧ жидовскои бесѣдѣ и кнїгамъ. на осмь части граматикїѣ прѣложивь“.. стⷣ. климент... ратници все кѫгрѣсти нападоша нань... попѣти изшед на нѣкое єзе́ро ка́врасκыихъ гwрь“ 11 к. „и потомъ приш҃ѣ въ фоулскыи ꙗзыкь и тоу обрѣте дѫбь великь, сърастшѧ съчерѣшѧ“.

В Царгородї „обрѣтъ посланникы... ѿ ратислава кнѧsа. великїѣ моравїѣ, просѧще крщенїа и оучителѣ православнѣи вѣрѣ“, — в Моравії у Ратислава „прѣложивь книгы из грѣчьскыихъ въ словенскыи ꙗзыкь. и крⷭтивь их... и наоучивь их словѣнскымъ книгамъ. и потом шѣ҃ въ панопїѣ. и тоу приѧтъ бывь ѿ коцела кнѧsа лѣшьскаго“.. „и оувѣдавже єпⷭкопь о философѣ. посла зань прїати въ римь“. 11 об. ..„послѣдствѹѭще же емоу оученици филwсофови ѿ панопїѣ. и ѿ мwравы по повелѣнїеѭ же папинѣѭ. осщ҃ени бышѧ ѿ двою єпⷭкопоу. формоса же и кондраⷯ“... мнишьскыи образь.. по 50 днѣх „оувиⷯвь о своеѭ прѣставлени. и призвавь оучнка своего иже бы҃ⷭ епкпь въ лїкїнїѣ, савваѣ. аггла. рагоразⷯа. наоума. и сихъ оувѣщавь о православнѣи вѣрѣ наоучивь их прѣдаⷭ дⷯъ свои“... „Почи же кwнстандїнь, нарицаемыи кѵрїль, сыи лѣтомъ мⷣ-тиѭ. мц҃а февроуарїа дї. дн҃ь. в лѣт sтоз҃, индиктїона втораго“. 12 к.

к. 12 об. февр. зї. Григорїа нисскаго. Похвалное стⷣ. моу великомⷱнику Θеодору тирону.

к. 16. фев. ѝ. Мѫченїе стⷣго великомⷱника Θеѡдора стратилата.

к. 17. содержить продовженє мук св. Феодора: „По сихъ гласѡх праведнаго. нектомоу неже лицемѣрное члкѡлюбїе“.

к. 18. Нектарїа стⷣкїшаго патрїарха константинаграда. Слово о стѣѭ велико҃ⷨ҃ницѣ деодорѣ тиронѣ, и о мⷯтини. сказаетже сїе слово. и єже ради вины обыкохѡѭ празноватн, въ пръвѣѭ сѫботѫ поста памѧт стⷣго Θеоⷯра.

к. 24 об. Покѣ$_{е}$ како обрѣтена бы^{с} глава с$\overline{т}$го прр^{о}ка прд^{т}чѧ и кръстителѧ їѡанна... (видїне двох монахів і случай з „скѵделником'“ із „емесїны“).

к. 26. Обрѣтенїе чьстныѧ главы с$\overline{т}$го и славнаго прр^{о}ка и кр^{с}глѣ х$\overline{в}$а їоанна... (видїне монаха Маркела і чудо з монахом Малхом, що не вірив в тожсамість голови св Івана).

к. 29. М^{с}ца марта (заставка). М^{ч}нїе с$\overline{т}$ы^{х} м^{ч}никъ М. иже въ севастїи мѫчены$_{х}$ при ликинїи цари.

к. 33 об. и. в. с. о. н. а-еппа кесарїѧ каппадокїискыѧ василїа великаго. Похвалное стымь мхникѡ^{м} четыридесѧти^{м}.

к. 38. мар. з$\overline{і}$. Житїе и жизнь прп^{ч}бнаго Фца нашего алеѯїа чл҃ка бж$\overline{і}$а и єфимїанова сн҃а.

к. 42. марта к$\overline{е}$. и. в. с. о. н. григорїа нискаго. слово на блговѣщенїе пр^{с}тыѫ нашѫ бц$\overline{ѫ}$ и прѳнодвы Мрїѫ. И на арїаны.

к. 47. въ тъѫ днь; и. в. с. о. н. аѳанасїа великаго, архїепп҃а алеѯандрїискаго. слово прѣ$_{д}$праз^{д}енствѵ проповѣдано, о бл҃говѣщенїи прътыѫ бц$\overline{ѫ}$.

к. 55. Іѡанна а-епп҃а константинѣграда златустаго. слово на блговѣщенїе прѣстыѧ вл^{ч}цѫ нашѫ бц$\overline{ѫ}$ и приснодв҃ѫ мрїѫ: — Цр^{с}кыи^{х} танствъ праз^{д}никь празноуе^{м} днє^{с}.

к. 61. Idem: Пакы радости блговѣстїа.

к. 63. Idem: Иже пракъы въсїа слнце и пръвѣе сїавше покры.

к. 65. И. в. с. о. н. їѡанна дамаскина презвитера. слово на блговѣщенїе прт҃ыѫ вл^{ч}цѫ нашѫ бц$\overline{ѫ}$: — Нинѣшномоу чьстномоу и цр^{с}кѡмоу събранїѵ. свѣтломѵ и прѣчюдномѵ начинанїѵ.

Діалоґ Богородиці з архангелом і Іосифом 67—72 к.

к. 73. Мц҃а апри^{л}: Житїе и жизнь прп^{ч}бнїѧ маріѧ єгипт҃нынѧ. съписано съфронїе^{м} патрїархѡ^{м} їер^{с}лимскы^{м}.

к. 88 об. апри^{л}. к$\overline{г}$. мѫченїе с$\overline{т}$го и славнаго великом^{ч}ника и побѣдонѡсца гєѡргїа.

На полю 89 об. находимо „Пѣснь адамѵ: по^{л} пс҃ дв҃це прѫ҃тамѧ — Рай прекраснїи сотворенїи. дла адама насажденїи. всѣ роскоши наполненїи“ — (таких 15 строф); внизу тимже вилинявшим полуустаоом XVIII. в. замічено, що сю пісень спі-

вають в „нⷯлю сиропостїѧ“, щоб пригадати людям тяжкі кари за неповдержність.

к. 95 об. Слово похвално сѣмоу велико въ мⷱнцѣˣ гєѡргїѳ.

к. 104. Мч҃нїє сѣго и славнаго великомⷱника гєѡргїа.

к. 115 об. Повѣсть о прⷦславнѣᴹ чюдеси сѣго великомч҃ника гєѡргїа иже ѿ него бывшеᴹ на плѣненїᴹ отрочѧти.

к. 122. григорїа мниха и презвитера игѳмена обители пандократоровы. Похвалное сѣмѳ великомⷱникѳ гєѡргїѳ.

(Між 130 і 131 к. одна картка без нумерації)

к. 131. Мц҃а маїа (заставка). Житїє и жизнь и подвизанїє прпⷯбнаго ѿца нашего михаила новаго, иже ѿ анатѡлїйскыˣ странь.

к. 133. и. в. с. о. н. їѡанна архїєпк҃па кѡнстантинѣграда златⷱстаго. Похвалное сѣмоу їѡанноу бг҃ословоу єѵᵉлистоу.

к. 135 об. Пршкла архїєпк҃па кѡнстантинѣграда. Похвалное сѣмоу їѡанноу єѵᴳлистоу и бг҃ословоу.

к. 137 об. и. в. с. о. н. кѵрїла архїєпк҃шпа алеѯандрїискаго. о сѣтѣмь їѡаннѣ єѵᴳлистѣ и бц҃и.

к. 139. Ѡкрѣщєнїє сѣго їѡанна бг҃ослова. єже видѣ въ патмѣ островѣ.

к. 154 об. Принесєнїє мѡщїи иже въ стыˣ ѿца нашего никѡлы архїєпк҃па мѵрликїискаго оу блъгарьградⷯ.

В сїм слові упоминають ся: „оу тисѣщиное лѣт девѧтьдесѧтное... В лѣᵀ роускыхъ нашиˣ кнѧзеи, хрᵒтолюбикаᴳ великаго кнѧза въсевѣлода въ кїевѣ. Бл҃городнаᴳ сн҃а его волѡдимера, оу чрънѣговѣ нашеⷯшимь оубо измаилскыᴹ людемь“ 155 к.; „презвитерь бл҃говѣщень... оу барѣнь оурманстѣ и кмⷯческыѧ области“, „венѣдици“ 155 об., „барь нⷯмⷯческыи градⷯ“.

к. 157 об. маїа є҃і. житїє и жизнь прпⷯбнаго и бг҃оноснаго ѿца нашего пахѡмїа великаго.

к. 200 об. Єѵѳимїа патрїарха трънѡвскаго. похвалное сѣмь великыᴹ и равноапⷭлнымь цр҃еᴹ кѡнстантиноу и еленѣ. (без 24-ої к. тексту).

к. 224. Продовженє житія Симеона (антіох.) — без кінця.

На к. 52 об. скорописна запись 18—19. „Сїа книга житїа сѣтыхъ ѿца Стефана Бѳчацкого“.

Словарні і правописні особливости: -ръ-, -лъ-; ѫ — а, а—ѣ міняють ся; меченоша 2, александро 2, азылище — в'азах — жзы 2, с' народом много 2, архїерен николае (nom.) 155, скалкы (вага) 156.

№ 6. Житїа стыхъ чрезъ все годыще. Исписа сѧ книга сїа встрѧтникъ многогрѣш'нымъ и недостйнымъ дїакомъ семїномъ Дем'ковичомъ рок: кж: ахнї. мца фев: дї.

Сей заголовок наклеєний на 1-ім листі переплета. Ркп. полууставом на 461 к. F° прп. в папку. Заголовкі писані киноварю.

к. 1. починаєть ся продовженем сповіданя о первім „чюдеси стого аѳанасиих“ — „в'годиноу спанѧ его. и паки на всякоу нощь крьхѫ каменїа лежа рабь бжїй архиппъ съвьршаше бденїе горкаго сна“.

к. 1 об. чюѧ в. „Въ тѫже лѣта дроугїи двѣ рѣцѣ исхождахоу ѿ востока близъ стого мѣста ако три поприщь“.

к. 3 об. Мца того (т. е. сентев:) въ й. днь слшко стго иѡкова на всечтное рожество простыѧ влчцы нашеѧ бцы, и прно двы мрїѧ... „Въ лѣто написанїѧ wвою на десать колѣноу їилевоу“. (Порівнай Памятки II ст. 36 і сл.)

к. 6 об. мца гогожъ въ ѯ. днь. събwрь стыхъ правединыхъ бѓоwць, їwакима їанны... „Видимь възлюблен'нїи, ако на стыѧ своѧ оучнки прно попоуцлет напасте приходити“.

к. 9. м. т. въ аї. ден житїе и жизнь блженныѧ дewдори алеѯан. „въ д'ни зинова црѧ и григорїѧ епарха соуцла въ алеѯандрїи“.

к. 15. м. т. въ дї. ден. слшв на вознесенїе чтнаго и животворѧщаго крта гнѧ... „Въ лѣто ѯе. Wнелѣже црствоующю констатинѣ црю правовѣрному“.

к. 20 об. Въ тотъже днь слшко вѣ. описано стымъ андреемь. на похвалу чтному и животворѧщемоу крстоу гню. „крстѫ праѯден'ство твориме“.

к. 22 об. м. т. въ її. днь. слшко wстраданїи стго великомчнка хва никиты: „Въ времена wна бысть моуж бгомоудрь именем никыта“.

к. 25 об. м. т. въ к҃. де҃ житїе и мч҃нїе ст҃го евстафїа плакиды и жены его деѡписти и чд҃ихъ агапїа и деписта: „Въ д҃ни цр҃ствїа траїана кипрѣстѣй жертвѣ ѡдрѣжаще“.

к. 34. м. т. въ кг҃. день. слѡво на зачатїе ст҃го славнаго прр҃ка и прдт҃чи крт҃ла їѡанна. иц҃ и чти мц҃а іюня кд҃. на рожество ст҃го їѡана прд҃т҃чи: Слнцѣ семоу видимомоу изы҃ти ѿ пре҃.

м. т. въ кд҃. дн҃ь. моученїе ст҃ыа первомч҃еницы и равноапостоы҃ныа Ѳе҃клы. „Въходящоу Павлу въ иконїю, по изгнанїи бывше҃м ем҃ ѿ а҃нтїѡхїа“. (Пор. Памятки Ш, ст. 33—45).

к. 43. м. т. въ кѣ҃. дн҃ь житїе и жизнь преподобныа мт҃ре нашеа еуфросинїи: Бѣ нѣкто въ алеѯан҃дрѣйстѣ҃м градѣ моу҃ѫ богат҃ зѣло и честенъ имене҃м пафноутїй.

к. 48. м, т. въ кѕ҃. днь. слѡво на преставленїе ст҃го славнаго а҃пла їеуаглиста хв҃а, їѡан҃на бг҃ослова дв҃ьственника. и наперсе҃х възлюбленномѹ словѹ къзлегше. Ѿцѹ възлюбле҃номѹ престави҃х сѧ єст҃ паче всѣ҃х. оучени҃к възлюбле҃ныі҃ болшіі҃ къ бг҃ѹ прїйде громо҃в сн҃ъ. Съй бѣше сн҃ъ зеведеѡ҃в и соломїи, ѩже бѣше дщи їѡсифова ѡброу҃нива.

к. 54. мц҃а ѡктевріа въ а҃. дн҃ь. слѡво на покро҃ѫ прест҃ыа бц҃ы и прно дв҃ы мр҃їа. Страшно и дивно єст҃ братїе, виденїе ст҃го Ѿца андреа вроуси и епифанїа. како видѣста престоую вл҃чцоу н҃шоу бѹ҃ на воздоусѣ мл҃ящоуся за хр҃тїаны... (на об. молитва Богородиці). — Царю нб҃ны прїими мл҃енїе всѣкаго чл҃ка, что прославлѧт҃ има твое ст҃ое сн҃а бж҃їа. и посмотри мл҃стивны҃м ѡко҃м свои҃м на тое мѣсто где бываетъ цр҃кви имени моего, и мѣсто тое ост҃и. и кто тебе слави҃т имене҃м мои҃м, прїйми ѿ них всѣкоу мл҃твоу и҃х“... „та҃м было влахе҃рнѣ҃ цр҃кви коли шли сѧ прест҃ам вл҃чца наша бц҃а ан҃дрею и епифанїю, ст҃ый андрей роуси҃х (55 к.) а ст҃ый епифанїй гре҃к оучени҃к его. чре҃з тыхъ дво҃х ра҃змѣймо на ѡбои҃х мл҃рдїе бж҃їе, и на пр҃стой его бг҃омт҃ре, на роусинѣ и грецѣ. та҃м ей ст҃ам милость въ цр҃кви шавленїе, а зде вроуси мл҃ть, та҃м оу грецкѹ҃ земли помолисѧ, а зде нась помилова. тамь ей мл҃ящесѧ ст҃ы҃ ан҃дрей съ епифанїе҃м видѣли бг҃ѹ, и всѣ҃м

людемъ повѣдаша, а зде роусткїи сѝнове ей стѣй мт̃и мнѡгїе цр̃кви поставиша, въ има стѣго покрова ем. тамъ въ церкви люди стыми ѡмофорѡм покрыла, а зде всю землю ѿ поганыхъ людѣ застоупаетъ. тамъ за люди слезы испоущаашеⷭ а зде насъ себѣ наоучи. тамо роущѣ свои къ сн̃оу своемоу въ̃вед-ши а зде намъ покрова своего стѣго дн̃ь празновати повелѣ. ꙗкоже тамо соущаа народы покрыла еси мт̃ивно, тако и насъ грѣшныхъ рабъ твоихъ покрый кровѡм млⷭти твоем. низлагающ съвѣты и помыслы помышлающихъ наны злаа... (55 об.) тымъ бо насъ прест̃аа гн̃жа оумножи роусїй боⷭше, что оувидѣⷯ стый андрей роусинъ пръвѣе молящоюсѧ за хр̃тїаны. протож братїе оучинимъ похвалу бжїй мт̃ри. чтоⷤ ѡна покрываетъ насъ ѿ ѡгнꙗ и меча, а ѿ междоусобным брани. и ѿ нахожденїа поганыхъ. и ѿ крⷯ нашихъ невидимою силою насъ застоупаетъ... (похвала Бц̃ї ст. Кирила Алекс.).

Се сказаніе належить в круг зрущених леґенд, появившихся ся уже в перві часи нашого культурного житя. Ся леґенда називає Андрея Юродивого († ок. 936 р. см. Сергій — Мѣсяцословъ; а по обчисленю Срезневского під кон. V. в. — Свѣд. и зам. LXXXVII ст. 156—7) Русином, щоб опісля противопоставити з його учеником-греком Епифаном грецкий світ рускому. Замітне ще і то, що ся леґенда називає Андрея сучасником Романа Півця († пол. VI. в.), що й піддержувало би виводи Срезневского.

В учительнім евангелию (Нар. Дому № 62 к. 197 об.) „Исторїѧ“ о Покрові прс. Б-ці каже тим же Андрею і Епіфану видіти чудесне появленє Богородиці в киевопечерскій церкві підчас нападу Татар. — Пролог XVII в. (Львов. Архиеп. Муз. № 6. F. 2 к. 34) розказує тілько про видіне св. Андрея і Епіфана, а зближаєсь до повисшого тексту одною молитвою Б-ці к Ісусу. — В печатних Житях святих (Київ 1689 р.) в оповіданю під 2 жовтня св. Андрей називаєсь тілько „славянином“ (=σκύθης).

к. 57 внизу. О попѣ едїномъ в манастыри на стѣмъ їѡрдани. въ единь днь видѣⷭесмы женоу чт̃оу... бт̃ю... и нача мл̃ити сѧ ей стѣй мт̃ери, чтобы пришла к̑домъ мой сътворила бл̃венїе... „мл̃иши сѧ дабы пребыла вдому твоемъ а ты дръжиши въ клѣти своей врага моего“. (сим врагом були) двѣ слвѣ написаныхъ ѡкаанаго несторїѧ зловѣрнаго

что хоуліша сѧтоую бц҃ю... и вырѣза[и] истой книгы двѣ слѡвѣ и вѣскиноу на wгнь... (се есть. слово W лѣмониса, чесѡ ради не вниде сѧтаѧ бц҃а въ храмъ курїлка попа — Прологъ, С-Птб. 1895). Се оповідане явилось на Западї предметом шкільного дїйства (1595 р.) п. з. Cyriacus, котре і скінчилось спаленєм єретичих книг, знайдених законниками-учителями у учнїв. гл. Имп. Публ. Б-ки лат. ркп. XIV, F. 1. Liber comoediarum et actionum, quae sunt habitae Monachii ab 1595 ad 1600 a. f. 43 ss. (Dialogus hic de Cyriaco habitus in purificatione B. Virginis in loco Congregationis maioris a Sodalibus minoribus).

к. 59. въ тоиже дн҃ь слоᵛ w моученїи сватаго апла ананїи. слѡᵛ sї҃. (Пор. Памятки Ш, ст. 215—217).

к. 61. м. т. въ s҃. дн҃ь. дѣанїе сѧтго апла домы. како въ индїи полатѫ създа цареви. слѡᵛ зї҃. — (з незначними варіянтами в порівнаню з напечатаним у Памятках Ш, ст. 91—8).

к. 65 об. м. т. въ нї҃. день, слѡво на памать сѧтго апла и єᵛлиста лоуки. слѡᵛ нї҃. — (у Памятках Ш, не знаходимо такої статї).

к. 67. м. т. въ кв҃. дн҃ь. моученїе сѧтыхъ сеⷯмь wтрокъ иже въ ефесѣ. маѯима, лїана, їиблиха, мартина, дїѡнисїа, їѡнаᶜекса, коустодѣана, анѣтонина. слѡᵛ дї҃.

к. 77 об. м. т. въ кг҃. дн҃ь, слѡво на памать сѧтго апостола їѡкова брата гᶜпдня поплоти. слѡᵛ к҃. — (рівнож нема у Памятках).

к. 79. м. т. въ кs҃. день слово w моученїи сѧтго великомч҃ника хва димитрїа иже в селуни. слѡᵛ ка҃.

к. 84. м. т. въ ки҃ дн҃ь мч҃енїе сѧтыа вел҃комч҃нци параскевїи.

к. 89. м. т. въ кѳ҃. дн҃ь. моученїе стыа прⷯбныа мч҃нцы анастасїи римлѧнины.

к. 92. об. мц҃ь ноєврїй въ а҃. дн҃ь житїе и хожденїе сѧтыхъ славныхъ чюдотворᶜ и бесребрьникъ, козми и демїана: (5 чуд і похвала).

к. 96 об. м. т. въ й҃. дн҃ь слѡво на съборъ нб҃ныхъ силъ великаго архистратига михаила и прочихъ бесплотныхъ.

к. 99. въ тожде дн҃ь похвала ст҃ымь архаг҃еломь михаилоу и гаврїилоу сътворенно климентом҃ епк҃помь словенскы м҃: „Наста празнолюбцы пресв҃ѣтлое тръжество безплот҃ныхъ силъ“.

к. 102. въ т. д. сказанїе чюдеси ст҃го великаго архистратига михаила, вькрат҃цѣ свѣд҃но.

к. 103 об. м. т. въ в҃і. дн҃ь, слово ѡ житїи прп҃бнаго ѻца нашего їѡанна мл҃тиваго.

к. 106 об. в. т. д. вькрат҃цѣ прп҃бнаго ѻца нашего їѡанна милостиваго ѡ рождествѣ его.

в. т. д. слово вькратцѣ на памят҃ прп҃бнаго ѻца мартина еп҃па фрѧж҃скаго.

к. 107. в. т. д. чюдо їѡанна мл҃тиваго о женѣ юже прости ѿ грѣховъ оуже по смерти. (Женщина одна стидалась висповідати якийсь гріх; святий велів їй написати його і запечатати, що вона і зробила, при чім „заклѧ, ни ѿрѣшити ни прочести тѡ грамоты“. Тимчасом святий до 5-и днїв умер. Женщина налякалась, що тепер всї довідають ся про гріх із еї записки. Коли вона так 3 днї побивалась на могилї сьвятого і він явив ся з двома епископами і з словами „доколѣ ѡ жено не даси на м҃ почити, но ризы наша ѡмочи слезами твоими“, передав їй запечатану записку. Хотя давна печать була цїла, внутр гріх женщини оказав ся заглаженим, на картцї же було написано „ѡного ради раба моего заглажень бысть твой грѣх҃“).

к. 108. м. т. въ г҃і. дн҃ь слѡво ѡ житїи и ѡ скрънбехъ, иже въ ст҃ыхъ ѻца нашего їѡан҃на златоустаго. патрїарха констан҃тина града списано епкп҃м ѳеѡд҃ѡро м҃ триѳин҃ скы м҃.

к. 114. м. т. въ . . . дн҃ь, слѡво ѡ мученїи ст҃го славнаго аг҃ла и ев҃листа мат҃ѳеѧ (пор. Памятки Ш, ст. 156—169).

к. 119 об. м. т. въ нг҃і. дн҃ь. слѡво ѡ житїи асафа пѹстынника сн҃а авенира цр҃ѧ.

к. 121 об. м. т. въ кд҃. дн҃ь слѡво на въведенїе въ цр҃ковь престыѧ влч҃ци нашеѧ бц҃ы и пр҃°но дѣвы марїѧ. слѡв҃ лг҃. „Ѩкоже пише҃ пр°рькъ двы҃, бл҃го мнѣ ѩко смири҃ мѧ еси“.

к. 124 об. въ т. д. слово иже въ стыхъ Отца нашего германа патріарха цариграда. на введеніе въ црковь престыя влчца нашея бца въ стѣмъ стыхъ. „Се паки другое тръжество“.

к. 128. Мца того жь въ кд. днь. мученіе стыя мученици екатерины. и вергиліи и вѣтіи. слов. л. ѣ.

к. 137 об. м. т. въ кѕ. днь. сказаніе о чюдеси стго славнаго велико мчника хва геѡргіа, како избави двцоу Ѿ зміи. въ градѣ имене агавѣ: ...(138 к.) ведше же ю слугы црковы и поставиша прежъ езеромь а сами вѣжаша Ѿ езера. црь же представь съ бояры своими на заборолѣхъ сматряше и плачася горькыми слезами... (139 к.) и рече стый геѡргій двици, Ѳрѣши помасѧ сво двице, и повода оузды коня моего и всажи (!) змію по главѣ, и влекоуци поиди во градь за мною .. [коли св. Юрій перед народом відсік голову змію — 139 об.] црь... повелѣ създати црковь въ има стго мчника хва геѡргіа. и оукраси ю златомъ и сребромъ и запонами, и повелѣ памат его сътворити мца ноевріа въ кѕ. днь, на памат стго Отца алимпіа стопника... егда же създана бысть црквь, послалъ имъ стый геѡргій цить свой, и повелѣ обѣсити врьхоу стыя трапезы силою и дѣствомъ стго дха. и до нѣшнего дне есть дръжим на воздусѣ, вѣрным на вѣроу[1]).

к. 140. м. т. въ кз. днь. мченіе стго мчника и многострадалнаго Іакова прьскаго.

к. 147. м. т. въ л. днь. стрть и оуспеніе стго апла андреа первозваннаго.

к. 149. мца декавріа въ д. днь, мученіе стыя великомчницы варвары.

к. 151. м. т. въ ѕ. днь, житіе иже въ стыхъ Отца нашего архіепкпа николы мирликійскаго.

к. 152. въ то же днь слово ѣ. Ѡ житіи, иже въ стыхъ Отца нашего николы архіепскпа мирликійскіа митрополіа.

---

[1]) Се оповідання перейшло і в руску іконопись. Особливо момент, як царівна закинула свій пояс на голову смока, щоб повести його перед царя і нарсд, стоявших на „заборолѣхъ“ городских стїн.

к. 158. Преставленїе иже въ с҃ты҂х ѿца нш҃его николы.

к. 159 об. чюдо первое с҃тго николы ѡ трехъ дроусѣ҂х.

к. 161. чюдо в҃е. с҃тго николы ѡ попѣ҂ хр҃тофорѣ.

к. 162. чюдо г҃е с҃тго николы ѡ агриковѣ҂м сынѣ.

к. 165. чюдо д҃е. с҃тго николы, послоушайте вра҂тє бывшее кроусѝ на сла҃вѹ и оутвер҃жденїе вѣ҂рны҂м. „Во истинноу кто възг҃лѣть силы гн҃а... въсѣ по҃кнымъ исполнисѧ чюдесь с҃тго николы... иди в греки, тамо оудивлѧет҃сѧ, в҃ роусїѧны тамо хвалитсѧ. ходѧ по всей земли николѣ оудивлѧю҃тсѧ, понеже бо в҃ роусїанѣ҂х новый виноградь, нны҂м ѿврьзень бысть новый роускы҃ ꙗзыкъ... сєже братїе ѡставльше празникъ пр҃їйде в҃ роусїю, инѣсть града нисела, идеже не быша чюдеса с҃тго николы. мно҂г оумноженa иҳже немоци замно҃жество писанїю предати. (об.) но сѐ скажоу довлюют (!) малою силою, еже ство(ри) въ градѣ Кїевѣ... (слїдує оповіданє про те, як чоловік з жінкою вибрались через Дніпро в храм Бориса и Гліба. По дорозї дитина їх упала в воду. Молитва мужа до св. Миколая знаменна тим, що молячий ся указує св. Миколї на можливість занепаду йогож (святого) культа в їх домі, бо у них нема більше потомків. Дитина знайшлась мокра на вівтарі в Софійскій церкві).

к. 167. м. т. къ ѳ҃. дн҃ь, слѡво на зачатїе с҃тыа анны. єгда зача҃т пр҃тотоую бц҃ю. „Єгда приближи сѧ врема пр҃ороческы҂х проповѣданїй“... (слїдує звернути увагу на слова ангела Іоакиму: 168 к. жена твоѧ анна зачати има҃т пло҃д г҃нь. имже всѧка дш҃а вѣрующи сп҃сенїе има҃т ѡкрѣсти. той бо пло҃д боудє҃т прападѣ҂ твоей єѵѣ҂ на ѡбновленїе. той плодь боудє҃т клатвѣ҂ твоей на раздрѣшенїе. Измїєви на пагоубленїе, и грѣхо҂м на ѿпѹщенїе. той боудє҃т плодъ раю на ѿверзенїе. пламенному ѡружїю на ѿгнанїе. оуже бо ктому пронырливый змїй къ оухо неоухопне҃т сѧ. но [об.] позе҂млѝ по҃зѧ главоу крыє҃т, попираѧ҂м вѣрными ногами. той бо пло҃д живо҃тна ѳрасль ꙗвит҃сѧ“... 168 об. поетичний плач Анни, що побиваєть ся о своїм мужу, що зі стадами довго не вертав і о своїй безплодности... 169 к. благовість ангела і Анні... поворот Іоакима „ѩкїе (обор.) м҃ждавшѧ ложесна м҃ждоу ѡложивше пр҃їѧша ризы гласа дн҃ю“... За сим похвала св. Анні і Богородиці. Се відривок „Первоевангелія Якова“ (пор.

Порфирьевъ, Апокриф. сказ. II, 136—8 ст. глави 2—4. і у Памятках II, 36—38 ст.).

к. 170 об. м. т. въ зї. дн҃ь. ст҃ыхъ трехъ штрокъ ананїа азарїа и мисаила. и ст҃го прр҃ока данїила.

к. 174. м. т. въ ка. дн҃ь. мч҃енїе ст҃ыа мц҃ѣ и многострадалныа оулїаны.

к. 181. в' Неделю пред рождествомъ хр҃ы, ст҃ыхъ ѿцъ авраама їсаака їакова, и ст҃ыхъ прр҃окъ. „Се приспѣ братїе чт҃наа памат, бг҃обл҃женныхъ ѿцъ нашихъ патрїарховъ. їже в' законѣ гн҃и непорочно пожиша“.

к. 182. въ кд҃. дн҃ь пооученїе въкрат'цѣ на предпразднество рожества г҃а нашего їс҃ хр҃а. „Да есте вѣдоуще братїе, яко всїй дн҃и постъ предпразникомъ хр҃ы“.

к. 182 об. мц҃а тогожъ въ кѣ. дн҃ь слово на рождество г҃а б҃а и сп҃са нашего їс҃ хр҃а. „Видѣвъ чл҃колюбець вседрьжитель бг҃ъ родъ чловечь ѿ дїавола моучимъ, и мрдовавъ w немъ“.

к. 186. Въ тожъ дн҃ь слово, їже въ ст҃ыхъ ѿца нашего їѡанна златоустаго, на рожество г҃а б҃а и сп҃са нашего іс҃ хр҃а. „Нн҃ѣ моего естества wбетшанїю wбновленїе приходитъ, адамова злонравїа язва исцѣлѣет сѧ“.

к. 191 об. м. т. въ кѕ. дн҃ь. слово на съборъ престыа влцы нашеа бц҃ы и прчно дв҃ы мр҃їа. изложено ст҃ымъ їѡанномъ златоустымъ. „Въсїа намъ праведное сл҃нце, сый прежде въсходящаго естество прчносоущенъ“.

к. 194. м. т. въ кз҃. дн҃ь, мч҃енїе ст҃го первомоученика стефана, гн҃и бл҃ви прочести: „Памати хотѧщѧ добры възлюбленнїи поногдиѧ написати перwмчника стефана житїе и мч҃енїе“. [Пор. Памятки III, 28—33 ст.].

к. 197 об. Пооученїе внеделю по рождествѣ хр҃ѣ, памат ст҃ыхъ (чи не трьох царів?).

к. 201 об. м. т. въ кд҃. дн҃ь слово їѡанна златоустаго, патрїархи константина града о иродѣ и w младенцехъ извїенныхъ хр҃а ради д҃і. тысм. „Хотѣхъ быхъ выноу дховнаа словеса повѣдати“.

к. 204 об. мц҃а генварїа въ а҃. дн҃ь слово на wбрѣзанїе г҃а бг҃а и сп҃са нашего їс҃ хр҃а. „Хотѧ пребл҃гїй бг҃ъ гн҃ь нашь їс҃ хс҃ съвѣды срца чл҃ческа“.

въ тожь дн҃ь памать їже въ ст҃ыхъ ѻц҃а нашего василїа великаго архіепа кесарїа кападокїйскїа.

к. 206. въ т. д. чюдо ст҃го василїа ѡ пренесенномъ ѡтроцѣ.

к. 209. въ т. д. чюдо в҃е. ст҃го василїа ѡ йѡсифѣ врачи.

к. 211. въ т. д. чюдо г҃е ст҃го василїа ѡ женѣ процѣненѣй грѣховь ст҃ымъ ваалїем.

к. 213. Поученїе в' неделю пре крещенїем г҃ним.

к. 216. м. т. въ ѕ҃. дн҃ь слѡво і. к. с. ѡ. н. їѡанна златоустаго на ст҃ое бг҃оявленїе г҃а б҃а и сп҃са нашего іс҃ хр҃а. „Днесь сп҃съ мироу. днесь въсклоненїе главѣ, и поновленїе нашемоу сп҃сенїю“.

к. 219 об. (тогож) „Днес да ѿврѣзетсѧ всѧка оуста бг҃ословїю, да въспоетъ всѧко слово“.

к. 224 об. м. т. въ з҃. дн҃ь слѡво похвално на съборъ ст҃го славнаго прр҃ка и прдтча кртлѧ їѡанна. сътвореннѡ климен'томъ епкпом: слѡв ни. „Источникъ евглъскыхъ оученїй“.

к. 227. пооученїе в' неделю, по кр҃щенїи г҃ни.

к. 232 об. м. т. въ е҃і. дн҃ь житїе и жизнь прпдбнаго ѻц҃а нашего їѡанна коукшника. житїе добро, и изрдадно и бесквѣрно, моужа праведна и съвршенна, хощоу сказати вашемоу единоумїю: Иже бысть влѣта наша пришбидѣв' бо житейскїа вещи, сподобив' сѧ бл҃гъ нѣныхъ безмѣрнаго ради сего спсенїѧ, кѣроуѧ же въ хр҃а. дѣло же имат сицево сказати“.

к. 238 об. м. т. въ кѳ҃. дн҃ь житїе и жизнь прпдобнаго ѻц҃а нашего марка живщаго въ горѣ фраечестѣй соуще ѡбонъ пох ефїѡпїа прямо ѩзыка хетвейскаго.

к. 244. м. т. въ кѕ҃. дн҃ь възвращенїе моще иже въ ст҃ыхъ ѻц҃а нашего їѡанна златоустаго патрїарха константина града. слѡв изыгнанїи.

к. 245 об. м. т. въ кѝ. дн҃ь житїе прпдобнаго ѻц҃а нашего ефрема сирина.

к. 249 об. м. т. въ л. дн҃ь твориⷨ сьборь сты҃хъ трехъ ст҃лъ, василїа великаго, григорїа бг҃ослова їѡанна златоустаго. сътворенно їѡаннѡⷨ епк҃помь евхатскиⷨ.

к. 251 об. мц҃а февраля въ в. дн҃ь. слово стр҃тенїе г҃а б҃а и сп҃са нашего іс҃ ха҃: „Се възлюблен'ныи нн҃ѣ намь почтен'наго влоучинѣ евтлїи видиⷨ“.

к. 255. в. т. д. слѡво второе, на стр҃тенїе г҃а нашего іс҃ ха҃, сложенно кѵрилѡⷨ архиепископⷨ иерᵒлим'скымъ: „Радоуися sѣло дѹи сїѡнѧ, проповѣдоуи дѹи иер҃лимова“.

к. 257 об. м. т. въ (к)г҃. дн҃ь. слѡво стг҃о симеѡна бг҃опрїемца і ѡ аннѣ пророчици.

к. 259 об. м. т. въ й. дн҃ь, мч҃енїе стг҃о мч҃еника Ѳеѡдора стратилата.

к. 264 об. м. т. въ гї. дн҃ь, житїе и жизнь прп҃ѡбнаго ѻца нашего мартинїана.

к. 275. м. т, въ зї. дн҃ь, мч҃нїе стг҃о великомч҃ника ѳеѡдора тирона. еже чтᵗ сѧ всоѵ҃ а҃-ю пᵒ.

к. 278. м. т. въ кѳ. дн҃ь. третее wбр҃тенїе чт҃ныѧ главы стг҃о славнаго прᵒрка и прᵗтчи крᵒтлѧ їѡаⷩ:... тут росказано, як раба божа Хозяня слуга Іродова потайки закопала голову св. Івана в єлеонскім садї. Сей сад купив у Хозяні якийсь Іноκентій „ѿ славныχ ѿ полаты цр҃ѧ константина... и сѣзда тоѵ манастырь, и копаюче wбр҃кте тоѵ корчагъ скоѵделенъ в' неⷨже бѣ глава їѡанна крт҃лѧ сѣкровенна“. По якімсь часї св. Іван показав ся двом паломникам і велїв їм „шедша къ ироδоѵ селоѵ и тоѵ главоѵ мою вьзмѣкте wтай, оѵ иноκентїѧ сѣкровенноѵ“ (279 об.). За сим велїв св. Іван „κеремидникѣ етероѵ“ із Сінаіди так же потайки взяти сю голову у паломників і берегти її. Обіднївший керемедник (цегляр) зробив так і назад розбогатїв. Перед смертю передав він сю голову своїй сестрі, від котроі вона перейшла в руки одного одновірця, а через него в монастир. Монахи забули про голову — аж св. Іван Крт. привидїв ся одному монахови на чолї великої юрби людий, що йшли по ріцї від востока до церкви, в котрій находилась забута голова. Коли монахи з епископом Германом зібрались перед престолом, невірний монах Малх вложив руку в сосуд і з насмішкою

діткнув ся волося голови — рука йому зараз усохла. Підчас переносин голови в церков Апостолів св. Іван явив ся знов пострадавшому монахови і велів йому діткнутись сосуда з головою. Монах зробив так і відзискав руку.

к. 285 об. мц҃а марьта въ а҃-й дн҃ь, моученїе и житїе с҃тыа прп҃ебныа мч҃еници евдокїи.

к. 295 об. м. т. въ д҃. дн҃ь мч҃енїе с҃тыхъ великомч҃ника хв҃ыхъ м҃. иже в севастїи моученныхъ.

к. 298 об. м. т. въ зї. дн҃ь житїе с҃тго алеѯѣа чл҃ка бж҃їа. слов҃. од҃.

к. 302 об. м. т. въ кѣ дн҃ь слово їѡанна златоустаго, на бл҃говѣщенїе прт҃ыа влч҃ца нашеа бц҃ы и пр҃нодв҃ы мр҃їа: „Цр҃ъскиѧ таинъ празникъ празноуемъ“.

к. 306. в. т. д. слово їѡанна дамаскина на с҃тое бл҃говѣщенїе прест҃ыа влч҃ци нашеа бц҃ы и пр҃нодвы марїи: „Нн҃ѣшнемоу чт҃номоу и цр҃ъскомоу съборнїю свѣтломоу, и пречюа҃ному въспоминанїю“ — з діялогом Богородиці з арханг. Гавриілом, а потім Іосифом Обручником.

к. 314. м. т. въ кѕ҃. дн҃ь. їже въ с҃тыхъ ѻц҃а нашего їѡанна златоустаго, слово похвал҃но гс҃пжи бц҃ы и с҃тмѹ ар҃хаг҃лу гаврїилову: „Паки радостно бл҃говѣщенїе, паки свобод҃но воскр҃шенїе, и паки возваніе“.

к. 316 об. мц҃а апрїлѧ въ а҃. дн҃ь. Житїе и жизнь прп҃обныа мтре нашеа, марїи егупетскыа списано съфронїемъ патрїар҃хом їерс҃лимскимъ.

к. 327. м. т. въ кг҃. дн҃ь мч҃енїе с҃тго славнаго великомч҃ника хв҃а гєѡргїа.

к. 331 об. мц҃а маа въ в҃-й дн҃ь оуспенїе їже въ с҃тыхъ ѻц҃а нашего аѳанасїа архїепскпа алеѯандрїйскаго.

Въ тѡ҃ же дн҃ь слово о пренесенїи мощей с҃тыхъ стр҃тотрьпець хв҃ыхъ бориса и глѣба, и ѡ памати ихъ: — і 4 чуда, що одвічає надрукованому у Срезневского (Сказ. о св. Бор. и Гл.) 75—80 стовп., а із 81-го 136 об. і сл. — 84, 140 об.

к. 335. м. т. въ д҃. дн҃ь слово ѡ пренесенїи мощей їже въ с҃тыхъ ѻц҃а нашего чюдотворца ни-

колы архїепископа мирликїйска града... (обор.) въ тысоущное оуво и во кѕ. лѣто ѡ въплощенїи... в роускы[х] наши[х] кн҃зей хр҃толюбиваго всеволода в' кїевѣ и бл҃город'наго сн҃а его володимера вчер'ниговѣ — і 3 чуда.

к. 342 об. м. т. въ кд҃ дн҃ь. слово ѡ бл҃говѣрно[м] цр҃и кон'стантинѣ и мт҃ри его елены.

к. 347. м. т. вь кѣ. дн҃ь третее wбрѣтенїе че[с]ныа главы їѡанна пр[а]тчи кр҃тла гн҃а — скорочений варіянт к. 278.

к. 348. мц҃а їюня въ вї. дн҃ь житїе и жизнь прп[до]бнаго ѡца нашего онофрїа поустын'ника списано ст҃ымь пафнотїе[м].

к. 352. м. т. въ кд҃. дн҃ь. слово наро[ж]ство ст҃го славнаго пр[о]рка и пр[а]тчи кр҃тла їѡа[н]. (Переказ евангельского чтенія).

к. 355 об. м. т. въ кд҃. дн҃ь слово похвалное ст҃ы[м] вер'ховным апл҃омъ петроу и павлоу.

к. 359. мц҃а июня въ л҃. дн҃ь. съборь ст҃ы[х]' всехва[а]ны[х] апостоль двоунадесать.

к. 360. мц҃а їюля въ аї. дн҃ь. м҃нїе ст҃ыа моу[а]ници єуфимїи.

к. 363. м. т. въ єї. дн҃ь, оуспенїе бл҃жен'наго владымера кн҃за крестившаго роускоую зем'лю. (Варіянт оповіданя Нестора, з тропарем).

к. 365 об. м. т. въ sї. дн҃ь памя[т] съвръшае[м] ст҃ы[м] и бж[е]твенны[м] ѡцемь х҃. и а҃. їже въ халкидонѣ митрополїи финикїйскїа. Слово.

к. 366. к. т. д. ст҃ы[х] ѡц҃ь се[а]ми съборовь, память їже на пер'во[м] съборѣ тиї. странна ѡческа естества гл҃еть, прїе[м] бые чюдо бж҃ественныа славы... (обор.) памят прп[а]бны[х] и бг҃онwсны[х] wц҃ь їже въ второ[м] съборѣ, имѣа ст҃аго дх҃а ба нг҃лати вьсезлы҃ї дуухь македониевъ рече... п. пр. ѡ їже въ третем съборѣ моужїи ино[е] мнwжайшаа твердь. тогда же и несторїа слово[м] оуст҃кошa... (к. 367) память съвершаемь бж҃ественны[м] ѡцемь вьчетвер'то[м] съборѣ, бг҃а слова въплощенїа неложно, вѣсть извѣстна євтїхїа извьже вонъ... в. т. д. п. с. ст҃. ѡмь їже въ пато[м] съборѣ. слова вражїа wриⷭ[н]сци[1]) гл҃и, їже разориша поклонити сѧ... (обор.) стыхъ и бг҃о-

[1]) Із тексту слїдує, що тут мова про Оріґена.

нwсны^{х} Фцѣ їже въ ѕ̑мъ сѣборѣ. Чл̑ка проста а не бг̑а, и чл̑ка Слова. И всѧ злаѧ сѣканїа w хр̑ѣ раздрѣшиша слwво^{м}... (368 к.) с. и в. Фцѣ иже въ ѕ̑мѣ сѣборѣ сѣбравшихъ сѧ.

к. 368 об. м. т. въ зї. дн̑ь мочченїе сватыѧ великомч̑нци марины. слw^{в} чр̑.

к. 378 об. м. т. въ к̑. дн̑ь житїе и жизнь ст̑го славнаго прр̑ка илїи.

к. 381. въ тожь дн̑ь чюдо ст̑го прр^{о}ка илїи, сътворено бысть на памѧт его, в' нижнем городѣ, влѣто ѧ҃ѕц̑кѕ̑ wбходѧщюѧ кроугоу слн̑чномоу и лоун'номоу теченїю ни'дикта мц̑а июлѧ вь к̑. дн̑ь. при бл̑гочестивомь и бл̑говѣрном просиав'шемоу великомоу кнѕ̑ю василїю димитрїевичю, правѧщи стол'пъ митрополїа киевскїа и всеѧ роуси прwсщ̑енный митрополи^{т}... (Оповіданє про чудо з нижегородским міщанином Григорієм сином Авксентієвим, що втонув у Волзї і по трех днях вийшов живий).

к. 384. м. т. вь кд̑. сказанїе стр^{о}тей ст̑ыхъ' м̑никъ бwриса и глѣба. гй бл̑ви прочести. (як у Срезневскаго — Сказанія 41—52 ст. 78 об., з незначними змінами, як: коверь 385 зам. коверь, на w лтѣ 386 об. — Ср. на лтѣ 47, вь wтропѣ 387 об. — Ср. въ оторопѣ 50).

к. 388 об. мц̑а авгѵста въ а̑. дн̑ь праздноге^{м} всемилостивому спс̑оу и пр̑тѣчй его мр̑и прнодв̑ѣ марїи... (як в Пролозї СПтб. 1895 II к. 324, з тою ріжницею, що в новім Пролозї „ростовскїй“ (кнѕ̑ь) замінено на „рwссїйскїй“, і додано кілька нових зворотів в молитві).

к. 390. м. т. въ в̑. дн̑ь слwво w пренесенїи мощей ст̑го первомч̑ника стефана. сътворено їwанно^{м}. Гй бл̑ви про^{ч}: „Чювственное слнце на земли восїа“.

к. 392. м. т. въ ѕ̑. дн̑ь слwво їwанна златоустаго на прѣwбраженїе гд̑а нашего Їс̑ хр̑а. „Бг̑ъ перваго чл̑ка сътворив и в рай всели его. Заповѣдавь емоу да познает влк̑оу и съдѣтелѧ всѧческы^{м}“.

к. 396 об. в. т. д. слwво ст̑го климента на прѣwбраженїе гд̑а бг̑а и сп̑са нашего Їс̑ хр̑а.

к. 397 об. м. т. въ єї. дн̑ь слwво на оуспенїе пресватыѧ влц̑ы нашеѧ бц̑ы и прнȏ дв̑ы марїѧ.

к. 403. м. т. и вь т. д. слwво ст̑го їwанна архїепк̑па селоуцкаго на преставленїе престы^{а} влц̑ы

ншеа бц҃и и пр҃нодвы маріи: Єгда прійде врема изыти ѿ тѣла пр҃тѣй бц҃и.

к. 410. м. т. въ s҃i. дн҃ь слово ѡ нерѹкотворенномъ ѡбразѣ гд҃а бг҃а и спса нш҃его їс х҃а. — Се переписка Ісуса Христа з едеским царем Авгарем (пор. Порфирьевъ, Апокр. сказ. II ст. 239—244; Пам. II, ст. 206—209).

к. 412 об. м. т. въ иї. дн҃ь мч҃енїе ст҃ыхъ мч҃нкъ фрола и лавра.

к. 418. м. т. въ кs҃ дн҃ь повѣсть полезнаа ѿ древнаго писанїа изложена, шавлающи преславнаго бывшаго чюдесы о иконѣ пр҃тыа бц҃а їже нарицаетсѧ владимерскїа. како прійде въ бл҃голюбимый градъ москвѹ избави насъ и градъ нашъ ѿ безбожнаго изловѣрнаго ц҃рѧ тѹмїрѣ аксака. Бѣи ѿче прочести. (пор. Пролог 1895 р. II 371 об. в скороченю — В нашім текстї кілька неточностей: шамаскїа земли 418 об. — шамалинскїѧ, слацкихъ татаръ 418 об. — заицкихъ).

к. 423 об. м. т. въ кд҃. дн҃ь, слово на ѹспѣкновенїе честныа главы ст҃го славнаго пророка и прдт҃чи крестителѧ їѡан҃на. — се слово Івана Златоуста: „Паки ироддїа бѣситсѧ, паки смѧтетсѧ, паки веселит сѧ, паки плѧшет. и паки въ ѹ їрода ц҃рѧ просит беззаконнаа главы їѡанна крт҃ла ѹспѣкноути“.

к. 426 об. в. т. д. слово о злыхъ женахъ. „Ничтоже єст подобно на земли злыа жены и шзычны. Никїй же ѕбо єст ѕвѣрь точенъ женѣ пронырливѣ (427 к.) и гордѣ и величавѣ. и что лва злѣе въ четвероногыхъ. Чтоли змїа лютѣйши вползоущихъ. нѣсть ничтоже жены шзычны. поѹшествоуетъ ми премдрый соломонъ гл҃а. лучше жити съ львом въ поустыни и съ змїем. нежели съ женою шзычною и прокоудливою. да не мнитъ прорка безѹмна. рекша ѡ самѣхъ вещахъ навыкни ѡпасно. данила прорка львы перѣвѣе оустыдишасѧ. а праведнаго влоудѣа авелзакел оуби. кит їѡноу съхрани вьчревѣ. данїда же[1]) исасона[2]) ѡстригши иноплеменикомъ предасть. змїи и аспиды и керасти їѡанна впоустыни вожхоу сѧ. иродїаже на шбѣдѣ їѡанна главоу оусѣкноути испроси. вранове кормахоу їлїю вгорѣ, єзавелъ того по благдти дождевнѣй на см҃рть готовѧше и предати. чтобо гл҃еши сими

[1]) читай далїла же. [2]) читай самсона.

сътвориша бг҃и сїи, да приложа^{т} ми оутро всїй часъ положи дш҃ю свою. ꙗко единого ѿ оумрьшихъ. и боѧсѧ илїа и ѥ҆ѫа впоустыню. оу(ки) мнѣ прр҃къ оубоѧсѧ жены. дождъ носѧ на ꙗзыцѣ вселен'нѣй. и wгнь сь нб҃си снесе мр҃твыѧ въставивь. w злое wстрое wрогжїе дїаволе. и самаго златоустаго евдокїа сриноувши, въ ар'мени заточи. жены ради адама из раѧ изгна. жены ради дв҃да кро^{т}каго прелсти. и оурїю убити сътвори. женою премоудраго соломона въпрестоупленїе повер'же. жена безстоуд'на никого нестыдитсѧ, ни свщ҃ен'ника чтетъ. ни сѣлѧ срамлѧетсѧ. ни про^{о}рка боитсѧ. ѿ всего оубо зла злѣе жена зла. аще оубога есть то всѣхъ wскоурждае^{т}. аще ли же богата е^{ст} соугоу^{б} тѧже(к) [обор.] живот живетъ. неоукротимый звѣрь. аз видѣ^{х} аспиды некротимыи оукротишасѧ. и лвове и медведи оукротишасѧ вси. а жена ꙗзычна николи же оукротитсѧ. лоучше желѣзо варити ниже злоу женоу казнити. да вѣсте се. имѣй кто женоу злоу ꙗко мздоу за грѣхы въспрїимет. жена зла николи же оукротитсѧ. хоулима вѣситсѧ, хвалима высит сѧ а невѣсть wбычаѧ любви хранити. бг҃оу нш҃ему слава въ вѣкы аминь". (Порів. Ізмарагд, № 1. к. 67: „слово їѡанна злат. w злыхъ женахъ").

скорописю: — „Слава бг҃у давшемѹ по зачалѣ конець. конець житиѧ^{м} свѧтыхъ".

Полууставом: — „Исписаѧ сїа книга встрѧтнѣ мнwгогрѣшным и недостойным дїакомъ семїѡном демковичом. рок: бж҃: ѧхнї҃: мц҃а фев. дї҃.".

к. 428. Починаѣть ся другий рукопис поч. XVII. в.: „Слwва иѡ҃ана златоустаго". На початку заставка із плетених лївїй. „Начало сѣмй четырьдесѧтници — Недела wмытари и фарисеи"... Прїйдѣте оубо дне братїе послоушайте гласа гдна бодрѣйши богдем".

к. 429. в. т. д. слово ї. з. w страшне^{м} и праведнѡ^{м} соудѣ: „Оуже помыслите братїе дондеже живы есмо".

к. 430. в не҃лю в҃. w блаждном сынѣ слwво... „Възлюбленнїи пwслоушайте гласа моего".

к. 431 об. в. т. пооученїе хртїано^{м} „Яще оубо любимици дрѹзи и братїе".

к. 432. в нꙋ̑ лю мѧсопѫ̑стнꙋю слово ї. з. о второ̾ пришествїи гд̑ѧ бг̑а и сп̑са їс̑а хр̑а. „Послоꙋшайте братїе вѣрныи хр̑тїане“.

к. 433 об. в. т. слꙑво на поꙋче̾ хр̑тїанꙑмь: „Братїе великїи павель велегласно вѣпиетъ гл̑ѧ“.

к. 435. в нꙋ̑ лю сыропѫ̑стнꙋю поѕ̑ченїе... о ст̑ом пост̑ѣ „Братїе послоꙋшайте оумныѧ двери ѿврѣзеше“.

к. 437 об. в нꙋ̑ лю а̑-ю ст̑аго поста... „Видите възлюбленїи ѿ самыхъ вещей по̾тнꙋю ползꙋ“.

к. 439 об. въ ѣ̑ю. нꙋ̑ лю стого поста... „Прїидѣте дроꙋзи и братїе възлюблено стадо хѣ̑во“.

к. 441 об. въ нꙋ̑ лю г̑-ю... „Братїе преплов'ше нн̑ѣ ст̑ыѧ си дн̑и“.

к. 443. ...на поклоненїе чьстномоꙋ кр̑тꙋ. „Понеже благ̾тїю бжїею дойдохомъ“.

к. 445 об. въ нд̑лю д̑ю... ѡ алъчбѣ и ѡ мл̑итвѣ и ѡ мл̑тини „Прїидѣте нн̑ѣ цр̑ковнаѧ чада“.

к. 447. въ нд̑лю ѣ̑ю... ѡ сн̑оу Зеведеѡвѣ... „Понеже оубо помалѣ постъ сїй скончатисѧ хоще̾“.

к. 449. въ сѫ̑боту цвѣтнꙋю. Слꙑво ст̑го климен'та. и похвала ѡ лазори... „Хѣ̑а въскр̑нїа, се пре̾тече свѣтозарное тръжество“.

к. 451 об. в неделю цвѣтноꙋю слово ї. з. ѡ въходѣ къ гра̾ на страст волноуѫ... Ѡ чюдесна чюдеса гд̑на“.

к. 455. въ пне̾ стр̑тной недели. на оутрѣни слꙑво ї. з. „Ижеже поучинѫ мꙑра“.

к. 457. Въ вто̑к стр̑тной недли... ѡ прїатїи тѣла и кръви гна „Цр̑ъ который или кнз̑ъ“

к. 459 об. въ средꙋ стр̑тной недли. пооꙋченїе пречистыхъ таинъ. сирѣч о тѣлѣ и кръвѣ хѣ̑е. „Нн̑ѣ хотѧще пристѫпити“.

к. 461. Въ стый великый четвертокъ вечеръ. слово бл̑женнаго евсевїа. осъшествїи їѡанна пр̾тчи въ адъ. и ѡ преданїи гн̑и... оповіданє доведене до моменту „пръвый ѿкѣцлавь великый двдъ пр°къ“ (пор. Порфирьевъ, Апокр. II ст. 204—5). Сей текст декуди ясніїйший від надрукованого Порфирьевим, особливо в вопросї Івана

Предтечи, поставленім Ісусови через посланців: „ты ли єси грядый инаг чаемъ. рекше самъ ли идеши извѣсти(ти) оумрѣшамъ. или оукрѣплъ аггла послеши“.

З огляду, що характерні язикові прикмети обох рукописів однакові, звернемо на них увагу разом. Рідші слова: да оубо дшерноуеть родителю праздник 7, нивоу цѣлизненоу 7 об., (запущену), радоуисѧ ѿче безпорочнаго бисера скалко 8 об. (мушле), ѿ ꙗзыка оуан'дал'ска 79 об. (вандальска), видѣ лютаго змїѧ сходѧщаго съ езера и срѣте ю сты гєѡргїй рыкающоу и свистающоу... лютый змїю 139, на его гах плюснѧкны 152 об., вропате 363 об., многошюш'ю женскою похотїю шмраченъ 425 об., (чи не шюм'ною“ ?), керастїи змїеве 425 об., їже ни ꙗзыка имѧхоу оустрѣбша 426 об. Чужі слова: триоуналїй 81 об., по всѣ македонїи и пефталїи 81 об. (м. б. Θесалїї); гоуига, фора 61 об. (Памятки Ш, ст. 91 гоунгафора), моурсинов' 62 (Памятки Ш, ст. 93, моурнисов'), дадинею 168 об. Передано неправильно: глубокы чатки шчем 250 об. (чашкы), челюсти блощенѣ 251 (влѹщенѣ — Пролог, СПтб. 1895, І. 349 об.), соуди 251 (соухы), влещенїе скрайнїй 251 (влѹщени скранїи — Прол. І, 349 об.). Місцеві особливости: годины 1, 3, 6, 9, 10 об. (в нинїшнім значеню), два калача 10 об. (колача — Mikl.), нокты 13 об., еи стѣм мѧсть... за в'весь миръ 54, амвон' 54 об., и моцы их (scil. тѣсности пекелноі) 56 об., вывѣль 56 об., на концы 57 об., в гостинницы 62, озиждницы 63 об., свергоша его долувь 78 об., цр҃ов 114 об.. въ портыцѧ 265 об., ци 395, свободиты 461 об.

№ 89. Житя святих. Полууставний рки. поч. XVIII. в., польско-руским язиком, на (13—265) к. F°, розбитий і розшитий — без переплету; папір знаку 1697 р. (Лихачев-Атлас 683 н-р.).

Починаєть ся продовженем житія св. Василія Великого: „мазалъ и самъ ѡ собѣ мовитъ: тылком праве мыслїю квѣт' чистости моеи пошпетилъ. Я гды инъ Юлїанъ Флоу-

чень сѣго Василїѧ на цесарство вст8пивши, и хр҃та сѧ запр҃квшы, оучоные люде до себе в' хитрости збиралъ: писал тыж до ст. василїѧ, абы до него пр҃ихалъ".

Сї житія, очевидно, переклад вибраних житій святих Скарги, про що свідчить уже й поверхове порівнане текстів[1]).

к. 24 об. На дн҃ь трехъ кролевъ казанѧ короткое. „Невычерпаное мл҃рдїе свое шказ8ючи намъ Гд҃ь Б҃гъ. не тылко сн҃а своего для насъ послалъ".

[Na dzień trzech Krolow kazanie krotkie: „Niewyczerpane miłosierdzie swoie okazuiąc nam Pan Bog | nie tylko Syna swego dla nas posłał" 23 str.].

к. 42 об. О навернен8 дивным великаго ап҃ла павла сѣтаго. „Ꙗко тот сѣтый ап҃лъ над порз҃ченым так бг҃8 оумилованого народ8".

[str. 74. O Nawroceniu dziwnym wielkiego Apostoła Pawła S. kazanie krotkie. „Iako then swięty Apostoł nad porzucenim Zydowskiego tak Bogu umiłowanego narodu"].

к. 62 об. На сѣто столицѣ петра сѣго. антїѡхїйской и Римской. Рѣчъ ї исторїѧ короткаѧ зкилко нав8к дх҃овныхъ. „Препомнѣтисѧ негодит, цо дн҃ь цр҃ков сѣаѧ вспоминает. а зацо гд҃8 бг҃8 дякую. и оурочистою памятк8 шбходит, ш столици петра сѣого в' антїѡхїи".

[158 str. Na Swięto stolice Piotra s. Antyocheńskiey y Rzymskiey | rzecz y historya krotka z kilką nauk duchownych. „Przepomnieć sie nie godzi co dzis kościoł ś. wspomina, a za co Panu Bogu dziękuię y vroczystą pamiątkę obchodzi | ostolicy Piotra ś. w Antyochiey"].

к. 113. Незрозуміле для перекладача „in cathalogo" (Skarga 345 st.) так і перейшло в його переклад.

Ркп. без кінця, обриваєсь „Животом' Iшва сѣого..."

---

[1]) Користуємось Żywotami świętych, Wilno 1579 r. F°.

№ 34. Соборникъ, ркп. полууставом кін. XVI. в. на (г—цй) листах F°. Папір знаку „хрест в колї, з трилистником на кінцях рамен“ і топір з місяцем і хрестом (Лихач. № 524). — Правопись руско-болгарска з частою заміною и через і, попадаєсь місцями і заміна и—ы. Ркп. в новім тектуровім переплетї.

Сей збірник складаєть ся із двох частей: а) Торжественника і б) Тріодійних поученій (хѣ—цй).

к. ѓ. починаєть ся кінцем Слова индикту: дръзайте, їоудейскаа неистъкъства непогръзать вас. дръзайте, еретичьскыѧ бо боурѫ не шбоурѣваютъ вас. азъ есмь безначалное слово шцоу, несъзданнаго начала вѣтвь, мирскаго грѣха агнець. градскыхъ шбоурѣканїи кръмчїи. православныѫ вѣры съкровище. мничьскыихъ подвигъ мъздодатель. азъ есмь не бшйтес. идеже бо вѣсть приходит, шбѣглет бѣда. бл҃дтїю и чл҃колюбїемь г҃а нашего і҃с х҃а. емоуже слава и дрьжава съвезначалнымъ шцемь. и пр҃сты҃м и животворѫщим дх҃ом. и нн҃ѣ и пр҃но и въ вѣкы вѣком, аминь:“

Мца септевріа въ а҃. дн҃ь. на памѧт ст҃го семишна столпника архимандрита. Страшна и дивна бысть. въдни наша изволисѧ мнѣ грѣшномоу. и оумиленомѫ антонїю. написати еже постигох...

Низом 9-и початкових карток читаєм скорописну вкладну: „Єпископа же мѣ наказано і сплатити сию книгу а далем злоти (? знак ς з трома перехрестями в низу). а тосѣ дѣлосѧ року божиѧ ѧѱлз҃. взамку путатиском чого свѣдокъ неха҃ будет богу шкно і пренасвѧтѣ҆шо҆ дв҃ы бгородици і стыхъ м҃. мучеников в постъ недѣлѣ ѓ҃. а купила єи била Мариѧ в ѿца козми а на тенъ час сѣщенствующого в мѣстѣ дунаёвѣ а дала заню золотихъ к҃. а хтобы єи мал ѿцеркви бабуховскоы і храма воскресенїа і҃с Хв҃а ѿвернути кром дѣтї моихъ але иншому абысѧ того не важил а хтоби малъ ѿривати бода҃ клят проклят анадема и марафти.

к. і҃. м. т. въ ѣ҃. дн҃ь. слово ѡ оубиенїи ст҃го прр҃ка захарїи. (як у Памятках II, ст. 146—8).

к. вї҃. м. т. въ ѕ҃. дн҃ь, сказанїе чюдеси прпдбнаго архипа. поустыннїка монастырѧ великаго

архаагг҃ла михаила и бывшаго в'хонѣхъ. (Се „апокалїпса арх. Михаіла"; замітки про неї гл. у Памятках Ш, ст. 174. Для проби редакції списка подаємо початок): „Начало исцѣленїй даровав и бл҃дти. данныхъ нам бг҃ом и бг҃одатїю. и дрьзновенїемь михаила архаагг҃ла. испрьва проповѣдано быст ст҃ымь ап҃лом филипом. їѡаном фелогомь. и ѿгнавшоу їѡаноу фелогѡ нечистоую арїменїю ѿ ефеса възыйде въ ераполысь ст҃омѡ филипоу"...

к. ий҃. м. т. въ й. дн҃ь. повѣст їакова архиепп҃а їерлимскаго, на рождество преславныа владцѧ нашѧ вц҃ѡ пр҃но дв҃ы мр҃їю. Въ повѣстех двандесатыхъ племены їилевѣхъ пишет. бѣже їѡаким богат село... [Се первоевангеліє Якова, пор. Памятки II, ст. 36—46, сл.].

к. кз҃. и. к. с. ѿ н. Θеѡдора исповѣдника новаго. Слово на преславное рѡжство прест҃ыа влд҃ца нашеа вц҃а и пр҃но дв҃ы мр҃їа. Свѣтло тръжествоует тварь днес. новое нб҃о дв҃оу пр҃їемлющи. ѡтроковица на земли родис...

к. лѣ҃. об. м. т. въ ѯ҃. дн҃ь. съборъ ст҃ыхъ праведныхъ. їѡакима и анны. Видим възлюблен'нїи, ꙗко на ст҃ыа своѧ оугѡдникы пр҃но попоущаетъ напастем приходити. да праведници пр҃но просвѣтатсѧ тр҃пенїемъ...

[Низом 35 об. — 41 к. скорописна вкладна: „Сиѧ книга рекомаѧ соборникъ купила еи раба бжиѧ мариѧ ющиха и҃е туржюка за свое ѿпущенїе грѣхок и чад своихъ и за славетного мужа своего и предала еи зятеки своему попови ѿцу костантїю на вѣчнꙑ часи по смертѣ его ѡстатне женѣ его и чадом его и ѡн покинен за свою тещу за матку г҃а просити до смерти своеи и дали заню к҃. золотыхъ"].

к. лй҃. об. м. т. въ аї҃. дн҃ь. жїтїе и жизнь бл҃женыа ѳеѡдоры.

к. мѧ҃. об. м. т. въ дї҃. дн҃ь. на въздвиженїе чт҃наго кр҃та и животворѧщаго.

к. нѧ҃. об. похвала чт҃номѡ и животворѧщемоу кр҃тоу гн҃ю.

к. нѕ҃. м. т. въ к҃. дн҃ь. житїе и мч҃нїе ст҃го евстафїа плакиды, и жены его ѳеѡписти и чад их, агапїа и ѳеѡписта.

к. ѯѕ. м. т. въ кг. днь. слово на зачатїе стго прка прдтчи крстлѧ гнѧ їѡанна. Слнцѕ семоу хотѧщоу видимомоу изыти испредѣла земнаго. зарѧ прежварившѧ ѡблѧетъ. кто за нею идеть також и праведномоу слнцю хоу хотѧщѕ изыти ѿ оутробы мтрѣнѧ въплощсѧ. варивъ добрѧ зарѧ їѡаннъ... [пор. у Памятках II, ст. 103–108).

к. оа. м. т. въ кд. днь. мчнїе стыѧ прѣвомчнцѧ и равноапостолскыѧ февы.

к. пв. об. м. т. въ ке. днь житїе и жизнь прпдбныѧ евфросинїи.

к. пг. об. м. т. къ кѕ. днь преставленїе їѡанна бгослова двственника и на прѣсѣх възлегше възлюблен'номоу словоу. Ѡческомѕ предсталъ еси къзлюбленномѕ. паче вскх оучникъ. възлюблен'ныи болшїи къ кѕ же прїйде громовъ снъ. (пор. Памятки III, ст. 49—56).

к. чѕ. мцѧ ѡктевріѧ въ а. днь. слово на покровъ стыѧ бцѧ и прнодкы мріа. Страшно и дивно есть братїе виденїе стго ѿца андреа врогси. чистоурогдивым именованъ. оурогдовал бо хр ради...

к. рѳ. въ тѫж днь мчнїе стго апла ананїи. (Пор. Памятки III, ст. 215).

к. рг. м. т. въ ѕ. дѣанїе стго апла домы въ индеи. како полатѕ създа црви. Въ то врема внеж бѣша аплы въ їерлимѣ... (пор. Памятки III, ст. 91—97).

к. рѳ. об. м. т. въ кв. днь мчнїе стыхъ з. ѡтрокъ иж въ ефесѣ. максимилїана. амблиха. мартина дионисїѧ. їѡанекса. коустодїанъ, антонина.

к. рк. об. м. т. въ кѕ. днь мчнїе стго великомчника хва димитрїа... к. рке. чюдо стго димитрїѧ еже видѣ слоуга его пришедша к немоу агла... к. ркѳ. чюдо в. ст. димитрїа двою двцѕ. еюж принесе ѿ срацинъ на праздникъ...

к. ркд. м. т. въ кѳ. днь мчнїе стыа мѕченица параскевгеи.

к. рлд. м. т. въ кд. днь стыа преподобныѧ анастасїи римлѧнины.

к. рлѝ. мц҃а ноемврїа въ а҃. дн҃ь житїе и хожденїе ст҃ого безмездникоу козмы и дамьана, иже в римѣ.

к. рмг҃. м. т. въ и҃. дн҃ь похвала архаггл҃оу михаилоу и гаврилоу. сътворенно климентом епк҃пшмь словенъскымъ. Наста празднолюбци пресвѣтлое тръжество бесплотныхъ... [Чтенія о-ва ист. и древ. 1895 I.].

к. рмѝ. об. м. т. въ кї. дн҃ь иже въ ст҃ыхъ о҃ца нашего їѡанна мл҃стиваго житїе.

к. рнд҃. м. т. въ гї. дн҃ь. слово ѡ житїи і ѡ скрънѣх҃. и. в. с. ѿ. н. їѡанна злат. патр. конст. списан҃но епископомъ ѳеѡдором трихынскымъ. Възлюбленнїи не ложъ е҃ вх҃ пр҃ком гл҃ма. многы скръби праведнымъ...

к. рѯа҃. м. т. въ sї. дн҃ь. мч҃нїе ст҃го ап҃ла і ев҃листа матѳея. (варіянт у Памятках III, ст. 156—165).

к. рѯз҃. об. м. т. въ ка҃. дн҃ь. въведенїе въ ц҃ркъ пр҃стїа бц҃а г҃. лѣт соущи — на підставі 7-ої і 8-ої гл. первоевангелія Якова; (у Памятках II, ст. 71—74, варіянт народною мовою).

к. роа҃. об. в. т. д. слово и. в. с. ѿ. н. гер҃мана патрїарха костантина града. Слшво на введенїе пр҃тыа владчца нашеа бц҃а въ ст҃аа ст҃ыхъ. Се пакы ино торжество свѣтло и праздн҃ство гн҃и мт҃ри...

к. роѐ. об. м. т. въ кд҃. дн҃ь. мч҃нїе ст҃ыхъ екатерины. и виргилїѧ и вѣтїѧ. — В сій статї стрічаємо в двох містцях згадку про сучасну хитрість книжну: к. роѕ҃. Екатерина знала „всѧ книгы. аскипїѡвы. и галиновы. и аристотелевы. и омировы. и платоновы. и филистимоновы. їевсевовы. и ан҃нїины. і амврїовы. [обор.] и дїѡнисовы. и сивоулы. мр҃твыхъ ликованїа. и елико виргилесь гл҃а. и врїонь. испростарѣци всѧка повѣсть вѣтїиска и виргилїиска. и всѧко слово. о҃в. ꙗзыка“. — к. роѝ. „всѧ книгы извыкла. и виргилейскыхъ и ѿ вѣтїйскыхъ и прочїихъ книгъ. еже соуть аскипїовы. и галиновы. и дїонисовы. аристотелевы. и хытрости ѡмировы. платоновы. и филистїонѧ. аннїины. и амврїины. мрътвыхъ влъхованїа. и сивиллины книгы. и оученїа вѣтїйска. и бесѣды о҃в. ꙗзыка вѣдаю“. — Сї статї цїкаві нетілько

славянскою передачою греко-римских імен, але й тим, що були одним з многочисленних жерел відрази грамотїів і благовірного люду древної Руси і полудневої Славянщини до свїтскої мудрости.

(царю рекла Єкатерина „крѣпкое слово. ефирмингил'ское слово. рекоу ко тебѣ высокым слшвом... спирминьгилскы оустроенно“ (роз.)... (обор.) „доброта во ѣм бѣше шко свѣтѣ фенигнита камене“; ...„прїйдеши на оуѧ'шиноу (рой. об.); каленесны кланѧютсѧ (род. об.); невыгласы (рп. об.); имѣлъ есми (рпг. об.).

к. рпѕ. м. т. въ кѕ. дн҃ь. сказанїе ѡ чюдеси. стго и славнаго великомч҃ника гешргїѧ. како избави дв҃цю ѿ sмїѧ въ градѣ именемъ агавѣ.

к. рпд. об. м. т. въ кз. дн҃ь. мч҃нїе стго и мнѡгострадалнаго їакова пръскаго.

к. рчй. м. т. въ л. дн҃ь. стрть и оуспенїе стго апла анрѣа пръвозваннаго. (У Памятках Ш, ст. 142—144).

к. с. мц҃а декемврїа въ а. дн҃ь. мч҃нїе стыѧ великомч҃ницѣ варвари.

к. св. об. м. т. въ ѕ. днь. иже въ стыхъ оц҃а нашего николы житїе. вькратцѣ списано. архиепископа мирликїйскїѧ митрополїѧ. В чудї, доконанім на Руси в Кієві находим слово — „роусїаны. роусїанѣхъ“ (сдї.).

к. сѕї. м. т. въ д. дн҃ь. слово на зачатїе стыѧ анны. егда зачатъ стою бц҃ою. Єгда приближисѧ врема прорѡческыхъ проповѣданїй...

к. сдї. об. м. т. въ зї. днь. стыхъ трехъ отрѡк. ананїи ѡзарїи. и мисаила. и стго пророка данїла. — В низу дописано скорописю: „по асирїйскѡ стим ѿроком сим сѡт имена: сидрахъ, мисахъ и вденего.

к. скд. м. т. въ кд. дн҃ь мч҃нїе стыѧ мч҃ницѣ и мнѡгострадалныа їоулїанїи.

к. слв. об. пооученїе внд҃лю пред рождествомъ хв҃ымъ стыхъ ѳцъ.

к. слд. м. т. въ кв. дн҃ь. рождество гд҃а бг҃а и спса нашего їс҃ хр҃а. Зложено із сказанія Афродітіяна, первоеван-

гелія Якова і канонїчних евангелій (пор. Памятки II, ст. 116—117 і 11—13).

к. смг. втойже днь слово иже въ стыхъ wца нашего їwанна златоустаго архиепископа константинограда. на рождество га ба и спса нашего іс ха. Нйнѣ моего єства wбетшанїю wбновленїе приходитъ...

к. смд. об. м. т. въ кз. днь. слово на съборъ. прты кладца нашем бца. Въсїа нам днь праведное слнце сый, прежде въсходящаго естеством прносоущенъ...

к. снв. Поученїе в ндлю по рwтвѣ хвѣ памат стыхъ еглїе w матѳем. Wшедшим влъховмъ оубо, се агглъ гнь wявлется въ снѣ їwсифоу глм...

к. снз. м т. въ кз. днь. стго и славнаго и всехвалнаго пръвомчника архидїакона стефана. (Пор. Памятки III, ст. 28—33, 258 про Пилата).

к. сзд. м. т. къ кд. днь. слово їwанна златоустаго патрїарха костантина града. о їродѣ и w младенцех' избїенных' ха ради. дї. тысящи. Хотѣлъ быхъ выноу дховнам словеса повѣдати. послоушаи павла глца...

к. сзз. мца генваря въ а. днь wбрѣзанїе га ба и спса нашего їс ха... втойже днь памат стго wца васїлїа архїепископа кесарїйскаго... (к. сзй.) в. т. д. чюдо стго васїлїа w прелщенномъ wтроцѣ... (к. сов.) чюдо стго василїа w женѣ грѣшней и прощенном бывшим грѣхом ем.

к. сод. об. (Поученїе) вндлю пред крещенїем' гнимъ.

к. сой. м. т. въ s. днь. слово їwанна златоустаго на стое бгwявленїе га ба и спса нашего іс ха. Днсь спсъ мироу, днсь въсклоненїе главѣ, и поклоненїе нашемоу спнїю...

к. спв. об. и. к. с. w н. їwанна злат. а-еппа кост. гр. слово на стое крщенїе га ба и спса нашего іс ха. Днес да wверзоутся всака оуста бгословїю, да въспоет всако слово...

к. спѝ. об. м. т. въ з̑ дн̑ь. въоутрїи бг̑оявленїй. Слово похвалное їѡанна кр̑тлм. сътворен'но климентом' епископом. Прїйде їс̑ ѿ галилеѧ на їердань къ їѡану кр̑титисѧ ѿ него...

к. счѐ. поученїе вндлю по бг̑оявленїи гд̑ нашег їс̑ хр̑а. аще бо и праздникь мимоидетъ нас, wбачеже еже wнѣм глати николиже мимоидетъ...

к. тѐ. м. т. въ ѣ̑. дн̑ь. житїе и жизнь прпдбнаго ѿца нашего їѡанна кѵшника.

к. тї. м. т. въ д̑. дн̑ь. житїе и жизнь прпдбнаго ѿца нашего марка. живша‧го вгорѣ фрачестѣкй. сокѵщей wбонь полъ ефїопїа прѧмо wзыка хетдейскаго.

к. тзї. об. м. т. въ кз̑. дн̑ь. Въвращенїе мощем н. в. с. ѿ. н. їѡанна злат. патр. конст. Слово w изгнанїи.

к. тдї. об. м. т. въ кѝ. дн̑ь. житїе преподобнаго ѿца нашего єфрема сѵрина.

к. ткд̑. об. м. т. въ л̑. дн̑ь творим съвор стыхъ трехъ стлк. василїа великаго. григорїа бг̑ослова. їѡанна златоустаго. сътворенно їѡанном епкпом евхатским.

к. ткз̑. мц̑а февралѧ въ в̑. дн̑ь. слоко на стрѣтенїе гд̑а бг̑а и спса нашего їс̑ хр̑а. Се възлюбленнїи нн̑ѣ нам почтеннаго влоучинѣ евглїи видим...

к. тлв̑. в. т. д. слово кирила архиепп̑а їеросл̑имскаго на оустрѣтенїе гн̑е. Радоуйсѧ sѣло дцїи сїѡнѧ, проповѣдоуй дцїи їерослїмова...

к. тлѐ. об. м. т. въ г̑. дн̑ь. стго тимодеѧ w стом семїонѣ бг̑опрїемци і w анні прчници. Се нн̑ѣ възлюбленнїи нам почтеннаго в'лоуцѣ еглїа...

к. тлѝ. м. т. въ ѝ. дн̑ь. мч̑нїе стго мчника феѡдора стратилата.

к. тмѐ. м. т. въ гї. дн̑ь. житїе и жизнь прпдбнаго ѿца нашего мартинїана.

к. тз̑. м. т. въ зї. дн̑ь мч̑нїе великаго мч̑ника феѡдора тирона. чтетсѧ всоукотоу а̑. поста.

к. тѯ҃е. м. т. въ кд҃. дн҃ь. ѡ обрѣтенїи третем чт҃ным главы ст҃го и славнаго прр҃ка и прдт҃ча крт҃лѧ гн҃ѧ їѡанна. Праведный аще постигнеть скончатисѧ впокои бѹдетъ. и паки праведници въ вѣкы живѹтъ и ѡ҃ гд҃а мзда ихъ...

к. тоа҃. в. т. д. повѣсть. како прѣкое ѡбрѣтена бысть чт҃наѧ глава ст҃го прр҃ка и предтеча крт҃лѧ гн҃ѧ їѡанна. Інока два ѡ҃ въстока оустремившасѧ чтнаго крт҃лѧ мѣстоѹ...

к. тог҃. об. повѣсть ѡ второмъ ѡбрѣтенїи чт҃ныа главы ст҃го прр҃ка предитеча крт҃лѧ гн҃ѧ їѡанна. Ивисѧ пребогатый и великїй апл҃ъ и прн҃ый дроугъ хв҃ъ. въсредней недели ст҃ыхъ постъ февралѧ мц҃а въ иг҃. влѣтоже трисотное и ѯз҃. индик ѕ҃... [повість монаха Маркила].

к. тоѳ҃. мц҃а марта въ а҃. дн҃ь мч҃нїе и житїе ст҃ыѧ прпдбныѧ мч҃ница евдокїи.

к. тчз҃. об. м. т. въ д҃. дн҃ь, мч҃нїе ст҃ыхъ великомч҃нкъ м҃. иже всевастїи мч҃ныхъ.

к. ѵд҃. м. т. въ зі҃. дн҃ь. житїе и жизнь ст҃го алексѣа чл҃ка бж҃їа. [гл. Starine XXII ст. 211—219: „Житые чловека божїа алеѯїи“ і статю проф. Поліївки ibid. 208—211 ст.].

к. ѵі҃. м. т. въ кѕ҃. дн҃ь. слово ст҃го їѡанна златоѹстаго на бл҃говѣщенїе прест҃ыѧ влд҃ца нашеѧ бц҃а прно дв҃ѣ маріа. Царскыхъ таинъ праздникъ чт҃но празновати днсь братїе...

к. ѵѕі҃. и. в. с. ѡ҃. н. їѡанна дамаскина. Слово на бл҃говѣщенїе прт҃ыа владычица нашеѧ бц҃а прнодв҃ы мріа. Нн҃ѣшнемоѹ чт҃номоѹ и цр҃скомоѹ събранїю скѣтломоѹ и пречюдномоѹ въспоминанїю... [пор. вище в Ізмарагдї ст. 19—20].

к. ѵкі҃. м. т. въ кѕ҃. дн҃ь. и. в. с. ѡ҃. н. їѡанна златоѹстаго слово похвално гжи бц҃и. и архагг҃лоѹ гаврїилоѹ. Паки радости бл҃говѣщенїе. и паки свободное възвѣщенїе...

к. ѵла҃. мц҃а априлѧ въ а҃. дн҃ъ житїе и жизнь прпдбныѧ маріи егїптѧныни.

к. ѵмз҃. м. т. бъ кг҃. дн҃ь. мч҃нїе и стр҃ть ст҃го великомч҃ника и побѣдоносца хв҃а геѡргїа.

к. vнѝ. мц҃а маѧ въ ѓ. дн҃ь. оусп҃енїе иже въ ст҃ыхъ ѻц҃а нашего аѳанасїа архіепїскопа александрїйскаго.

к. vнѝ. об. в. т. д. слово ѡ памѧти ст҃оую стр҃тотрѣпцю хр҃ѵ҃ бориса и глѣба. и ѡ пренесенїи мощеи их. Бысть ꙗко миноу по оумрѣтвїй блаженаго ꙗрослава владимира лѣт. к҃. [пор. Чтенія о. ист. и древ. 1859, I. Матер. слав. XXIV—XXVIII.].

к. vѯг҃. м. т. въ й҃. дн҃ь. и. в. с. ѻ. и. їѡанна златоустаго патр. ц҃рѧграда. похвала ст҃моу їѡанноу бг҃ословоу възлюбленомоу хр҃оу ап҃лѵ҃ і е҃ѵ҃листоу. Иже подвигомъ внѣшнем зрителїе. егда нѣкоего доблественнаго страдалца и вѣнечника ѻнѣкоудоу пришедша оувѣдѧтъ...

к. vѯй҃. об. м. т. въ ѳ҃. дн҃ь перенесенїе мощей ст҃го ѻц҃а нашего и чюдотворца архіеп҃па николы. ѻ мирскаго града вваръ градъ.

к. vоѳ҃. м. т. къ кѧ҃. дн҃ь. слово ѡ бл҃говѣрномь цари костѧнтинѣ и матери его еленѣ.

к. vпѣ҃. об. м. т. въ кѣ҃. дн҃ь третее wбрѣтенїе чт҃ныѧ главы ст҃го їѡанна прд҃тчи кр҃тлѧ. Єгда бысть оусѣченна чт҃наѧ глава прдтчѵ҃ ѻ безаконнаго їрода...

к. vпз҃. мц҃а июня въ кї҃. дн҃ь. житїе и жизнь прдбнаго ѻц҃а нашего аноуфрїа поустынника списанно ст҃ым пафноутїемъ.

к. vчѵ҃. об. м. т. въ кд҃. дн҃ь. слово на рождество ст҃го и славнаго пр҃рка и прд҃тчѧ крестителѧ гн҃ѧ їѡанна. Слнцю семоу хотѧщоу ꙗвитисѧ видимомоу испредѣла земнаго. зарѧ предварївши ꙗвлѧет... [пор. Памятки II, ст. 103—108].

к. vчѝ. в. т. д. слово второе на рождество їѡанна кр҃тлѧ. Пр҃но источникъ текїй бж҃тва непрестанно напоѧ. пресохшꙋю невѣрствїемъ соухотоу дш҃ъ нашихъ...

к. фѵ҃. м. т. въ кѳ҃. дн҃ь ст҃го апла петра съпренїе съ симономъ влъхвом. По клавдеи же царствова сынъ его дї҃. лѣт. присем клъхвъ симонъ прїйде врим. и мнѡгѣ знаменїемъ и влъхованїемъ и призраки нѣкїа. и себе бг҃а нарицаѧ. великомоу ап҃лоу тогда врим' пришедшѳ

и кълъхвоу. и шбрѣте пса велика приказана оужем желѣзнымъ оубратъ... [пор. Памятки Ш, ст. 12—13, 18—19 невеликі відривки].

к. фд̃. и. в. с. ѿ. и. їѡанна златоустаго архиепк̃па костантина града. похвала сты̃м ап̃лѡм петрѫ и павлоу. Нб̃оу и земли ре҃ виждю настоѧщаго ради праздника впамат сто̃ю петра и павла...

к. фг̃і. об. м. т. въ л̃. дн̃ь. памат сты̃х кръховныхъ великыхъ хв̃ѣхъ ап̃лъ в̃і. сты̃х. Что бг̃овидци в̃і.-те дрѣгы хв̃ы. силныѧ моужа и бв̃и дрѣзаю нарещи. Двнадесѧте кл̃вены подвиже тайникы. — Блж̃ный дв̃дъ стым дх̃ом оучитъ ѥсно сто̃ю тр҃цю къединоцртвоующѧ... (пор. Памятки Ш, ст. 279—286).

к. фкв̃. мц̃а їюлѧ въ в̃. дн̃ь слово швлѧ мѣсто и врема вины. внеже швися стаѧ риза бц̃и. иже лежит в чт̃нѣмъ ковчезѣ иж влахернѣ.

к. фкд̃. об. м. т. въ е̃і. дн̃ь. мч̃нїе сто̃ю моученикоу кирика и оулиты.

к. флв̃ об. в. т. д. житїе блж̃наго кнѧѕа владимира. кр̃тившаго роускоую землю. Сѣй бысть сынъ свѧтославль ѿ племени варѧжска кнѧз владимиръ... — Імена богів в сій повісти підпали деяким змінам: Даждьбога = доважебога, Волоса = коллса... скотїа бога (к. флд̃. об.).

к. флз̃. об. м. т. въ s̃і. дн̃ь. памат съвръшаемъ сты̃м и бжт̃вным ѿцем х̃ї л̃. иж въ халкидонѣ митрополїи финїйскїа.

к. флі̃. в. т. д. сты̃х з̃. соборъ. памат сты̃х бг̃оносных ѿць тиі̃. иже вникеи. страна ѿческа єстества гл̃тъ прїимъ быст. чюдобж̃твенныѧ славы... (к. флі̃. об.).

в т. д. памат прдбных и бг̃оносных ѿць иже въ второмь соборѣ имѣѧ бжтвеннаго дх̃а бг̃а не гл̃ати. ксезлый дѫхъ македонїевъ рече...

(к. флд.) в. т. д. п. п. ѿ. и. въ третемъ соборѣ. мѫжи їнокъ мнѡжайшаѧ тврѣдъ тогда же и некторїа словом оусѣкоша...

(к. фл҃д. об.). в. т. д. п. съвершаемъ сѧ҃тым бж҃твенным ѿцем иже вчетвертом соборѣ. бо҃ слова въплощенїе не ложно вѣсть извѣстно. и евтихїа извръже вонь... (к. фм҃.) в. т. д. п. с. с. ѿ. и. впѧтом соборѣ. словеса вражїа wринсци гл҃ы. иҳже разориша поклонителїе словѹ... (к. фм҃.) в. т. д. п. с. и бг҃оносныхъ ѿ. и. вшестом соборѣ. чл҃ка проста а не бо҃ и чл҃ка слово. и всѧ злаѧ сѣмнїа хр҃а раздрѣшшасловомъ... (к. фмѳ҃.) в. т. д. п. с. с. бж҃твныхъ ѿцъ иже вседмом соборѣ тр҃ѕ҃. пресвѣтлаѧ свѣтила православныхъ правил повеленїа разориша бороущиҳсѧ ере҃.

к. фмѳ҃. об. м. т. въ зї. дн҃ь. мч҃нїе сѧ҃тыа марины.

к. фнѣ҃. об. м. т. въ к҃. дн҃ь. житїе сѧ҃го и славнаго пр҃рка їлїи.

к. фнд҃. чюдо сѧ҃го пр҃рка їлїи. съткорено быст напамѧт его внижнем новѣгородѣ. влѣт ⁘ѕкѕ҃. обҳодѧ кроуг слънечномоу и лоуннномоу теченїю. їндик аї҃. мц҃а їюлѧ. напамѧт сѧ҃го пр҃рка їлїи. влѣто бл҃говѣрнаго и бл҃гочтиваго просїавшаго великаго кнѧѕѧ василїа димитрїевича правѧщи столпъ митрополїа кїевскїа и всеѧ роуси. прѣwсщ҃енный митрополить фотїй. Бысть нѣкто моуж бл҃говѣрень їменем григорїй. сынъ ѧ҃ѕентїевъ...

к. фѯ҃г. м. т. въ кд҃. дн҃ь. сказанїе стр҃тей сѧ҃тыҳ великомч҃нкъ бориса и глѣба. Рwд правыҳ бл҃гвитсѧ пр҃ркъ рече. и сѣмѧ иҳ въ бл҃венїи боудетъ... (пор. Чтенія о. ист. и древ. 1870, I, Мат. слав.). к. фзд҃. об. в тож дн҃ь начало оубїенїа глѣбова... Порівнуючи наш текст з надрукованими Бодяньским, ми переконуємось, що він підходить блище до тексту XIV. в. — Замічені нами ріжниці від обох текстів слїдуючі: печенѧгом 564, в'ковѣръ wвертъ 564 об., кїены 566, на алтѣ 566 об., ѿ преславы 570 об., скоропїйци 571 (Бод. крово-), в' лѧдїю 571 (Бод. лод-), въсхапивсѧ 574, гонзне 574; спільні звороти: повѣгнѣте wˣ асе женоут 574 (Бод. 12 ст.), чахи и лахи 574 (Бод. 12 ст.).

к. фоѕ҃. мц҃а августа въ а҃. дн҃ь празноуемъ всемѷ҃тивомоу сн҃соу и пр҃тѣ҃ его мт҃ри пр҃но дв҃ѣ

і мр҃ї и. Вѣдати намъ подобаетъ братіе възлюбленнаѧ. ѡ сем пандократном дни... бл҃говѣрномоу царю манꙋилꙋ царѧ града. и хр҃толюбивомꙋ кнаѕю андрею ростовскомоу оустависа сей праздникъ празноватн... повеленїем лоуки патрїарха цариграда и митрополита костантина и всеѧ роуси. и нестера еп҃па ростовскаг...

к. ф҃ой. об. м. т. въ ѕ҃. дн҃ь. слово їѡанна златооустаго. на прѣѡбраженїе г҃а б҃а и сп҃са нашего і҃с х҃а. Бъ пръваго чл҃ка сътвори. къраи въведе его...

к. ф҃пѣ. м. т. въ ѣ҃. дн҃ь. слово на оусп҃енїе пр҃тыѧ влд҃ч҃ца нашеѧ бц҃а прнод҃вы мр҃ї а. С҃тѣй и преславнѣй бц҃ы и пр҃нод҃вѣ мр҃ї и по ѡбычаю на с҃тый гробъ г҃а нашего кадит ходѧщи... (Пор. Порфирьевъ II, ст. 270—279 і бібліографію у Памятках II, ст. 390).

к. ф҃чѣ. об. в. т. д. слово с҃тго їѡанна селоунскаго архиеп҃па ѡ преставленїи с҃тыѧ и преславныѧ бц҃а прнод҃вы мр҃ї а. Єгда прїйде врема изыити ѡ тѣла пр҃тѣй влд҃ч҃ци нашей бц҃ы пр҃но дв҃ѣ мр҃ї и. прїйде кней архаг҃глъ і рече ей мр҃е прїими си вравїе еже ти даетъ насадивый рай. и даждъ аплѡм да его же дръжаще поют предтобою. по трех бо днех изыйдеши ѡ тѣла. себо рече аггль всѧ пошлю к тебѣ. тїи бо да погребоут тѧ и славоу оузрят ѡ тебе... (Пор. Чтенія о. ист. и древ. 1880, кн. 3. Бібліограф. матер. А. Попова, ст. 46—65; Порфирьевъ II, ст. 281—295).

к. х҃в. об. м. т. ѕ҃ї. дн҃ь. слово на пренесенїе нерокотвореннаго ѡбраза їконы г҃а б҃а и сп҃са нашего і҃са х҃а ѡ едеса въ царград. Подобаетъ бо ѡ томъ братіе повѣсѣдовати ѡ бл҃гдти г҃а нашего і҃с х҃а многаѧ бо чюдеса бг҃олѣпно сътворша. иҳже ни оум чл҃чъ не может достигноути. и ѡтолѣ слышав авгаръ едескїй царъ. что былъ ѡ дїаволи проказы разслабленъ. и томленъ быв' ѡ непрїазни ѕ҃. лѣтъ. и лежа разслабленъ... (Пор. Порфирьевъ, II, ст. 247—250; Памятки II, 364—6).

к. х҃ѕ҃. об. м. т. въ кѳ҃. дн҃ь. Слово на оусѣкновенїе чт҃ныѧ главы с҃тго славнаго пр҃ка и прдт҃чи и кр҃тлѧ г҃нѧ їѡанна. Паки їродїада вѣситсѧ, паки сматетсѧ. паки веселитсѧ, паки плашет. и паки въ їрода царѧ просит беззаконнаѧ главы їѡанна кр҃тлѧ оусѣкноути...

Зборник кінчить ся сим словом на 609-ій к. На 609 об. коротка латиньска записка кан. А. С. Петрушевича 1885 р. о словах словенского епископа Климента і о житіях Бориса і Глїба.

к. χв҃і. Начало ст҃ѣй четыредесѧтници. нед. ѡ мытари и фарисеи. слово їѡанна златоустаго. Прїидѣте оубо дне҃. братїе послоушайте гласа гн҃а бодрѣйши боудем...

к. χг҃і. в. т. дн҃ь слово їѡанна злат. ѡ страшном соудѣ. Оуже помыслите братїе дондеже живы есмы...

к. χд҃і. об. нед҃ ѡ блѧдном сыноу. слово їѡанна злат... поученїе. Възлюбленнїи послоушайте гласа моего χа҃ ѡ покаанїи гл҃ла притчею...

к. χѕ҃і. в. т. д. поученїе їѡанна злат. хрїстїанѡмъ. Аще ѕѵбо любимици дроузи и братїе...

к. χз҃і. в нд҃лю мѧсопоустноую. иже въ ст. ѳ н. їѡанна злат. а. к. слово ѡ втором пришествїи г҃а нашего і҃с χа҃. Послоушайте братїе вѣрнїи хртїане смыслено и разѵмно...

к. χд҃і. в. т. д. слово поученїе хртїанѡм. братїе великїй павелъ велегласно вѣпїеть гл҃ѧ. нощь приспѣ а дн҃ь приближисѧ. рекомо безсоблазнѧ лесть ѳстоупи, а хртолюбивѧ вѣра высїавши проскѣтїла...

к. χка҃. в нд҃лю сыропоустноую. и. в. с. ѳ. н. їѡанна злат. поученїе хртїаном ѡ стом постѣ (як в книзї „Студит“ к. 14).

к. χкд҃. в нд҃лю а҃. поста поученїе и. в. с. ѳ. н. їѡанна злат. (як вище к. 33).

к. χкѕ҃. в неделю ѕ҃. поста (того самого) поученїе хрїстїанѡм ѡ ст҃ом постѣ. (Студит к. 44).

к. χкд҃. неделѧ г҃. поста (того самого) поученїе ѡ ст҃ом постѣ. (Студит к. 60 об.).

к. χа҃. об. в. т. д. поученїе ѡ въздръжанїи и ѡ мѧтвѣ. ѳци братїе многажды χвалю ваше житїе и не въ лжѕ творю. но въ истинноу любовїю мыслѧ... (к. χла҃.) оуже бо на среди поутѧ стоим...

к. хлв. в недѣлю д. поста (того самого) повченїе w алчбѣ и w мѧтвѣ хртїанwм. (Студит 75).

к. хлг. об. в. т. д. поучченїе w сп҃нїи дшевномъ. Всѣкомоу чѧкоу подобает братїе живѹщемоу въ кратцѣй сей жизни в темнѣ помышлѧти w своеи полѕѣ и w сп҃нїи дш҃а своем...

к. хлѣ. об. внеделю ѣ. поста. поучченїе хрїстїаном. (Студит, к. 91).

к. хлѕ. в. т. д. слово їwанна злат. w невѣстающих на оутрѣню. Еже влѣности кто вжитїи семь пребывает то не спсетсѧ...

к. хли. въ соуботоу ѕ. недели поста. слово стго климента похвала w четвородневнем лазари. Се предтечет свѣтозарное торжество хва въскрснїа wбраз показаѧ. се свѣтозарнаѧ памѧт въсїа хва чюдеса провъзвѣщаѧ... (пор. Студит, 102).

к. хмѳ. в недѣлю цвѣтноую. вхожденїе вь їерусалим гѳ нашего гс хѳ. слово стго їwанна златоустаго сказанїй ївглских. Се нн҃ѣ гдскаго празника предсїает свѣтлость. се нн҃ѣ владчнѧго трьжества предходит проповѣданїе...

к. хмд. об. в. т. д. слово ст. w. н. аѳанасїа александрїйскаго поучченїе. Възлюбленнїи днес въ їерусалимѣ быс тайна. ибо хвалити ми прркы проповѣданноую... (Студит, 104).

к. хмѕ. и. в. с. w. н. їwанна злат слово w їwсифѣ вь стꙑ великїи пнед. Влънѧщесѧ корабльници впоучинѣ морстей велицей. имже не бѹдет земла ни горъ ни хлъмь видѣти...

к. хн. Въ стꙑй и великїй второк стр҃тныѧ недели. слово їwанна златоустаго w собранїи собора. (Студит, 111 об.).

к. хнв. въ стоую великоую срѣдѹ стр҃тныѧ нд҃ли слово Iwанна златоустаго. w завистн иж въ ев҃лїи реченно. излѣзше фарисеи совѣт съткориша на їс҃а да его погоубѧтъ. (Студит 114 об.).

к. χнг̃. об. въ сты̃й великїи четвертокъ стр̃тныа недели. слово ѡ моуцѣ гн̃и. (Студит 116).

к. χнд̃. об. в. т. д. слово ѡ причастїи їѡанна злат. Царь который или кнѧз аще кькоемѹ градоу поидет и срѣтают его тамо соущїи. також и мы длъжны есмы тож творити. понеже сн̃ъ бж̃їй единочадый сь нб̃си исходит къ смиренным чл̃ком. нн̃ѣ волею стр̃ти градет прїати спн̃ꙗ нашего ради. мы длъжны есмо сь чт̃отою срѣсти. и дх̃овно прїати сты̃х его таин причащенїе. слышите нн̃ѣ хотящїи пристоупити къ ст̃ѣй страшнѣй тайнѣ... (дальше, як в „Студитї“ к. 117).

к. χнѕ̃. об. въ сты̃й великїй пѧток слово ѡ страсти гд̃ нашего їс̃ χр̃а. ст̃го евсевїа архиепископа александрїйскаго ѿ прр̃шческыхъ сказанїй. Възлюбленнїи добро е̾ рещи каковое есть бл̃говѣщенїе прдт̃ча въ адѣ. и како просїаша соущїи въ адѣ... (пор. Порфир. II, ст. 204—213) до слів 3-ої стрічки, „славѧще избавителѧ гд̃а нашего їс̃ χр̃а“) [к. χв̃г̃ об.] емоуже и мы грѣшныи кланѧемсѧ и гл̃ем. распеншемоусѧ нас̃ ради. вл̃дко бл̃влю тѧ бе̃ мл̃ютисѧ сты̃й и припадаю ти... (славословна молитва).

к. χв̃д̃. въ сто̃ю великоую соуботоу слово ст̃го григорїа. Что се безмолвїе много на земли; что молчанїе много ꙗко цр̃ъ спитъ...

к. χв̃з̃. Въ сто̃ю великоую нд̃лю пасхи и. в. с. ѡ. н. їѡанна злат. слово на преславное и тридневное въстанїе гд̃а бг̃а и спса нашего їс̃ χр̃а. Въставъ третїй днь гл̃ нашъ їс̃ χс̃ жизнь мирови дароуѧ.

к. χоа̃. об. и. в. с. ѡ. н. л. к. г. Слово їѡанна злат. Пооученїе хрїстїанѡм на сто̃ю пасхѕ. (як в „Студитї“, к. 139 об.).

к. χоа̃. внеделю в̃. по пасцѣ и. в. с. ѡ. н. їѡанна злат. слово на антипасхоу. (як в „Студ.“, к. 141).

к. χоѕ̃. в. т. д. слово ст̃го їѡанна злат. На послоушанїе людем ѡ житїи сего свѣта. Помыслите братїе ѡ житїи сего свѣта како мимоидет, и слава его ничтоже есть. Ѿверзѣм братїе ѡ себе злаѧ дѣла. да поживет въ бл̃гыхъ дш̃а наша. а не любите вѣрнїи хрїстїане игор бѣсовскыхъ и плѧсанїй... дръжите любовь къ всякомоу чл̃ку

...ницам въведѣм вдом свой. накорми напой, млт҃ню посилѣ своей дан. а сц҃ника не wсоужждай. зато вам wбѣщает хс нб҃ное цр҃тво. а въ цр҃кв҃ бж҃ію съ страхом ходите. свѣща и просфоры и демїанъ несем. что оуготовал бг҃ъ на слоужбоу себѣ стоую. и ѡ своих трогдовъ [об.] принесенїе несѣте...

к. хой. в неделю г҃. по пасцѣ. и. в. ст҃. ѡ. н. їwанна злат. а. к. г. Поочченїе wїwсифѣ і w мироносицах. (як в „Студитї“ к. 142 об.).

к. хоѳ҃. об. в. т. д. слово оукратцѣ сказано се w богатых[1]). GO богатых рече гс҃ глїце w мт҃вых. но перво рекоу на богатыа. что сами вдобрѣ живоут а многоимса нароугаютъ. и сами вскоупости пребывают. таковым есть на великїй грѣх и напогибел. так бо пишет w скоупых. нѣстъ стража своемоу доброу скоупый но избиратель. и страж есть дїавол. болит бо скоупый. лепѣй емоу мас своих оурѣзавь подати ницемоу. нежели въ клѣти лежащаго богатства дати. правое богатство вроуцѣ милостиваго. и злое собранїе внем же нѣст чт҃и к бо҃у. w том рекль прмдрый соломон. wко богра потопит корабль [к. хп҃] так многое богатство дш҃оу и тѣло погѵбит. скоупость скорбъ раждает праведнаго имѣнїа. и настрашном д'ни скоупїи моукоу вѣчноую прїймоут. и такь же и пїаници їным са оусмѣхают а сами wко свинїа вкалоужи валаютса. wкоже пїаници пїют а не бо҃у работают. также лихоимець есть несытый емлет неправдою имѣнїе собирают лихоимець єст неправдѣ. а хмѣл очи wслѣпи. а богатый wглох въскоупости. неслышит прошенїа ницих. а сего пїанаго глоуха дш҃а пїанством. неслышит ст҃ых писанїй почитаемых. богатый а пїаница оба работают дїаволоу а не бо҃у. ап҃лъ бо павел рече. пїаница покаетса и оулишитса пїанства. принесет свѣщѵ и демїанъ къ цр҃кви. заплакав съ слезами въздхнет ѡ всего ср҃дца съ чистою вѣрою. и помилоует и ѡпоустит бг҃ъ съгрѣшенїа его. а w мздоимцех пишет что ненаслѣдат цр҃тва нб҃наго. аще оу кого възмет ѡ неправды. хотя принесеть приношенїе свое въ цр҃кв҃ъ. то не прїимет бг҃ъ. а w грабителех прр҃къ закхей рекль. грабител и мздоимец есть горѣй татя. тат бо вно-

[1]) Задля язика і обличительного змісту приводимо цїле.

щи крадет. а сей въ днь грабит. да лѣчше бы братїе помиловати сироты и вдовица и ницїа. нежели посоулы брати [обор.] влихвоу. аще хощеш въ цр҃ткви нб҃номъ быти. посоуловъ не бери. рѣзоимства сѧ нерадоуй. ты твориши събираѧ богатство. а наготовишъ себѣ настрашном соудѣ моукоу вѣчноую. сиротскими слезами кровавыми. протож вѣрнїи хр҃тїане вразѣмъ свой прїймаймо. сиротъ не wбидимо. оубогаго wблещѣм. мр҃тню ницемоу творим. аще ли не послоушаем того, и так бг҃ом wсѫждени боудем. коли тїи станоут на страшном сѣдѣ гл҃ще нанас г҃оу бг҃оу о том ризоимствѣ. и какъ боудем wвѣщати за своѧ злаѧ дѣла. коли погнаны боудем вмоукоу вѣчноую. W нем же избавит ны гс҃ бж҃ нашь.

к. хп҃. об. в. т. д. пооученїе стг҃о їѡанна злат. како подобает нам родителем своим любити и чтити их. Послоушаите братїе вѣрнїи хр҃тїане заповѣди гд҃ни...

к. хпа҃. об. в неделю д҃. по пасцѣ (того самого) слово w разслабленном. (як в „Студитї“ к. 144).

к. хпг҃. в. т. д. (того самого) w исповѣданїи грѣхов православным хр҃тїаном малым и великым. W҃ци и братїе. малїи и велицїи. исповѣдайте своѧ грѣхи wцем своимь дх҃овным пастырем своим. и не живѣте ѩко скот. ѩкоже бо птица оувѧзши оусилѣ трепещет... пишет бо нам стыи їѡаннъ златоустъ. что великоую стр҃тъ творит грѣх тайный. ... и дїаволи оугодници приходѧт и подтыкают нас чтобыхмо горшїи чинили влж҃д... [паралель між добрими і злими духами — а днем і ночю, світом і тьмою]. — (обор.) а лютый посел ест смрть. не wкоупитсѧ ни златом ни сребром. мзды не берет. послоуха не хощет. боитсѧ заповѣди его, творит волю его. и парит ѩко птица лѣтает по воздоухоу. тако она по людем по богатым и по оубогым. а как вчела цвѣты собирает так wна того часѣ люди тыѧ... [Сатана пише гріхи людскі „на свои книги“ і „свитки харатїйны и положит на страшном сѣдѣ пред бг҃ом. да нельзѣ боудет нам wпиратисѧ дѣл своих“].

к. хпд҃. внеделю ѣ҃. по пасцѣ. (того самого) пооученїе w самарѧнинѣ. (як в „Студитї“, к. 147).

к. хпе̃. об. в. т. д. слово. како подобает хртїанном вь цр̃кви състрахом стоати. Братїе вѣрнїи хр̃тїане пр̃вое имѣймо страх бж̃їй въ ср̃дци...

к. хпѕ̃. об. в. т. д. слово ѡ неоумѣющихъ креститисѧ. Мнѡзи есть неразѹмнїи чл̃ци махают полиц8 своемоу и по плещима роукою своею. и творѧт кр̃тѧщесѧ а найболше трогждаютсѧ, и бѣси смѣютсѧ томоу и радоуютсѧ...

к. хпз̃. об. внеделю ѕ̃. по пасцѣ. и. в. с. ѿ н. їѡанна златооустаго, повченїе ѡ слѣпци. (пор. „Студит“ к. 148 об.).

к. хпд̃. в. т. д. слово. Поученїе къ всѣм людем. ѡ слышащих поученїа книжнаго съ оумиленїемъ. Слышите вѣрнїи хрїстїане єж рече нам ст̃ый їѡаннъ златоустъ. аще сѣдиши впочитанїи словес бж̃їих. и хощеши слышати прилежно. то прежде помолисѧ бо̃у. ѡтворит ти оум и ѡчи сръдечныи. да разѹмѣти что чтоут вь ст̃ых книгах. да не въ грѣх себѣ ст̃ых чтенїй послоушаем. а коли ст̃ое писанїе чтоут нискым не шепчите. толко слоухайте ѿ всего сръдца. и на разѹм свой берите... а колис кто сам бѹдѹчи книжник' а имет чести ст̃ое писанїе. то всѣм сръдцем прилежно съ слезами чти. а листа не ѡбращай безлѣпъ. и аще хощеши разѹмѣти силоу книжноую. то и двакраты прочитай словеса. а коли ѡблѣснишсѧ [обор.] сам чести. и ты послоухаи дроугга своего чтоущаго. и ѿложи мысли порожнїа. и дръжи разѹм добрый... [молитва Ісусу Христу о просвіченю ума словами істини і наставленю на путь праведних. Заохота до сповненя дїл віри; заповіди божі; кари за гріхи].

к. хч̃. об. и. к. с. ѿ. н. їѡанна злат. слово на възнесенїе г̃а б̃а и спса нашего їс̃ х̃а. Свѣтло ми есть цр̃ковное посмотренїе, не смѣх чл̃ком оучинен̃ъ есть. а великїй нашемоу непрїателю дїаволоу плачь ест...

к. хчд̃. в недлю з̃. по пасцѣ. слово ѡ спорѣ ст̃ых ѿц̃ъ тиї. иже вникеи сьшедшимсѧ на арїа єретика. (пор. „Студит.“ к. 151).

к. хче̃. об. в. т. д. слово їѡанна злат. о дш̃и чл̃тей праведной. Вѣдаетели братїе какїй страх имает

дш҃а вчасѣ исхода ѥм. коли исходит ѿ житїа сего сокетного... Діяволи являють ся зі „свитками харатїйными“, де записані „мц҃и и дни и часы. наших злых съгрѣшенїй“, за котрі не дадуть душі „до пръваго мытарства дойти“. Душу добру заносять ангели перед подножє Господа, „и повелит гс҃ь архагг҃елоу хранителю ѥм. поведи дш҃8 сїю оукажи ей мѣста добрам и злам. то понеси ю вмѣсто покойно. где вси стїи почивают“. Указавши на суету світа сього, автор продовжає: „слышите что речет нам їѡаннъ златооусть. нѣ҃к был славень, а заоутра [хч҃з об.] без дшѣ въ гровѣ лежитъ“... Треба памятати о смертнім часї, бо немилостиві ангели поривають душу, не зважаючи на її мольби „ѡслабите ми... да сѧ покаю. и въсплачюсѧ слезы пролїю. и мл҃тню сътворю“... На се відвічають ангели: „оуже бо твоемоу житїю конець приходитъ. оуже ти сл҃це зашло и торгъ разыидет нѣчого ти коупити. рекомо нѣколи покаатисѧ. коли пришли есмо по тебе. оуже ти свѣт помръчесѧ... пойди вмоукоу вѣчноую“... [к. хч҃з.]. Образ страшного суда... [обор.] Грішникі підуть „въ ѡгнь невгасимый. еже зоветсѧ пекло... геѡна“.

к. хч҃з. об. (Того самого) в нд҃лю ѝ. на сошествїе ст҃го дх҃а. слово. Дх҃овнѣй бл҃гдти съ нб҃си нам днес просвѣтив'шейсѧ. дх҃овно дх҃оным пѣнїемъ въспоем ст҃го дх҃а бл҃гдать...

к. цд҃. об. Григорїа бг҃ослова, внед ѝ. на сошествїе ст҃го дх҃а. слово ѡ ст҃ом дс҃ѣ. Рцѣм оубо ѡ ст҃ѣм дс҃ѣ дышоущем, еже есть третее собство ст҃ыѧ тройца: что ѥ҃. дх҃ъ и чего ради нарицаетсѧ дх҃ъ; игде въ ст҃ых писанїих нарицаетсѧ дх҃ъ...

к. цд҃. Поученїе внеделю всѣх ст҃ых евг҃лїе ѿ матѳем. Рече гс҃ь всѧк иже испокѣ҃ мѧ пред чл҃кы. исповѣмь и аз ѡ нем пред ѻц҃ем моим нб҃ным. на моученїе здѣ подвизает оч҃нкы своѧ хс҃, и ср҃дца их оустраметъ. — [Се поучене так і зложено — з речень Ісуса Христа і відвітного поясненя].

На к. хч҃ѝ. об. і хч҃д҃. Читаєм слїдуючі чотиростишія, списані скорописом XVIII. в. внизу тексту: „Свѣтлїе в нб҃ѣ полати и трапези там богати | Идѣте вси праведнїи во тѣ полати тамо витати и близко бг҃а сѣдати | Я грѣшници не тужите но скоро тамо идѣте | Ѡставти грѣси до

ѵтѣхи радости к миломѵ бгѵ любѣ велию стяжите. — Бисѣпь богатъ веселїсѧ И бѫгатїи насладисѧ | тоѧ трапези тако витати И близко бг̃а сѣдати | Поютъ мѵзици розними ѩзици пѣснь бг̃ѵ синѵ през'зѣло винѵ | во час веселоую годинѵ.

Деякі правописні особливости: гонїмоу 9, оуріала 9, с нїма 9, диниковы 9 об., назарефъ 9 об., назарянїнь 9 об., исплънїсѧ 9 об., галїлеѧнїнь 9 об., їѡаном фелогомь 10, ераполысь 10, подайждъ 529, гєѡна 697 об.

VI. Книги аскетичні.

№ 56, 66.

№ 56. Отечник — Поученія о монашескім житю. Полууставний ркп. XVI. в. на (3—237) к. і XVII/XVIII в. (239—410) к. 8-ки. Папір білий гладкий, правопись руска. Прп. новий.

Початку нема; 3-я к. починаєть ся продовженем „слова а. ѡ безмлъвїи“ — „и тогда оуже не сѧдѕ здѣ. слышав же то архиєпкпъ и рече. аще прогнати єго идѕ. оуже не идѕ къ сто́мѕ. Иногда иде ѿцъ арсенїй въ мѣсто и бѣ тоу тростїе движас вѣтромъ“...

Внутрі кілька прогалин в листах і в текстї: ѡ безмлъвїи, ѡ оумиленїи (4 об.), ѡ печали (7), ѡсмѣренїы (14), ѡ пощенїи ꙗко не токмо ѿ брашна или ѿ бесѣды достоит пріимати єго но и ѿ видѣнїѧ. и ѡ прочих дш̃евных подвизанїи (28 об.), повѣсти различны къ ѕтвръжденїѫ въстающимь на ны бранем ѿ любодѣанїѧ (43), ꙗко не подобаєть снїскати имѣнїꙗ и ѿ лихоимѣнїа хранитиса (67), о сѣдѣнїи въ келїи и одѣлѣ рѕчнѣм. Повѣсти различны къ памати моужствѕ оучащи нас (74 об.), ꙗко не подобаєть дѣл своих пред чл̃ки творити (90), ꙗко подобаєть хранитиса иниединиѡ гр̃е ѡсѕждати (96), повѣсти различны сты́х штець (100 об.), повѣсти старець и наказанїа сты́х ѿц напредспѣшанє конечноє (117), дрѕгам старческам провѣщанїѧ приносима пѕчинѕ ѡ ѿци аммонѣ (133 об.), почто посагшим ѕбо мнѡг ѕспѣх даєть дв̃ыж непокаѧєт. ѿ трѕдовь (160), слово є̃ї. почто аще чт̃енъ бракъ

алчѫщаѧ оучит павел съвокѫпленїм оубѣгати (162), слово сї, ѡ немже глть еже не богатѣти лихо (163 об.), стго евсевїа слово зї. (165), їсаин(о) нї, ѡсмотрѣныи слов дї. (165 об.), слово к. ꙗко подобаєт бодрѫ быти ѡ всемъ (207 об.), ꙗко подобаєт странникы прїимати. и миловати съ кротостїю кв. (227), ѡ блженѣм послѫшанїи кг. (234), ѡ смѣреннѣ` мѫдрости (244), о любви кѕ. (285 об.), о прозорьливыχ (294 об.), повѣстъ ѕело полезна (316), ѡ творѧщиχ знаменьѧ (326 об.), провѣщанїа состарѣвшиχ'ся постъник (405).

Звернем увагу тільке на словарно-граматичний матеріял: ѡконь полъ прибоицѧ (Ср.) 14, ѭждъ отрѫбенъ (хлѣбъ — що впав в порох) 15, съ болѣнїем многѡм 23 об.; єдинь бѣ брат живый въ кельѧχ оудѫ алеѯандрїа (сл. ѡсмѣренїи) 23 об.; и токмо фалинъ пшеницѣ творѧхом емѫ ѿ года до года. и єгда идѧхом к немѫ ѿ того ѭдѧхом (ѡ пощенїи) 29 об.; ѡбрѣтеж єдинъ ѿ ниχ мал аракъ иземна (пѫ) пѫти... ѿче велиши ли в'зѧти єго... ты лїе положи тѫ (ѡ пощ.) 30, взимахъ посмагъ и сънѣдах отаи оца моегѡ 33, съ оумиленїем многом 36, прїиде къ дверемъ и внѫтрь оудѫ ставь 36, книдъ вина 37, стаѧ сѣшклитики [вище встрічаєсь — синкли-] 38; сокачїйскоє хѫдожество чтѫт постом 38, вдаша же единомѫ братѫ моуксарїа сѫхы и створи атирѫ и вложи ѧ низъ. и принес старцѫ... вкѫсити... и не хотѣ поне малы атири вкѫсити 42 об., авва гѣронїй 43 об., спѫдаръ црвь стоитъ пред ним 47, соутво всем мири памаχарїи прїемлюще раны многы 49, лев'тонъ 51 об., фалѣи 52, в'годѣ обѣда възрѫчашесѧ (насилував ся?) 53, снїськати 67, із „лѣнка“ робили „левтонъ“ 69, авва иперχый 71 об., авва матой 77, сныйти 100 об., продаваше... рѣна решета єго 103 об., милотарь (овчина-Mikl.) 104 об., къзьмничю (patronim.) 105, єпимакть ѣ бгъ 107, (із желїза) крадви или нѡж 112, стыкланицѫ 126, бѫди ꙗко безѫмень и по"щина имѣ` кротѡст къ всѣм члком 133, козмникъ (Mikl.) 134 об., къзмикъ 135 об., χыз (Mikl.) 139, ни єдиною дньею 143, скриныѧ воєводы 157, скрынїа 157, злокоздник 223 об.

№ 66. Книга „Студит“, полууставний рукопис 1577 р. руско-болгарским письмом, на товстім папері знаку кабан. 151 к. F⁰. Прп. — дошка в скірі: — Вирізані: 1-а к. текста і низ 3-х первих карток з записом.

На (13 об. — 16 об.) скорописна вкладна: „Вльт з. ѡ начала миру. По бжїем нарож. лѣт ѧфоз. мца мр. ї. на сто мчнка кондрата и дружины єг. ѿци чтнїи кгдїє прош ваш чт. чтѣте исправлѧ̀те амене грѣшнаг блсвѣте а не клънѣте. аще где погрѣших. Написаны быш сїи двѣ книѕѣ студит и ѱалтыр тлъкованаѧ рукою грѣшнаг мнѡг раба бжїа ермонах їѡны. и приданы быш сїи двѣ книѕѣ ку храму ѕспена пртыа бца манастыра ѕнава вѣчно и непорушно ку чти и хвалѣ бжїй и аще къторы дшетлѣнен поп или дїакь или прос чкь дръзнул сїю книгу студит или ѱалтыр тлъкована ѿдалити на ину страну или въ инь предѣлъ или сїи запис вырѣзати или загладити на ѕче“ [дальші дві кк. вирвані].

к. 1. починаєть ся закінченем проповіди в неділю о митарі: „єда кто ѡ кнаѕь вѣрова вънь или ѡ фарисеи. не хотѧхѫ бо въ ѡбинѫ прїати каѫщихся“ [12 стрічок].

— въ тож дн҃ь пооученїе в҃. ѡ фарїсѣ и ѡ мытари. Послоушаймы братїе сеѧ притча ѡ мытари и ѡ фарисеи. такоже оубо фарисеи высокоумїем низпаде. и прѣжднѫ мт҃вѫ потрѣби грѣдостиѫ...

к. 1 об. нед. в҃. пооученїе о блжднѣмь сн҃оу. Възлюбленїи послоушаите самого хр҃а. ѡ покаланїи глаща притчѫ...

к. 3. пооученїе второе ѡ блжднѣмь сн҃оу.

к. 4. Въ сѫб. масопоуст. пооученїе стго сїмеѡна. месопотамїйскаго, како подобаеть въ оумѣ имѣти дн҃ь исходныи. Аще не вѣсте братїе. какыи страх и бѣдѫ имам пострадати въ час исхода нашего. єгда бо дш҃а ѡ тѣла разлоучаетсѧ...

к. 5 об. Пооученїе в҃. дешфила архиепп҃а алеѯандръскаго ѡ исхожденїи дш҃и ѡ тѣла: Нн҃ѣ разоумѣйте братїе каковь страхь и трепет имамы видѣти. єгда дш҃а ѡ тѣла разлоучаетсѧ...

к. 6 об. пооученїе въ нед҃лѫ маспоустнѫ: Се прнближисѧ братїе врѣмѧ покаланїѧ...

к. 7 об. пооученїе в. стго ефрема w бждоущемь сждѣ.

к. 9 об. въ срѣд сыропоусныа нед. пооученїе стго василїа w стомь постѣ. Понеже оубо стыи посѣ градет. шкоже wснованїе нѣкое гѣ полагает...

к. 10. пооученїе второе w любви. Братїе ничтоже паче чьтѣте прѣжде не прѣзримыа любве...

к. 11. въ пак сыропоусныа нед. стго wца нашего ефрема наказанїе w стѣмь постѣ. Брате внемли sело. не погоуби праваго пѫти.

к. 12. пооученїе в. w скороминоуѫщихъ житїи. и w грѣдѣмь сждѣ. їwан златоустаго. Дроуsи и брата, иже мыслите въ цр̃ствїе бжїе. да не прилѣпитесѧ сеи жизни злѣй. нѫ паче да проваждаитесѧ на wноу жизнь...

к. 13. въ сѫб сыропоуснѫ. слово w стыхъ оцихъ. и w стлехъ, и w черноризцихъ. и w мѫченицахъ. Се приспѣ братїе прѣславнаа памат прпдбныхъ и блженыхъ wцъ нашихъ стыхъ черноризець ..

к. 14. Пооученїе въ недлѫ сыропоуснѫ. Братїе, послоушаите. оумныа двери wвръзше. и слоухъ дшевнаа wкрывше...

к. 15 об. пооученїе в. w пощенїи и w бестрѣтїи дewдора игоумена стоудїйскаго. Братїа и wци. мѧсопоусное врѣмѧ въсемоу лѣтоу полезно е...

к. 17. въ втокъ а. нед. посѣ. (того же) — Братїа и wци, шко оубо мнишеское житїе тѣсно и прискрѣбно е...

к. 18. пооученїе в. стго оца dewдота. w стѣмь постѣ. Въ законѣ повелѣ бг̃ сн̃wм їилевwм. да кождо w себе бо̃у десатиноу дает...

к. 19 об. въ тож дн̃ь пооученїе на часѣхъ. стго dewдра игоумена стоудїйскаго. w блгодѣти бжїи, w възвышенїи блгодѣтнаго и краснаго нашег житїа. Братїа и wци, въсегда блгодаренїа бжїа наслаждаѫщесѧ. въсегда блгослов'ствити его длъжни есмы... [всього 14 стрічок — далї бракує карток].

к. 20. въ тож дн̃ь пооученїе w стѣмь постѣ. Брае, блженыи павель великогласно въпїеть гл̃ѧ...

к. 22. въ тож днь пооученїе на часѣх. стго дешдора игоумена стоудїйскаго. о послоушанїи иже съ вѣроѫ и чтым сръдцем въвсѣком слоуженїи прѣбывати. Брат и ѿци. трасѫсѧ осѫжденїа съкрывшаго въ земли талантъ...

к. 23 об. въ чѣ а. нед пос. пооученїе стго дешдора. игоумена стоудїйскаго. Брата и ѿци. въсѣкъ град. и въсѣкъ пѫть далечь же и бѣдень. троудом троужаетсѧ...

к. 25 об. в. т. д. пооученїе ѡ стомь постѣ. Братїе, послоушайте мыслѣно и разоумно. прька глаша ѡ семь прчтѣмь постѣ...

к. 27. в. т. д. поѕченїе стго дешдра игоумена стѳдїйскаг. Брата и ѿци, мнѡго поболѣхъ ѡ настоѧщихъ. имже възмѫтисѧ сръдце мое...

к. 28. въ пѧтокь а. нед пос. Пооученїе стго дешдора игоумена стоудїйскаго. Понеже добродѣтели єдино є въздръжанїе. ѡ сем паче бждемь, въздажѫмы славѫ бгоу...

к. 29. пооученїе в ѡ стомь постѣ. Братїе нѣ приспѣ врѣмѧ добраго исповѣданїа. и поспѣха и поспѣха иже къ бгоу... (хитро лъщащесѧ 30; вынемь ищпага мошницѫ малоу 30 (изъчьпага-з пазухи).

к. 31 об. въ сѫб а. пѡ. памѧть творим чюдесе бывшаго стго дешдра тирона. Оулїаноу законопрѣстѳпникоу злочьстивомѳ ѡставлъшемоу свѣт, и тъмѫ възлюбившемоу...

к. 33. пооученїе въ прѣвѫ недлѧ пос. Видители възлюбленїи ѿ самѣх вещїи посняѫ плъзоу...

к. 34 об. въ пнед. в. нед пос. пооученїе ѡлѣствичницѣ. Чада моѧ, радоуетсѧ сръдце мое ѡ вас. ѩко єже аще сътворите въ м днїи. плод вашь бываетъ въсего лѣта...

к. 36. въ втрк. в. нед пос. пооученїе ѡ стѣмь постѣ. анастасїа синаискаго. Гоу глѫоу. не въходѧщаѧ оусты осквръненѣѫт чѧка. да почто ѿци оуставишѧ нам мѧс не ѩсти въ стый пос...

к. 37. въ срѣд. в. нед. поста пооученїе ѡ постѣ стго оца дешдора игоумена стѳдїйскаго.

Бра҃а ѿци. ст҃го ѿца прⷪбываѭщаго и оучителѧ. не длъжноуемь. обличенїа...

к. 38. въ срⷣ. в҃. нед пос҃. начас҃. поученїе ѡ постⷯ. ꙗко нетрⷯбоуетъ гⷭ поста ѿ болѧщихъ. нж ѿ здравыхъ. Постъ чювествънын безъ дховнаго ничтоже естъ. не бо въходѧщаѧ ѿ сласти скврънят чл҃кы. нж исходѧщаа ѿ него...

к. 39. въ чⷯ҃. в҃. нед. пос. поученїе хотѧщим жити съ похвалою трⷴпⷯти въсⷯкж напасть. Братїа и ѿци. хотⷯхъ єдиного когождо васъ прⷯд лицемь моимь видⷯти. и въсѧкаѧ противоу силⷯ моеи изглати...

к. 39 об. в. т. д. на час. поученїе григорїа бг҃ословa. Пръвжѧ нед҃лѧ поста да оупразнятсѧ. такожде и въ великжѧ недлѧ въси ѿ слоужебь...

к. 40 об. въ пак. в҃. нед. пос҃. поученїе ѡ плъзⷯ дшⷭевнⷯи. ст҃го ѻц҃а дѣѡ҃ра игоумена стоудїйскаго. Къ оутⷯшителю ли паки прибⷯгнемь. и съвесⷯдоуимы къ оудѡм нашим, ꙗкы приснымь...

к. 42. въ пак в҃. нед. пос. їѡанна златоустаго. поученїе начасⷯхъ. о стⷯмь постⷯ. Можете аще хощете. аще и ѿ мнѡгыхъ инⷯхъ испытоуѭще. оувⷯдите изрядно хытръца бо҃. и неизреченнжѧ прⷯмдрость...

к. 42 об. въ сжб. в҃. нед. пос. поученїе ꙗко подобаетъ съ говⷯнїемь и любовїѫ бжїеѫ прⷯбывати въ семь житїи. Братїе и ѿци. се приближисѧ нам дн҃ь нед҃лныи...

к. 44. поученїе въ нед҃лѧ в҃. стⷣго поста. Прїидⷯте дроузи и братїе. възлюбленое стадо хво...

к. 45 об. въ пнед. г҃. нед. пос. їѡан҃. златоустаго поученїе ѡ том. єже имⷯти въсегда на оумⷯ страшныи онь час. Кождо възлюбленїи вънидⷯмь въ свож съвⷯсть. и помыслим прⷯгрⷯшенїѧ.

к. 46 об. в. т. д. на часⷯх. поученїе ѿколика образь блжд и сонїа въ чл҃цⷯхъ бываѭт. Ꙗкоже ѿци гл҃ат. ѿ четырьестъвнаго възиранїа възгарѧсѧ. ѿ мнѡга ѣденїа. и мнѡга питїа и спанїа...

к. 48. въ вток. г҃. нед. пос. стⷣго дѣѡдора игоумена ст҃ѹдїйскаго слово оутⷯшно братїи. Радоуйтесѧ о гⷭи пр҃но възлюбленїи съвръстници моего ѹнылъства...

к. 49 об. в. т. д. на час. того же — ѡплъзѣ дшевнѣки. Азь грѣшныи и лѣнивыи. погребеныи таланть свои къ земли. не придѣлавыи ничтоже...

к. 51. къ срѣд г. нед. пос. (того-же) поученїе ѡ плъзѣ дшевнѣки. Тѣмь оубо азь нѣ дрѣзноух си писати къ вам...

к. 52. в. т. д. на часѣхъ. стго дѣвдосїа слово о трѣпенїи и ѡ любви. Что вънесемь любимици мои въ миръ сѣ. ли что намь изнести... [Памятники др.-русск. ц. уч. лит. I, стр. 33—5].

к. 53 об. въ чек г. нед. пос. (того-же) слово ѡ трѣпенїи и ѡ любви. Мнѡгажды дроузїи ѡгоними множ искоушенїа ради. и не ѡстанѫтсѧ дондеже полоучат стыи тои дарь... [op. cit. 35—7].

к. 55. в. т. д. на час. (того-же) поученїе ѡтрѣпенїи и ѡ мтыни. Възлюбленїи притчѫ прїимѣте. за оустрадања трѣпенїа. прки же глашѧ нам именем гнимь. нѣ бо блжим трѣпящѧ... [op. cit. 37 9 ст.].

к. 56 об. Въ пак. г. нед. пос. (того-же) поученїе ѡ трѣпенїи и ѡ смѣренїи. Подвизающесѧ троудници. да прїимете вѣнец трѣпенїа вашего... [op. cit. 39—42].

к. 58 об. в. т. д. на часѣх. (того-же) поученїе ѡ хожденїи къ цркви и ѡ молитвѣ. Слышим оубо га прькомь глщѧ къ нашемѫ оунылствѫ... [op. cit. 42—3].

к. 59 об. въ сжб. г. пос. поученїе ѡ жизни дховнѣй. Ико се блгаа сеѧ жизни слышахом. нанже неразоумнїи мъздѫтсѧ...

к. 60 об. поученїе въ недлѧ г. стго поста. Бра прѣполовлъше нѣ стыѧ сїѧ дни чтнаго поста. въздрадоуимсѧ дшеж поклонѣжщесѧ чтномоу крстж...

к. 62. въ пнед. д. нед. пос. слов. антїѡха ѡ ѣдени. Ѡ ѣденїи реч приточникь. аще сѧдеши на трапезѣ силных. разоумнѣ разоумѣваи прѣдполагаемаа ти...

к. 63. в. т. д. на часѣх. поученїе ѡ вѣчнѣй жизни мира сего. Се оубо въсе житїа сего поминахѡм. и что бо и еще сѫще разоумѣхом...

к. 64 об. въ втор. д. нед. пѡс. слово антїѡха ѡ въздръжанїи. Въздръжанїе въсѣм оубо потрѣбно е. паче же хотѧщим бу оугодити...

к. 65 об. в. т. д. на часѣхъ. Поученїе стго василїа. Сего ради оутвръждам ны їѡан вѣцы хранити себе...

к. 67. въ срѣд д. нед. пос. слово стго оца нашег їѡана златоустаг. Блскень бѫ давыи троудникомъ алканїе, и срѣдѫ трода алчьбы видѣти...

к. 68 об. въ чет д. нед. пос. слово антиоха ѡ постѣ. Черноризець хота чистом постом о бѣ сѧ присвоити...

к. 69 об. в. т. д. на часѣхъ. Стго василїа. Поученїе ѡ словесїи. Да и нам дастьсѧ недоꙋмѣнным. въ добро врѣмѧ разоумоу сих лѣт прѣходных...

к. 71. въ пѧк. д. нед. пос. слово антїѡха ѡ срѣбролюбїи. Срѣбролюбїа неджгь сѣло лють и гоубителень є...

к. 72. в. т. д. поученїе стго василїа ѡ покаанїи. Покаисѧ дше моѧ грѣшнаа. доколѣ скрѣбиши въсѣми нечистотами вънѫтрънними и внѣшними...

к. 74. въ сѫб. д. нед. пос. слово антїѡха ѡ лихоиманїи. Реч гѣ никтоже можетъ двѣма гномама работати...

к. 75. въ нед. д. пос. поученїе ѡ алчбѣ и ѡ мтвѣ. и ѡ мтыни. Прїидѣте нѣ црковнаа чада. да ѡбычное поученїе сътворѧ ѡ алчбѣ и ѡ мтвѣ...

к. 76. въ пнед. ѣ. нед. пос. слово антїѡха. ѡ том еже не любити мира ни жже въ мїрѣ. Мжи и братїа. иже хвы ради любве, ѡставивше родителѧ...

к. 77 об. в. т. д. на часѣхъ. слово стго василїа. о трци молебно. Ѡ въсестртнаа оуныла дше сего житїа врѣменнаго. въсѧ печали и скрѣби и грѣси въсѧци събержтсѧ...

к. 78 об. въ втокъ. ѣ. нед. пос. слово антїѡха ѡ оклеветанїи. Ѡклеветанїе ръпанїе. ближнїи дроугъ дроугоу є. ѡбоеже кѣтви безразоумїа...

к. 80. в. т. д. слово стго касїлїа. ѡ тръненїи. Ꙗко въси члци стажими бждемь єгльскаго послоушанїа...

к. 81. въ срѣд. ѣ. нед. пос. слово антиѡха ѡ шептанїи. и о клеветанїи. Пакы шепотникъ и клеветникъ. ѡбщника єста срамотномоу ею злодѣанїю...

к. 82. в. т. д. на часѣх. пооученїе ѡ сп҃снїи дш҃и. Въсѣкомоу чл҃коу пждлеть братїе. живѫщемѕ въ крат'цѣи сеи жизни и въ темнѣи...

к. 83 об. Вчеч. е҃. нед. пос. слово антїѡха. ѡ лѣности и о злобѣ. Лѣность припражена е҃. злобѣ рече бо рабе злыи лѣниваыи...

к. 85. в. т. д. на часѣх. слово ѡ лъжи и ѡ клеветѣ. Коупно стоѫще телесы, а оумы разно стоите...

к. 87. впак. е҃. нед. пос. слово антиѡха ѡ томъ єже не оукарати никогож. Не лѣпо е҃ оуничижати никогоже ни хоулити...

к. 89. въ пак. е҃. нед. пос. на часѣх. слово антїѡха. Видители братїе доброѫ любовь г҃а нашего...

к. 91. Пооученїе въ е҃. недлѫ ст҃го поста. Понеже оубо помалѣ по^{е} сїи скон'чатисѧ хощет. и помалѣ днїи г҃на стр҃ти приходѧт. того ради ѡже ѡ стр҃тѣхъ чьтетсѧ слово. дасѧ кънним приготовимь...

к. 93. Въ пнед. s҃. нед. пос. слово антїѡха ѡ послоушанїи. ѡко въсѧкъ послоушаи сп҃сетсѧ. Послоушан при въсем въсевѣре. дх҃овныхъ ѻц҃ь своихъ. таѡже сѫт ѡ немь бо҃ъ порѫчает...

к. 94. в. т. д. на часѣх слово ѡ кротости. Намь оубо по єст҃воу дано самовлъство. люко злѫм бывати люко добрым...

к. 95. въ вток. s҃. нед. пос. слово антїѡха ѡ тр҃пенїи. Мало нѣшто ѿ покаанїа вам повесѣдовав'ши. рѣцѣмь бо҃ъ поспѣваѫщѕ ѡ тр҃пенїи сп҃саѫщи чл҃кы..

к. 96. в. т. д. слѡв. на часѣх. ѡ невѣрованїи въскр҃нїю х҃в҃ѕ. Сѫт мнѡзи глѫще. нѣ^{е} быти скон'чанїю жизни сеи ни въскр҃нїю...

к. 97. въ срѣд. s҃. нед. пос. слов. ѡ ѕпенїи четвородневнаг лазара. Бѣ нѣкто болѧи лазарь. ѿ виданїа ѿ веси маріины и сестры ем марды... (великѫм гласѡм 97).

к. 97 об. в. т. д. слѡв иларїѡна, пооученїе ѡ ѿвръженїи мїра. Въси иже мира сего ѿвръгшесѧ. иже образь иночьскыи прїемше. иже кр҃тъ х҃въ на рамо въземше...

к. 100 об. въ пак. s҃. нед. пос. слѡв. ст҃го иларїѡна ѡ черноризческом житїи. Єже бо видим въ

мирскыхъ что дивно. то не поманемъ ѡко ѿрчени есмы того въ постризанїи нашемъ всего мирнаго...

к. 102. Въ сжб. ѕ. нед. слово поꙋвално ѡ вскршенїи ѡ четвероднєвнѣмь лазари. Се прѣдтечеть свѣтозарное тръжество хва въскрнїа образь повѣдаѧ...

к. 104. Внед. цвѣт. слѡв. стго ѿца нашег аданасїа єппа алеѯандръскаг. ї ѡ лазари. Страшна къзлюбленїи таина днес въ їерлимѣ выс...

к. 105 об. к. т. д. повѣченїе ѡ постѣ и ѡ четвероднєвнѣмь лазари. Братїе, прѣплоꙋвше ѡкоже и мирскаѧ поꙋчинѧ посное се теченїе. и желаемаго дозрѧще пристаниця...

к. 107. въ стыи и великыи пнед. страстныѧ недли. ѡ исохшеи смоковници. и ѡ притчи винограда. Вчера намь влдка и гь. празникь весель сътворивыи. днь на стрть подвижетсѧ...

к. 109 об. в. т. д. дроꙋгое слово прилагаем. ѡ прѣкраснѣмь їѡсифѣ. емоуж начало бе авраамовь, бе исаковь. бе їакѡвль. писано въ ефремѣ. здеже оꙋзводѣ ѡбрѣли есмо велми въкратцѣ. протож его ненаписахом: Въ стыи велик втокъ. стртныѧ нед. слѡв. їѡан златоустаг. ѡ ї. двѣ. Подвижѫ вы оубо братїе на пѣнїе чюдесь...

к. 111. Въ тож втокъ. великыи стртныѧ недлѧ. на часѣх. слово їѡанна златоустаго. ѡ събранїи събора на га. Се намь евглистъ їѡаннъ нѣ весѣдова. аще бо и оусты намь не весѣдуеть...

к. 113. Въ стѫѧ велкѫѧ срѫд. стртныѧ нед. слово їѡанна златоустаго. ѡ блѫдници иже възлїѧ алавастръ мира на носѣ їсовѣ. Днес фарисеи влдкѫ на шкѣд възка. чтъ съ оукоромь смѣсивь...

к. 114 об. в. т. д. слѡв. їѡана златоустаго. ѡ закисти еже речено въ евглїи. излѣзше фарисеи съвѣтъ сътвориша на їса да его погоубать. Нѫждоуса повѣдати вам. что бгосварнїи жидове на спса моего раждизанїе...

к. 116. вчеѣ. великыѧ недлѧ. слово мѫцѣ гни. евсевїа алеѯандръскаго. Вчерашнѫѧ рѣчь днес мышлѧ изрещи. низдрѣшитисѧ длъгоу възлюбленїи.

к. 117. в. т. д. поѕченїе ѡ прⷱтыхъ тайнахъ. сирѣчь ѡ тѣлѣ и ѡ кръви хвⷭ. Нⷱнѣ хотящен пристжпити къ стⷱки страшнѣи таинѣ. разоумѣите братїе съмыслъно. какои стⷱыни хощете причаститисѧ... (на 118 об. кінчить ся 11-ою стрічкою; решта 19 стрічок чистого місця).

к. 119. слово. ѡ мжцѣ гⷣ нашего їⷭ хⷣ и ѡ погребенїи тѣлоу гⷩню. и ѡ въскрⷱнїи стекарина и леоугина. сⷩновоу великаго сумеѡна. законника. впⷣ. великыи. дѣланїе трⷱца. сеи всѣѣ великоуж. Въ има стⷱыѧ трⷱца. начнжтсѧ дѣанїа спⷭа нашего їⷭ хⷣ. иже ѡбрѣте црⷣь великыи феѡдсїи въ римѣ. съвѣтници же при понтїи пилатѣ. въ извѣстныхъ книгахъ сътворено быⷭ въ ді. лѣто. црⷱю тиверїи. црⷱю мирскоу. и ироду. сⷩ црⷱю галилѣйскоу въ ді. лѣто. владчьствоующоу. въ ѕ. и ѧ днь марта мⷱца сжхаго... [к. 124 „цїи сжть понаⷭ“]. На 129 об. в 10-ій стрічцї з долу кінчить ся перша половина сего апокріфа, званого Нїкодимовим евангелієм; в 9-ій стр. починаеть ся друга частина: въставь їѡсифь и реч къ аннѣ и каифѣ истинно и гораздо. что дивитесѧ имже слышасте и ѩко видѣнь єⷭ їⷭ мⷱртвь и живь градыи на нбо... (к. 130) и сїю клятвоу слышаща каринь и левьвинь лицем въстрѧсостасѧ... дадита намь два оукрѣтка книжна. и пишевѣ ѩже видѣховѣ и слышаховѣ. и даша има и та сѣдаща разно писаста...“ На 136 к. в 10-ій строцї починаеть ся лист Пилата цїсарю Клавдію: „въ градѣ римскы къ клакдїю кесарю римьскѳ. понтїю пилатоу. цѣловано быⷭ. и то ти искѳсихъ. жидове завистьством ихъ. вешиницоу великоу сътвориша...“ [пор. Памятки II, 252—273 сл., 293—304 сл., 335–7]. — [великѡм гласѡм 125; вшед въ сонем 126].

к. 136 об. Къ стѣжѧ великѣжѧ сжѣ. слово ѡ распатїи и ѡ погребенїи, и ѡ въскрⷱнїи гⷣ нашего їⷭ хⷣ. Похвалимь великаго бⷣ и спⷭа гⷣ нашего їⷭ хⷣ. иже дасть сѧ за ны на съмⷱрть. да ѿ тленїа на нетлѣнїе въсего мира приведеть... [розвьны (catenis) 138].

к. 139 об. Пооученїе на стѣжѧ пасхѣ. Послоушаите братїа да скажѣ вамь силѣ и власть. и чⷱть сего стⷱго днⷩ. вънже гⷭ бⷭ нашь попра дїавола...

к. 141. Пооученїе на антипасхѫ. Гд҃ѣ бг҃ѣ и спса нашего їс҃ хр҃а въскрсенїе славное радостно оуже праздноваχѡм братїе...

к. 142 об. нед. г҃. по пас҃. ѡ їосифѣ и мироносицахъ. Възлюбленїи сл҃нце по ѡблакомъ красоуетсѧ, любимо бываетъ видѧщими... [въ блъщѧщихсѧ ризахъ 143 об.].

к. 144. нед. д҃. попа^{е}. пооученїе ѡ разслабленѣмъ. Чл҃колюбець бл҃гыи гс҃ь нашь іс҃ хс҃. не токмо дш҃амь нж҃ и тѣлесѡмъ врачь прїиде...

к. 145 об. Въ срѣд. д҃. нед. по па^{е}. прѣполовленїе. н҃. цж҃. василїа архїєп҃па слово. ѡ твари. и ѡ бж҃ствѣ. Плътнѣма бо очима бг҃ѣ видѣти нѣ^{е} мощно. бесплътное бо под плътнѣки очи подходити не можетъ...

к. 147. нед. е҃. по пасцѣ. Пооученїе ѡ самарѣнѣнїи. Язь оубо ѡ дроузѣи и братїе. надѣѧхсѧ на въсѣкѫ недлѧ боле събрати людїи въ цр҃ковь. на послоушанїе бж҃ственыхъ словесъ...

к. 148 об. Нед. s҃. по пас. Пооученїе ѡ слѣпцѣ. єгоже очи ѿвръзе въ єриχонѣ градѣи. Мала нѫжда є^{е} изрещи къ кашеи любви братїе. имже не праздни бѣхом цр҃ковныχ ради вещїи. дѣло се чт҃нѣи въсего є^{е}, имже дш҃а спсти...

к. 150. Пооученїе на възнесенїе гн҃е. Се наста намъ братїе нн҃ѣ праздникь гд҃ѣ нашего. свѣтлѣи въсѣхъ праздникъ...

к. 151. Въ нед. з҃. по пас. слово ѡ събѡрѣ ст҃ыхъ ѿц҃ь. тн҃и. съшедшихсѧ въ никеи. на арїѧ єретика. Въ алеѯандрїи єгѵпетстѣи. быс нѣкто прѣзвитеръ великыѧ цр҃кве. именемъ арїи. χытръ сыи книгамъ. имѣѧ глоубинѫ словесъ. въ нихже и глѫбинѫ ѡбрѣте къ глѫбинѫ злыχ въпадесѧ...

к. 152 об. Въ нед. н҃. цж҃. ст҃го дх҃а пришествїе. пооученїе на пѧтикостїе. Пр҃но жадаѧ бѣ сп҃сенїа нашего. въсχотѣ своимъ мл҃рдїемъ обновити є^{е}тво наше. грѣχми сѫще ѡбетшано...

к. 154. недлѧ а҃. слово ѡ въсѣхъ ст҃ыхъ. „Радоуисѧ рлю и веселоуисѧ. небо нн҃ѣ желаѥши своихъ прѣвыχ

житель“... [на 155-ій к. величанія руским святим]: „радуитасѧ сѣаа мч҃нка борисе и глѣбе. въ новопросв҃щеной роуской земли хв҃и оугодивша. и ѿтого бл҃гдть прїемша. различными неджги wдръжимыѧ ицѣлѣета. съ нимиже въси именитїи и неименитїи. wставленїи и нестовленїи сѣтїи. фешд҃сїи печерскыи игоумене. роускыхъ черноризецъ старѣйшино. нн҃ѣ же къ бг҃у дръзновенїе имѫще. съ бц҃ею и съкрст҃лемь за миръ молите. кнѧземь нашимь, на поганыѧ побѣдж подажще. и плѣнныѧ ѿ ѧзъ избавлѣете. болѧщѫѧ здравы творите. wбидимымь помагажще. скръбѧщаа оутѣшаите. съ плаважщими плаваите. съ пѫтьшествоуѫщими шествоуите. и въсѧ призываѫщаа вы вѣроѫ спсайте. да на въсѧком мѣстѣ славитсѧ прѣс҃тое имѧ ѿца и сн҃а сѣго дх҃а. нн҃ѣ и пр҃но и въ вѣкы вѣкwм. аминь“. [В низу з права поміта нового зшитка є҃ї., під сим дописано писарем: „8 зводѣ. тетради зї҃.“].

№ 92. Сїа настоѧщиа книга е҃ прѣпдбного ѿца нашего Никона wже наречена бы҃е тактикwнъ. еже естъ чиновниѧ. Сїе трwдолюбїе сѐ книги вседѣйствоующе ѳ҃ и б҃ и сп҃с нашемѹ і҃с х҃. и ещеже и пречтѣй его мт҃ри. споспешествѹющи створено бысть кползѣ хотѧщим.

Ркп. дрібним полууставом, рускою правописю, місцями стрічаєм южноруські — и зам. ѣ; ы зам. ї, и з задержанєм -ръ-, -лъ-, ъ/о, частою заміною е—ѣ, на 99+28 кк. F°; папір знаку двуголовий орел під короною (Лихач. н-р 445).

к. 1. „Понеже бо w прѣжварши҂ лѣтъ. бж҃твенны҂ писанїй глы. wки оубо ѿ нѣкїи҂ инако сказани быша. wвиже и ѿ невиденїѧ не испытѹюще сихъ. истин҃нѧ сказанїѧ...“ — Ся передмова дає огляд 7-и соборів і ісповідане віри.

к. 7. правителникъ съ бг҃ом рекше типикъ сиреч ѕставъ избранъ ѿ бж҃твенны҂ писанїи w оустроенїи преданны҂ нам wбраз ѿ сты҂ ѿцъ въ сп҃нїе дш҃ам и писанїѧ въдак иже поднами братїѧм w еже съ всѧким тщанїем хранити игѹменѹ непрезирати въ оуставѣ положенныѧ

всѧ и єже не пребыкати єму̀ вънѣ монастыра кромѣ великїѧ нѫжда и не нерадити ємѫ ѡ преданныхъ ємѫ ѿ бг̃ дш̃ахъ. слов к̃є. Подобаєтъ оубо настоѧщємѫ вѣсѣмо показати тщанїє.

к. кв̃. об. ѿ книгъ толкованїѧ заповѣдей гн̃иихъ ѳ̃. и третего слова законное правило во кратцѣ извѣстна и тврда имѣѧ свѣдителства. ѿ законныхъ божественныхъ писанїй. И єщеже и ѡ каженикоихъ различїи и когда прїѧти сутъ въ рѫкоположеніє и когда ни. пространнѣе же лежат авзде. ина правогоихъ же имѫтъ нѣкаѧ свѣдителства: Вѣдати подобаетъ. яко внегда не изврѣтенѣ быти ѿнюѧ книгъ сей восогрѣшенїє запрѣщенїѧ же и различиѧ но и сихъ ползѫ ѿ мала вину воземе во воспоминанїєжє и возысканїе шврѣтохом и якожє всем предложено и всихъ плоды берем ѿ таковыхъ оубо книг...

к. лв̃. ѿ скопцеихъ и когда прїѧти сутъ въруковозложенїє. и когда ни и яко спѧща себе ѿлученїє прїємлютъ: пр̃рока исаїѧ слов: Да не глетъ каженикъ якъ аз єсмъ древо сухо занеже тако глетъ гѣ каженикови...

к. лд̃. об. прпбнаго ѿца нашего никона посланїє ко мнихѫ киръ лѫцѣ ѡ вѣденїи празникъ и влчниихъ постъ їныхъ винаихъ нужныхъ єщеже и ѡ постниковъ глемъ номоконѣ: Дховный мой брате кирь лѫка. воспрїѧхом послацѣ тобою послаными и якоже писаѧ ны єси ѡ всѣхъ вократцѣ предписахом тобѣ киденїѧ занеже якоже знаєши предложила моѧ гоненїѧ...

к. 39. Слово 5-е без заголовка: „Дховный мой брате кир арсенїє проси єси ѿ мене недостойнаго єже написати тебѣ виденїє ко спнїю дш̃и и наставленїю яко да имаши се во благвенїи и воспоминанїе истинное..." (пор. Горскій-Невоструевъ, Описаніе II³ ст. 29).

к. мѳ̃. об. того̀де кѫ ѿцѫ герасимѫ ѡ возаконеныхъ постѣхъ ихже совѫршаѧ цр̃кви предаде православныхъ хр̃тїанѡ. єщеже и ѡ типикохъ монастырей. їныхъ винаихъ нѫжныхъ ст̃ыхъ апл̃ъ правило ѯ̃д̃. Яще который еп̃ъ. или презвитеръ. или дїакон. или

чтецъ или пѣвецъ. въ сѷ́ю четвероде́сетницю не пости́т. или сред8 или пѧтокъ да и҃зверже́тсѧ...

к. мѳ́. тогожде ко ѿц8 козмѣ ѡ влⷭ҃чниҳ постѣ́хъ. и како и вкое врема тѣ́хъ достоитъ разрѣ́шати винѡю празникъ. нестранноприѣ́мⷭтва. занеже ѿлꙋ́ченїѧ имѣ́тъ ѿ причащенїѧ въ простꙑҳ люде́х. въ причетницѣ́х же извержени́ѧ. во всѣ́х же пристꙋпающиҳ прокл҃нїи: Дх҃овный нашъ брате є҆лма ꙗкоже зри́м. ꙗко виною празникъ. и странноприѣ́мⷭтва ї иныҳ нѣ́кїиҳ ради винъ влⷭ҃чнїи постъ въ ѡбщинѣ́ ради разрѣ́шаютсѧ...

к. нѳ́. тогоже ко ѿц8 є҆фре́м8 ѡ различїи любве и ѡ иныҳ вина́х нꙋжⷭ҃ныҳ: Дх҃овный мой ѿче послахо́м тобѣ́ прⷭ҃вѣ́ въкратцѣ́ тиха́нно мало посланїе. нижде простра́нѣйше...

к. 56. тогожде ко геѡ́ргїю игꙋмен8 коꙋцꙋ́ке́нтскомꙋ ꙗко послѣ́дꙋющꙋ бж҃твенны́м. и законны́м писанїѡ́м недостоитъ испытати гл҃ющиҳ или пишꙋщиҳ. ꙗкоже гл҃а́ гл҃е́тъ ꙗко на моѷсеѡвѣ́ сѣдалищи сѣдоша кни́жници и фарисе́и и про́ч: Дх҃овный мой ѿче поиска́т еси ѿ сѵ́щаго зде ѿца моего чн҃аго инока клима. испытанїе ѡ собра́ныҳ главизна́х ѿ бж҃твеннаго промысла во книжицах...

к. 57. тогожде ѿ бж҃тве́нныҳ писанїй ꙗко чи́н ѡбщиҳ нн҃ѣ́ житїй разорисѧ. и кождо ѡбаче ꙗко и семꙋ спосп҃ѣшествꙋе́тъ. сп҃тъ сп҃сажи свою дш҃ꙋ. и ꙗко на прелꙋкавꙋщиҳ мѣ́стѣ́х достоитъ сматрѧтисѧ имѧ имꙋющиҳ. со мно́стѣ́м смиренїе́м и ꙗкоже ѿ бж҃ве́нна писанїѧ предаемаѧ. недостоитъ прѣѡбидѣ́тии прелꙋкавшати. и не внимати ꙗже ѿ чл҃ѣ́къ гл҃е́маѧ ниже послꙋшати. понеже бѣ́дѣ́ подлежатъ и ѡ ины́хъ вина́х нꙋжⷭ҃ныҳ. ѻ҆ц и бра́тїе. азъ ѡкаа́нный и недостойный сматрꙋю се да аще є҆стъ божїѧ да составитсѧ ѡбитель и подвижꙋтсѧ собравшейсѧ тꙋ и сѣдящей...

к. 60. тогожде ко призвитеро҃ сп҃ꙑѧ ѡбители чюдѡтворца симеѡна ѡ пр҃ненїи то҃же ѡбители и ꙗко истинное и дѣ́лное покаанїе всѧ во исправ-

ленїе приводит. „Дх҃овный мой ѿче, нарекова҃ми еси съ ѿцмъ козмою ꙗко да напишоу ти что либо и пошлюти вдѣнїе искоушенїа ра҃и...

к. 62 об. Того҃ ѡ странничествѣ. и како подобаетъ комоу исправити. и ꙗко ѡбдръжаное бе҃пристр҃стїе и нестѧжанїе може҃т съ бг҃о҃м избавити҃ ѿ бѣсо҃вскы҃х ковар҃ствъ и чл҃ческы҃х и еще҃ ѿ своего комо҃жде до нрава бывающи҃х прелестей и ѡ дроузѣй винъ ноу҃жденѣй. Дх҃овный нашъ брате, поне҃ восхотѣ҃ еси по бг҃ѣ страннѣствовати, испроси҃ еси ѿ моего недо҃и҃ства написано видѣнїе дати тебѣ...

к. 68 об. Того҃де ко мниѳоу мелетїю ꙗко єдїн точїю, и҃ по бг҃ѣ ми҃р гонїти є҃ добро. а иже по стр҃сти мерѣ ѿбѣгати потребно є҃. Дх҃овный мой чт҃ный ѿче, ꙗко҃ мноѕѣ҃ сотщи҃м тоу дх҃овный бы҃ ѿцъ, моли҃м и҃ по бг҃ѣ любо҃в твою...

к. 70. Того҃де къ игоуменоу ст҃го їѡан҃на ꙗко бѣдо҃вна є҃ ꙗро҃ѕ внастоѧщи҃х. И паки бѣдно є҃ еже прїимати же҃нскыѧ исповѣди. И ꙗко запр҃ѣщаю҃т҃ѧ моу҃жстїи монастыре. Вни҃же жены входа҃т҃. и же҃нстїи паки иде҃ моужїе входатъ. (Тілько заголовок).

к. 70. Слово дї҃. тогожъ ко мниѳоу кирь дедѡсїю презвитероу. ѡглавленїе ѡ ра҃зличѣ҃ написанны҃х, ст҃ы҃х вл҃чѣ҃х постѣ҃х подобѣ҃ и пра҃днико҃х. ꙗко нѹжнѡ҃м сѣще҃м и па҃ч҃ прѣѡбидѣно҃м. и ꙗко сщ҃енници нерадѧще и неоучаща сѫща по҃нми и҃зве҃ржени боудѫ҃т҃ и ꙗко съвръшенѡе недѣланїе в мир҃ски҃х, сщ҃нни҃к истѧзоуетсѧ. И ꙗко не подобаетъ просто ко исповѣдающи҃мсѧ изрицатисѧ прощенїа и ꙗко бѣдно є҃ во въспрїемлющихъ исповѣди и потреба многы дх҃овныѧ силы, и ꙗко ко сщ҃еннодѣйствоующи҃м нереш҃ подобаетъ бывати исповѣде҃м...

к. 85. Того҃же҃ къ їгоумен҃ѡ ст҃го їоана. ꙗко бѣдовна є҃ ꙗрость внастоѧщы҃х. и паки бѣдно єсть еже прїимати женскыѧ исповѣди҃. ꙗко запрещаютъ мо҃уже҃стїи монаст҃ире вны҃же жены входа҃т҃. иженстїи па҃ч҃ иде҃ моужее воходатъ. Ч҃стный

мой и дх҃овный w҃че. w҃ года егоже вѣси wко бесѣдовахомъ дроугъ дроугъ. ктомоу несовокоупихомсѧ да҃ж до нн҃ѣ...

к. 88 об. Тогожде ко w҃цѹ петрѹ какw достоить быти иноковъ. И кала дѣла дѣлаты тѣ҃ лѣпоѥ҃. и wко запрещенїѧ неразришаютсѧ просто и неподо҃бнѣ. и wрого несмыслѧна и богѹ. бж҃твенное писанїе наричетъ. И какове҃ъ достоитъ быти. їже оучителство w҃ бг҃ѣ врогченымъ и w[1] инѣхъ кинахъ ноужднъıхъ и показанїе wко желанїе ц҃рт҃вѹеть и всѣ҃ми стр҃тми w[1]кладаетъ. Дх҃овный мой брате кѹръ петре. Сер'гїй старець. w҃ стого иѡанна гл҃емого коракова. Прїйде сѣмо комнѣ и рече҃ ми кынѹ... [89 об. на полю киноварна дописка стовпцем: „зри оучителю прїлѣжъно“. в. 90. так же: „смотри настоателю крѣпьцѣ“].

к. 91 об. Тогожде ко w҃цѹ герасимѹ, и како достоитъ быти иноков. внеже аще сѣдить мѣстѣ, и wт нѣкыихъ тайныхъ и скровныхъ. Єгда хотѧше ст҃ый Симеѡ҃н чюдотворецъ навеликыи стоупь возыйти. предаде подобающее преданїе своим оучнко҃м. пе҃рвѣе оубо заповѣди гн҃ѣ...

к. 94 об. Прдо҃бнагw w҃ца нашегw никона къ презвитерѹ лиwдикыйскомѹ. wково достойно извръженїю согрѣшенїе въпа҃. Сщ҃енныхъ или инъ причетныхъ. нектомоу покаанїе҃м причетъ вопрїимлет. покаанїе бо грѣхы очищаетъ, а не сщ҃енничьство подаетъ. Слово кз҃. Послахо҃м вократцѣ влкw мой прежде спѣшно посланїе. нн҃ѣ бг҃а҃тїю хв҃ою таковыѧ ползы чтнѣйшый влко мой...

к. 99 об. Тогожде ктомѹже презвитерѹ лакодикыйскомоу. Ико доброе тъ исповѣдовати҃ чловко҃м и па҃ правило прїемати w҃ бж҃твеныхъ писанїй. И w҃ ныхъ заповеди҃ взыматы. таковыхъ бо боатсѧ бѣсове. А иже кромѣ бж҃ественныхъ писанїй оуправлѧющыхъ. и заповѣди҃ w҃ себе дѣлающыхъ нещадѧт w҃ноу҃ѧ бѣсовь: Къспрїахъ влко мой и сїе возлюблен'ное

---

[1]) В рукописї ся буква передана трикутником △ з перечеркнутою по середині | основою.

и чт҃ное твое писанїе. Прїймꙋщаа разли҃на вопрошенїа ко мнѣ недостойномꙋ имѣшеж сице... (всього 8 рядків).

Із 28—29 слів заховались тільки 4 кк.

к. 104. . . . м҃рїе є҃. ибезнего ст҃ость неисправляѣть ни҃ж ина какова любодобродѣтель. и ꙗко же имать бж҃твенное писанїе. Подблетъ не при҃ꙗщающы҃мсѧ исхꙋдити и сц҃ркве ѿ оглашен'ны҃х: слꙋ҃в л҃. Дховны҃ї нашъ брате коспрїахо҃м любокное твое посланїе. и бл҃горазжмѣнїа и кѣры исполненное. ищꙋще ѿ мене недостойнаго къзысканїа нѣкаа разли҃ны҃х винъ...

к. 108. Тогожде ктомꙋжде мниѵ҃. киръ касилїю ꙗко добро есть є҃ж вдѣлѣ оучител'ство. И ꙗко ко каковѣ любо ꙗко ст҃рти wскверниво҃сѧ кто. ктомꙋ несщ҃енни҃ствоꙋетъ. И w сирнѣй не҃ли како оуставлен'на бысть: И еще҃ж и w престолѣ Патрїарха андїѡхїйскагѡ. Слꙋшко л҃а. Дх҃овный мой брате кꙋръ касилїе, ꙗко҃ж иже по вз҃ѣ любовъ твоѧ: проси и повелѣ ми написати и послати тебѣ нѣкы҃х главизнь видѣнїе. ꙗже и оусты рекъ ми еси...

к. 112. Тогожде w иже ѿ ер҃ма прише҃шомꙋ. и просив҃ш҃ѧ изложити емꙋ вѣдѣнїе ѿ бж҃твены҃х правилъ на ползѧ всѣмь. ꙗкѧюще оузаконеное же и неоузаконеное поставленїе. и ꙗко иже ѿ малы҃х градо҃в во великый преходѧще і архиереє по свои҃х тѣ҃х и страстны҃х похотѣ҃х. ни҃ж на см҃рты повелѣваютъ и҃м причащати҃. И ещеже и w сщ҃енніко҃х иже по рѫковозложени иноѵ҃ствꙋющы҃х. Слꙋшꙋ҃в. л҃в. Дх҃овный нашь ѡ҃ч. ꙗкоже молилъ мѧ еси w сей винѣ изложити тебѣ wписанїемъ. Сице и дроꙋзии створиша ко моемѧ недостоинъствѧ. на врема и врема да҃ж и до нн҃ѣ... [На 113 к. на полю киноварна дописка „зри страшное w є҃ресѡ҃ꙋ бываемѡ“].

к. 116. Тогожде ко иже во їер҃лимѡ҃ѵ҃ затвѡрнїкѧ показанїе ѿ бж҃твенны҃х писанїй. w коемж҃о ключаемомъ дѣанїи: слово. л҃г҃: Дх҃ѡвны҃ї мой ѿче. ꙗкѡ҃ж и рече ми дх҃ѡвный брат кꙋръ козма оученикь твой, еже по силѣ моей не wбл҃кни҃хсѧ и бъ ра҃дїи ст҃ы҃х мл҃твь твои҃х и мл҃тва҃ми бц҃а поспѣши...

к. 119. Тогожᵃе ко вопросившомѵ ѡ пребывании мирскыхˣ. и ꙗко єлїци не єже по естествѣ творящей ко скоᵗское оувращаютсѧ. и ѡ различни таковыхˣ стр҃тныхˣ и безстрᵉтныхˣ. и ѡ иже ѿ блѵда соᵘставляющимсѧ законнꙋномѵ бракоу: слово лд҃. Дх҃овныи҆ нашь брате, еже ко мнѣ твое вопрошенїе радᵈⁱ мирьскыхˣ єᵉ и (обор.) ко сѵ҃щихˣ во мирѣ... [до слів] „єгᵃда съкоръпала цр҃кви воспрїатъ исправленїе вѣры. и всѧка єресь ѿстоупити и избависѧ ѿ соблазнь всѣхˣ. тогᵃда собѡръ сой бысть соединенїа“.

Із дальших слів осталось тілько 8 кк. уривків, частю збутвілих від вохкости.

Порівнанє сього списка з синодальним № 226 (пор. Горскій-Невоструевъ, Описаніе II³, ст. 28—34) переконує нас, що наш екземпляр був значно скорочений в складї слів. І так у нас находять ся слова: 4 (34 об.), 5 (39 к., без заголовка), 6 (45 об.), 7 (48 к.), 8 (51 к.), 9 (56 к. „гѳѡргїю игоꙋменѵ коꙋцѵвентскомѵ“), 11 (57 к.), 12 (60), 15 (62 об.), 16 (68 об.), 14 (70 об.), 17 (85), 18 (88 об.), 19 (91 об.) і 27 (94 об.).

№ 119. Яквы Дородєм Повченїѧ. Ркп. полууставом кін. XVI. в., рускою правописю на 217 к. 4-ки, густого паперу знаку кабан. Текст з многими пропусками: без початкових 15-и слів і части 19-го (к. 12); без кінця 50-го, цїлого 51—57-го, і значної части 58-го слова (кк. 89—96); із 106 і 107-го слів остались тілько обривки (кк. 215—17). Заголовки слів і ініціяли писані киноваром. Верхні надписи чорнилом. Без переплета; папір від вохкости зкрушів.

к. 3. ѡ дрѣзости. сї҃. [Надпис над текстом — „ѡ дерзости“].

к. 4 об. єже х҃ранитисѧ ѿ женъ. зї҃.

[Внизу 15-оі к. запись: Dorothei sermones ascetici. Exhortationes ad Monachos. Manuscriptum in Russia exaratum. Michael Pietruszewicz].

к. 8. єже не примѣшатисѧ поющихˣ („женскаᵍᵒ рода“ — скорописю XVI. в. на полю) нї҃.

к. 11. ѡ любодѣѩнїи. сло^{в}. ѳ҃. В сїм слові к. 12 майже вся знищена; текст 11 об. кінчить ся: „непрестанно бо чл҃къ бори^{м} доухомъ симъ“. — текст 13 к. начинаєть ся: „и пакы. не срѣтѧ҃ жены сничавы. єда како въпадеши въ сѣти єѧ“.

к. 14. ѡ цѣломоудрїи і҃.

к. 17. ѡ дѣвьствѣ. кѧ҃. [въздрочны 20].

к. 21. ѡ оплазньствѣ. кв҃.

к. 23. ѡ гнѣвѣ. кг҃.

к. 25. ѡ ѩрости. кд҃.

к. 27. ѡ печали. ке҃.

к. 31. ѡ оуныніи. кѕ҃.

к. 34 об. ѡ нечаланїи. кз҃.

к. 40. ѡ ропталанїи. рекше ѡ погоугнанїи. ки҃.

к. 42 об. ѡ клеветанїи. кѳ҃.

к. 45. ѡ шептанїи. л҃.

к. 47. ѡ томъ єже не зазирати. ла҃.

к. 49. ѡ прекословесїи. лв҃.

к. 50 об. ѡ праздословїи. лг҃.

к. 52. ѡ лиходѣанїи. рекше ѡ опытли^{в}ствѣ. лд҃.

к. 53 об. ѡ нерадѣнїи, сирѣ^{ч} о небреженїи. ле҃.

к. 55 об. ѡ лѣности. лѕ҃.

к. 58 об. ѡ єже не тицатисѧ съ си^{ѧ}ны^{м}. лз҃.

к. 59 об. ѡ преслоушанїи. ли҃.

к. 62 об. ѡ клеветанїи. лѳ҃.

к. 64. ѡ татьбѣ. м҃.

к. 66 об. ѡ лжи. слово ма҃.

к. 69. ѡ тщеславїи. мв҃.

к. 72 об. ѡ презорьствѣ. мг҃. [ѩкоже го^{р}во^{ѧ}ци присѣдающіе погибаютъ 73].

к. 75 об. ѡ высокомоудрьствѣ. мд҃.

к. 77 об. єже невелемоудровати о себѣ. ме҃.

к. 80. єже неоукарѧти. мѕ҃.

к. 82. ѡ непосмѣанїи. сирѣ^{ч} ѡ непорѹганїи. мз҃.

к. 83 об. єже не ѡсоужати. ми҃.

к. 85 об. єже не съблажнѧти. мѳ҃.

к. 87 об. єже не ѵоулити. н҃. [кінчить ся на 88 об. „ѩко аще бы врагъ поносилъ ми претерпѣлъ оубогы^{х}. и аще бы“.

— На 97 к. продовженя нѝ. слова починаєть ся: „жертвѣ и слоу^{же}бѣ и вѣрѣ вашей радъ есмь, и радоуюсѧ всѣ^{м} вамъ“].

к. 97 об. є^{же} не шско^{р}блѧти никогоже. нѯ.

к. 99 об. еже внимати себѣ. ѯ.

к. 102 об. ѡ блгорѣчїи. ѯа.

к. 104. еже не клѧтисѧ. ѯв.

к. 106. еже хранити тайноу. ѯг.

к. 107. еже не оуповати безгоднѣ. ѯд.

к. 108 об. ѡ истинѣ слово. ѯє.

к. 111 об. еже обличати. ѯѕ.

к. 113. єже шбличаемоу бывати. ѯз.

к. 115. ѡ то^{м} еже стыдѣтисѧ. ѯи

к. 117. ѡ смиреномоудрїи. ѯѳ.

к. 119 об. еже ѿдаати искрѣнемоу. о.

к. 121 об. еже мл҃твоу дѣлати дроу^{г} за дроугѣ и за враги. оа.

к. 124 об. еже не искати своихъ ов.

к. 126. єже не късхотѣвати. ої.

к. 130. ѡ правосоудїи. од.

к. 133. ѡ праведнѣмѣрїи. оє.

к. 134 об. ѡ покланїи. слово оѕ.

к. 138 об. ѡ терпѣнїи. оз.

к. 141 об. ѡ подвизѣ. ои.

к. 145 об. ѡ послоушанїи. оѳ.

к. 147 об. ѡ съвѣкоупленїи. п.

к. 150 об. ѡ мыслехъ. слово па.

к. 154. ѡ казанїи. слово пв.

к. 157. ѡ съвѣтѣ. слово пг.

к. 159 об. ѡ снѣхъ. слово пд.

к. 163. ѡ малодшїїи и дводшїи. пє.

к. 167. ѡ троудѣхъ. слово пѕ.

к. 170. ѡ тщанїи. слово пз.

к. 173. ѡ слоуженїи. слово пи.

к. 174. ѡ нестѧжанїи, слово пѳ.

к. 176 об. ѡ плачи къ бг҃оу. слово ч.

к. 179. еже врема є^{с} всей вещи. ча

к. 181. ѡ състраданїи. слово чв.

к. 183. ѡ не на лицазрѣнїи, ни пом'здѣ соудити. чг.

к. 185. еже жити съ(!) мало^{и} добрѣ. чд.

к. 187 об. ѡ еже не смѣꙗтисѧ. чѳ̃.
к. 190 об. еже любити искрьнѧго. чѕ̃.
к. 194. ѡ ницелюбїи. слово чѯ̃.
к. 196. ѡ посѣщенїи. слово чѯ̃.
к. 198 об. еже не надѣꙗтисѧ на чл҃ка. р̃.
к. 200. еже не надѣатисѧ на свою крѣпость. рѧ̃.
к. 202 об. еже ѳ҆рицатисѧ безгодны҂ѣ бесѣ҃. рв̃.
к. 206. ѡ безмолвїи слово. рг̃.
к. 208. ѡ бдѣнїи слово. рд̃.
к. 210 об. ѡ пѣнїи. слово. ре̃.

На 215—217 кк. находимо обривки слова 106-го „ѡ мл҃твѣ“ і 107-го „ѡ оумиленїи“.

VII. Збірники ріжного змісту.

№ 193. Зборник. Ркп. полууставом кін. XVI. в. на 69 к. 16-ки по 22 рядки.

Починаєть ся продовженем ісповіданя гріхів: „не къзлюбих ѣко самь себе. плачюсѧ того нѣ пр҃кд тобою гі҃ мл҃твый“, за чим ідуть покаянні роздумування (3—7).

к. 7. канонь гу҃ і҃ху҃ гла҃ к҃. п҃к҃. а҃. їрмо҃. Градѣте людіе поимо пѣснь хж҃ бу҃ разьдѣлькшомоу (обор.) море... — кінчить ся на 8 об. „п҃к҃ е҃. їрм. Просвѣщеніе въ тмѣ лежащимь сп҃сеніе неначаемы хе҃ сп҃се мои“.

к. 9-оï нема.

к. 10. починаєть ся продовженем статї про хрещене: „сѧкыѧ ноужда и печали. Мнози бо невѣжи махающе рѫкою творѧще крестѧтсѧ. и въ соуе троужаетсѧ. занеже не исправлѧють кр҃та на лици своем. томоу бо маханїю дѣмони смѣютсѧ...

к. 10 об. слово ѡ латинѣ [на полї: зри ѡплатоѣ.] Сим бо бывшим ѿтоуда раздѣлениѧ посрѣд вас и нас быша кто перьвѣе таковое невѣріе въсѣла въ люди. въ мирѣ многа бо соуть зла творима вами. кромѣ бж҃ственых сѣтых законь и правиль престоуписте вѣрных своих папиж тако изьѓлавших исповѣдаем въ єдино крещеніе єсмы. и въ ѡставленіе грѣхов. аще єдино крещеніе є҃ и вы сѧ съблазнисте. не крестистесѧ нашим крещеніем хоцюу мовити ѡ ѡпрѣсн...шиχ. еже ѿ многи҃ ереси начало и коре҃н. ꙗкоже ти покажоу... ѡпрѣснїцѣ жидом творѧт... (въ) споминаніе ѿ єгупта вѣж(ан)їе...“

к. 11-оï нема.

к. 12. Продовженє обличенія „латинян“: „Wца и сн҃а и ст҃го дх҃а дх҃ъ є҃ Wца и сн҃а исходящь. дивно бо паче рещи страшно. како дрьзноусте к҃роу превратити. wко W конец до конец селеным оу хрестиньскых цр҃квах съгла҃но авно къспѣваютъ... [обор.] ...Поне чадо бл҃жне сн҃оу свѣтоу. понеже земла лядскаа оу тебе є҃ близь соущи. аже на неи слоужат wплатькы. а латиньское приали оученїе. изькѣжати которым ради вины ст҃ым бж҃им ради изькорным цр҃кве W҃стоупи изьначала прежде ветхыи рим... [історія розділу церквей]... (13 об.) имают проклятие латина. wкоже приложишаса второе. wнже къ хлѣба м҃сто приноса wплатокь. навьчиша҃ W҃ нѣмец. и молвать бо тии. wко недостоитъ иним языком хвалити бг҃а [триязична ересь]... къси языци приидоут и поклонатса прѣд тобою г҃и. [к. 14] латина хр҃а исповѣдают но заповиди его нетворят...

к. 14. W҃ оплатьцѣх wвно да боуди wко wплатци ветхыа жидовьскыа вѣры жрьтвы соут... [15 об.] несмѣ-аше ничьто же преже празника творити wпр҃сноькь. доньдеже къстроубать жерцѣ. егда же къстр8“ [одної картки не стає].

к. 12—15. містять, здаєть ся, в скороченю посланіе митрополита Никифора о Латинах до невідомого князя. (Макарій, Ист. рус. церк. II ст. 352—3, 10-а строка: 354-середних 6 стрічок; 355 — 8-а стр. до 356 ст.).

к. 17. wвче се гл҃тъ. да боудет слово ваше имѣа оумь а не безлѣпа. wко w безлѣчнѣмь словѣ въздати ны. Є҃г҃да аще не премѣнатса таковыи. съ аполинарием чтени боудоут. всегда и нн҃ѣ. д҃. w семозкори ст҃ых W҃ць. [зри зборь — на марґ.]. — Се статя із Кормчої.

к. 18. Грамоти греческои початок творити паламид и мелеѣскю s҃. слоув а҃вбгде ка҃ми и мелесий г҃. ж s҃ з҃ и то҃ дрьжали д҃ слоу҃в. И потом приложи [Си]мо҃н двѣ словѣ ї и҃ епихарни ї слов к л м н о п р с т у събралосм к҃ и а҃ слово. По мнозѣх҃ же лѣтех дешнїсїй [обор.] грамотник s҃. слоув ф х W҃ ц ч ш, а дроугое потом е҃. словь ш, ъ, ы, ь, ѣ, а инным разом г҃. слова ю, ж, а тожь многы wдва съвъкоупиша. потом же паки послѣдѣ многым лѣтом миноувшимь бж҃им дх҃омь wбрѣтеса о҃. моужии. иже

приложиша ѿ жидовьскаго языка на греческыи языкъ[1]). ѿ ѕ҃. маго събора до приложенїа книгъ свѣщеныхъ на словеньскыи языкъ кирилом филосъфом лѣт р҃. и к҃. и в҃, а ѿ приложениа сѡ҃еныхъ книгъ до крещенїа роуского лѣт р҃. и к҃. и в҃. и всѣхъ лѣт ѿ адама до крещенїа рѫ҃скаго лѣт ѯ҃ѕ. и х҃. ѕ҃. и д҃. аминь. — Не приимайте ѿ латини оученим иⁿже оучение разьвращен'но. снами въше[ѫ] въ цр҃кви не кланаютсѧ иконам [к. 19] а҃пли сѳ҃тии ѿци запритиша хрестианомь иконамь покланатисѧ и кресть цѣловати. егоже римлане преж нетворѧхоу. но иное справлѧхоу. на изборих исходачисѧ въедино слово... [імена представителїв церквей на 7-и соборах].

к. 19 об. мл҃тва ѡ враѕѣхъ на всѧк дн҃ь. [Против сього заголовка на полї пізнїще дописано: „Ненависть въ домѣ на всѧкъ денъ“]. Се молитва за ворогів „моѧ врагы свободи ѿ въсѧкоѧ бѣды. и съчетай мѧ. съ всѣми чл҃кы въ единоу любовь...“

к. 20. мл҃тва егда ѕмиѧ оуѧсть. Оуже море wрет ѕмїа погонит што себѣ сѣють. [обор.] попел себѣ сѣжть. [конець].

к. 20 об. мл҃тва wставленїе проѯода чл҃коу. Гн҃ бе҃ нашь съдѣтелю въсѧкои твари. тоуда и wлена wрета писькъ по мороу. а пепель сѣета коли тои пепель изыидет. тогда кровь потечеть рабоу бж҃ию ѿ запора. агрипа агрипа. wбо[ѫ]ковь. wбоньполь ишрьдана. стоѧть г҃. а҃гли а҃. й вѧжеть к҃. и раздрѣшает г҃. ба҃ мл҃ить с҃т с҃т с҃т бц҃ бц҃ бц҃ гѣ гѣ гѣ истоуствѣтесѧ проходы рабоу бжию їмр҃кь всегда и нн҃ѣ и пр҃но.

(г҃ скотѕ) мл҃тва ѿ напасти. Идеть сѳ҃тыи петре павле. несоуть оу правой роуцѣ г҃. д҃. но[ѫ] въ лѣвои роуцѣ несет г҃. д҃. тапы[х] съли. стрѣте его самь бц҃ гѣ далеко идеш сѳ҃тыи петре павле оу правои рѫцѣ несешь г҃. д҃. но[ѫ]жи а влѣвои роуцѣ несеш сѡл идоу до раба бжиѧ їмр҃кь [к. 21] скота личити шковь ли боудеть или черно. или бѣло ноготь снимат и сьшерсти его. изь очию его. искости его изь зѫбовь

---

[1]) Се дуже вільний пересказ статї чорноризця Храбра о письменах; пор. И. В. Ягичъ, Разсужденія старины о церк.-слав. языкѣ, 11 ст.

его ись перьси его. изь живота его. изь голени его. изь ратиць его. и тобѣ ги славоу възъсыллаем wцa и сна и стго дха и нынѣ прно гже.

к. 21. млтва w крове. Тоура и шленѧ шраста въ мори. хотѣста писокь сѣшти коли тоть писокь изыидеть. тогда кровь потечеть семоу рабоу бию ймрькь. въ имѧ wца и сна и стго дха. егда кровь много течеть пиши на харатии и постави емоу сиѧ слова пт ст иt шt ет пиt зt иt дt мt аt рt ет зt иt оуt wt зt ѯt тt ет шt. аще не вѣроуеши напиши сиѧ словеса на ножь и кровь не потече коли што заколешь. Оубиень бысѧ Захарие междоу wлтарем и кровь не потребитсѧ. доньдеже приидет [обор.] местникь его. въсегда и нынѣ и прно.

к. 21 об. [w мор8]. Млтва и w вѣщиць. Стїи петрь павель. иже дрьжита з. нбсь ключа завѧжѣте и швоуздаите моу и вѣщицам и виламь и оупиромь. иже въ члчью главоу и мтробоу и животь. и члчюѫ кровь пиють. стыи петре и павле. завѧжѣте их. w землѧ до нбсь никтоже их доидеть раба бжиѧ ймрькь но штыидоуть моур и вѣщица w раба бжїа ймрькь въсегда и въ вѣкы ги iи хѣ бѣ нашь помлоуи насѧ вѣроую въ единаго ба. wца и сна и стаго дха амин. — Ги бѣ нашь ставивыи и швоуздавыи врагы своѧ. да имат что глати по законоу iс хс шдѣловает. да въсрнет бѣ и разыидоу(тоу)тсѧ вси врази. и да бижат w лица его. въси ненавидѧщии его. разьгонень боудеть дяволь. силою стыѧ бцa бѣ помогаи нам въ вѣкы амиѧ.

к. 22. млтва w бѣшена пса. или къллка наѫне на члка напиши на просфоурѣ прежде слнца в чѣ дай ѥсти свином теплым раска. вриса фиврка дивриса паратосни параточена финоврисй гй помози рабоу твоемоу ймрк въ имѧ wца и сна и стго дха. [пор. Варш. Унив. Изв. 1900, V. Кулаковскій — Отчетъ, ст. 7].

— млтва над оужасаюшимсѧ въ снѣ. Многомлтве премлтве гй. безьскверне єдине безьгрѣшне...

к. 22 об. млтва иже боѧ не спитъ. Б. и. w. и с. и с. д. бѣ авраамовь. бѣ їсаков. бѣ Іаковль. Млтвами стыхъ аггль и архаггль иже держитъ сонь...

к. 23. мл҃тва ѿ всѧкого недоуга чл҃комь ст҃го ѿца василиѣ. Ты дш҃е лоукавыѩ. идеже еси въ оудѣ тѣла его раба бж҃ия їмрк... [перечислене членів тїла].

к. 23 об. мл҃тва ѿ страха. Б҃. и. ѿ. и с҃. и с҃. д҃. крестисѧ къ гд҃ѣ бг҃ѣ іг҃ѣ хр҃ѣ. ино оубоисѧ бижи дїаволе. и штыиди страше. хс҃ изгонитъ тѧ имѣѭ силоу съвыше. хс҃ погребень бы҃с хс҃ въскр҃се бижи дїаволе побѣжд҃ень ѿца и сн҃а и ст҃го дх҃а амин с҃ в҃ и с҃ в҃ а҃ ц҃ п҃ е҃ ж҃ г҃ ѿ п҃ м҃ ѧ҃ п҃ р҃ ѿ цр҃ь слава҃ѣ.

к. 24. ѿ страха грозьнаго. Єгоже разоумѣють людие чтоут да не боудетъ трасновенїе. бижи дїаволе ѿ тыхъ словес҃. оу пр҃ѧвный самоизволень. честь ѿ бг҃ ѿчее избавление. оупованїе ми дх҃ъ ст҃ыи. тр҃тое. ѿченашь. слава и нн҃ѣ. честнѣишоую.

к. 24. мл҃тва ѿ трасовиц. напиши по три оутрнїи на г҃. части ѿ лоукы тодевдете адиводтритодагма за мл҃твь ст҃ыхъ ѿць нашихъ гі҃ і҃ѵ хр҃ѣ сн҃е бж҃ии помл҃оуи нас҃ аминь. ншѧѫ҃ѧ гемацъ хо҃оу негафтаѵ҃ма.

— мл҃тва сиѧ чти ѿ трасовиць[1]). Иже въ д҃ час҃ дн҃е нас҃ ради стр҃ти приемь...

к. 24 об. мл҃тва в҃. заклинаѣтъ тѧ хс҃ бз҃ трасъвице...

— мл҃тва г҃ томоуж. Б҃. и. ѿ. и с҃. и с҃. д҃. гд҃ іс҃а заклинаю тѧ трасавице мл҃тваме ст҃ыхъ хероувим...

к. 25. напиши на ѧблыци дай ѧсти и҃х҃. мл҃тва. хс҃ распѧтьсѧ и смртъ оумр҃твисѧ и чл҃кы ѫживе...

— сиѧ словеса пиши на харатии да носит иѫ за здравие. архѣхитиносс҃ харатиносс҃ азь и даю емоу здравїе рабоу бж҃їю їмр҃кь и здрава сътворѧ да видѧ҃ [обор.] да видѧть въ свѣт твои. свѣть истиныи. въ вѣкы амин.

к. 25 об. мл҃тва єгда ср҃дце болит комоу҃ж҃. Б҃. и. ѿ. и с҃. и с҃. д҃. Заклинаю тѧ бг҃ом живым дно черьна черьвлена класы и нокьты. сказано ти ѿ т҃. агг҃ль...

— мл҃тва ѿ нежита чл҃коу — (пор. В. ун. Изв. 1900, V ст. 4, н-р 5).

к. 26. мл҃тва в҃. (op. cit. н-р 7).

---

[1]) О трясавицях і заговорах від них див. Этнограф. Обозр. 1893, IV, статю Є. Ляцкого, ст. 121—136; там і бібліографія.

— мл҃тва г҃. Єгда идеши нежите ѡ соухого морѧ. и стрѣте его іс҃... (ibid. н-р 1).

к. 26 об. мл҃тва д҃. в҃. и. ѳ. ї с҃. и с҃. д҃. адамь не болѣ ѡ нежита ни главою ни ѡчима... [розширений варіянт мл҃твы в҃. кінчить ся на 27 к. молитвою:] Гн҃ ію҃ хе҃ бе҃ нашь даиже ми помощь. гн҃ бе҃ авраамовь. исаковь. иѡковль помози ми. хс҃ проклинаѣть тѧ нежите. и стаа тр҃ца съ аг҃лы своими. в. и. ѳ. и с҃. и с҃. д҃. и нн҃ѣ и пр҃но.

к. 27. їдеже слово ѡ арьмянїхь. Єгда бы҃ з҃-и съборь не оуспѣли армене на соборь. и рекли имь хрестиане оужесте ѡлоучени ѳ нас҃. ѡни же рекоша. мы пойдева до халепы. и просим собѣ закона [обор.] и халепа им рече. пришли есте поклонитиса великомоу махметѹ велми добро е҃. дамь вам҃ землю и воды на поживленїе... (халепа = халіф).

[к. 28.] а се соут дѣла халепины въ ѡрьмане҃ проклати ѡни бо изь ѡрьманы ѡрьмане. статары татаре. съ хрестианы хрестиане.

к. 28 об. а се арьменскаѧ ересь и безоумие их. не҃лю фарисеѧ и мытарѧ постатса проклатомоу арьциоурьцѫ. арець вних оучитель. а оурець пе҃ оученикь...

к. 29. а се в҃.-ѧ єресь арьменьскаѧ. ѡкоже слышали есмо оу два҃ арьменїна ѡко е҃ виноу и҃ѯ оучитель...

к. 30. и се вних причастиє. дыбание к водѣ оутамиса въсѣхь людеи...

к. 31 об. Авгарь съ бг҃ом починаемыи[1]) Авгарь цр҃ь намѣстныи князь иже въ градѣ наричаемомь едесѣ. посла ко гоу бг҃оу и҃е҃ хѫ. ѡнанию возьхо҃ца. бг҃омвлышомоуса въ иер҃лими. ѡ немьже слышах радоватиса ѡ тебѣ гн҃. и ѡ твоихь цѣльбах. ѡко ты гн҃ безь сѣлии. и безь колъшествованїа цѣльбы твориши хромыхь ходити и слѣпым видити, прокаженыѧ ѡчищаеши. дольгомоучимыѧ исцѣлѧеши. мр҃твыи въскрешаеши. и то все слышахь ѡ тебѣ гн҃. и ѡ твоихь цѣльбахь бывающихь тобоѫ гн҃. и разоумѣхь на

[1]) Поміщаємо сю переписку для того, що она ріжнить ся як текстом і южноруською правописю, так і формою самостійних листів. Пор. Порфирьевъ II, ст. 239; Памятки II, ст. 207.

своем ср҃дци. ꙗко ты единь. ѿ двою сн҃ь бж҃ии. и твориⷭ таковаⷭ чюдеса. того ради мл҃ютисⷭ гн҃. надѣюсⷭ на твою мл҃ть до мене прити. не ѡтрицаи:ⷭ [к. 32] болезнеи нашиˣ ты ны исцѣли слышаˣ оубо ѡ тобѣ гн҃. ꙗко житове(!) ропшоуᵀ на тⷭ. и хотⷭᵀ тⷭ оубити. єᶜ оу мене граˣ едеᶜ. ѡдолѣетъ ѡбѣма на мⷭ исцѣлитисⷭ внемᵗ.

к. 32. ѡ писанїи гд҃а нашего іс҃ хр҃а. ко авьгароу цр҃ю бозохоᵡцеᴹ ананиемъ. въ граˣ едесьскѣ. ⷪ блажень еси ты авьгароу цр҃ю. и граˣ твои едес. иже не видѣвь въ мⷭ вѣрова. здрава тⷭ сътвороу. занеже ми еси писаᵡ ксѣбѣ приⷭти. вѣдый богъди ꙗко поусньᵗ) есмь испольнити въсⷭ посланиⷭ ѿча. и по испольнении моем възнестимисⷭ. ко поуславьшомоу мⷭ ѿцю. послⷭти единаго ѿ оученикъ моиˣ. имене᷈ ѳдадеѫ. апла лештска. дати недоугъ исцѣлить. въ вѣкы амин. [гл. Памятки II, ст. 208—9].

— зде чти єѵᵍлїє ѿ їѡаᴺ. Въ начⷭли бѣ слово. бѣ къ бо҃у.

к. 33. Чоудо ѡ сто҃м оуброусѣ. Приемь авьгарь гн҃е писание. жидове же прийдоша погоубити іс҃а. и посла авьгарь цр҃ь лоукоу и скорописца горазда. заповидавь реᵡ емоу... [гл. Памятки II, ст. 206—7; Порфирьевъ II, ст. 240—1]. [к. 35] и дали емоу мл҃твоу и женѣ его и дѣтемь его и оукрѣпивь иχ сниде на землю нарицаемоу кесарию. и вѣроваша въ имⷭ ѿца и сн҃а и ст҃го [sic!] и нн҃ѣ и пр҃но и въ вѣкы вѣкомь.

к. 35. зде чти єѵᵍлїє ѿ маᵗ. Въ врѣмⷭ ѡно призва іс҃ оученикы своⷭ и дасть имъ власть на доуᵡсѣ (!) нечистыˣ...

к. 35 об. а се ѿченашь столькомь.

к. 38. перенос҃[2]) ст҃лком. Иже хероувѣᴹ ѡтайнѣ ѡбразоуѫще...

к. 39. слово ст҃го їѡан златоуст. Ꙗкы ризы мыеᴹ и нѣдимы. изьбиваемы свѣтьлы бывают тако праведници. бѣдами и напастьми лютыми свѣтли аватсⷭ. и радостни... [Все слово складаесь з подібних порівнань і виречень].

к. 41. ⷪ бл҃говѣрном моужѣ лотѣ како искоушень быᶜ ѿ сотоны. престоупль законъ. уп. како єᶜ. ѡ. чл҃къ бѣ нѣкто ѿ колѣна соурова имѣⷭ двѣ дщери

---

[1]) Читай „поус[ла]нь“. [2]) Великий обхід.

и женоу. пойде ѡ домоу своєго къ поустыню. и съ двѣма дщерми. а жена погыбе ѡ нихъ. стрѣте его тоурь и рекъ сѧтга на рогы моѧ. азь ваѧ оупокою и пойде сними въ поустыню непроходимоую. и заблоуди. нача плакатисѧ и рекъ къ себѣ камосѧ подегоу и пойде по поустыни плакатисѧ горько. ѡбращиетъ скимника именем оустина. и паде прѣд нимъ и нача повѣдати въсѧ по рядоу... [дальше оповідане, се варіянт відомих леґенд (Памятки I, ст. 87, Порфирьевъ I, ст. 227): пустинник Юстин посилає Лота за „ѡгненьноую рѣкоу (принести) весъмр҃тнаго ѡгня“; тур відраджує Лотови ходити даром, бо „аще рѣкоу прѣкоудеши но ѡгня не доудеши“. Лот прийшов над ріку, перейшов за божою помочію по двох деревах, що з обох берегів — на його молитви — нахились вершками до себе і найшов там людий „на везьсѣди стоѧще“ (к. 42), що вказали йому, як головні, помимо лютих звірів-сторожів, дістати. — На 43 об. в одвіті, защо Лот так покутував, розказано про його гріх з дочками через турасатану. Слїдує пояснене всїх подобриць — алеґорій сего оповіданя в дусї христіяньскої віри — догматики і аскетики].

к. 43. Того ради подобьно єс вѣдати како єс хранити. „пнѣ. єгда минеть чл҃коу л҃. лѣт ѡставитсѧ мѧса, а єгда оукажет сѧ сидина ѡставитсѧ млека. гл҃ть бо єв҃лиє оуже бо секѣра при корени дрѣва лежить. пакы гласить ев҃лїє слышь да слышь. ѵпрос. чего ради третицею глашати. [обор.] ѡт. Того ради ѡ первой и ѡ послѣдней ереси...“ Слїдуєть ряд вопросо-одвітів о єресях, маючих на ціли пояснити значене єресий; „латина“ виведена від назви дївчини, віддавшої ся за „латька“ (к. 44, гляди і 57). — Дальші вопросоодвіти відносять ся до первих людий.

к. 46. оупрос кто бѣ л҃. поп на земли петрь. а цр҃квь кто сътвори соломонь. ѩкь сътворил словом... через діявола; оповіданє, як цар Соломон дістав всїх чортів в желїзну бочку і забивши її шпунтом з „мертвого дерева“, на котрім був пізнїще Христос розпятий, кинув в озеро глубоке. (Пор. Памятки I, ст. 291). — Засим на 49 к. на „ѡпрос. Что бѣ киѡт. бц҃л. а сѧтаа сѣхъ бц҃а“, слїдуєть оповіданє о тім, як цар Соломон, по приказу ангела старав ся найти для дївиці, котрій „приближило сѧ врѣмѧ ем“, вожда-мужа; випущена ангелом голубка злетїла „на

ѡсифа... брата ѿцю ем. того ради не помысли никоторого зла на нѭ. тако сътворил. исконьчалъ въсе писанїе". — В дальші вопросо-одвіти війшло, між иншим і продовжене оповідання о Іродї і дияволї, надруковане у Памятках I, ст. 292—3.

к. 55. Послоушай бѣ цр̃ь костантьтинь цр̃ствоующи врими. имѣѧ прекрасноую дв̃цю „ѿ неѧже родисѧ дв̃ца перьвочаднаа. еиже имѧ мр̃їа", що опять захотїла „латька" (к. 57), но зблудила з псом і родила Петра гугнивого (ibid.). — Дальші вопросо-одвіти о латинах і вірменах, як їх дїявол навчив через Петра гугнивого обрядам церковним і пекти оплатки... і „соуботоу мѣтки дѣлѧ твоеи заповѣжь (59 об.) по̾ клѧтвою. а напиши еи здровоу панѣ мр̃їа. а себе єзоусомь а мень паномь богом. не тако мар̃їи нїча"... (к. 61. скорописю тоїж руки) того ради буди вѣдомо вѣжамь и невѣжам что суть латина которым ѡбычаем ѿ на̾ сѧ ѿдалила".

к. 61. Єже ѡ жидѡх како соут жидове. „Рекоша жидове ѿць нашь на нб̃сѣх живеть. ре̾ имь їс̃ вѣмь и не токмо на нб̃сѣ̾ але и на земли и оу безднах..." Розговор Христа з жидами і пояснене св. „пѧтерици" — т. є. кто коли взивав „ѿче нашь" (арх. Михаїл, жиди, Ісус Христос, Іван, Петро).

к. 62 об. Хронологія житя Ісуса Христа і Богородицї.

к. 63 об. Въ началѣ сотвори бъ нб̃о и землю. земла же бѣ невидима ни оукрашенъна и тма верьхоу бездне. Ѵпрос. кто ѥ̃. старей ба̃. высота и широта и глоубина. камен. Ѵпрос. кто ѥ̃ камен... мѣти всѣм... єгда не бы̾ свѣт т'ма бы̾ и бы̾ каме̾ верьхоу бездны подпираемъ дх̃омь ст̃ымъ ѿ него же прозѧбе бз̃... (к. 72). Я пр̃тлъ что є̾. ѿв. пр̾тль глава цр̃квнаа сѣдалище цр̃кви шпочиванїе. невидимаго ѿца слово. а прочла рани. єгда єрей литоргисае̾. тогда пристоупаєт [обор.] ко ст̃омоу жрьтовникоу възем стр̃ти хв̃ы чт̃ным дары и полагажт их ѡво на рамѣ, ѡво на главѣ, ѡво на испытаємои хоудости. и ѿходит лѣвими [дальше пізніще дописано] двермн иже сѵ̃тъ врата вениѧминови и паки воходѧт въ рай...

Се, очевидно, перерібка з якогось хроноґрафа. — Замічені словарно-правописні особенности: ѣ зам. ї часто; оу зам. о:

невоульнаго 3 об., слоув 18, проулыати водѕ 30 об., не поуйдет 44, поусла попы ѿ рыма 19; цвѣньтарѣ 59, цвѣньтара 53, скло 52 об.; алеѯандрѣйскыи 12 об., антиѡхѣискии 13, ероусалѣмьскыи 13; покорени быша (латина) ѿ аньдиль иже нарѣчютьсѧ нѣмци 13 (вандали), два ваги шлова 48 об., шпоуньт 48, ѡчнаѧ солома 46.

№ III. Зборник. Ркп. скоропису поч. XVIII. в., з характеристичним m=м на 150 ст. 4-ки, прп. папка в шкірі.

с. 1. Їстоꙋїѧ ѡ премѫдром' Соломонѣ І ѡ женѣ его: Билъ цр҃ъ соломонъ, премѫдрѣйшїй, І славнїй, наѧвсѣ Цр҃и Земнїе, в'которо҃ премѫрости жадень цр҃ъ, Янѣ тежъ змежи мѫдрѣйшихъ людє҃ не моглъ его прмѫрости достигнути... (ст. 2). Лутше би било, ґди бис'ѧ ѡженилъ І свою жену мѣлъ нѣжели в'таковїе роспусти оудаватиса. І цр҃ами колотити ведлутъ Писма. Бракъ честенъ ложе... [дальше затрачено, ст. 3 починаєть ся продовженем оповіданя, як Соломонови увели жінку] мѣста внемже цр҃ца Соломонова мешкала. Розбилъ севѣ намет ї розвѣсилъ оусѣ шати... — Ся „Їсторїѧ“ належить до польских переводів.

с. 29. Мца маѧ днѧ кѳ҃: слово сѳ҃таго Ѳанасїѧ Великаго Ѳрхиепѣпа Алеѯандрїйскаго ѡ мелхиседецѣ. [полууставом]. Мелхилъ цр҃ъ ѡкоже рекохомъ имѣми два сн҃а. єдинаго Мелхила по своемъ имене, а дрѕгаго мелхиседека... (ст. 30). Мелхиседекже рече к'немѕ прй҃ди и жертвѕ юже хощеши дати не дадимъ ем҃ѣ; симъ бг҃омъ сыи не видѧтмисѧ бѕ҃и; но паче дадимъ жертвѕ иже почиваєт вр҃хѕ нб҃съ; тойбо естъ бг҃ъ бг҃омъ [дальше затрачено, 31 ст.] шй҃, и рече авраамъ, послама ес господь изискатисѧ и бл҃гословитисѧ ѿ тебе... [32 ст.] и изиде Мелхиседекъ и видѣвъ его Авраамъ оубоѧсѧ, и рече емѕ мелхиседекъ не бо҃ѧ но рци кто еси; и кого ищеши [дальше бракує, — пор. Памятки I, ст. 94—6].

с. 33. мц҃а марта во кѕ҃. дн҃ь: Житїе прп҃бной дѣѡдори, ѡже много въ днехъ своихъ послѣжи прп҃бномѕ василїю новомѕ. Блаженнаѧ Ѳеѡдора їноческїй чинъ на сѧ прїемъши престависа ко гд҃ѹ, ѡже много во днехъ своихъ послужи прп҃бному҃ василїю... Прїйде же

Григорїю желанїе оувѣдати гдѣ шбрѣтаетъсѧ по престав-
ленїи дешдора, которую часть оулучила, в'десних̃ ли или
в'шуих̃... (Надрукована з сього рукопису Памятки IV, ст.
178—195).

с. 76. Шарденїе мл̃тїю бж̃їею патрїарх̃ъ ст̃аго
бж̃їѧ града їер̃лима и всеѧ палестины: Ѹмиренїе
наше ѿ бл̃гдати дара же їи власти всест̃аго и животворящаго
дх̃а... [с. 77] в'лѣто ѿ созданїѧ мїра ѧзна̃: [по сих словах
починать ся] —

с. 77. ѠѠ ст̃омъ граду їер̃лиму їѡ ст̃ыхъ
мѣсцахъ шкр̃ъ его. Сказанїе достовѣрное ѿ
чт̃наго їермонаха данїила тамо бившаго три
лѣта. Їѧже видѣ и написа. Їер̃лимъ градъ стїи в'го-
рахъ и вдебрехъ каменних̃ естъ... [Есть то частина звісного
„Житьѧ и хоженьѧ Данила руськыѧ земли игумена“, (Изд.
правосл. Палест. О-ва 1885 р. ст. 14—139) в западнорускій
переробці з пропуском заголовків, указанем на „которое бл̃го-
вѣщенїе“ (134 ст.) і без поминанія руских князїв. — На
154-ій ст. „Путь до їер̃лима ѿ рускихъ странъ“ — з Корсуня,
на Камянець Под., Сочаву, Константинополь, і т. д. без від-
далень. (пор. Ркп. Нар. Дому № 105. „Путникъ“ гл. 1. — Изв.
2-го отд. Ак. Н. 1904, кн. Ш, наше описанє б-ки).

с. 149. Во имѧ ѿца и сн̃а и ст̃аго дх̃а:
начинаю писати но дш̃а сухѧ:
паче земли безводнѣ̃ требѣет помощи:
ктебѣ хр̃те бж̃е зовет в'день и в'ноши:...

По 12-и стихах такого вступу, віршописець переходить
до віршованя на тему евангельских блаженьств: „Блаже-
ство первое“ — Рече Гдь нашь гс̃ бл̃жени нищїи: | дх̃омъ,
временнѧ всѧ презирающїи: | множае паче вдовол мѧ пре-
питаеши: | хлѣбом мѧ оудоволствѣй и пошли шдеждѣ: |
на тебе единаго имѣю надеждѣ:... (19 стрічок). „Блаженство
второе“ (150 ст.). — Бл̃жени плачѣщїи ако тїи оутѣшатсѧ:
| всямѣ̃ вещи истѧжи себе все прилежно: | но именем ти
токмо їнокъ невъздржно:... (8 стр.); із 3-ього блаженства
остав ся тілько заголовок, дальші картки вирізані.

№ 148. Зборник поучительних слів і виписок із Палеї на 132 ст. 16⁰, гладкого пожовклого паперу по 18 строк на стор., недбалим полууставом XVI. в. кількох почерків — грубого, середнього, дрібного — середноболгарского письма.

с. 1. [продовженє житія Амбліха:] ѥтсѧ на лежащемъ писанїемь на немь. и печатїю прежде т҃. и о҃. в҃. лѣт҃ є. приде҃ми цр҃и. и нѣ҃с точно нн҃ѣшнѧ коупля дѣѥтсѧ ѥгда ѿ малошедшихъ толикихъ лѣтъ родители твои сѫт ꙗко ты юнь еси... (8 ст.) їс҃ хс҃ сн҃ь бж҃а живаго да сохранить цр҃ство твое. въ имѧ свое ѿ напасти. и ѿ съблазна непрїазн҃на.

с. 9. [продовженє якогось поученія:] высокоѫмїа и непокоренїа. сребролюбїа и рѣзоемства. и лѣности. и досажденїа: и ненависти... (с. 13.) да не постигнеть нас҃ съмр҃тнаа секира. оуже бо при корени древа лежит. оуже бо постигает нас҃ съмртныи час... (ст. 20.) ѥгда прїидет кончина вѣка сего. послеть ангелы своѧ и поставѧт.

с. 21. [закінченє инчого слова:] (тво)рили безъ престани волю бж҃їѫ: прїимѣтеж покои. и цр҃ство конемже въ вѣкы живи бѫдете. и николиже засмоутистеᶜ. ани оумрете. грѣшником же реᵗ праведныи сѫдїѫ хс҃. вы идѣте ѿ мене проклѧтїи.

с. 26. Слово избранно ѿ ст҃ыхъ писанїй ѡ гн҃и наказанїи. всакомоу хр҃тїанинѹ. Оуслышите любовнаа моа брата и сестры. прїйдѣте и ѿверъзѣм себѣ слоухы (с. 32) восакий бо пїаница за ѡскоуденїе оума погибаеть. комоу враскы и скръби. ци не пїаници. комоу пагоубы и нищета, ци не пїаници, комоу сѣни ѡчи и болезни, ци не пїаници (с. 33.) комоу свары и ѡбиды воса пїанїцамь и коцинником... (с. 41.) мы бра҃а скоро ѡчѫтимсѧ покаанїем примемъ причастници бѫдем вѣчныхъ бж҃твьныхъ и животворѧщихъ таин хв҃ыхъ сн҃ове и наслѣдници нб҃наго цр҃твїа. бѫдет съ восѣми ст҃ыми. ѿ вѣка ѥмѹ оугожь҃шими. ꙗко томѹ подобает всакаа слава ѿцю и сн҃ѹ стомѹ дх҃ѫ.

с. 42. Слово ст҃ыхъ а҃пль и ст҃ыхъ ѡц҃ь и пр҃рькъ и пр҃пдбныхъ и бг҃оносныхъ ѿц҃ь нашихъ мч҃ькъ и проповѣдник всѣх ст҃ыхъ. Ст҃ыи и великыи гс҃ь наш їс҃ хс҃. творець нб҃оу и земли. иже изначала свѣта и миро҃ оумысли. и оустроив мдр҃остїю своею. и повеленїем своим... [с. 46.] потомъ по триех лѣтех кр҃щенїа ѿ безаконныхъ жи-

довѣ. и зависть ковахоу наи и распаша єг̃ на кр̃тѣ [дальше бравує].

с. 47. [продовженє попереднього бібліїного оповіданя] праведных ѿ грѣшникъ. и поставят праведных ѡдесняю хр̃а. на правои стронѣ(!). и просвѣтятсѧ ꙗко свѣт. и ꙗко сл̃нце. и ꙗко искры ѡгненыи. и ꙗко цвѣт благооуханный. и паче снѣга оубѣлятсѧ. а грѣшьници поставлени бѫдѫть на лѣвои стронѣ хр̃а. и черны бѫдѫт потемнени лица их. ꙗко волнад. ꙗко главнѣ пещныи... [с. 48.] житїє съ агг̃лы. и съ восѣми ст̃ыми болщими сѧ г̃а. вы бо сотво [дальше недостає].

с. 49. (скоу)пьство не смотрят. кто бы ви дѣстоинъ (?) але смотрят. где бы што взати наивецъ. томоу би скоупство дати. а так ведлоуг папѣжева разьсоудкоу жаден не может быти избавлень. авовѣмь ваш папѣжь не даеть дармо ѿпоустов. а не ѿпоущаеть грѣховь без пѣназїи. и длятого мы его не послоушны. ани знати его хощем. дѣ. цо есми повѣдѣль. ижь мы ѡ доухо (!) ст̃моу недерьжимо. ижь бы ѿ ѿца исходит. а мы дрьжимо. ижь ѿ оц̃а исходит а на сн̃ѣ ѡпочиваеть... [50. ст.] просфоура — оплаток, [ст. 52.] женитьба попов, [ст. 53.] ижь наши попове слоужат своимь ꙗзыком слоужбоу... [ст. 54.] и еще то ми есть дивно. пане гречине был емь раз оу ваше цр̃кви. и разоумѣль емь вшиткы рѣчи добре. так читанѧ ꙗкь и спѣванѧ. едно емь того не розоумѣти немогль бы коли бываеть переношеное тѣла бж̃їего. а людїе пали ниць. а ꙗ стояль. и дивилсѧемь. что то ѡни чинят... [на спомин Преображенія, дѣесь се — пояснив гречин].

с. 56. мц̃а ѡктевріа въ s̃. днь стр̃т ст̃го апла Фомы. Бы по въскр̃нїи г̃а бг̃а нашег и̃ хр̃а ѿ мрътвых собра. вї. оученїка своа... (к. 64.) слышавже словеса си коупец ѿ оусть домы. и възрадова велми село. и гл̃а ем. (пор. Памятки III. ст. 101—3).

с. 65. уривок якогось житія: „дармо хлѣба не шасть нж трѫждаетьсѧ и въ ст̃(ы)а книги приниче... (с. 66.) сїи вели є вь цр̃ствѣ нб̃нѣмь. и аще же кто оучит. а сам.

с. 67. (ѡпослѣд)номь дни и ѡ послѣднѣх лѣтѣх гї блви ѿ замѣтвы. Вѣдомо боуди вѣсѣмь ꙗ же бы адамъ и ева. иже изгнан бы израа. и роди сна Каина.

и сестроу ег каламаноу. — [Се відривок із слова Мефодія Патарского — до слів (74 с.)] и агг҃ль же прине(се) емоу ви҃це съ нб҃се, и ре҃ емоу бїй оу ви҃це. ста на противоу ковчага. ѡ҃н сътвори тако ѡкож покелѣ емѹ агг҃ь гн҃ь. и съзва е҃. сот. из҃. всѧ". (Надруковано Памятки IV, ст. 264—266).

с.[1]) 89. [Продовженє слова Мефодія Патарского] „по всеи земли росл. и бы҃с тако и ре҃ гедеѡ҃н. да како съкроушоу гн҃ їшльтѧны... и лежаста оу вежи два нзмаиловичѣ... на врѫнджщѣ... и тыχ загнаша въ поустиню емьстрива. ѡкоудѫ прїидоша. и еще же нн҃ѣ тамо расплодишасѧ ихъ множество. (Памятки I, 268—9. Засим іде продовженє слова: Сказанїє ѡ измаильтанехъ. И вїйти имь єще єдиною на последнехъ лете҃х ѕ҃. попленѧт всѫ землю... (с. 88) иже заключены александромь макидоньскымь. иже филип бѣ ѡц҃ь єго. цр҃ь макидонь — [Памятки I, ст. 266—270].

с. 97. [Починаєть ся продовженєм житія Богородиці по первоевангелію Якова, з кінцем родословія Богородиці] галилею за шкима. брат иисифова. и роди сто҃ю бц҃ю... іс҃ хс҃ и крт҃лѣ їшл҃. сестричича быти нарѣчетасѧ. [пор. Памятки II, ст. 102—3] ѡ подобїи ѡбраза ст҃ы бц҃а. Стыѧ же бц҃а изоучисѧ граматѣ жидовской при ѡци єще єѹ. и быше бѣ велми χитра книгам... [ст. 108] сн҃ы своа коньста. и констатїѧ. сътвори вримѣ кесарѣ. адамантїа синовца.

с. 91. [конець „Путника"] ѡ гроба гн҃ѧ. полтора сѫжна. и тоу знаменїе исходитъ. сн҃бсе мольнїа на гроб хв҃ь... [с. 95] а на березѣ їѡрдана камен где хс҃ крт҃илсѧ. стопы хв҃и знати на камени тѡм и до сегодне. а под ст҃ым каменемь кости ѕмиеви видѣти. что блюл роукописанїе. сла҃ ѡц҃ю и сн҃оу и ст҃моу дχ҃ѕ ами҃н.

с. 96. мц҃а ѡктѧбрь (!) рекомїи листопадь. въ кв҃. дн҃ь. ст҃ыχ семь ѡрок иже въ єфесѣ. авгѫста сїе слово чтетсѧ. Єгда въц҃рисѧ декѣ цр҃ь и прїйде въ єфе҃...

с. 131. слово єже ст҃ѣі ѡци оустановиша. слави бж҃їа ѡпадшїа. на бг҃ошавленїе. како врагь погибе самь

---

[1]) Задержуємо патінацію бібліотечну, хотя вона перепутана — по упорядкованю текста.

възиска погибель създанїю бжїею. прадѣдоу нашемоу адамоу... [с. 132] wбоуxавши же лестїю вражїею. и да^{с} ѥвѣ исплъни ю похоти. и ре^{ч}.

с. 127—30. [Уривок якогось поученія о постах]: не творит. то такова оучитѣлѧ люде не послоушлютъ...

Ст. 36—39. на верхнім полю скорописна записка: „Престависѧ василиі сїінк братски мїца анврша д. дня рокъ ѧхоѳ“. — На полю 39-ої ст. така ж записка: „Рѣ ѧхѳ снѣгъ упавъ на великдеп.

№ 195. Александрія сербської редакції. Ркп. полууставом двох почерків XVIII. в. на 33—409 ст. мал. 8-ки, южноруського письма і мови. Початку нема, ркп. починаєть ся моментом, як Александер вернувсь на вітцівский двір з Алемпіядських островів і погодив свого вітця Филипа з матірю.

ст. 48. Повѣсть о цр̃ѣ дарію перскомъ; ст. 62. Сказаніе w цр̃и селѵн'ском; 66. Ѡ градѣ Антїwхѣи; 82. Сказаніе w градѣ Римѣ; 94. Сказаніе w полѵденныхъ сторонаx; и w Римском' полю; 90. Сказ. w восточныx сторонаx; 108. Сказ. о цр̃и Дарии; 118. Сказаніе о градѣ їерѵсалимѣ (пророк Єремія 125 і сл.); 133. Сказаніе w градѣ Єгиптѣ; 147. Сказ. w цр̃ѣ Дарїи; 163. Ск. w градѣ Вавилонѣ великом; 169. Сказ. w третїем' побитїи Алеѯандровомъ (Дарий, письмо до индійского царя Пора); 230. Сказ. w прокодаx' цр̃м Дарїѧ; 234. Сказ. w лидонском цр̃ѵ крисѵ; 235. w дикниx людеxъ; 236. w женаxъ звѣрошбразныx; 237. w мѵравлѧx; 238. w езерѣ; w макарїйскомъ wстровѣ („Ѡтол алеѯандеръ дойшол рѣки акїана з' войскомъ своим и макарїйскїй wстров видѣша и. поприцъ Ѳ рам...“); 248. Ск. w земли кастѣ; 250. Ск. w людеx дыкиx; 251. Ск. w поли сонxоса цр̃м; 260. ск. w царствѣ Ракша цр̃м; 262. ск. w людеx шесторѵчныхъ; 264. ск. w песыx головаxъ и w ракаx морскыx; 270. ск. w чловецѣ великомъ; w женѣ велыкой; 273. w пущи; 274. w ривѣ; 277. w людеx дивныx; 279. Ѡ индии великой N w царѵ порѵ индиском8; 316. w мастридонскиx' женаx; 320. w Ѥвелитїи цр̃ы Мерзелѵском; 321. Ск. w погаⁿскиxъ языкаxъ; 324. ск. w дивниxъ людеxъ; 328. w кандикии

цр҃ци Мастридонской; 370. Сказанїе ѡ смерти великаго цр҃а Алеѯандра Македон'скаго.

Під послїдною стрічкою 409 ст. написано: „1740 — Aprγla 1".

Разом з „Александрією" оправлені ще ось які статї тих самих двох почерків, укр. мовою з польонїзмами:

к. 1. Слово ѡ мѫдром младенцѣ... що „Ѳца продал, коня кѫпил, мт҃ку продалъ, сѣкнѣ справил дорогїе" (1 об.)... і прибув перед замок царский „а к'того цр҃а една церка... семигадка... цю... скаждым ѡ наоукѣ гадает; и нѣхто ей не може перегадати" (4 к.). Ся царівна заявила: „хто хощет мене за женѣ собѣ оузѧти, то нехай Ѳкажетъ мнѣ наѣку, чого а его запитаю ѿ всѣх книг; а не Ѳкажет тоей наѣки, томѣ кажетъ головѣ Ѿтѧти и на пал кбыти под зам'комъ" (4 об. — 5 к.)... загадки 7 об. і сл.... „сатанѣ има бѣло хорисъ в'той час як на нѣкѣ был... к'пеклѣ по жидов'скѣ, а рай по г'рецкѣ (говорят)... навтором пришествїи асирїйским (10 об. — 11)... хто Ѳца вмѣстѣ забыл мл҃ мокит: бѣдѣчи едного часѣ крол папѣжъ в'косцїолѣ забыл 12 к.... Молодець всьо таки „передиспутовал" царівну і взяв її за жінку. (Пор. Житє і Слово, т. II).

к. 18 об. Слово ѡ женѣ кѣрнѣ со мѣжем некѣрним — (ц. слав. текст).

к. 20 об. Сказанїе ѡ младенчествѣ Іс҃ Хр҃товѣ — (пор. Памятки II, ст. 159—163).

к. 33 об. Исторїа ѡ цр҃и сыклитїанѣ и житїи его, со елладїем затем его, що жену і дїтий „люциперѣ записа".

к. 39 об. Чо҃до ст҃го николаа ѡковрѣ ст҃лю показасѧ.

к. 44 об. мц҃а декемврї: во: ѕ. житїе иже во ст҃го оц҃а ныколаа архиеп҃а мирлик:

к. 57 об. Слово ѡ постановленомъ во епп҃тво ст҃лаа Ѳца Николаа.

к. 63 об. Сказанїе ѡ ст҃лю хв҃ѣ ныколае. како темницѣ прїат и много зла претерпѣ ѿ хр҃тоненавыстны҃х мѣчителей:... уриваєть ся на тім, як св. Николай явив ся для замкнених в темници христіян „аки сл҃нце

по темнихъ шблацѣхъ, бл҃гочестїѧ восїѧ или нѣкїй тихїй хлад по бѣри прїиде, чл҃вколюбно бо хс҃ свое достоѧнїе призрив потреби лстивїѧ власт и метнѣв ѿ цр҃ства дїѡклі".

№ 198. Прежде Рождества хв҃а лѣть пать-сотъ, ѡ велїкомъ царѣ Алеѯандрѣ мацедонскомъ: всего свѣта цр҃ѧ, почавши извостока и до запада сѣверѧ и морѧ на полѧнощь и полѧдне подсобою всю вселеннѣю держащаго... братїе слѧхати велеѹмна мѧжа мл҃тива и справедлива: алеѯандра велїкаго цр҃ѧ мацедонскаго, ѩкъ сѧ родилъ и где былъ и длячого всеи подсолънечной царемсѧ назвал свѣтѧ.

Ркп. недбалим полууставом, списаний 1725 р. в Лїнцях. (Ілїнцях) на 158 к. мал. 8-ки. прп. — Се варіянт „Александрії" сербської редакції.

к. 27. повѣстъ або исторїѧ ѡ цр҃ѧ дарїю перскомъ; к. 34 об.[1]) Сказанїе ѡ царствѣ селѧнскомъ; к. 36. сказ. ѡ градѣ Янтїѡхїи мѣстѣ; к. 43 об. ск. ѡ градѣ Рымѣ великомъ; і т. д. як в № 195 кромі: к. 72 об. Сказанїе ѡ пер'вом побѣдѣи Алеѯандровомъ (що отвічає № 195: ѡ цр҃ѧ Дарїи) з надписю „сказ. ѡ царѧ — царї — Дарїю прскомъ"; в статї „ѡ третом побѣдѣи" к. 95. „Посланїе ѿ дарїѧ ко царю порѧ индїйскомѧ велїкомѧ" становить окрему цїлість; за сим слідує „Сказанїе ѡ воеводахъ" 103 к. (в н-рі 195: ѡ проводах цр҃ѧ Дарїѧ); „Сказанїе ѡ людехъ птїцахъ" 109 к. отвічає „С. ѡ людех дыкихъ" № 195 ст. 250); Раклїѧ цр҃ѧ против „Ракла цр҃ѧ" 261 ст.; „Сказ. ѡ люд[х] ѡ шесторѧчнїхъ и ѡ шестїногахъ" 113 об. — в н-рі 195 тілько „шесторѧчныхъ" 262 ст.; о песиголовцях пропущено; „Сказ. ѡ ѡстровѣ на акїанском моры" видїлено в віддїльну статю по оповіданю о раках; із „сказ. ѡ цр҃ѧ порѧ" видїлено статї — „ѡ а҃-мъ побѣдѣи алеѯан" 122 об, ѡ фїлонѣ на помочь алеѯандрѧ 123 об.; поганскїе ѩзїкы ѿ сѣверскїхъ сторонъ 125 об., (Пору на поміч), посланїе ѿ алеѯандра до пора цр҃ѧ 126 об., поклонїе воеводъ инъдїйскїхъ алеѯандрѧ 129 об.; сказ. ѡ евремитрїи цары мерседѧнскомъ кнѧзи.

[1]) В рукописи велике С віддано Σ.

к. 157 об. в кінцевій заставці в 3-х рядках: „р̃—ѣ̃ ѧ̃—ѱ̃ к̃—ѣ̃.“, за сим запис: „Изволенїемъ Ѿца и ст҃аго дх҃а списасѧ сїа кнїжка Алеѯандрїи Вселѣ Лѣн'цехъ за короля Августа за пана благороднаго стефана воеводи белскаго, за панѣ державной тѣрколовой писалъ ей рабъ божїй Янъдрей Сн̃ъ томиковъ боѕ божаго ѧ: ѱ: нк̃ѕ. мѣсяцѧ апрїлѧ днѧ кг̃:

к. 158. Сказанїє ѡ земляхъ ст҃їхъ — початок виписок із західноруського „Путника“: Почакши ѿ царїгорода до секїза: ф̃. мїлъ: ѿ секїза до алеѯандрїи ѧ̃. мїлъ: черезъ море тїверїадское ити: ѿ алеѯандрїи до їерѕалїмѕ: ѧ̃ мїлъ во їерѕалїмѣ по сродкѣ цр̃квъ воскрнїє хр̃во втой цр̃кви: гробъ бж̃їй на земли змармѣрѕ бї бїтїй: плащенїцею бавольнаною прїкрїтїй тамже“.

Укажем ще на декотрі правописні особливости: ї зам. ы, ы зам. и часто; лїхою 4, сїлнїмъ 4, нанавѕѣ 15, ѡ єзеры 105, тїлко 114; ѣ зам. о (ї) дуже часто — гл. 24 об., 36, 43, 54, 66 об., 102 об., 125 об., 131.

№ 165. Зборник. Ркп. скорописю поч. XVIII. в. южноруського письма, на 366 стор. 8-ки; із переплету лишили ся тілько тильна дошка.

к. 1. Зачинаєть ся продовженєм житія Алексея, чоловіка божого (17 мар.): имъ да имат вящшюю мздѕ. Нѣцїи же сородници и дрѣзи его ѡсѣждахѕ его многажды, ѿ вѣденїа своего глаголюще: яко не бяше лѣпо славѣжити оубогим сицевомѕ князю преславнѣшему, но да повелит рабом творити потребная...“ [пор. Starine, XXII].

с. 34. Слово ст҃аго Геѡргїа: патриархи константинополскаго ѡ вѣрѣ: еже оубо православнѣю вѣрѕ имѣти. ѡснованїе добрих дѣлъ естъ. тѣмже ѡ вѣрѣ начинаетсѧ слово. ѧ̃. Вѣрѧй во Ѿца и сн̃а и ст҃го дх҃а, тр̃ѡцѣ нераздѣлнѣ и несліанѣ. единобж̃ественнѣ Ѿца же нерожденна. сн̃а же рожденна а не созданна. дх҃а ст҃го нерожденна. несозданна. но исходящіа, три во единѣ̀ воли. и единѣ славѣ. единѣ честь. едино поклонение, ѿ всеѧ твари. ѿ аг҃л̃ъ. и ѿ ч̃лвкъ пріемлющѣ. превѣчнѣ и безконечнѣ пребывающюю во вѣки...

с. 38. гл. кѣ. Боитсѧ оученикъ оучетелева жезла паче самаго оучителѧ. Такожде боиѧ [с. 39] цр҃ѧ, боисѧ тои и бг҃а, цр҃ъ бо естъ бж҃ї сл҃га чл҃ком, благимъ м҃тїю, а злий казнїю. — [В инших копіях ся глава значить ся 58-ою; пор. Востоковъ, Описаніе ст. 233. Измарагдъ].

[с. 39.] кв҃. Посемже всякомѹ богатомѹ главѹ твою поклана҃ смиренїѧ ради древо бо много вѣтвенное подклонен҃ѥмъ подидеши и мимоидеши.

кг҃. Приемлѧ҃ бо ѿ цр҃ѧ власть ѿ подвѹгов своихъ слави требѹетъ, а ѿ меншихъ его поклоненїѧ просит҃...

с. 50. гл. ѯд҃. Аще имаши дерзновенїе ко цр҃ю и властелем҃. ко скорби ѡ обидѹмом ѿ силнаго, и допота побори по сиротѣ да вмѣнит гд҃ь каплю пота твоего со кровию мч҃ническою. [В инших копіях ся глава значить ся 92-ою; пор. Востоковъ — l. c.].

[Всїх глав 100. Єсть се „Стословець-Стоглавъ-Златоструй“ патр. Генадія].

с. 61. Здѣ явлѧем дѣлателно седмъ смертьнїѧ грѣхи, яко вьвидѣ древес. вьиних же коренѣхъ послѣдѹют инїи десят грѣховъ, якоже видиши. и сьвишше ѡ них раждаютсѧ добродѣтел. якоже цвѣть рожи сьвише оувѣнчаем вѣнцем царьскимъ, сирѣчъ творѧ҃ ѡнѣю добродѣтель, побѣждает смерьнꙑ҃ грѣхъ съ десатїю его ѿрасли якоже во ѹказанїи.

с. 62.

Любовъ

Неблагодареніе	Корен всѣх оубства завистъ, и плод зависти оубиство	Подражаніе
Распра		Радостословіе
Вражда		Ненависть
Ярость		Памятозлобіе
Навѣть		Оубіство

Зависть

с. 63. Містить короткий виклад про зависть-любов. — Слѣдуючі сторони роздѣлені так же само, як 62—63, на таблиці і виклади о: милостини-сребролюбію, цѣломудрію-блудї, постї-чревобісію, смиренію-гордости, молитві-унинію, довготерпінію-гнѣві.

с. 77. слово како во болѣзни бг҃ь благодарити sѣло полезно. Сѵть нѣцїи иже аще предткнѵт'ся, или ѿ никоего ѕкорени бѵдѵт'. или во недѵг' вопадѵтъ. или главоболие или ино нѣкое или ногоболие такое недѵгованїе; абые похѵлѧют...

с. 81. слово ѡ скончанїи свѣта и ѡ прiстю антихристовѣ. препо҃бнїи андре҃ї хр҃та ради, юродиви повѣда блаженномѵ єпифанїю архиепкпѵ цари града. Нѣкогда ѕпразнившѵся єпифанїю и бл҃женомѵ Андрею приат его Єпифанiй. Во домъ сво҃ еже сотворити поко҃ емѵ. поне ѕво единѵ седмицѵ и сѣдящим ѕво им на единѣ. Начат Єпифанїе вопрошати бл҃женаго Андрея гл҃а реци ми молютiс, како бѵдет мира сего конец и когда и что естъ начало... [гл. с. 141].

с. 105. мц҃а ѡктоврыа: во й: дн҃ь житие преп҃дбныа пелагии блѵдници. Патриарха антиѡхi҃ скi҃ собра ѡсмъ еп҃скоповъ во антиѡхию ѡ исправленiи цр҃ковном. и сѣдшїмъ всѣмъ Єп҃комъ со патриархом.

Се жена нѣкаа именем' пелагиа блѵдница мимо шедше пѵтем...

с. 125. Чѵдо первое і. мч҃енїка хр҃а Геѡргiа. Како изрекѵ страшнѵю сию та҃нѵ и преславнѵю чтоже и возгл҃глю или что помишлѧю: или како начнѵ, повѣдати сию страшнѵю розмовѵ и дивнѵю слишанїе сие... (с. 126) Бисть во времена ѡна на вс҃точнѣ странѣ҃ нѣкi҃ град во странѣ палестiн҃тѣи sѣловелик и множество людi҃ внем'. иже нарицашеся лаѡсиа, во томже градѣ бѣ цр҃ъ имя емѵ. бяше савелиа...

с. 141. Слово ѡ дш҃ах грѣшныхъ, какова сѵть и в'какових мѣсцех зна҃дѵютс. бл҃жены҃ Андре҃ї Хр҃та ради юродивi҃ ѡ сем' повѣда бл҃женомѵ Єпифанию любимомѵ своемѵ. Бѣ нѣкто именем иѡан' келеcтинови, юноша любимы҃ї Єпифаниеви, и во грѣсѣ блѵдном валяшеся. яко свиниа в'колѣ лежаше множицею... (Видїніе в снї Епіфанїя і його розмова з св. Андреєм про

муки в пеклї, надруковано з сього рукопису Памятки IV, ст. 229—231).

к. 149. Слово сѣ́го ѿца кѵ́рила архїепи́скпа Алеѯа́ндрїискаго ѡ исходѣ́ дш̃и и к̃: митарствъ. Сѩже та́ны невѣ́дают мнози сїю нам кирил философ повѣ́да: не того бо дѣ́ла. сотворенї быхом да ѩми и пием и различнаа ризы ѡдѣ́ѭнїе, но да ѕгождаем бг̃ѕ, и полѕчим ѡнаа блг̃аа во животѣ́ вѣ́чном. (Пор. Памятки IV, ст. 196—201).

с. 165. Слово ѡ два разбо́нїкахъ како зачахѕ́ѕа и како распѧхѕ́ѕа. на пр̃ѵ́тѣмъ древѣ́ съ обою страна́ѕ гд̃а. Егда бы́с рождество Га̃ вг̃а N сп̃са нш̃его Їс̃ ха̃. изби ирод цр̃ъ мн̃ца... (пор. Памятки II, ст. 157—8 і 342).

с. 168. Слово Григорїа Бг̃ослова ѡ крес́тѕ чесно́м гда нашего Іс̃: ха̃: и ѡ разбо́ническы́х кр̃то́х како зачахѕ́с. Ядам бѣ́ше во едемѣ́ преддверми ра́йскими егда приближисѧ емѕ́ см̃рть... [гл. Памятки I, ст. 29].

с. 170. Ѹказ ѡ втором древѣ́ на нем҆́же распѧ́тсѧ разбо́нїк праведнїй. Ѿ тогож древа ра́йскаго древа жизни взя́т҆ а́гг̃лъ гн̃ь в҆́рли и вложи во рѣ́кѕ тигръ рекомѕю... [с. 172] на том древѣ́ рас́пнетсѧ праве́дн̃ї разбо́никъ и мнози вѣ́рующии во древо тѕ пребывающи восегда. [гл. Памятки I, ст. 90—1].

с. 172. Ѹказ ѡ третем древѣ́. Нанемже распна́сѧ невѣ́рнїи разбо́нїкъ. Ѿ древа того снѣ́днаго егоже адам снѣ́сть и древа ради адам из҆́рая изгнан҆ быст. Егда время бысть потопа... [гл. Памятки I, ст. 254].

с. 173. Повѣ́сть, како собрашас҃ чт̃наа древа во иерѕсалимъ. Въсѧ си г̃. древа. Ѿ неюже снѣ́дии адам и изгнан҆ бы́с израя по гл̃ѹ гн̃ю... [гл. Памятки II, ст. 242—5]. (с. 181) тїе древа бяхѕ́ во Їр̃лимѣ́ смотренїем бж̃їим до Рас́пятиа ба̃ и сп̃са нш̃его іс̃ ха̃. Еже из того вѣ́нца древо израсте Сидъ сн̃ъ Ядамов три прѕ́ти з҆ раю принес́ ѿцѕ своемѕ́ адамѕ́ хоромѕ́ и оузрѣ́к адам. г̃. лѣ́тораз́ли и воздхнѕ́ велми яко позна иже того дѣ́ли древа из҆́рая изгнан бы́с и оуплете вѣ́нец҆ з г̃. лѣ́торез́ли и возложи на главѕ́ себѣ́ и оузрѣ́въ. (с. 182) и израсте древо и҃ѕ главы адамови на том древѣ́ животво́р Рас́пнас҃ѧ хс̃ сп̃съ нашъ. второе

еже во земли мидиамстѣ бы҃е натомже древѣ прѣдныѧ разбо҃нїкъ распѧтсѧ. Третее древо еже рѣкѫ мерцѫ оуслади їзмаилтѧномъ. на том древѣ рас҃ть бы҃е неправедныѧ ра҃бонїк иже хѫлѧше гд҃а.

с. 182. Слово ѡ главѣ адамовѣ. Глава адамова во корени лежаше. крв҃ їерлїма... (гл. Памятки I, ст. 31).

с. 184. Слово и сказанїе сто҃го Никона наколицѣ цѣкнѣ Їѫда предаде хр҃а їѫдеѡм затридесѧт сребр҃нїковъ, а вкождомъ сребрнїкѫ по два҃цѧт литра, а всѣхъ литръ триста и шездесѧт, а вкождом литрѣ по двана҃цѧтъ рѫблѣ҃, всѣхъ рѫблѣ҃ стиχ҃ лѣтр҃ сѣм҃сотъ пѧ҃десѧт и два. Рѫбль раздѣливши на копи литовскїе, то чинит [с. 185] тысѧща и двѣстѣ и сороκ кѫпъ литвы. литовски двадцѧт и една копа и сорокъ грошѝ. единъ сребрныѧ держит двана҃цѧт лѣтер. а въ кождом литрѣ естъ по двана҃цѧтъ червоныхъ. всѣхъ лѣтер҃... триста, а червоних҃ е҃ чотири тисѧщи и ѡсмъ десѧтъ и s҃.

с. 186[1]). Поѫченїе сто҃го васїлїа ѡ всѧкѡ добродѣтелы. Братїе бѫдите бл҃готворци подражатели своего вл҃дкѫ. да не сотворим во племены ѡном вѣчном, не прїимем богатства злѣ им҃же инїи оубози бивают, не смѣшлем своего имѣнїѧ со слезами оубогих҃... (с. 187) потщим҃ѧ на бж҃їю жизнь внюже пойдемъ мало помедлѣвши врѫцѣ семъ.

с. 191. Ѧприлѧ кг҃. мчнїє сто҃го великом҃ченика Гєѡргїѧ. Мч҃ень рокъ сп҃: и преподобнїѧ Ѧлеѯандри жени дѫклатїѧна м҃ителѧ. Зачалѫ панованѧ Дѫклатїѧна цесара римского кгди до него старостове зо всѣхъ панствъ азлаще восточних҃ъ... [Взято із Skargi — Żywotów świętych, Wil. 1579, ст. 343. — Gdy do Dyoklecyana Cesarza Rzymskiego starostowie ze wszystkich krolestw, a zwłaszcza wschodnich...].

с. 209. Марта ѳ҃: сты҃х м҃: мч҃еник иже всевастиском єзерѣ пострадавших҃. ѿ ликїниѧ м҃ителѧ. влѣто тѕї҃. послѣди же ѡгнем҃ сожжени҃х: писан василием великим. Кгди ѡ҃ц вирокъ незбожны҃ ѕчинены҃ бы҃. абы жаденъ хр҃а не визнавалъ... [Взято із

[1]) З сеї сторони другий почерк.

Skargi — Żywotów swiętych Wil. 1579, ст. 200 з пропущенем проповідничого вступу, півтора стовпця: A gdy on niezbożny wyrok uczyniony był, aby żaden Chrystusa nie wyznawał].

с. 221 мц҃а маꙗ и҃. мч҃енїе с҃тго їѡанна бо҃слова: которы҆ мч҃енъ дыѡклитиꙗномъ(?) цесарем римскимъ: За часѳ домептиꙗна цесара римского. кгди христиꙗн на смертъ шѳканѡ, на҆ перше҆ были е҃пи... [Skarga, ст. 388, стовпець 2-ий, 19-а стр.].

с. 225. мц҃а ноевр҃а во а҃. живот їмѳченїе с҃тыхъ безсребникѡ҃. и чѹдотворец козми и Дамиꙗна. писан Ѧдоном треверинским и григорием тѳровскимъ. жили року с҃п. козма и дамиан Роженїе братꙗ были изправнѣ҆ вна҃цѣ҆ лѣкарскѡ҃ цвѣчени... (Skarga, ст. 875).

с. 228. Ноевриа и҃. слово ѡ Їѡаннѣ ѡгороднице҆: Ѻгородник Їѡан так званы҆ которы҆ был ве҃ми милости҃ на ѳбогии. и завше робячи в ѡгородѣ҆ всю працѳ свою давал... (пор. А. И. Понамаревъ, Памятки II, ст. 140).

с. 230. мц҃а марта г҃.-го о... аѳанасїꙗ архиеп҃па алеѯандриская: ѡ образѣ҆ гд҃ним положено на з҃. соборѣ҆ во никеи. Поднесѣте ѡчи на рѣчъ новѳю: а смотрѣте. на великое чѹдо божїе. и да҆те хвалѹ...

с. 239. Житїе и мч҃нїе с҃того мч҃нїка прокопїꙗ, їюлиа и҃: писан. семиѡном метафрастом жил рок со҃: Ст҃и великомч҃нїкъ прокопїи ѿ града бы҃ї҆ерл҃їма, ѿца мѣка҆ христиꙗнїна а мт҃кѳ болвохвалцѳ... (пор. Skarga, ст. 600).

с. 255. мц҃а ѡктовриа кд҃. житие с҃того мч҃ника Ѧреѳи и иже сним: жили ѡколѡ рокѳ ѳкв҃. писан семиѡном метафрастом. За панованꙗ їѳстина цесара пятого рокѳ панства его панова҃ на҃ мѳрини Єлезвацъ[1]) чл҃къ побожны҆... (Skarga, 934).

с. 268. Слово к҆женам да бѳд҆ молчаливы. Послѳшаите жени заповїды бж҃ѣ҃ и повчайте сѧ молчаливи да спасете дш҃и ваша... цркоꙋъ повинѳетсѧ хр҃тѳ, такожде и жени своим мѳжем. повинѳ҆тесѧ.

с. 269. Мч҃нїе с҃тагѡ славнагѡ велико мч҃ника дѣѡдора стратилата ново преведено ѿ грече-

---

[1]) м. б. Єлезвалъ.

скаго ѧзика во славенскїй ѩзыкъ. Сты҃и мч҃енкъ дѣодор бкъ ѡ҃ ечхаитъ, ечхаити же сѵтъ мѣсто оу чермнаго моря...

с. 287. Житїе и страданїечтвѡ сты҃ѧ великомч҃ениці дѣи и прем҃ѫдрыѧ екатерини ново преведенѡ ѡ҃ греческагѡ ѩзика во славенскии. Сїѧ приснѡпамѧтнаѧ бѣше ѡ҃ прехвалнаго града алеѯандрии...

с. 327. Слово похвалное даюцимъ мл҃стиню. Коистинѵ братїе велик҃ъ естъ прѣд҃ бг҃омъ мѵжъ мл҃твїй. млстинѧ же ес҃ егда слюбовїю бивает҃ъ и здобрїм изволенїем...

с. 328. Слово ѡѧнна златоѵстаго ѡ смиренїи. Молю оубо ви чада гд҃а ради смиренїе любѣте зане же и самъ... смирисѧ гд҃ь нас҃ ради...

с. 331. Повѣст преподѵ: ѡ҃ца нашего Макарїѧ великаго ѕело дш҃е полезна. Ходѧ нѣкогда прп҃ макарїй во пѵстини, послѣдоваше емѵ ан҃глъ и гл҃а емѵ: благослови ѡ҃че... [Слїдує розговор препод. Макарія з ангелом про загробове житє, митарства, вічні муки]. (Пор. Памятки IV, ст. 218—227).

с. 249. Мц҃а ноеѧ: кѳ҃. житїе и мѵчение иже во сты҃х преподобнаго ѡ҃ца нашего климентїѧ папи римскаго жил ѡколо року р҃. Иже во сты҃х ѡц҃ъ нашъ климентїй. Родом зримѵ. Родичов станѵ сенаторского сн҃ъ фаустовъ... (Skarga, ст. 1035).

с. 257. септев. л҃. мч҃енїе сто҃го сщ҃енно мч҃нїка Григорїѧ великїѧ Ярменїѧ которїй жил Рокѵ сч҃: писа҃ѧ семиѡном метафраст҃: Во днї Ярдасира цр҃ѧ перского. которїй з кролем Ярме҃нским кѵрсарем вод҃нѵ вѣлъ. Направил на него то е҃ на кѵрсара нѣкыкого Янана[1]), коториса вигнанцем ѡ҃ него ѵчинивши, а в приязнь са кролевскѵю ѵкрадши. кѵрсара кроля зрадливе замордовал... (Skarga, ст. 910).

с. 264. Мѵченїе кепсими панни со тридцатма и шестма паннами. Диѡклитиан цесар римски. Довѣдавшиѳ ѡ гн҃ѣ҃ панѣ красоти великоѣ христианцѣ которѵ звано кепсима...

с. 267—278 чисті.

---

[1]) у Скарги — „Янака“.

с. 279. Починають ся Святцї в формі молебнів. В 1-ім молебні перечислено прародичів і їх потомків, патріархів, Мойсея, Давида, царів, пророків, старозавітні жони до Сусанни. Для інформації подаєм статю 279-оï стор.:

Праведнїй Адаме Родоначалнїкѳ со Євою помощницею своєю и со сином своїм Авелем молите.

Праведнїй Сїде со сїном своїм Єносом моли.

Праведнїй Каїнане сїне Єносовъ со сином своїмъ Малелеилом молите.

Праведнїй Іареде со сином своим Єнохом молитъ.

Праведнїй Мадѳсале со сїном своим ламехом.

Праведнїй Ное сїне ламехов со сїнома своима семом и Афетом молите бга ѡ мнѣ грѣшном... (с. 281) Праведнїй Іакове Сїне Ісааковь Патрїархо Лѣсьтвице дѣвическаа... Левѵ сїне Іаков хрт̃ѳ великомѳ бжественнї еси слѳга: что Левкі̀ вящше и сеа слави хощеши. (с. 283) Праведнї фаресе Їзарь ѿ Ѳамарї Блѳднїци. сїнове Їуди Патрїархи... (с. 284). Памят соломона царa сїна давидова. Праведнї Роваме сїне соломонов твоего дѣда бити великаго глю... (с. 287) Праведнї Мелхисїдекѳ имать та пїсанїе кромѣ ѿца и матере... (с. 289) Праведн Енедо жено Їωсїфа прекраснаго. Праведная Марїе сестро Моусеѡва.. (с. 290) Праведная Анно молитвою чадо родши самѳила великаго. Памят правед Сѳсанни. Тѣхъ мл̃твами пр̃тыхъ бцо хр̃те бже помилѳи.

с. 295. Мц̃а септевр̃їа въ д̃.

Стѣі̀ пр°рче Моусею бг̃ови^че моли бг̃а ѡмнѣ. Стѣі̀ пр̃рче Захарїе мл̃и... Ст̃ы̀ пр̃рче и пр^тече кр̃тителю Гд̃нь Їωане м... (с. 296 на полї: февр8арїи). Ст̃и пр̃роче Захарїе мл̃и. Ст̃ы̀ слав̃нї пр̃рче и пр^тече кр̃тителю гд̃нь Їωане ради перкаго: втораго. и третаго ѡкр̃ѣтенїа честьныа главы твоеа моли бг̃а ѡ мнѣ грѣш. (май) Стѣі̀ пр̃рче Їаремѣ мл̃и... (с. 297) Честнѵ̀ и славнѵ̀ пр̃рче и пр^тече кртителю гд̃нь Їωане ради ѵскновенїем честныа главы твоеа моли бг̃а ѡ мнѣ грѣш.

За сим іде по місяцям такий же молебен апостолам; ученики апостольскі названі також апостолами... (с. 299) Мц̃а Їнѳарїа(!). Ст̃ы Соборе ст̃ыхъ седмъдесят а̃пстоловь вамъжє имена ст̃ы̀ дордє̀ списа: На 302-ій ст. в такім же помісячнім порядку зложений молебен мученикам... (309—310 ст.) „Їко

имѫще дерзновенїе ко хр҃тѹ бг҃ѹ нашемѹ мч҃це всечестьнии того прилежно молите ѡ мнѣ грѣшномъ...

(с. 312). М҃ца маа. Ст҃ы мч҃ники и князи Росы҃стїе Борїсе и Глѣбе Ради пренесенї ст҃ыхъ моще҃ваш... (316 ст. липень). Ст҃ые страстотерпци князи Рускїе Романе и Давиде: моли бг҃а...

с. 318. Мца септевр҃а свщенномч҃еники списанние... (с. 322) м҃ца Апр҃ла. Ст҃ы҃ свщенно мч҃е Антипо еп҃е Пергам҃скы҃ бл҃гдть ѡ бг҃а имаши цѣлити зѹбнѹю болѣзнь... (с. 325). Вси ст҃ии сщенномч҃ицї, епископи ї архїепп҃и молите бга ѡ мнѣ грѣшьном.

с. 326. Молебен святителям: — (с. 327 жовт.). Ст҃ителю ѿче наш Арсенїе Архїепп҃е Сербскї... (с. 328 груд.) Ст҃ителю ѿче наш Петре мїтроп кїев ї всеа Росїи.. (с. 329 січ.) Ст҃ителю ѿче наш Сава первы҃ архїепе ї ѹчїтелю сербскї... (с. 330 лют.) Ст҃ителю ѿче нашь алеѯее Архїепп҃е кїев и всеа Россїи новы҃ чѹдотворче... (с. 332 мар.) Ст҃лю ѿче наш Їѡно митрополите киевскии и всеа россии мл҃и... (с. 333 май) Ст҃лю ѿче нш҃ъ алеѯие митрополите киевскїи и всеа Росїи новы҃ чѹдотвор. (с. 334) Пренесенїе честьнихъ моще҃ їже во ст҃ыхъ ѿцъ нашихъ прѣсвщенніе митрополити кїпр҃ане фотїе и Їѡно кїевскїе и всеа Росїи чѹдотворци мл҃ите... (с. 335 черв.) Ст҃лю ѿче бл҃говрне҃ княже Петре со февронїею мѹромскїе чѹдотворци... (с. 336 лип.) Стїи҃ велїки княже владимире нареченнї҃ востоѡ кр҃щен҃ васїлїе иже посѣтил еси ст҃ым своем кр҃щенїеѡ всю землю Рѹсскѹю и сокрѹшїл еси їдоли... (с. 337 серп.) Ст҃лю ѿче нашь васїлїе хр҃та ради Юродиве҃ чѹдотвор҃ московскї҃ мл҃и... Ст҃лю ѿче нашь митрополито кїевскї҃ и всеа Росїи чѹдотворче (без імени).

с. 337. Починаєть ся молебен преподобним по місяцям. (с. 338 вер.) Преп. ѿче нашь Саватїе Соловецкї҃ чѹдотворче... (с. 345 січ.) Пр҃пдбне ѿче наш лаврентїе змн҃стира печерскаго затворникѹ мл҃и... (лют.) Прпдбне ѿче наш прохоре черноризче печр҃ски иже ѿ билым глаголемаго лобода хлѣб҃ творѧше ѿ пепела соль мл҃и бг҃а ѡ мнѣ... (с. 346 лют.) Прпдбне ѿче наш симеѡне҃ сербскї҃, нови мироточце... п. ѿ. н. кирилле епк҃пе. катанскї҃ философе и оучителю словѣном и болгаром. мл҃и бга... фламыане... (с. 347) п. ѿ. н. еразме черноризче печерскї҃ мл҃и... каскане... (с. 348) исповѣдныкѹ... п. ѿ. н. евстратїе

печерскїи мл҃и... (с. 350 цвіт.) п. ѡ. н. нифонте епк҃пе новогородскѝ... (с. 352 май) п. ѡ. н. дѣѡдосїе печерскїи первоначалниче ѡбщемѹ житїю вроси҃стеи земли Ігѹмене печер... (с. 353) п. ѡ. н. Никито затворьнїкѹ печерскї... (с. 354) п. ѡ. н. Никито стол переславскі и чѹдотворче моли.. (с. 355 лип.) п. ѡ. н. Антонїе печерскі їже во кїевѣ биль еси началнїк всѣмъ монахом... (с. 356) п. ѡ. н. многотерпеливѹ Їѡане затворникѹ печерскѹ мл҃и бг҃а... (с. 357 серп.) пр. ѡ. н. антоние з' рима приплившаго по водам во великї новгород. п. ѡ. н. многотерпеливе пимине ѡ лавры печерскиа мл҃и бц҃а. прпд҃бни ѳци нш҃и дѣѡдоре Василїе печерскїе... п. ѡ н. алимпїе печерскі... (с. 358) п. ѡ. н. Аврамїе соловецкѹ чѹдотворче...

с. 358. Преподобномученикам — жовтня, сїчня, марця, цвітня — (седмъ дѣвыцъ 359), а з 360-оï ст. мученицям: (с. 364 лип.) Сѵ҃таа бл҃женнаа княгине роѳскаа елено мл҃и бг҃а ѡ мнѣ грѣшном.

№ 187. Зборник. Ркп. старанним полууставом кін. XVII. або поч. XVIII. в. на папері знаку — крест в щитї (як у Лихачева, н-р 510) з короною, на 162 кк. 4-ки (пд҃. — снд҃. + 2 к.), без переплета, розбитий екземпляр; получена од дяка із Ослав 1872 р. Се очевидно часть більшого „Зборника“, із котрого перша частина з місяцословом, пасхалією, індіктом, стовпами евангельскими, соняшним кругом і „лѣтерою“ пасхальною, „Словом дѹшеполезным ѳца памви“ і „Сказанїемъ сѵ҃го Їеронима ѡ Іюдѣ скарїѡтскомъ“ затратила ся, про що свідчить „Ѳглавленїе вещей иже ѡбрѣтаютъсѧ къ книзѣ сей“ (снд҃. об. сл.). Із оглава недостає послїдня картка (статї смд҃. — снд҃. кк.).

к. пд҃. Ѳ таемници обхожденїѧ спсителнаго дне истинныѧ пасхи. Законоположенїе сѵ҃тыхъ апл҃ъ и преданїе ѡ бг҃оносныхъ ѳцъ цр҃кви непремѣнно соблюдати. Избранное ѡ слова великаго аѳанасїѧ, архиепа алеѯандрїйскаго. иже исписа повеленїем перваго собора никейскаго, вѹ҃кр҃взѣ пасхалїйномѹ, времѧ подобно ко стр҃ти хв҃ѣй хранити: еже есть дн҃ь таинѹ вечерѧ гд҃нѣ волнїѧ стр҃ти распатїѧ и погребенїѧ его

плотїю: пресвѣтлаго тридневнаго воскрнїа, на нб҃са со плотїю вознесенїа, и сошествїа оутѣшителя дх҃а. Сихъ ѡко ѿ главизнъ и прочая праздники чиномъ своим послѣдѹютъ. Тайнѹ цр҃скѹю достойно и прв҃дно естъ сокрывати, дѣла же бж҃їа лѣпо повсюдѹ исповѣдати, ѡ непостижимом смотренїи создавшаго вся ѿ небытїа... [короткий шестодневець, значене кождого дня тижня для людий і вірних, пояснене знаків зодіяка, індикт, постанови о празнованю пасхи].

к. чѐ. об. Пристиженые до мѣсацослова. Первое междѹ линѣею число дн҃ь мц҃а значит... Во третой линѣи личба крѹга лѹннаго и настата мц҃а нб҃снаго... (всього 6 стрічок).

к. чѕ҃. Канонъ покаанный ко гд҃ѹ нш҃емѹ і҃с хр҃тѹ. пѣваемый повсю дни. творенїе прпдбнаго ѻц҃а кѵрила.

к. р҃. об. Исповѣданїе грѣховъ повседневно ко самомѹ гд҃ѹ бг҃ѹ. любомѹдрѣйшаго каллїста ѯанѳѡпѹла, констинпѹ дш҃еполезно естъ чл҃вкѹ и спсительно. Воспоминаютъ бо сѧ во сем исповѣданїи члокеческїа вся стр҃ти.

к. рѕ҃. об. Мл҃тва по исповѣди ко пр҃тѣй бц҃ородици. ѻ пренепорочнаа гп҃же цр҃ице...

к. рѝ. об. и. в. с. ѻ. н. кѵрилла, архиепкопа Алеѯандрїйскаго. Слово ѡ исходѣ дш҃и ѿ тѣла, и ѡ страшномꙋ второмꙋ пришествїи хр҃товомъ. sѣло дш҃еполезно ко оумиленїю и покаанїю приходащее: Преведеное ѿ елинꙋска на словенꙋскїй и паки на простѣйшїй ꙗзыкъ съ исправленїемъ. Боюсѧ смерти, ꙗко горкостю мнѣ естъ: страхаюсѧ ѡгнѧ пекелнаго, або вѣмꙋ безконеченъ естъ оучастникомъ теплоты: боюсѧ темности, не естъ бо вѣмъ оучастницею свѣта... (Гл. Памятки IV, 202—213).

к. рка҃. Слово ѡ мелхиседецѣ: їже в҃ст҃ыхъ ѻц҃а нш҃его Аѳанасїа патрїарху алеѯанъдрыйскаго: Потреба ѳтчизнѹ и родъ бж҃енаго мелхиседека ѡпокѣсти, поневажъ называетсѧ безъ ѻц҃а и без мт҃ере, и безъ родѹ. той мелхиседекъ былъ споколѣна хамова, которого оуродилъ ное.. (Есть се варіянт слова, народною мовою, напечатаного Порфирьевим I, 131—5 ст. Пор. Памятки I, 92—101 ст.).

к. ркд. об. Ѡ лѣтехъ ихъже кїевское княженїе и всем россїи само державствїе под татарскимъ пребысть игомъ. Ѡ рокѕ рож: хва ѧсм. Ѡ нашествїи злочестиваго батїа в'россїйскѹю землю, и Ѡ разоренїи православнаго цр҃твеннаго града кїева, и вси кн҃зи россїйскїи под поганскїа власти игом чрезъ полтораста лѣтъ пребывахѕ... [Дословна виписка з друкованого Гізелевого „Сѵноψїса“ 1680 р. В текстї подибуєм хиба правописні зміни, та деякі переміни в родї „православнаго“ замість „преславнагѡ“. Печатаний текст (ѳ. — рг҃. об.) поміщений тут на (ркд҃. об. — рмд҃.) кк.].

к. рмд҃. По статї „Ѡ погибели Мамаевой“ слїдують: Ѡ княженїи великаго кн҃зя Владимїра в'кїевѣ, и всем Россїи, и ѡ самодержавствїи его. до статї (рн҃. об.) Ѡ облїанїи водою на великъ день“ — („Сѵноψїсъ“ к. 25 об. — 29).

к. рна҃. об. О княженїи мїхаила всеволодовича в'кїевѣ, и ѡ нашествїи злочестиваго батїа. — (к. рнг҃.) Ѡ бл҃говѣстѕ в' ст҃ой обители печерской ко ц҃рковномѕ слѹженїю ѿкѹдѕ шнъ начасм. („Сѵноψїсъ“ 68–70 к.).

к. рнг҃. об. Ѡ семъ когда в' ц҃рствѹющемъ градѣ Москвѣ Патрїаршескїй пр҃олъ Ѹстроисм. Бжїимъ промышленїем' бл҃гочестїю в' Великороссїйскомъ ц҃рствїи ꙗко слнцѕ посредѣ крѹга нб҃наго сїяющѕ при бл҃говѣрномъ великомъ гд҃рѣ и ц҃рѣ великом кн҃зѣ Ѳеѡдорѣ Івановичи всем великїа Россїи самодержци... (прибуте патріарха Єремії, основане московского патріаршества — зі ссилкою на „книгѹ правил' печатныхъ на Москвѣ“ т. є. на Кормчу 1646 р. На 154 об. находим дві короткі хронїкарскі виписки із Лїтописця по Стрийковскому 1432 - 1455 р.

к. рнѳ҃. Бц҃ородични и кр҃тобогородични.

к. рѳ҃. Прикладъ о хитрости дїаволской и ꙗкъ сѧди бжїе естъ скрытїе. Пѧстелникъ єдинъ былъ, котрїй въ єдной пѧщи пребывалъ въ дни и ночи гд҃ѕ бг҃ѕ слѹжилъ: а предъ шною пѧщею єдинъ пастиръ швци завше пасовалъ. И придало сѧ Єдного часѕ, же шнїй пастиръ оусн҃лъ: а гди спалъ пришедъ злодѣй, и оукрадъ всѣ швцы... (Очевидно переклад з польського).

к. роѣ. об. Мѧтва бабѣ. Гдѝ їсе хр҃те бже нашъ, рождейсѧ прежде вѣкъѡѽца без мт҃ре: и во послѣднѧѧ лѣта посланъ бысть безъ ѽца родитисѧ на земли, и ѡ браконенскѳснїѧ мт҃ре прошедъ... (прїѧть) бабою пеленъ повитїе и во ꙗслехъ скотыихъ положенъ. ты и насъ пришествыемъ твоимъ прїиди и wсты рабѳ твою сїю имр҃к: бабѳ, прїемшюю младнца (или младницѳ) прости пришедшюю къ стѣй твоей цр҃кви на wчищенїе дш҃и и тѣлѳ...

к. роѣ. об. Предословїе стаго Їѡана златоустаго: Блженъ градъ ѡ бл҃гочестивыхъ цр҃ей цр҃твѳемъ и монастиръ ѡ воздержникъ и искѳсныхъ строимъ: и корабль ѡ искѳсныхъ оуправлѧемъ...

к. роѓ. об. ѡ патерика нравоѳченїе. Глаше иногда нѣкїй ѡ старецъ лаври алеѯандрїйскїа братїамъ совопрошающимъ. Бг҃ъ (рече) силнѣйшїй естъ всего...

к. родѧ. Їѡнъ (достойно и праведно) нареченъ бысть златоустый: чистоти ради златыхъ оученый...

к. родѧ. об. Мѧтва ко прт҃ѣй и живоначалнѣй тройцы... і 3 молитви до Богородиці.

к. роѕ. об. Животъ и мч҃енїе Ѳфы блѳдныцѣ изꙋ иншюми. Skarga, 711 str.

к. рѳ҃. об. Мц҃а маѧ въ ѕ҃. дн҃ь пренесенїю чт҃ныхъ моще́й и. в. ст҃. ѡ. н. нїколаѧ — (служба).

к. рчѧ. об. Сказанїе во кратцѣ ѡ чѳдесѣхꙋ и. в. ст҃. ѡ. н. нїколаѧ мурликїйскихъ чѳдотворца. Бл҃гочестивомꙋ читателю предложенное. Бг҃ъ прославлѧемый въ совѣтѣ стыхъ своихъ... (з виданя кіевского 1680 р.).

к. рчѳ. об. Мѣсцѧ декевріѧ во шестый день житїе ѡчасти сказанїе ѡ чѳдесѣхъ и. в. с. ѡ. н. нїколаѧ архиеп҃па муръ ликїйскихъ чѳдотворца. Чѳдотворца великаго, помощника скораго, и ходатаѧ къ бг҃ѳ изрядnаго... [Все до кінця переписано з печатного видання 1680 р.].

№ 99. Зборник зложений з двох рукописів: полууставних уривків Пролога XVI. в. з доповненями і польскими встав-

ками XVIII. в.[1]), доконаними, судячи по почерку заголовка і вставок, рукою лодинського священника Павла Свідзінского, намісника (декана) бірецкого. — Правопись старого тексту звичайна руско-болгарска з неправильним ужитем юсів; папір знаку „лїлія“. — В ркп. 2+85 кк. F⁰ + 10 кк. печатних, в тектуровім переплетї; внутрішна сторона обложки заклеена листами з рукописної тріоди цвітної (XVI. в.)

На 1-ій сторонї початкової карты (+) скорописна запись-заголовок: „Сиꙗ книга єстъ власнаꙗ прѣвелебъного Ѿца Павла Свѣдзѣнского, презвитера Лодинского, намѣсника бѣрецкого“.

На оборотї: Historya o Vigiliuszu Papieżu. Vigilius pirszy Papież, ten wstempiuszy na Stolice Piotra S. był napomniony od Iustyniana cesarza y Theodozy Małżąki Iego...

На 3-ій стор. Historia o Iedney Białogłowie. Discipulus pisze o iedney białogłowie gniewliwey, ktora zmężem y z Sąsiady Swoiemi nigdy się nie zgadzała, uczyniła się dewotką...

На 4-ій стор. Historia o Borromeuszu Swiętym. Czasu iednego Borromeusz S. iachał przez Helwecyię y Stanoł nanoc w gospodzie iedney... ale go ieszcze sam bronił, gdy go inna czeladz iego bic chcieli zato.

к. а̃. (+) Жытїе и чⷭдеса сⷭ҃тыχ чⷭдотворецъ и безсребникъ козмы и дамиана, мц̃а ноемвриа дна а̃. Гд̃ⷭ нш̃мⷭ іс̃ хр̃тⷭ рожⷣшⷭа и ꙗвлⷱшⷭа на земли всѧка лестъ разорыса...

к. в̃. (ше) сⷭ҃тый козма ѡ приꙗтїи трехъ ꙗиц. їѡаннова дамианова. не мный ꙗв мзды ради приꙗт, зане ѡслⷭшанїе клⷱтвы ради...

к. г̃. Въ тож дн̃ь слово ѡ чⷭдесеχ сⷭ҃тыχ чⷣдотворецъ козми и дамиана. Бѣ нѣкто на том мѣстѣ моуж именем малχъ...

к. ѕ̃. (+) Докінчене чуда „ѡ женѣ“.

На оборотї наклеена таблиця планетарних системів — Птоломея, Коперника і Тихона Браге і величини планет по Геллю, з нїмецкими замітками.

---

[1]) Віддїльні картки сих вставок помітимо крестиком (+).

к. з̃. (+) Historia o Swiętokupstwie. Za czasów Wiktora II, Papieża w Roku Pańskim 1055...

к. и̃. мц̃а генварѧ а̃. днѧ. слово сто̃го великаго василїѧ. їже ѿнялъ чл̃ка ѿ дїавола. Бѣше моужъ въ кесарїйстѣй странѣ. имѧ емоу сиклитиан. имѧше имѣнїѧ мног им'же небѣ числа. села и люди и конїй множество, и оусего. имѧше дщер единѹ, имѧ ей карасїѧ. и обрек ю бг̃ѹ... (оповіданє про Евладія, пор. Житє і Слово т. I).

к. лі̃. (+) Закінченє, дописане доповнячем — „(такожде) братиѧ вѣрныи хр̃тиане памѧтайте велиції и малыи... не шбѣщайтесѧ дїаволѹ... хотѧй велми грішен кто, не ѿстѹпай ѿ мт̃ивого бг̃а, гдъ бг̃ъ мт̃ивъ ѿпѹститъ члчѹ грихи, хто добрыи дѣла творытъ...

— Historia o Anastazyuszu Cesarzu.

— Historia o Uwakaryku.

— Historia o Persach.

к. лі̃. об. Historia o krolu Burgundyiskim — закінчена на наклеєнім на давній текст 12-ої к. листку. За нею „Historia o Ferdynandzie Tyranie“.

к. ві̃. мц̃а септевріа въ з̃. дн̃ь. мч̃нїє ст̃. мч̃ника созонта їже впонтѣ. Маѯимїанъ шбладающѹ киликіею. и градствѹющи гнѣснѣй вѣрѣ идолъстей...

к. ѣі̃. об. — під текстом доклеєна: Historia o Xiążęciu Lotaryńskim.

к. sі̃. Мц̃а тогож[1]) кѣ̃. бл̃говѣщенїє пр̃тыѧ владч̃ица нашеѧ бц̃а і пр̃но дв̃ы мр̃їѧ. слов їже въ ст̃ыхъ ѿц̃а нашего їѡана дамаскїна. Нн̃ѣшнемоу чт̃номоу и цр̃комоу собранїю... (пор. вище — Ізмараґд, стор. 19—20).

Між кѣ̃. і кѕ̃. картами вставлені 4 к. Q польскої проповіди на похороні Xiędza Jana Czarniawskiego Plebana Rychwalskiego, Poddziekaniego Bieckiego. На оборотї 4-ої к. запис: „Ta xięga iest własna Andrzeia Lewickiego Diaka wsi ulucza. kupiona u s. p. Anastazyi Swidzinskiey Popowicki Łodzinskiey za zlpoll 5. dnia 25-o 7-bra 1804 Roku.

---

[1]) марта.

Memento homo! Pulves est et pulves reverteres... Requiem aeterno Domine.

к. кѕ. Слов' дш̃еполезно. Въ ст̃ый вел. четвертокъ ст̃рныѧ нед. Днес братїе слышасте въ ев̾глїи ст̃рти хв̃ы чт8ще...

к. кз̃. Втож че̾ страстныѧ нед слово ѡ м8цѣ гн̃и евсеѧ кл̃женнаго. Вчерашнюю р̃ч' мыш'лю изрещи днес и раздр̃кшитисѧ длъгоу возлюбленый...

к. кй. об. Въ ст̃ый вел пак ст̃ртныѧ нед. слов ѡ снѧтїи гн̃и съ кр̃та ї ѡ плачи ст̃ыѧ бц̃а. Чждеса и с(л)нишлы гн̃ѧ, кто возлюбленныи изг̃лтъ, или кто может извѣщати страсти его... (пор. Памятки II, стор. 246—252 і 412—417).

к. лѧ̃. об. впѧ̃ вел на д̃-мъ чѧ̾ посланїе пилатово к тивирїю кесарїю. Пилатъ ж ꙗко оуслыша и оувидѣ ѡ въскр̾нїи ї ѡ вознесенїи іс̃вѣ sѣло оубомсѧ. и ре̾, аще оуслышана бѫдѕтъ словеса оу кесарѧ. сѣде и написа епистолїю и посла̾ кесарю врим'... (пор. Порфирьевъ II, ст. 191—7 і Памятки II, ст. 353—356, гл. чй).

к. лѣ. Въ ст̃ый вел̃ па̾ страстныѧ не̾ чюдо сътвор'шисѧ въ ц̃ригрдѣ образа гн̃ѧ нже вѣ на стѣне мои̯сей сътвори. Въ ц̃рство оустына великаго сътвори̾ чюдо преслав'но... [як на стелї у одного жидовина появив ся образ розпятого Христа „моисиею сътворенъ“; жидівска рада обвинила за се свого співвизнавця в відступництві; щоб доказати безпідставність сього обвиненя, жидовин в присутности ради пробивав копієм бік намальованого Христа — і з нього потекла кров і вода. Жидовин увірив, рада розбіглась, цар з патріархом зібрали витїкшу кров і перенесли її разом з обравом у церков].

к. лѕ̃. об. (+) Hystoria o swiętym karpie Biskupie kretenskim.

— Historia o Metronie swiętym.

к. лз̃. (нижня половина). Мц̃а мѧ въ в̃. дн̃ь слово на прнесенїе мощем ст̃ы̾ м̾ни̾ бориса и глѣба — [се звичайне проложне чтеніе: „Бл̃внъ гѣ вж̃ Ѿцъ гд̃ нашего іс̃ хр̃а иж не да̾ нам погибн8ти въ прелестѣ идолстѣй“]...

к. лѝ. об. Втож днь пренесенїе мощей стыхъ мчникъ глѣба и бориса — [варіант попереднього, на підставі широкого Сказанія].

к. лд̀. об. Чюдеса стыхъ мч бориса и глѣба. о хромѣмъ, ѡ слѣпомъ, (к. мѝ. об.) чждо ѓе еже в кїевѣ бы — (з вязнями).

к. мѧ̀. об. Мца маѧ д̀. пренесенїе мощем стго великого ѻца нашего чждотворца хва николы ѻ миры во барѣ градѣ. Прно оубо братїе длъжны есмо божественныѧ празникы въ чти дрълацїй творити...

к. мд̀. мца тогож слов ѡ принесенїи мощем стог вех стлѧ чждотворца николы. ѻ мир въ баръ град. Понеж за оумноженїе грѣховъ нашихъ попѹщающ8 бгоу на хртїане sѣло и многїа казни... [Чуда св. Николи] к. мё. о трехъ мѫжехъ въ'връженныхъ въ море, к. мз̀. ѡ оумрѣшем чѧци на пѫты.

к. мѝ. об. Чждеса и дѣанїѧ їже въ стыхъ ѻца нше николы. — о чѧцѣ елиферїи именемъ димитрїи, к. нѝ. ѡ семинѣ чѧцѣ бжїи, к. на̀. ѡ юноши именем николѣ к. нв̀. ѡ попѣ христофори. к. нѓ. о петрѣ чрънци.

к. нз̀. Hystoria o Biskupie Panormitańskim. З первісного тексту остав ся: „Мца їюлѧ въ к̀. днь житїе и похвала предивного стого и слав'ного прка илїи. Нѣ свѣтозар'ное слнце нѣнаго кржга в'шествїи ѡгненныхъ кон. свѣтлостию просвѣщаютсѧ пач...

к. нд̀. в. т. д. григорїѧ мниха и презвитера игоумена ѡбители пантократорѡвы слов похвалное стомоу прцкѳ їлїи. Прорщи оубо вси воплощенїе единороднаго посланы быша жестокосръдомѹ пропѡвѣдати їйлю... (Гр. Цамблака).

к. ѯз̀. об. (нижня полов.) Hystoria o Iednym Człeku Heretyku. Pisze Thomas Valdensis także y Bredenbachius...

к. ѯѝ. (верхня половина +) Hystoria o Białogłowie Iedney. Ex Iacobo Vitriaco Ioannes Iunior in Scala Caeli pisze o iedney niewiescie...

— (нижня половина). Слоко на оусѣкновенїе чтны главы стог ї славного прка і прт̀чи крт̀лѧ гнѧ їѡана. Родикъ'шѳсѧ гс хоу въ вифлеѡмѣ їоудестем възысканїѧ. сътвори їрод четверовластник ѡко погоубити рожд'-

шесѧ штроча... [Втеча Елїсавети, пробуване в горі, погоня Іродових вояків, відлучене на 5-ім місяці, поворот на 13-ім міс., 27-лїтнїй Іван Хреститель у Ірода, звісна історія з Іродіадою і похвала на смерть праведника. Іродіада же (к. оа̃.) „оусѣченна бы҃е водою помрѣзшею. и принесена бы҃е глава ѥѧ на лонѣ ѿца ѥѧ. самаж шста долѣ подледом оусѣкшим во вѣдѣ. (обор.) швогда ѿ сто҃го їѡанна бл҃овеннаѧ. аки бритва изшврен'на желѣзнаѧ. не точїю грѣхи вчищаюши, но и племени иродовѣ на кровъ неповин'ноу въстав'ши и скоро теченїе съврѣши, оусѣкнѣ їѡана мечем. сиж водою помрьзлою оусѣчена бысть. ѡ вода бл҃ов'наѧ шцѣщаюши грѣхи. ѡ вода встрѣйши меча. ѿсѣкаюши главоу на шбличенїе скврѣны҃“... Порівнане судьби Івана Крт. і Іродіади по смерти. (пор. A. Vassiliev, Anecdota I, ст. 1—4; Памятки II).

к. ов̃. Слово сто҃го ефрема ї прречтво їсаино сн̃а амосова. съ плачем и рыданием ѡ послѣднех лѣтех хотѧшиχ быти. Тако гл҃ет Гс̃ь нашъ Іс̃ хс̃ к вам братїе, внемлѣте гл҃ы оус҃ моиχ. (Пор. Памятки IV, стор. 252—257).

к. од̃. об. слов сто҃го григорїѧ бг̃ослова. ѡ бжественѣй литоргїи. Се же бы҃е въ дни прѣвыѧ, сты҃и ѿци събрашае (к. ое̃.) ко стомоу григорїю бг̃ословоу. и рекоша ему ѡ҃ сты҃ скажи нам ѡ тайнѣ стѣй и бжественѣй литор'гїи...

к. оѕ̃. об. Въпросиша сты҃и ѿци григориѧ бг̃ослова гл҃юще. Что е҃ ѿче сты҃й григорїе цр҃ковъ бж̃їѧ и чесо ради създана бы҃е... [Одвіт на се питане роз'яснює символїку частий церкви і її сосудів].

к. оѕ̃. об. Словѡ ї. в. с. ѡ. н. василїѧ ѡ въспоминанїи е҃тва члча. Велика мудрос̃ бж̃їѧ братїе житїе сего пребыванїѧ...

к. оз̃. Пооученїе ѡ матежи житїѧ сего ї ѡ покаанїи всѣх чл҃къ. Разѵмѣните братїе свѣта сего матеж и чл҃кое сѵетство...

к. од̃. Слово їѡанна златоустаго ѡ покаанїи ї ѡ ползѣ дш̃евнѣ. Дрѵзи и братїѧ. шко имамы страх и трепет...

к. 80. (+) Historia o Iednym Człowieku Pobożnym. Pisze venerabilis Beda w Historiey Swoiey, iż Roku

Siedmsetnego Dwudziestego za iego czasu człowiek Ieden, Żonaty w Brytaniey na imie Dzietelnus...

к. 81. (+) Како клѧтвопрестѹпникъ не избѣжа сѹда бжїа. — Оповіданє про Готфтина(!) сотника, що в Едесї взяв собі другу жінку Евфімію, дочку фундаторки церкви мучеників Гурія, Самона і Авіва (15. падол.) і, мимо присяги над гробницею мучеників — не вчинити Евфімії нїякого зла, змусив її відректи ся від нього, яко мужа, і стати невольницею першої жінки. Евфімія родить від сотника хлопця; пані троїть його. Евфімія замачує незначно кусок вовни в їдь, пливучу з уст мерлої дитини і при добрій нагоді витискає її своїй пани в вино. Пані умирає. Рідні додумують ся до звязку смерти хлопця і пані і рішають Евфімію живцем поховати разом з розложившим ся трупом сотникової. Евфімія молить ся едесским мученикам о поміч — і вони переносять її непостережно від Готфтів (Ґотів) в Едесу. Рано мати знаходить свою дочку у гробницї мучеників. По якімсь часї з'явив ся в Едесї сотник, що — не знаючи нїчого про чудо з Евфімією — удав ся в дім тещи, де і „прїємъ казнь по дѣломъ своимъ". — Се очевидно типічний середньовіковий роман з цїкавою фабулою — двоженьства і подвійного конфлїкту (двоженьство — зломане присяги) з одної сторони, а неустанної помочи святих своїм почитателям, помимо їх тяжких провин (месть Евфімії своїй пані). Сотнику фабула каже понести „казнь по дѣломъ своим" в домі тещи, хотя — здаєть ся нам — прощене було би тут більше на місцї у молодої христіянки, що любила колись Готина. — Ся повість списана „ѡ житїа сѣ҃тыхъ. мцⷣа ноємврїа во є҃ї. день. Anno Domini 1785 die 28. maji v. s. I. Lewicki".

к. 82 об. (+) Слово сїе преподобнаго и бг҃оноснаго ѻц҃а нш҃его памвы дш҃еполезно. мц҃а ноєврия во s҃ї. день.

к. 83. Pytania y Odpowiedzi niektore bardzo ku wiedzeniu potrzebne. o Rożnych Rzeczach z Pisma S. Pytanie. który naypierwszy język na swiecie. Odpowiedź na to: Od poczatku swiata pierworodny, powszechny iest język Hebrayski... wszyscy iednostaynie trzymaią, że Hebrayski, Grecki. Łaciński. Teutonski y Słowiański są główne ięzyki... (обор.) z Słowieńskiego (ińsze pochodzą) Polski. Węgierski, Czeski. Moskiew-

ski albo Ruski. Tatarski. Bułgarski. Turecki. pospolity etc. Powidaią, że iest na swiecie 70 ięzykow... (к. 84) niegodzi się ieść żydom... ptastwa wszelkiego na 4 nogach chodzącego. Do tego: myszy, krokodyla, łasicy, ieża slimaka, kreta etc. P. co znaczy єдїωпъ. odp. Murzyn... [все рукою Левіцкого].

к. 85 (+ почерк як в початкових наклейках) Historia o krolu Francuskim (Робертї милосердним).

Titus Imperator od Rzymian swoich był nazwany Deliciae generis humani, iż wszystkich niedostatki sam opatrował...

— Historia o Tyberiuszu Cesarzu... На оборотї сеї картки наклеєна паперова печать з власноручним підписом Ian Kazimierz Krol.

По сїм вшиті ще 10 кк. (ρк҃з҃—ροѕ); **Повченїе на шлюбѣ в'негда обрѹчаетсѧ моѹжъ къ женѣ и та къ немѹ, бл҃венїемъ їерейскимъ"** і **„Повченїе на преставленїе вѣрънаго чл҃ка, надъгробнымъ сѣло дш҃е полезнымъ"**. На 176 об. **„Мл҃тва тогожде трѹдолюбца о съвершенїю сеѧ книги"**.

№ 138. Зборник статей із Хроноґрафа, Шестоднева, Фізіолога. Ркп. грубим старанним полууставом, южноруско-болгарського письма, на грубім гладженім папері знаку кабан, а від 236-ої к. — шестиконечний хрест (Лихачев № 546 р. 1513), по 20 рядків на сторонї; кк. ркз҃—ткѳ 4-ки, в новійшій текстуровій оправі.

к. ркз҃. (продовженє) їереи какоѧ либо. ащє слоѹжит лит҃ргїа а непричаститсѧ сѣ҃ыхъ таинъ, ωко недостоинь сѝ зазирала си ѿ своеѧ съвѣсти...

— Слово ѡ сътворенїи нб҃ѳ и земли. Тоѹжде повѣдѣ мѹдрїи и несмыслньїи. начом земла стоить. ил нб҃о чим здѣлано оу чем ли было здѣлати... (ркд҃. об.) писанїе бо гл҃ет҃ ѥ҃ коуры емоуж глава до нб҃се, а въ мори до колѣнъ емоуж има пинизь[1]) єгдажь слнце ѡмываетсѧ въ акыанѣ[2]) тогдаже акиань оусколѣбаетсѧ. и кжры ѡчютитсѧ и възгласит. тогда въси кжри оуспожт въ єдин ча҃...

к. рл҃а. слово ѡ сѣ҃ѣхъ дарѣхъ цр҃ковныхъ съсждѣхъ. Оупро҃ что ѥ҃ єп҃пъ что ѥ҃ попъ что ѥ҃ калѳгиръ. что

---

[1]) т. в. фінїкс; [2]) вище — **„акїанѳ"**.

є^{с} дїаконь ѕ҃кницѫ на рамѣ носѧ ѿ епп҃а... [налои, кадилница (є^{с}) саламѣ и араматы, дїакон є^{с} конарха, комканїе, сивигрь = гжка — 131 об., крѣсѕроу поиди, корьсѕрь, ѡ крѣсѕле, крѣсжрь — 132].

к. рлв҃. об. слово ѡ сѣ҃кй лѵ^{т}ргїи сѣ҃го а҃пла павла. Бы^{с} ан^{ѵ}филог ѿ цр҃скаг рода. невѣдаше закона, невѣроваше къ хѵ҃ іс҃а. дръжаще оуста лѣта поганымь сарацином. и поихавшѫ^{1}) же анфилогѫ къ братѹ своемоу въ їер^{с}лим... (Пор. Памятки IV, ст. 92—102).

к. рлд҃. об. слово ѡ понагїи сѣ҃тыѧ бц҃а пр^{с}нодв҃цѧ. Єгда бы^{с} оуспенїе пр҃тыѧ бц҃а мрїа. агг҃ли и ап^{с}ли на wблацѣ^{х} извираѭщѧ. дома же нарицаемыи оувѣр^{х}каше х҃р҃. людїй и не хотѧше ѿити дондеже оувѣрит въсѣ^{х}. и взат его на wбла^{х} скѣтель и принесе и срѣте стѫѧ бц҃ю на wблацѣ^{х} носимоу къ раи оуводимоу... [Апостоли рішили не приняти Фому в свій круг за його вічне недовіре. Фома помолився до Богоматери дати йому який знак, щоби апостоли простили його. Богородиця подала йому свою зїницю, що й виднало йому прощу у товаришів-апостолів. — В „Сборнику № 362“. Румянц. Музея, се слово слїдує безпосередно за „житїемъ и дѣнїемъ сѣ҃го а҃пла Ѳомы“; пор. Востоковъ, Опис. 520 ст.).

к. рлй҃. об. Слово ѡ съборнѣи цр҃кви и о латинѣ. и оплатцѣ^{х}. въ кратцѣхь. Латина мовят блѧдѫще. рим єсть съборнаа цр҃ковь. и оплатокь наричют тѣло хв҃о...

к. рмг҃. виденїе сѣ҃того нифонта ѡ съмр҃ти. Єгда дш҃а разлѫчаетсѧ ѿ тѣла и прїемлют ѧ агг҃ли, еже хранѧт родь хр^{с}тїаньскыи и стоѧт смотрѧчи что бѫдет было подвигь дш҃и тон. събираѭтжесѧ немл^{с}тивїи бѣси... (Пор. Памятки IV, 233—4).

ч. рмѕ҃. виденїе сѣ҃го нифонта ѡ рѕсалїи^{х}. Видѣ сѣ҃тыи нифонть чл҃ка съ сопѣл҃ми скачюща. идѧше съ ним множество народ танець... [срѣбрьницю въ ч҃лаѕ 146 об., срѣбро и мѣд оп^{т}иволѫ съпѣл҃никѕ, чювствовыма очима 147а об.]. Пор. Востоковъ, Опис. 230 ст. — „Златоустъ № 182“ і ст. 234 — „Измарагдъ № 186“.

---

^{1}) к. рлз҃. — поехал.

к. рмѳ. Ярис... Македонїе... Несторїе... Дїоскоръ... Евтихїи еретици.

к. рмѳ. об. Сказанїе ѡ седмѣхъ съборѣхъ.

к. рнѳ. об. покченїе стго климента. на прѣображенїе гда бга и спса нашего їу ха. Послоушлите братїе да скажѫ ка дне сего чтъ. каковаа вонь ѡвишасѧ...

к. рнд. об. слово ѡ сждѣхъ ѿ прощенїа алеѯандра. Въ единь ѿ днїй члкъ нѣкыи въ рѣкѫ въпад и оумрѣт. швїи оубо глаахѫ по грѣхом своимь въспрїатъ, и инїи же глѫть ѡко съмрть его пришла... (Виклад Евсевія).

к. рнѕ. Въпроси и ѿвѣти еуглъскыхъ словесѣ ѡвѣ сказана василїемь. и феологом и григорїем. Члкъ етер исхождаше ѿ їерлима въ ериxон. и въ разбоиникы въпаде... (пор. Памятки IV, ст. 1—3).

к. рѯѕ. о том еже не проскѫмисати въ горахъ. ни въ клѣтех. Не лѣпо е проскѫмисати въ горах [обор.] ни въ клѣтех. стыхъ таинь гнъ. но въ стѣи цркви тъчїа...

к. ро. об. виденїе еже видѣ прркъ даниль. И се четыри вѣтри налегоша на море великое. и възмѫтившѧсѧ морю. и се исхождахѫ изне д. звѣрїе велиции... (провидів Антихриста).

к. роа. слово ѡ сивилѣ цр̃ци. Дв̃дь цр̃ь и прр̃къ гнъ имаше похот велїа въ себѣ... (гл. Памятки I, ст. 277—8. Ріжниця між обома статями та, що наша значно ширша, як в виясненю Сівілою 9-и сонць, так і в закінченю. Для приміру приведем слова Сівіли о першім сонцю, 172 об.) а. рѡхѣ словене, рекше бльгаре. добри, гостолюбиви и смирени истинии и безлобиви. любѫще чюждина и хрстїанство бгу съвѣкрою предадѫт... (Сей текст надрук. у Записках, т. 67. misc.).

к. роѕ. об. михаила архиепп̃па костантинагра елика латина чрес прѣцр̃ковное творѫт ихже ради имамы непришьщенньѣхъ латины глѫть хѫлнаа. Глѫ оубо дхъ стыи не ѿ ѻца исходит единого (176) но ѿ сна... [27 обвинительних точок против латинян: св. дух, опріснок, причастіе через поцілованє, суботи, удавленина, свинина і мясо у монахів, безбороді і безженні священники, перстень, война, дві сестри, літургія і в великий піст, алилуя, не признають трех святителїв, крещенє, мощи, Богородиця-Марія, хрест, кілька літургій, олтар доступний всїм,

відпущене гріхів через плюнене, піст в господскі празники, руки умерців не складають на-хрест, запусти, риба в страстний тиждень].

к. рой. Єпифанїа мниχа и презвитера ѡ знамени^{х} образа же и възраста прⷭтыѧ влⷣчца наша бц̃а и прⷭнодв̃ы мрїа. Бѣше оубо ѡлоучен'но мѣсто въ χраминѣ гн̃и, близь лѣвыѧ (об.) страны жрътовника... [Єсть то уривок із звістного сказанія о Богородиці — монаха Епіфанія. пор. Памятки II, ст. 372—3].

к. роⷣ. стⷪго григорїа бⷪослова протлъкованїє гн̃ѧ бл̃ви. Вѣрꙗю въединаго бг̃а. Различно бг̃и не сⷨ инїи, но тъкмо влⷣка нашь іⷭ̃ хⷭ̃ единь, въ негож мы вѣрꙗюще. дѣмоньскыѧ богы [обор.] ꙗко прѣсть попираемь. Оц̃а въседръжителѣ. [толк, і т. д.].

к. рпⷣ. гⷭ̃ оучаше оучн̃кы своѧ. егда мл̃ите^{е} немного гл̃ите въ мл̃тва^{х}. но ꙗкож їѡань наоучи оученикы своѧ гл̃ѧ мл̃тва. Оч̃е нашь иже еси на нб̃сѣ^{х}. правое покажи житїе въ вѣрѣ чистѣ... — се „Отче нашь“ з толком.

к. рпѣ. и се вид̃ите ꙗко сⷨ три цр̃и єже е^{с} стⷣа тр̃оца на нб̃сѣχъ. мц̃їй вї. то̀ вї. ап^{с}лъ. Црїй вѣнчан'ныχъ на прⷭтлѣ^{х} црⷭтвѫ^{т}. Пръвое црⷭтво греческое. Дрꙋгое црⷭтво блъгарьское. третїе црⷭтво аламаньское. съ греческы^{м} [обор.] цр̃тво^{м} ѡц̃ь. съ аламаньскы^{м} цр̃тво^{м} сн̃ь. и съ блъгарскы^{м} црⷭтвом дх̃ъ стыи. Греци црⷭтво бг̃ꙋ придадⷭт. аламаньское црⷭтво поперет въсѧ ꙗзыкы и полѣвѣрци... [72 язики; правовірні — блъгаре, греци, сирияне, иверы, рж^{с}]. Оу тыⷯ троє книгы правовѣрны^{х}. греческыѧ. блъгарскыѧ. иверскыѧ. и полоувѣрны^{х} ꙗзыкь вї. Ѧламене, фрѧзи. оугре. единѧне. їаковите. армѧне. саси. лѧси. арбанаси. χарвати. χизи. нѣмци. [походжене тих язиків від синів Ноя].

к. рпз̃. ѡ прⷭтолѣ^{х}. пръвы̀ прⷭтль (обор.) стⷪго ап^{с}ла петра фрѧзскыи. а стⷪго андрея оугорскыи прⷭтль. а стⷪго ап̃ла и ев^{г}листа лоукы армен'скыи прт̃ль. а стⷪго домы иверⷭскы̀ прт̃ль. а стⷪго їѡанна срѣбин'скыи столь. а стⷪго матѳеѧ кыпрьскыи столь. а стⷪго мар'ка χиз'скыи столь. а стⷪго вардоломея сто^{м} нѣмецкы̀. а стⷪго филиппа трапезон'скы̀ сто^{м}. а стⷪго їакова сто^{м} словеньскыи, иже поставиша цр̃и половина ꙗзыка цигон^{с}каго. въпро^{с}. како е^{с} ꙗ-

зыком часть. и каковь $\overset{\text{е}}{}$ которыи ѡбычаемь. ѿвѣтъ фразинь во$\overset{\text{и}}{}$... ола$\overset{\text{и}}{}$ пес... татаринь ѡгарь. кѹмани$\overset{\text{и}}{}$ пар'дѕ$\overset{\text{е}}{}$. блъгаринь быкь. сръбинь влъкь. [к. рпѱ.] грекь лисица. волошинъ котка... оугринь рысь. ржсин выдра. нѣмець сорока. харватин сова. литвин тжрь. цѧконин ежь... еврѣинь звѣць...

к. рпѱ. въ недлю сътвори бъ нбо и землѧ дь и нощь. и въселенжю... По сїм коротким обзорі днїв творенія, слїдують вопросо-одвіти, в родї — „ѿкждѕ зача$\overset{\text{е}}{}$ йлъжа, злость, клевета, хжла, зави$\overset{\text{е}}{}$ и ненави$\overset{\text{е}}{}$ татба. и силованїе“... (188 об.).

к. рпѳ. слово иже въ сты$\overset{\text{х}}{}$ ѿца нашего їѡанна златоустаго. архиепа костѧнтина гра$\overset{\text{д}}{}$. ѿ книгы бытїа нбси и земли. бъ прѣжде$\overset{\text{е}}{}$ въсѣхъ вѣкъ, нѣ начала имѣти конца, ѩко бъ силень сътвори агглы своѧ дхы... [обор.] ѡ агглѣ$\overset{\text{х}}{}$... (к. рч.) ѡ вѡда$\overset{\text{х}}{}$... (к. рчв.) ѡ тврѣди... (к. рчг. об.) ѡ сатанѣ... (к. рчѕ.) ѡ чл̑цѣ... (к. рчз.) ѡ воднѣ$\overset{\text{м}}{}$ родѕ... (к. рчи.) ѡ птица$\overset{\text{х}}{}$ и ѡ риба$\overset{\text{х}}{}$... (к. рчи. об.). Есть оубо птица имене$\overset{\text{м}}{}$ ал'коность, имѣет же гнѣздо на брезѣ пѣска къскрани морѣ. и тж износит жица своѧ... (к. рчд. об.) Есть же оубо рыба юже възывают многоножица... (к. с.) ѡ sesovli... (в чужі гнїзда яйця...) тоже птици оуподобистесѧ вы ѡкаан'нїи жидове, прїемше ѿ роды сты$\overset{\text{х}}{}$ книгь оученїа, и ѿвръгосте. и прѣдасте стаа писанїа въ страны языком... [По сїм слїдує на 201 к. оповіданє о тім, коли Адам пізнав Еву — по 30-и лїтах, уже внї раю — їх дїти; накликуване апостолів не перелюбити]... стїи же оубо ап$\overset{\text{е}}{}$ли ти по пѧтидесѧтны$\overset{\text{х}}{}$ дньхъ въскрсенїа, ѩко жица въ гнѣзда слово спсенное, къ иноязычникы [к. сѵ.] въложиша. мыж оубо не ѿ своихъ ѿць и прадѣ$\overset{\text{д}}{}$ слово спсенное прїахомь, нж ѿ стыхъ аплъ и ѿ вашеѧ братїа. въчинь аггльскыи зовжще глемь. стъ. стъ. стъ. гѣ въ тр$\overset{\text{о}}{}$ци неразлжчно. ѡ мерелѣ... (паруєть ся з змівю) тѣ$\overset{\text{м}}{}$же и нечисто $\overset{\text{е}}{}$ въ чл̑цѣ$\overset{\text{х}}{}$ бесръме$\overset{\text{н}}{}$скыи законь. понеже ересїю бохѣмита[1]) своего ѡбати сжще. оставлѣю$\overset{\text{т}}{}$ оубо подржжїа своа. и сами (обор.) сѧ содомскы смѣшают. тогда ра$\overset{\text{д}}{}$ частѧ$\overset{\text{т}}{}$ ѿходы своѧ па$\overset{\text{ч}}{}$ лицѧ и сра$\overset{\text{д}}{}$ца. Сжт же иныѧ оубо рыбы нарицаемы фокы... єгда чада (ихъ) чего пережастватсѧ[2]) то пакы въ мтрню

[1]) Могамета. [2]) налякають ся.

ѧтробѫ къмъкнѫтсѧ. тѣци оубо сѫт нравы злыѭ чл҃кы... Есть оубо птица къ велицѣи индѣи. наричаемаа финиѯь... [живить ся „араматом“ ліванских кедрів; на старість приносить з неба вічного огню, запалює ним своє гнїздо і гине разом з ним, щоби опять з попелу відновити ся. До неї подібні віруючі в бога; при чім говорить ся і о грішниках... (к. сд҃.) ѡ чл҃цѣѭ Семѫж оубо животоу... (обор.) ѡ дш҃и... (к. сѳ҃.) ѡ чл҃цѣ. Създа бг҃ чл҃ка то ничтож сътвори безлѣпоты... (подрібна анатомія людского тїла). (к. сѕ҃. об.) ѡ оумѣ — (з продовженем фізіольогії чоловіка).

к. сї҃. Сїа кнїги бытїа нб҃си и земли и всѣкои тварь, иже сътвори бг҃ въсѧ дѣла испрѣва. Прѣжде всѣхъ сыи и всѧѭ ѡ всѣхъ подобаеть истинномоу чл҃кѫ вѣдати что есть бг҃. ꙗко шѫ҃ ꙗви҃ бг҃ о чо҃ наречо҃ бг҃...

к. сѕї҃. об. ѡ сифѣ. Роди же адам сн҃а и нарече имѧ емоу сифь. тъжде сн҃ы своѧ и дъщерѧ своѧ наоучи бл҃гочтїю... (к. сзї҃. об.) ѡ еносѣ. Рождьшѫ҃ еноха бы҃ мѫ҃ бл҃гъ и бл҃гочтивь.... ѡ нои. Исполином же въсѣмь сѫщимь. и нехотѧщиѭ прославити творца. роди же сѧ мѫж именеѭ нои. мѫжь бл҃гочтивь... (к. сдї҃.) о потопѣ... (обор.) ѡ ковчезѣ...

(к. скѳ҃. об.) о раздѣленїи ꙗзыкъ...

(к. скѳ҃. об.) ѡ авраамѣ. Въ днѝ же онѣ҆ роди҃ аврааѭ и дань бы҃ ѿ отца своего навчитисѧ звѣздочетїю. и искаше творца нб҃ѫ и земли. сл҃нцю и лунѣ и звѣздам. и не вѣ҆ емоу ѡбрѣсти ѡ сиѭ разоуѭ. ѿць же его вѣ҆ идолотворець... [пор. Памятки I, ст. 80—6.).

к. скѕ҃. об. ѳ мелхиседецѣ. Сѣи мелхиседекь нарѣчеѳ сѧ безѿчень и безмт҃рь... (пор. Памятки I, ст. 92—7).

к. слѳ҃. об. ѡ источницѣ клатвенѣмь. възыиде авимелеѭ цр҃ь рар҆скыи испровръгала ихъ и гонѧ ѡтрокы авраамовы...

к. слг҃. о ѡбрѣзанїи. Бы҃ ꙗкож роди смаила и рече емоу гс҃ь бг҃ хощѫ тѧ предварити паче всѣхъ ꙗзыкъ...

к. слѳ҃. об. ѡ стѣи троици. Авраам же приш҃ѣ въселисѧ оу дѫба аврииѭска идеже пръвѣе имѧше бо страннолюбїе... (к. слз҃.) ѡ явленїи сты҃ѧ троица (пор. Памятки I, ст. 86—90).

к. слз҃. о разкращенїи содомь: Въставѣ҆же авраамь погнавь къслѣд ихъ...

к. сѫ̃. об. ѡ їсаацѣ. Бѣ врѣмѧ же ѡ^{н}, жена его сарра роди мѫ^{жскѣ} скы поль...

к. смд̃. ѡ оумрѣтвїи сарринѣ. Бы^{с} же по дн̃ехъ оумрѣти хотѧщи сарра жена авраамова...

к. смѝ. ѡ моѷ̀сеи. Роди же сѧ мѡѷ̀сѝ въ егѵптѣ. и младоѷ емоѷ сѫщѳ...

к. сн̃. ѡ кѫпинѣ горы синаискыѧ. Бѣше$_{д}$ мѡѷсеи на горѫ хоривьскѫѧ, вѣше шеца пасыи. и възрѣвь видѣнїе видѣ...

к. снз̃. ѡ исхожденїи їѝлевѣ. Въздвигошѫ сѧ сн̃оке їѝлеви. ѿ рамеси къ хорь.

— ѡ фарашне и о воє^{х} є^{г}. И взмѣть фарашнь wрѫжникы своѧ. и всадникы всѧ егѵпе^{т}скыѧ...

к. снѝ. об. ѡ амалицѣ. Възѧша же сѧ сн̃оке їѝлеви ѿ моря чрѣмнаго и идѫхѫ по пѫстыни...

к. сѧ̃л̃. об. ѿ законодавца. Не прїимеши сл^{х} лъжа. и не сѧдеши съ неправедными...

к. сѧв̃. ѿ бѫ̃їи^{х} словесь закона. Азь есмь гѣ̃ бѫ̃ твои. изведыи тѧ ѿ земля егѵпе^{т}скыѧ. и ѿ домоѷ работы... [3 перші заповіди — о почитаню бога; 4-а о дни суботнім; 5-а о почитаню родичів; 6-а о перелюбстві на старість лїт; 7-а клевета, віднесена і до звірят ближнього — очевидно річ іде о крадежи; 8-а клятва; 9-а почесть старшим віком; 10-а побите родичів].

к. сѧд̃. ѡ скѵнїи како сътвори. Посем рече гѣ̃ къ мѡѷсеови. сътвори ми скѵнїю...

к. сѧн̃. об. ѡ исхожденїи къземлю шѣѣтованнѫѧ. Приближахѫсѧ къ земли шѣѣтованнѣѝ и до врѣха горы. и не въсхотѣша вънити въ нея...

к. сов̃. ѡ валаамѣ влъхвѣ. Слышлавѝже валаакь цр̃ь молави^{т}скы и оубоѥсѧ въстрепета. испаде емоѷ ср̃дце. и бѣше въ мнозѣ скрѣби ѡ се^{м}. слышлавѝже моавь ѡ языцѣ їоудеистѣ^{м}, шко бѫ̃ велика имоѷт... [гл. Порфирьевъ I, ст. 230—235; і у Памятках I, ст. 257—262]. (к. сов̃. об.) ѡ валаамѣ влъхвѣ. Сего ради мл̃имытисѧ да приште^{д} поможеши на^{м}, да не како разорившесѧ погыбнем... (Порфирьевъ I, ст. 231 на долї).

к. соз̃. об. ѡ елфегорѣ. о се^{м} бо є^{с} иже гл̃ю^{т} книгы ѱаломскыѧ ѡ си^{х}...

с. сої. ѡ пораженим камени. Погдвигшесѧ їйльтѧне ѿтѫдѹ и пріити къ инѫ землю. и градоуціⷨ имь, и вънйдоша въ поусто мѣсто и безъводно...

к. сп. ѡ смрти мѡѵсеовѣ. Рече моусеи къ їсоу навинѹ, възыдеⷨ на горѹ... [варіант у Порфирьева I, ст. 203—4].

к. сп. об. ѡ їсѣ навинѣ. Їс навинь пріѧт люди гдня и прійде на їѡрданъ...

к. спѣ. ѡ иендорѣ. Бѣста же къ їоудеѡх мѫжь именеⷨ ендорь. съ ревностїю пришед и како ѿци наши порабощени быша халдеѡⷨ. и подвигъсѧ свободѹ хотѧ сътворити...

к. спѕ. об. ѡ ефдаи. Сѣи ефдань быс ѿ колѣна данова. изгнаⷭ же быс ѿ языка того. понеже бѣ рабынинь снь. ибо мти его съблажѧши сърдоⷨси. и роди вътаи... [гл. вільну перерібку сього оповідання у Памятках I, ст. 335—8].

к. спз. об. сказанїе ѡ самсонѣ. Быс мѫжь ѿ колѣна данова. имѧ емоу маноѣ. бѣво весчадень... [к. сч. об.] оковаха его ѕѧми желѣзными. и желѣза възложиша нань сеⷣмера. небо смѣхѫ при[стѫпити къ немѹ — і т. д. дописано пізним почерком се закінчене з якогось польскоруского рукописа].

к. счѧ. починяѣть ся продовженем видіня пророка Данила; початок дописаний тим самим почерком, що попереднїй конець... [показаса звѣрь] ꙗкы рыс. и томоу бѣхѫ крила четыри. ꙗки птицѣ и съвыше ем...

к. счѣ. об. иполита слово ѡ данїилѣ прорцѣ видеⷩе сжⷣнаг дне. Дрзгѫ таинѫ сказжеⷮ наⷨ прорькь. о послѣⷣныхъ лѣтѣх. речено бо тако. и къстанеⷮ дрзгыи црь, бестѫдень и възвыситсѧ. и глати начнеⷮ вышнеи мѣрѣ исправити. донелѣжесѧ скончаѣт гнѣвь накоⷩчанїи...

к. тд. об. Стезанїе бывшее къкратцѣ въ їерслимѣ. при софронїи архиепспѣ о вѣрѣ хрстїаньстѣи. и законѣ ї оудеиском съшедшѫ сѧ се съборѹ хрстїаньскомѹ. ї евреискомѹ. хрстїанинѫ прѣжⷣе въсѣхъ сихъ въпросити дльжно ес жидовина. ръци ми жидовине, чего ради слышиниш їоудеанинь, їевреанинь, їйльтѧнинь. и что ес разжⷨ трїемь именоⷨ... (к. тѣ. об.) Начало стезанїе: Зло съпротивѫщиⷨсѧ їоудеѡⷨ глѫщиⷨ незрителн ꙗко на чѫка шѣкшенна и осжⷣенна оупокасте хртїане... (к. тй.)

начало дрѫгое. Къпроси паκы жидовинъ написκь. почто (обор.) нбо завκцав'шѫ не поκланѣхѫс дрѣвѫ, или каменю. вы же сїа чтѫще покланяетас творяще ѿ нихъ крсть и иконы... [Див. Востоковъ, Опис. 308 ст., Кормча № 233, к. 364].

к. тгї. ѡ сѫдїѫхъ. Где сѫдїи ваши. где кнzзи оскѫдѣша. где жрътвы ваша. где хрмъ вашь се лежитъ поусть. словеса хѫ нашего рекшаг, не прѣвѫдетъ камень на камени...

к. тsї. об. ѡ антихрьстѣ. И паκы хрстїанинь къпроси жидовина. рци намь жидовине. погибелнаг ожидаете. и что гл̃ете быти того, иоудеанина во ѿ їоудеи. послѣдѫюща законѫ мѡусеовѫ, или хрстїанинъ прѣстѫплетъ законь...

к. тдї. слово ѡ луцемѣрнѣмь чръноризци. Повѣдаше аѳанасїи презвитерь. повѣсть страшнѫ. ꙗко манастырь ес гл̃емыи галаат...

к. тк̃. къпроси и ѿкѣти како бесѣдоваша ст̃їи ѿци. къпрос. два мелѫще въ жрън'вах. един оставлѣетсѧ а дрѫгыи поемлетсѧ. ѿвѣт. жрънвы сѫт мирь. а мелющїа дш̃а и тѣло. дш̃а поемлетсѧ. а тѣло ѡставлѣетсѧ... [к. ткв̃. об.] къпрос. за коимко лѣт обновлѣетсѧ крѫг нбнь. ѿтвѣт за рл̃. а земныи за ѣ. а мор'скы [за з̃. лѣтъ. — дописано як висше].

№ 134. Зборник вопросо-одвітних статей догматично-морального змісту і таких же слів. Ркп. полууставом XVII в., руско-болгарского письма, на 123-х к. Q; папір знаку топір з орлом (Лихач. № 545 із 1646 р.). Початок і конець недістають, переплету нема, початкові зшитки розбиті.

к. 1. (продовженє) мыѧ. ни иного ниче[со]же во мирѣ семъ бреже, нѫ выше мира сего чтетъ. паче своеѧ цръкви плътныѧ. оуже видитъ трцѫ испълненїѧ. се и слыша тайнѫ юже далъ єсть хс̃ приходомъ своимъ. къпрос. великое и косѣмъ искомое рокъ ли хощемъ рещи чл̃че жити или ни...

[Під текстом продовженє скорописної записи „(рака) бжиа Їерея Григорѣа Мѣсковѣча (обор.) презвитера борисов'ского подписан'на (к. 12) быст' сином его сщ̃енним їереемъ михаиломъ презвитеромъ борисовскимъ рокѫ бжиа ѧѱнѣ“].

Дальші питаня доторкають ся (к. 2) — дітей, чому одні мруть, а другі — злі живуть; (3) недодержаних обітниць, гріху і покаяня; (4) сповіди; (5) о душах по смерти — видіне св. Антонія, раю; (6) толкованя евангельских чтеній і деяких біблійних місць.

к. 7 об. слов ѿ мл҃ом сѣ҃го єѵ҃гл҃ія [на полї — „ѡ попѣхъ дх҃ныхъ не годи҃тсѧ прє҃ним исповѣдатисѧ]... (обор.) ѡ цр҃ѣх и панѣх и ѡ посполитыхъ...

к. 10. Въпрошенїѧ и ѿвѣты єѵ҃гл҃ьскихъ словесъ павѣ сказанна василїєм і ѳеѡлогѡм григорїємъ. Чл҃къ єтеръ сохождаше ѿ їерѳсалима во єрихонъ и во разбойникы вопадє. Въпросѣ что естъ иерѳ҃лим҃. что естъ їерихонъ и кто сѳ҃тъ разбойникы. (Памятки IV, 1—3).

к. 12. Вопрошенїѧ антиѡха кнсѧ и ѿвѣты бл҃женнаго аѳанасїѧ, єпп҃а ѡ полѣзныхъ. Въпросѣ. ѻ сѳ҃щества ли свѣта сего сотворены сѳ҃тъ аг҃лы, или ѿ коемѧ вещи... [всього 6 вопросо-одвітів, що відповідають 5-ому, 7, 10, 11, 13 і 19-ому у Порфирьева II, ст. 331—5, друк. Памятки IV, ст. 414—146].

к. 13. въпросѣ. при комъ пом їѡсиф мр҃їю ис цр҃кве сѣлѧ сѣты... и обрѣзаста ю въ ѡсмый дн҃ь по рождествѣ таж два иѡа҃нна и захарїѧ... (обор.) възлиавшїѧ миро на главѳ гн҃ю жена естъ симона прокаженнаго лазорева ѿца... а се имена апостолом Петръ, павелъ, матѳей даніє бж҃їє. марко высокаѧ проповѣдь, лѳка воскрешаѧй. їѡанъ бл҃годать дасѣ. андрей силами ѿвѣщеваѧй. филипъ рѳчнаѧ ѳста. вардоломей сн҃ъ повѣсивый воды. дома безначала близнецъ. ѡсанна спсаѧй въ вышнихъ.

к. 13 об. Въпросы и ѿвѣты ѿ тлъкованїѧ палеи. въпросѣ. аще ѿ бж҃иѧ водхновенїѧ естъ дш҃а, то оубо ѿ бж҃їѧ соущества естъ. (Надрук. Памятки IV, ст. 428—448).

к. 31 об. Я се ѿ книгъ пополїта въпросъ. Троє ми естъ немощно разѳмѣти, а четвертаг не скѣде. слѣда шрлѳ летащоу по воздѳхѳ. и пѳти змиѧ ползающа по камени. и стезѧ корабла пловѳща по морѳ. и пѳти мѳжа къ юности єго. и тако жены любодѣйца. ꙗко сѧдетъ измывшисѧ, и ничтож дѣетъ зде, сотворши грѣшно и безчинно. (Див. Памятки IV, ст. 416—418)

к. 32 об. слово сѧ́го їѡанна злат҃оустаго ѡ адамѣ. Ѿ дв҃ыа землѧ сотвори бг҃ъ (к. 33) адама тѣмъ҃ ѡбразо҃м и Ѿ дв҃ы родисѧ хс҃. на поновленїе ѡбетшавшемоу чл҃ка. ꙗкож и Ѿ адама ребро воземъ и сотвори женоу. и не ѡхѵди адама. тако҃ж и дв҃ица моужа породи и нескази дв҃ства ꙗжоже адамъ бе҃з жены родисѧ, тако҃ж и дв҃а без҃ мѵжа мѵжа породи .. (Друк. Памятки IV, ст. 418—419).

к. 35. Слово сѧ́го григориа ѡ прест҃пленїи адама, и ѡ прелщенїи еввы. Іже во раи древле. про колико ви҃ испаде испороды. Нѵ҃ елмаже завистїю дїаволею, и же҃нымъ҃ прелщенїемъ сѵ҃д прїѧ҃: акы меншаѧ ꙗж приведе акы послѣшливѣйшаѧ... [між 36 а 37-ою кк. недостає одна картка].

к. 37. починаєть ся продовженєм видїня св. Макарія: „во егѵптѣ свирѣлникъ. ѡ немже Ѿкр҃весѧ во пѵстыни сѧ́томѵ Ѿцѵ макарїю бж҃твенный глаг҃ глѧ. ꙗко не достигла еси во мѣрѣ филимона свѣрилника. въ ѡ҃и сице градѣ. шеѧ оубо стый старецъ макарїе ѡбрѣте и на нѣкоем мѣстѣ свѣркающѵ(!) и плѧшѵща...

к. 41 об. Преподобнаго Ѿца нашего дѣѡдѵла патрикиа и҃ж въ цр҃ство великаго дѣѡд҃осїа епар҃ха въ константинѣ градѣ бывша҃г. (к. 42) Сѣ҃ж паки Ѿвѣсти преславны извѣстити покѵшаютсѧ. во лѣто маѵкирїа(!) цр҃ѧ бысть въ константинѣ градѣ чародѣка нѣкто лѵка҃в и хитръ гл҃емый меситъ. той прїѧтъ нѣкоего Ѿрока ꙗко въ ѡбразѣ скорописца...

к. 43 об. въпрошенїа сѧ́го григорїа и Ѿвѣты сѧ́го василїа. Григорїй рече, каѧсѧ два борета. Василїй рече, животъ и смр҃ть. Григорїй реч҃, кам два сѵпостата. Вас. реч҃, дн҃ь и нощь... (Друк. Памятки IV, ст. 407—409).

к. 45 об. служба тлъкованїа злат҃ѵстаго тлъкованїе исихїево. (к. 46) Цр҃кви ѥстъ земное нб҃о и хра҃м бж҃ій. и невѣста хв҃а. кровїю его ѡкропленна. и водою кр҃щенїа ѡчищающи...

к. 48. ѡ приносѣ ветхаго закона. Повелѣ оубо бг҃ъ жидо҃м приносити агне҃ц. или козѵ. или горлицѵ. или голѵбъ. или крѵпы пшеничны. со древанны҃и масло҃м...

к. 48 об. зако҃ныи ѡбразъ ѡ хр҃ѣ съвершиса҃. Рече гс҃ь ко мойсею, заповѣжда҃ъ сно҃м їи҃во҃м да поймоу҃т ѡвча совръшенно, ни слѣпо, ни хромо, ни косно, ни сѵхо. тлъ҃к...

к. 49 об. Я се новаго закона хрестїанъскаго. Просфоура видѣнїе извѣстно, како подобаетъ быти бжⁿственномѫ приношенїю въ сѣтѣй слоужбѣ. ѡ просфѫрѣ и ѡ винѣ...

к. 51. тлъкованїе бжⁿственныа слоужбы. глетъ дїакоⁿ...

к. 75 об. словⁿ сѣто василїа того^{ж} сщ$\overline{\text{н}}^{\text{ч}}$скаго чина. что є$^{\text{с}}$ їерей. и почемѫ гл$\overline{\text{е}}^{\text{т}}$ся сщ$\overline{\text{ени}}^{\text{к}}$ и что ѡстрижѣнїе главы его. Попъ, ѿцъ естъ и стл$\overline{\text{п}}^{\text{ъ}}$ мѵчени$\overline{\text{ч}}$скый, послѫ$^{\text{х}}$ бо цр$\overline{\text{к}}$ковный естъ. Я дїаконъ стлъ$^{\text{п}}$ агг$\overline{\text{л}}$ъскый. и^{ж} по ѡбразѫ агглⁿскы$^{\text{х}}$ си$^{\text{л}}$. сѣтки ѡлара(!) носѧща ꙗко крылѣ слѫжебныи дѫси...

к. 79. слово сѣтго їѡанна златоустаго ѡ скончанїи житїа чл$\overline{\text{ч}}$а что є$^{\text{с}}$ еже рече писанїе. Єгда ѡпѫстѣтъ земла, и цр$\overline{\text{ъ}}$ъ изнеможе, и силныи его разыйдѫтъсѧ, и тогда раз$^{\text{л}}$рѫшитъсѧ каменъныи градъ. и вѣтры не розвѣютъ... тлъкованїе...

к. 80. Слово ѿ патерика вл$^{\text{л}}$ко сѣты бл$\overline{\text{в}}$и. Братъ нѣкыи побѣжденъ бысть ѿ бѣса блѫднаго. и повсѧ дни ѡкрѣташесѧ въ блѫдѣ пребывлѧ...

к. 83 об. изложенїе вѣкратцѣ о православнѣ вѣрѣ. їѡана философа конѣкоемѫ просившемѫ оу него. Поне^{ж} мѧ еси въпросилъ слово добрособранно^{и} извѣстно ѡ бл$\overline{\text{г}}$очт$\overline{\text{и}}$вый(!) нашей вѣры. ꙗко да бѫдеши вѣдыи. елико ѡ исповѣданїи... (к. 84) вѣрѫю въ единаго бц$\overline{\text{а}}$... [к. 87 об. — Соборн]. — Се статя із Кормчої, пор. Востоковъ — Опис., № CCXXXIII, к. 354 об.

к. 90. їѡ$\overline{\text{н}}$а дамаскина лѣтописца по плъти великаго гц$\overline{\text{а}}$ бц$\overline{\text{а}}$. і сп$\overline{\text{с}}$а нашего іс$\overline{\text{с}}$ хц$\overline{\text{а}}$. Родисѧ оубо гѣ$\overline{\text{к}}$ нашъ іс$\overline{\text{с}}$ хс$\overline{\text{с}}$ ѿ пречⁿтыа приснодѣвы маріа. во р$\overline{\text{ч}}$дѣ ѡлимвїѧды и во ѓе ѡлимвїѧда^{ж} дръжитъ м$\overline{\text{м}}$. лѣтъ тѣми бо тогда римлане лѣта чтѧхѫ. еже естъ во $\overline{\text{ѧефа}}$-е лѣто... (к. 91) приꙗтъже при авгѫстѣ ры$^{\text{м}}$ское цр$\overline{\text{ъ}}$тво тиверіи. во ноудеи же по архелан антипа, иж иро$^{\text{д}}$ нарыцаемый, сойже четвер$^{\text{р}}$товла$^{\text{с}}$тет$^{\text{ц}}$ нарицаетъсѧ... [к. 92] ѿ спнїа стр$^{\text{с}}$ти гц$\overline{\text{а}}$ нашего їс$\overline{\text{с}}$ хц$\overline{\text{а}}$ до плѣненїа їер$^{\text{с}}$лимъска лѣтъ м$\overline{\text{м}}$. оукѣ$^{\text{ц}}$ныхъ же и ѿ глад$\overline{\text{а}}$ ѹмрѣшихъ. и распродан'ныхъ еврее написѫютъ т$\overline{\text{т}}$. тем$^{\text{м}}$ дръжалше град$^{\text{д}}$ ѡбъстоимъ кои кѣ. лѣт. ꙗко ѿноу^{ж}ды великыѧ и чада своѧ ꙗсти. [Востоковъ — як вище, к. 357].

к. 92 об. епифанїѧ мниχа и презвитера wзнаменїи нрава и воᵋраста прᶜтыѧ влч̃ца нашеа бц̃а. Каше оубо wлвчен'но мѣсто во χрамѣ гн̃и. близъ лѣквыѧ страны жрътовника. идеᵡ стоᵡѕ токмо дв̃ы єдины... (к. 93) всѣˣ же лѣᵡ ѳ̃. и к̃. [гл. Памятки II, ст. 151].

к. 93. Знаменїе w подовїи и о возрастѣ гд̃а нашего іс̃ χр̃а. Мойже χс̃ и бг̃ъ, бѣ wбразоᴹ красенъ ѕѣло. возрастоᴹ же рекше высотою телесе ѕ̃. стоᴵᴵ съврѣшенныˣ, рѕсы власы и не веᵡми гѕсты... (обор.) сой їаковъ раздѣли страны аѱлоᴹ... [пор. Памятки II. ст. 204 — тут закінчене инше] нѕ да согласѵетъ проповѣдъ χв̃а. сие исписа єпифанїє мниˣ и презвитеръ. слово сотворихъ w ст̃ѣ бц̃и (к. 94) ишскфъж wбрѕчникъ старъ вел'ми оумре. житъ(!) лѣтъ р̃. и ї., ишлкыᴹ ѿцъ сты бц̃а оумре сый лѣтъ п̃., мт̃иᵡ ем анна оумре лѣтъ сый ѳ̃. и д̃.

к. 94. єже єлико сътвори бг̃ъ въ ѕ̃. днеˣ. Въ пръвый дн̃ь сотвори свѣтъ и тмѕ. сирѣчъ дн̃ь и нощъ. во вторый сотвори нб̃о и землю...

Слїдуючі статї кк. 95—102 взяті із Хроногрáфа; о 3-х перших гл. Востоков-Опис., ст. 732 кк. 463—5, у котрого подані і паралелї.

к. 95. ст̃го ѿца нашего Єпифанїа о тоᴹже. Испръва оубо к̃. и в̃. дѣлѣ сотвори бг̃ъ до седмаго дн̃е, во а̃. дн̃ь сотвори нб̃са грънмл и землѧ и воды, ѿ нижᵡ стихїй єстъ ледъ и снѣгъ, мразъ и роса...

к. 96. Севериана епископа гавалѕ. сказанїє ѿ пръвого слова шестодн̃евника. Въ а̃. дн̃ь сотвори веществїѧ тварᴹ. якоᵡ оубо что гл̃м. нб̃о несѵщее. не сїеᵡ видимое, но превышнее...

к. 97. тогоᵡде ѿ в̃-го слова. Въ в̃. дн̃ь рече бг̃ъ да бѕдетъ твр̃ъ посредѣ воды, и дабѕдетъ раздѣлѧюци посредѣ воды...

к. 98 об. тогоᵡде ѿ третїаго слова. Въ г̃. оубо дн̃ь произбоша плоды. и яко да не вознепцѵетсѧ пакы, яко ѿ єᶜтва слнчнаго произбоша...

к. 100 об. тогоᵡде ѿ четвертаго слова. Прочїе да изыщемъ что ради совръшенˈнѕ лѕнѕ сотвори бг̃ъ...

к. 101 об. тогоᵡде ѿ пѧтого слова. агг̃ли оубо поспѣшници не бѣхѵ бг̃ѕ. нѕ слѵжителїе...

к. 102. тогожде ѡ шестого слова ѡ древѣ разѳмныѧ. Сице оубо древо ѡно. не естество имѧше сомр̃тнаго творенїѧ дѣйствен'но. но ѡ пребышаа адамѳ злобы...

к. 102 об. и. в. с. ѡ. н. Ишанна златоустаг разжми полезнїи дш̃еполезнаго оученїѧ. Наоучимсѧ кого подобаетъ блажити. кого ли шказанна и стрна мнѣти... (поучительні виречення).

к. 108 об. геннадїѧ патрїарха чесо ради поусти бз̃ диеволж(!) боротисѧ съ родом члчскыѧ. Пакы бг̃оборци, чесо ради не потреби гс̃ дїѧвола ѡ межд сеа, нѳ попѳсти емѳ братисѧ сонами...

к. 109 об. Їшанна златоустаго ѡ исповѣданїи грѣхов. Исповѣданїем бо стрѳпы дш̃евныи исцѣлаютъ...

к. 110. наказанїа попови їшан златоустаго. Пакы тобѣ гл̃ю ѡ презвитере хв̃ы братїѧ предстателе страшнѣй трапезѣ, и завса сѳцѧ во градѣ сем, и совокѳпленїи любовнѣ возноса мл̃твы ко г̃ѳ. хранитисѧ ѡ питїѧ... [кротость, чистота рук, язика, милосердіє, вірность князям і боярам в молитвах, книжне почитане, послух старшині, уміренность в їдї, приличіє за столом, не упивати ся].

к. 111 об. и. к. с. ѡ. н. Ишана архиепа костантина града златоустаго слово егда внѣ цр̃квы обрѣтесѧ евтропїи ѡвръженъ кыс. Сладостенъ оубо цвѣтни и рли. многож сладостнѣ книжное прочитанїе и разѳмъ...

к. 123. (дописано другим почерком). Правила кирила митрополита рѳскаго і сошедшихсѧ епп̃ъ. Понеж оувѣдѣхом ѡ бжственои крещенїи съмѳнѣ і неразѳмнѣ смѣшающе миро бжственое смасломи сице мажѳт повсемѳ тѣлѳ крещаемаго еже всего злѣе ес... [за сим о оглашених].

№ 70. Слова Ефрема Сіріна. Ркп. полууставом XVI. в., середноболгарского письма рускої редакції на IV (відривки) + 221 кк. F⁰, без прп., на гладженім грубім папері знаку кабан. Початкові карти (I—IV) являють ся відривками затрачених слів. Заголовки „наказаній“ киноваром, початкові букви в орнаментї.

Зшитки з̃—кв̃. писані густим чорним чорнилом, а кг—кз. (кк. 120—159) бліднім чорнилом, другим почерком, а навіть другою правописю; кк. 160 і сл. писані третім почерком.

к. 1. починаєть ся кінцем 28-го слова: „сѣ гн̃и. и тѣ҃ бѫдетъ намъ стѣна и покровъ ѿ лица вражїа. ꙗкоже пишетъ, ѡплъчитсѧ а҃гг҃лъ гн̃ъ окрѣстъ боѧщїихсѧ его. и избавитъ ихъ. томъ҃ славъ въ вѣкы амїнь: — наказанїе ѡ тѡмъ еже имѫщомъ҃ дасѧ. словъ кд̃. Пишетъ имѫщомъ҃ дасѧ избытъчьствѣетъ ѿ неимѫщаагоже, и еже мнитсѧ имѣти, възматсѧ ѿ него...

к. 1 об. наказанїе о еже стоꙗй въ съборѣ или ходѧ ѡмраченїемь своим падетъ кънезаапж. словъ л̃. (Пор. Паренезіс к. 274, сл. лā.).

к. 4. наказанїе о смѣреномѫдрїи, словъ лā. (Пар. лв̃.).

к. 5. наказанїе. ꙗко подобаетъ хрⷭтїанинъ҃ длъготръпѣливъ҃ быти и незлобивъ҃ въсѣкомъ҃. слок лв̃. (Пар. лг̃.).

к. 6 об. Наказанїе о стр̃стехъ блѫдныхъ. словъ лг̃. (Паренезіс лд̃.).

к. 7 об. наказанїе како подобаетъ оутѣшати прѣнемагаѫщее. словъ лд̃. (Пар. ле̃.).

к. 11 об. наказанїе ꙗко подобаетъ чьтѫщомъ҃ въ оушїю братъ҃ прилежно прочьсти. словъ ле̃. (Пар. лѕ̃.).

к. 12. наказа҃ съпротивно о дввствѣ и о цѣломѫдрїи. словъ лѕ̃. (Пар. лз̃.).

к. 14. наказанїе о чистотѣ. словъ лз̃. (Пар. ли̃.).

к. 15 об. наказанїе еже не метати очима само и ѡнамо, нж доль҃ имѣти очи. въпрос. чимь оупражнѣетсѧ брань блж҃нал. ѿ въздръжанїа ли крашеннаго. или ни. ѿвѣтъ словъ ли̃. (Пар. лд̃.).

к. 17 об. наказанїе о кротцѣи стр̃ти. словъ лд̃.

к. 19 об. наказанїе къ непокоривы҃м. и о оустроенїи. и о бж̃їи. и бждщїимь сѫдѣ. словъ м̃. (Пар. к. 285, сл. мв̃.).

к. 24 об. наказанїе. о блгоговѣнїи слово мā. (Паренезіс к. 284, сл. мā.).

к. 27. — о ѿпадаѫщїихъ своеж лѣностїж. и непщѫщихъ вины о грѣсѣхъ слово мв̃. (Паренезіс к. 290 об. сл. мд̃.).

к. 31 об. наказанїе. на блаженые слово. мг. (Паренезіс к. 293 об. сл. мѕ̃.).

к. 36 об. о сждѣ и о милостины. слово мд̃.

к. 43. о двьствѣ. слвкш мѣ̃. (Пар. мй̃.).

к. 47. наказанїе къ исправленїѳ странноживщихъ. и чъсти сисановы ищжщихъ. слово мѕ̃. (Пар. мд̃.).

к. 54 об. о страсти спасшвѣ. слшво мз̃. (Пар. й̃.).

к. 58 об. повѣсти блаженнаго ефрема. о сті̃хмъ авраамїи слшво мй̃. блсви ѡ҃: [між к. 61 і 62 нестає двох карток. Сеї статї в Паренезісї нема].

к. 71. тогоже сті̃го ефрема о покаанїи. слово мд̃. Съшедьше гі̃ ѡ҃ нѣдрь ѡчїихъ и бывь намъ пѫть спсенїа... [Парен. — нема).

к. 75 об. поученїе тогожа сті̃го ефрема сирїна. блви ѡ҃. й̃. Болѣзнь ждитмѧ изрещи, и недосинство мое запрѣщает ми млъчати. болѣзны срдца моего ждет мѧ вѣщати, грѣси же мои повелѣваѫть ми млъчати... (Парен. к. 315 сл. пд̃. — Се слово можна роздїлити на кілька слів о покаянію; що і находим в друкованім Ефремі, Моск. 1667 р. сл. й̃.—нд̃.).

к. 102 об. тогоже сті̃го ефрема сирина, похвалное общежившїихъ братїи. слово нд̃. Рай исплънь єс плода весела и различныхъ цвѣтовь, и мншжьство инокь въ неи оукрашень въ бжїи любвы... (Парен. нема).

к. 103. о житейскыхъ печалех(!) и вещехъ. слово нѳ̃.

— о высокомждрїи и о завистн. и о прѣхождени ѡ мѣста на мѣсто. слово нг̃. блви ѡ҃.

к. 106 об. слово сті̃го ефрема еже гл̃а. егда прїидоше къ немоу братїа и въпросише его о дѣланїихъ. имы главж. кг̃. слово нд̃. Оублажаж вашж жизнь ѡ хр̃толюбци, ꙗко блгодрзновенна єс. и пачесм моем жизны, ꙗко непотрѣбна єс. оублажаж вас ѡ дрьзы, ꙗко правыи и простыи житїемь...

к. 107 об. о страсѣ бжїи слово нѳ̃.

к. 108. о бестрашїи слово. нѕ̃.

к. 108 об. о любвы слово нз̃.

к. 109. о неимжщїи любве. слово нй̃. блви ѡ҃.

к. 109 об. о длъготръпѣнїи слово нд̃.

к. 110. о неимжщїихъ длъготръпѣнїа. слово з̃.

к. 110 об. о тръпѣнїи слово ѯа.

к. 111. о ненмжщїих длъготръпѣнїа. слово ѯв.

— об. о безгнѣвїи. єже не имѣти гнѣвъ. слово ѯг.

к. 112. о наглодоушїи. сирѣч о гнѣвѣ. слово ѯд.

— об. о крстости. слwвw ѯе.

к. 113. о лжкаствѣ слово ѯѕ.

— об. о истинѣ слозо ѯз.

к. 114. о лъжахъ. слwвw ѯи.

— об. о послѹшанїи слов ѯѳ.

к. 115. о непокорствѣ и о рптании. слов ѳ. Проклеть и шкаанень нестежавыи послоушанїе, нж рптанїе... (Парен. к. 306 об. сл. ѯѳ.

[Низом під текстом дуже неумілим полууставом запись: „сиѫ книга єрѣѫ михаїла презъвитера рабъбанъсъкого и опаръсъкого].

к. 116. о жже неимѣти завести и ревности слов. оа. (Парен. ѳ).

— об. о завести и ревности. слово ов. (Пар. оа.).

к. 117 об. о єже не быти клеветникѹ. ог. (Пар. ов.).

к. 118. о клаветѣ слово од. (Пар. ог.).

— о въздръжани слово оє. (Пар. од.).

к. 119 об. о не въздръжанїи слово. слово оѕ. (Пар. оє.).

к. 121 об. тогожде стго ефрема наказанїе о покаанїи дши. слwво оз.

к. 127. тогожде стго єфрема о покаанїи слов. ои. Оумилисѧ дше моа оумили о въсѣх блгы ихже прїела еси w ба и не съхранившїи. покаисѧ о въсѣх злыи жже съгрѣшила єси...

к. 132. тогожде прпдбнаго єфрема о сжденїи и о любви. и о покаанїи слово. ок. Прїидѣте братїе моа. послоушаите въси съвѣта грѣшнаго и ненаказанаго єфрема...

к. 140 об. тогожде ако иже въ новѣ къ вѣрѣ пришедшеи аце не вънимаѭть себѣ оудобь пакы на ѕыческаа възвратѣтсѧ дѣла. пѳ.

к. 145. слово блженнаго єфрема. о приношенїи. сирѣчь о прѣчистыихъ таинь. па.

[На 146 к. внизу пізнїйшим полууставом дописано: „Величаемтѧ прпдбне єфреме иѵтемъ стою памѧт твою наставниче иноко“].

к. 142 об. наказанїе къ братоу w҃падш8. и опоканїи. пв҃.

к. 155. наказанїе къ комоу речено бы҃с оуне есть женитисѧ и посагати, нежели раждизатисѧ. пд҃.

к. 157. наказанїе о любвы. слово пг҃. Любимиче. аще спо҃бишисѧ разоумоу и разсѫжденїѧ. или дарованїѧ исцѣленїемь. блюди да не како надѣвсѧ дарованїѧ. безплода скончаешисѧ...

к. 158 об. наказанїе о цѣломѫ҃рїи и о покаанїи. сло҃в. пд҃.

к. 164 об. наказанїе w зло҆ wбычнѣи мисли. словw пѕ҃. (Парен. к. 310 об. сл. оз҃.).

к. 165 об. наказанїе w по҃ѕа҃х иночьскаго житїа. сло҃в пз҃. (В друкованім нема).

к. 167. наказанїе. wко не по҃бае҃т клети҃с. слово пи҃. (Пар. 311 об. сл. ои҃.).

[На к. 168 об. запись: 1753 Misionca austa(!) d. 7. Syia Gnyha(!) zwanaia Iefrem pozyczyłem U malarza Stryskieg — Antoniego Do przytania(!) Imam odac zaczas].

к. 169. пооучєнїе къ єѵлогїѕ. сло҃в. пд҃. На плоды послоушанїа възыраѫ братє, потъщаѫ҃сѧ писати тебѣ w нихже повелѣль еси...

к. 173. тогоже҃е блаженаго єфрема. слово ч҃[1]): Блаженни възлюбльше ба҃, и нерадившеи о въсѣ҃х вещеи земны҃х ради любве его..

к. 174 об. тогоже҃е прп҃бнаго єфрема w покаанїи. слово ча҃. Прїидѣте любимици. прїидѣте wци и братїа моа...

к. 185. тогоже҃е блаженаго єфрема w покаании. слово чв҃. Оувѣдимь грѣшници мл҃рдїе бжїе каковь бѣ лиѫимець...

к. 187. тогоже҃е єфрема пѣ҃с чинов҆нда къ съгрѣшажщїимъ и кажщїимсѧ: — слово чг҃.

к. 188 об. тогоже҃е блаженаго єфрема w стр҃те҃х сло҃в чд҃.

к. 191 об. тогоже҃е w тръпѣнии, и w кѡ҃нчинѣ, и w тѵѡрѣмъ(!) пришествии хв҃ѣ, и w пооучении бж҃твны҃х книгь, и что

---

[1]) Се ч҃ виходить у писця як грецке ϡ зі знаком тисячок.

єс безмлъвїю пш^ѕа. сло^в. чѣ. (В друкованім 1667 р. находим ряд слів чѯ—рг̃.).

к. 202. тогожде прѣподобнаго єфрема и прѣкраснѣмъ шсифѣ. слово благослови Ѳче. чс̃.

к. 219 об. прп^бнаго Ѳца нашего єфрема. ѡ спєни и ѡ покаани сло^в. чз̃. — без кінця; із к. 220-оï послїдньїй рядок, а із 221-оï 4 нижні рядки текста вирвані).

Палеоґрафічна сторона рукописи досить інтересна: ѕ, т, в верхніх, р, з в нижніх, ѕ, л в крайніх рядках визначають ся продовженими раменами з перечеркненями; ѡ = оо; в о стрічаєм часто дві точки („очи“); ѣ в титлах передано +; тр в скороченю виходить як з; тв як ѯ; з відзначаєть ся характеристичним гачком в верхній шийцї. — Правопись перейшла, здаєть ся, через румунску редакцію, що замінила ѧ буквами ѣ, є, а и — ы (жизны, дрѫзосты I, грѫды и болѣзны I об., кнѧзы II об., III, крадзы, назы III і др. приміри в текстах описаня).

Покащик.

Житя:

Аввакума прор. 102.
Авксентія 76, йому канон 73.
Авраама, Ісаака, Іакова 119.
Агафії 83.
Акили і Пріскили 84
Акилини 88.
Алексїя, чолов. бож. 110, 122, 137, 189.
Амбліха 183.
Ананії 115.
Ананії, Азарії і Місаіла 119, 134.
Ананії ап. 132.
Анастасії римл. 115, 132.
Андрея юрод. 51.
— крит. 91.
— первозв. 117, 134.
Анни зачатіе 134.
Апостолів собор 106, 123.
Арделеона шпільмана-игреца 82.
Арефи і товаришів 194.
Аристовула ап. 80.
Артемія 99, 101.
Афанасія алекс. 86, 122, 138.
Афри блудниці 201.
Богородиці благовіщенє 80.
Бориса і Гльба 82, 86, 92, 107, 122, 127, 138, 140, (їм величанія 162), „князы Росскїстїе“ 197, 204—5.
Borromeusza 202.
Варнави ап. 88, 89.
Варвари 99, 117, 134.
Варфоломея 89, 94.
Варяга муч. і сина Івана в Кієві 84, 107.
Василія вел. 120, 128, 135.
Вас. вел., Григ. богосл., Ів. зл. 121, 136.
Веронїки кровоточ. 84.
Vigiliusza pap. 202.
Володимира кн. 85, 90, 107, 123, 139.
Вячеслава 101.
Гавриїла арх. собор 81; о нїм слово 91.
Георгія (Юрія) 85, 96, 102, 110, 111 (слово похвальне), 117, 122, 134, 137, 191, 193.
Германа патр. 79.
Гліба Волод-ча 100.
Голендухи 79.
Григорія акраг. 100.
Григорія арм. 195.
Даниїла прор., як розбив вавилонского бога 102.
Деміана печ. чорнориз. 79.
Дмитрія солун. 115, 132.
Евдокії 122, 137.
Евпраксії 92.
Евстафія Плакиди 99, його жени Феопістії і синів Агапія і Феопіста 113, 131.

Евстратія, Авксентія, Евгенія, Ореста, Мардарія 100.
Евфая, що хотів принести в жертву дочку 80.
Евфимії 79.
Евфросиніі 113, 132.
Екатерини 117, 195.
Екатерини і Вірґілія вітії 133.
Елени цар. (похвала) 88.
Епіфанїя кипр. 79, 87.
Еразма муч. 78.
Ефеских муч.: Максима, Ліана, „Інблиха", Мартина, Діонисія, Іоанасекса, Коустодѣмна, Анътонина 115; Максимиліана, Амбліха... Іоанекса... 132.
Ефеских 7 отроків 185.
Ефрема Сир. 120, 136.
(Замбрія 76, 78).
Захарії прор. 130.
Іакова ап. 85.
— перс. муч. 117, 134.
Івана богосл. 86, 94, 113, 132.
І на Дамаскина 102.
Івана Злат. — (поставленє презвитером 102); 116, перенес. мощей 120, 136; (достойно названий Златоустим 201).
Івана Колодяжника 82.
Івана Хрест. — обрітенє глави 87, 96, усїкнов. глави 94, 205—6; 98, 106; рождество 123, 132.
Івана Кущника 99, 120, 136.
Івана Лїствичника 154.
Івана милост. 116, 133.
Івана огородника 194.
Іелесея 84, 89, 91.
Ілії боговидцї похвала 97.
Ілії прор. 124, 140, 205.
Іоакима і Анни 112.
Іоасафа царевича 102, 116.
Іова 82, 86, 129.
Іосифа еп. сол. 85.
Іосифа прекр. 159.
Ісаії 83.
Кандея презв. 79.
Karpa bisk. kret. 204.
Кепсими панни 195.
Кирика і Улїти 90, 139.
Кирила патр. 88.
— филос. 76, 77, 108—9.
Климента папи 102, 195.
Козми і Дамяна 115, 133, 194, 202.
Константина і Елени 87, 123, 138.
Ксенофонта і дїтей його Івана і Аркадія 100.
Лазаря успенїе 4-дневне 158, 159.
Лукіана і 2-х дїтей 87.
Людмили 101.
Майора муч. 77.
Макавеїв, їх матери Соломонії, учит. Елеазара 2-х жен з дїтьми 93.
Макавеїв братів 93.
Макрини сестри Вас. вел. 91.
Малахії вигляд 104.
Марії егип. 110, 122, 137.
Марії Магдалини 92.
Марини 91, 124, 140.
Марка афин. 99.
— еванг. 82, 85.
— фрач. 120, 136.
Маркіана 79.
Мартина туров. мниха 79.
— фряж. еп. 116.
Мартиніана 121, 136.
Матфея ап. 102, 133.
Мелхиседека 106.
Мефодія морав. еп. 78, 105.
Metrona św. 204.
Михаілу арх. і Гавриїлу похвала 116.
Михаїла арх. чуда 112, 131.
— 115.
— нов. 111.
Мойсея Мурина 94.
Наассора і Сосипатра 82.
Нафанаіла уч. ап. 82.

Нікейских 318 отцїв і инших 6-и соборів 139—140; отцїв 7-и соборів 123.
Никити халк. 87, 112.
Николая 95, 134, 201.
— перенес. мощей 86, 97, 111, 123, 138, (служба 201), 205.
— чуда 117, 118, 187.
Олвіана еп. 78.
Ольги княг. „плесковитины“ 79, 106.
Онисима уч. ап. 77.
Онуфрія пуст. 88, 123, 138.
Павла ап. наверненє 129.
Памфила, Павла, Порфирія, Селеона, Ооалента, Оуліана, Феодула 77.
Панкратія 90.
Пантелеймона 92.
Параскевиї 115, Парасковгеи 132.
Патермутія, Кипрія і Александра воіна 90.
Пахомія 86—7, 111.
Пелагиї блудницї 78, 191.
— мучен. 86.
Перпетуї, і Потецѣанны свести Нероновы 84.
Петра афон. 100.
— ап. 129.
Петра і Павла дїянія 90.
— память 90.
— 123.
Петра ап. преніє со Симоном волхвом 89, 138.
(Посвяченє храма в Київі 102).
Прокопія 90, 194.
Robert miłosierdny 208.
Савн 95.
Сампсона презв. 79.
— страннопріем. 89.
(Святих всїх память 153).
(Святих руских і славян. 197—198).
3-х святителїв-королїв 129.
Севастійских 40 муч. 96, 110, 122, 137, (десять муч. 193).
Семіона ближика, еп. іер. 82.
— серб., дружини його Анастасії і Авдѣлы презв., Пусфата, Еѳасика 82.
Симеона ант. 111.
— богопр. і Анни прор. 121.
— едес. 91.
— столп. 99, 130.
— юрод. і Івана пуст. 92.
Силвана еп. кипр. і 40 муч. 78.
Созонта понт. 203.
Софонія вигляд 104.
Стефана діак. 119, 135.
— перенес. мощ. 93, 124.
Тимофея ап. 88.
— і Маври 78.
Уліани 119.
Февронії дїви 89.
Фекли 113, 132.
Феодори алекс. 112, 131, 181.
Феодора едес. 84.
— страт. 109, 121, 136, 194.
— Тир. 136, 154.
— 108.
Феодосія игум. печ. 78.
Феодула патр. 218.
Филипа ап. 101.
Фоми дїянія 132.
— ап. 184.
Флора і Лавра 94.
Фрола 125.
Халкидонских отцїв 123, 139.
Христини тир. 92.
Христофора 86.
Юліяна муч. 89.
Юлїянії 134.
Юстина фил. 88.
„Чистыл“ мученицї 84.

Автори і виданя, згадані в „Описї“:

Абрагам В. проф. 53.
Анфолоґіон, Льв. 1643 р. 74.
Архангельский проф. 17, 18.
Бодянский 70, 79.
Брікнер А. проф. 51.
Васильев А. ак. 206.

Востоков 20, 42, 44, 45, 47, 64, 88, 190, 209, 216, 219, 220.
„Гласник“ 49.
Горский-Невоструев 4, 10, 60, 62, 163, 168.
Григорович 74.
Добровский 76.
Житіе св. о. Николая, Кіев 1680 р. 201.
Житє і Слово 187, 203.
Житьѧ и хожденьѧ Данїила игум. 182.
Записки наук. Т-ва ім. Шевч. 210.
Извѣстія 2-го Отд. Ак. Н. 65.
Истрин В. проф. 18.
Іоана Злат. книга о свящ. 1614 р. 50, 53.
Калайдович 14.
Калужняцкий проф. 36, 44.
Cyriacus, шкільне дїйство 1595 р. 115.
Кирил Туровский 14.
Combefis 14.
Коскен 5.
Костомаров 4, 5, 11, 14.
Лихачев 61, 63, 68, 70, 73, 100, 128, 162, 198, 208.
Макарій 173.
Migne, Patrol. gr. 9, 11, 15, 17, 20, 41, 65.
Міклошич 64, 154.
Минея ркп. XV. в. 73.
Mlot na czarownice 1614 р. 54.
Памятники др.-рус. учит. письм. 156.
Петров Н. И. 20.
Петрушевич А. С. 76, 77, 79, 142.
— Мих. 168.
Погодин М. П. 74.
Попов А. 141.
Порфирьев, Апокр. 98, 119, 125, 127, 147, 178, 179, 199, 214, 215, 217.
Православ. Собесѣдникъ 10, 12, 13, 16, 17.
Пролог, С-Птб. 1895 р. 77, 79, 81, 82, 84, 94, 103, 105, 124, 128.
Пѣтухов 10, 16.
Рукописи Б-ки Народ. Дома № 98 а: 64, 65.
Русскія достопамят. 44.
Свѣнцицкій, Опис. 182.
Сергій-Мѣсяцесл. 114.
Сѵноѵісъ 1680 р. 200.
Skarga, Żywoty swiętych 1979 г. 85, 86, 87, 89, 92, 129, 193, 194, 195.
Срезневскій И. И. 16, 92, 114, 122, 124.
Сухомлинов 8, 12.
„Starine“ 137, 189.
„Студит“ книга 143—7.
Тихонравов 7, 12.
Требник Стрят. 1606 р. 50, 56.
Устав москов. печати 50.
Франко І. д-р. (Памятки укр.-рус. мови: Апокр.; Варл. і Йоас.) 6, 12, 14, 17, 18, 60, 64, 77, 81—5, 98, 99, 101—3, 105—7, 112, 113, 115, 116, 119, 125, 128, 130—5, 138, 139, 141, 160, 178—182, 184, 185, 187, 192, 195, 199, 206, 209—11, 213—15, 217, 220.
„Чтенія“ 7, 133, 138, 140, 141.
Ягичъ И. В. 174.
Яковлев, Измар. 2—18.

антімінса „написаніе“ 34.
Антихрист 210, 215, 216.

Апокріфічно-легендарні статї, видїня, повісти:

Авакума прор. 102.
Агафія видїнє раю, чудо з шматком хлїба від пр. Ілії 83.
Адамова голова 193.
Адам і Ева 217—8.
Андрея і Епіфанія видїнє о Покрові 101, 113—4.

Андрея вид. о раю 101.
— о умершім богачі 101.
Анни зачатіе 118.
Богородиці рождество 112, 131.
— житє 185.
— возраст (Епіф. мн.) 211, 220.
— введенє в храм 102, 133.
— Успеніе 107, 141.
— риза 90, 97, 139.
Волхви 103.
Даніїла прор. видіня 18, 68, 210, 215.
Івана богосл. мощей чуда 105.
Ісаії Амосового пророцтво о послїднїх днях 17.
Ісуса Христа Рождество 134—5.
— подобіе і возраст 220.
— дїтство 187.
— мука і воскресеніе (Стекар і Леоугин) 160.
— нерукотвор. образ (убрус.) 141, 178.
— знайдений у Акилини (Григ. Ніс. 98, у жидовина в Цареградї 204.
— Переписка з Авгарем 125, 177—8.
— дерева хрестові 192.
— знятіе з креста 204.
о Лотї 178—9.
Луцї ап. похвальне слово 115.
Макарія вел. слово 195, видїнє 218.
Матфея ап. мученє 116.
Мелхіседек 106.
Мефодія патар. слово 185.
Михаїла арх. апокалїпсіс 131.
Ніфонта видїнє о смерти і русалїях 209.
Павла ап. видінє 12.
Пилата к Тиверію посланіе 204.
Прохора в Потребах повість 99.
Світа (неба і землї) сотворенє 208, 212, 213, 220.
Соломія баба 103.
Фоми ап. дїянія 115, (о понаґіїї) 209.

Historye o Anastazyuszu ces. 203.
Biskupie panormitańskim 205.
Dzietelmusie pobożnym 206—7.
Królu burgund. 203.
Księciu lotaryn. 203.
Persach 203.
Titusie rzym. 208.
Uwakaryku 203.
Ferdynandzie tyr. 203.
ікони 102.
гусяр, як навчив ся малювати.
Евладій 203.
Жена вірна з невірним мужем 187.
„Игуменъ нѣкіи“ 17.
Каріак піп 114—5.
Клятвопреступник уник божого суда 207.
Купець богобоязний 17.
Месит чародїй 218.
Молодець мудрий 187.
О правдї і неправдї 14, 81.
розбійників 2-х зачатіе 192.
Сивіла ц-ця 210.
Сиклїтіан цар з зятем Еладієм, що записав жену і дїтей Люциперу 187.
Сліпець тативий (злодій) 15.
Соломон премудрий 181.
о Тязиотї слово 14.
Чорноризець лицемірний 216.
Чортівска хитрість і божа справедливість 200.
Чорти борють ся з мнихами 79, хотять прельстити черця 17.
Чорт тягне молячого ся брата за полу 15.
Чуда: молитвою дощ з неба 11.
молитвою 13 зол. убогому 80.
Іван Милост. простив уже по своїй смерти грішну жону 116.

з головою Івана Хрт. 110, 121—3, 137, 138.
св. Николи в Київі 118, 134.
кара попу і його попадї за скотоложство (розшарпані птицями в церкві) 57—8.
Павел ап. говорить в ухо Івану Зл. 102.
ангели служать з попами лїтурґію 80.
св. Ілії в Новгородї на Волзї 91, 124, 140.
о владимир. іконї Богородиці 94, 125.
шевцї 2 сусїди 14, 84.

блаженства христіянскі 182.
богачі:
Притча от болгарских книг 4.
о богатім і Лазарі 7,
Ніфонта сл. о богатім і скупім 11.
о немилостивих богатих 11.
слово о богатих 145 – 6.
„еже не богатѣти лихо“ 151.
скупарі 184.
перед богатим бути смиренним 190.
пани і раби 56.
раби „Да не обидят гн҃а своего“ 83.

Віруваня, народні звичаї, гріхи:

св. отець „како хр҃тїаномъ жити“ 12, 13.
обаванія-чари 32, 50, 51.
„карити перогы виною чести ради рождества прч. мр҃и дѣвы“ 37—8; гл. „сковородопечци“ 42.
наузи і стріла громова 38.
хрест, що на землї або на небі пишуть 45.
віра в гади, звірів, злі і добрі хвилї 48, 56.
чарівники 53—4.
„чары, челбы, коби, игры, дикы, басни, шахматы wстави, конного оуристанїа незри (сѫщничє)“ 58—9.

гл. г р и.

Властителї, вкладники, писцї і читачі книг:

Antoni malarz Stryiski (6 л.) 225.
Бельовска вдова (вл.) 68, 70.
Бѣлневичъ Іонъ(!) жудачевского (!) пов. (вл.) 100.
Бучацкий Стефан (вл.) 111.
Демковичъ Семіон, стрятин. дяк 1618 р. (п.) 112, 126.
Досіфей митр. сочав. (вл.) 68.
„Игнат из жоною Юстина и съ чадми Кѵрилом, Сафронею и Ялленою“ (вкл. 34.
Ѳ. Иѡанъ Долгополъски (ч.) 33.
Іоань Кримка (вкл.) 108.
Іона іеромон. унев. 1577 (п.) 152.
Козма свщ. Дунаєва (вл.) 130.
Константин поп, зять Марії з Туряева (вл.) 131.
Lewicki Andrzej diak ulucki (вл.) 203.
Марія з Туряева (чи не Унєва?) (вл.) 131.
Марія з Унева 1737 р. (вкл.) 130.
Матфей Попович Зроубежевич дяк в Хирові 1614 р. (п.) 59.
свщ. Мѣсковѣч Григорѣ` з Боршова 1755 р. (вл.) 216.
Мѣсковичъ Іоанъ, син (п.) 216.
Михаіл презв. рабъбанъсъкй (вл.) 224.
Петровский Конст. свщ. мартинівский 1647 р. (вл.) 55.
Прокопій свщ. городовский (вл.) 59.

Свѣдзѣн'ски Пав. презв. лодиньский (вл. п.) 202.
Силоуан Клисиарх (ч.) 35.
Stefanowski Zacharyasz, bakałarz wyspiański 1744 р. (ч.) 106.
Татяна з доч. Федосею „дякунихою Морозихою" в Золочеві (вкл.) 81.
„Томяковъ Анъдрей въ селѣ Лѣн'цехъ за панѣ Туркуловои" 1720 р. (п.) 189.
Шумлянскии Евстафій (вл.) 21, 28.
Вопросо-одвіти 179, 206, 210, 216; Pytania o różnych rzeczach 207—8.
Грамоти грецкої початок 173—174.

Гри, забави, спів, танцї:

о „играх и w плсанїи" Ів. Зл. 3.
„w роусалькх" Ніфонта 4, 209;
о льсти мира сього 8.
ап. Павло против танцїв, гуслів, сопілок, сатанинских пісень і позорищ 14.
народні забави 51.
гріхів ісповіданє 172.

дїти — родичі:

дїти супроти родичів 6.
„како имѣти чадь" Ів. Зл. 6.
дїтям чтити родичів 7, 68—9, 146.
„не излише по младенцѣх плакати" Ів. Зл. 8.
„w помѣтающих своѧ младенца" 33.
дїти і родичі 56.

духовенство:

„како не подоблеть престасти вчаще" Ів. Зл. 5.
„како чтити презвитеры" Ів. Зл. 7.
„како попом вчити люди" Ів. Зл. 10.
приписи царя Устіяна з Кормчої 38—9, 52.
поученіе всякому попови Ів. Зл. 45, 221.
Причт церковний 47, 208.
о римских попах 52.
о священстві кир Симеона 52—3.
„w їереѡх" 57.
„w епк̃пѣх не пекущихсѧ людьми" Ів. Зл. 84.
о священниках, що не учать людей, слово прор. Езекії 106.
о swiętokupstwie 203.
священник служить літурґію, а не причастить ся 208.
перед „дв̃рными попами" не сповідатись, ев. Матвія 217.
„что есть їерей", Василія вел. 219.
духовний брат 49.

душа:

„w исходѣ души" Ів. Мил. 31. Феофіла алек. 82, 152; Кирила ал. 192, 199.
„скотоу крокъ его ѥст дша его" 57.
„како дш̃а правєдных исходят на нб̃са и како грѣшных оставлѧема врагомъ", видїне Пахомія 83.
о душах, слова Андрея і Епіфанія 101, 106, 191.
о душі праведній, Ів. Зл. 146, 147—8.
о спасенію душі 158.
о „матєжи житїа сего" 206.

Єресї, полєміка з ними:

Павлікіяне 18.
Македоній 40.
— і др. 210.
Латинь, опріснок 34, 41, 172, 173, 209, 210.
Адріану папі епістолія 32, 40.
„о франзѣх и прочих латинах" 41.

папи Іфремура ісповіданє віри 35.
коявити і цицари 41.
„мєсалиани-блаженни богомолїи“ 41. 42.
єресї, по Епіфанію (славянщенє назв) 41—2.
Севира єресь, Ів. книжника Трифен 42.
аримейска 45.
о ходячих в церкви латинскі, жидівскі і іновірні 102.
о скопцях 105.
„ѡ арьманїхъ“ 177.
вопросо-одвіти 179, 180.
Thomas Valdensis 205.
стязаніе в Єрусалимі при патр. Софронію о христ. вірі 215.
(гл. нехристіяне).

Женитьба, перелюбство:

св. отець слово 7.
— о соблазні бісовскім 6.
Ів. Зл. к вдовцям і вдовам 9.
о „кръвомѣси“ 33, 43, 56.
„ѡскѣнитисѧ жены“ в неділю і 40-ницю 34.
„повѣсти различны къ ѳтвръжденїѫ въстающимь на ны бранем ѿ любодѣанїа“ 150.
„съвокѳпленїй оубѣгати“ 151.
„мѫтыню творѧаше а блоуда не остасѧ“ 7.
кари за блуд 38.
мужоложство 48.
малакія 48, 51, 57.
о братї, побідженім од блуда (із Патерика) 219.

Жени:

„како блюстиѥ злыхъ женъ“ Ант. вел. 3.
о добрих женах, Ів. Зл. 6.
о злих і добрих женах, Ів. Зл. 6.
о злих женах, Ів. Зл. 6, 107, 125—6.
„о иже въ нечистотѣ женахъ“ 33.
жена, котрої муж в чужу землю вийшов 34.
кари за спільну купіль з мущинами 37.
правила о женах 51.
жени „да бѫдѫт молчаливы“ 194.
o iedney białogłowie gniewliwey 202.

Записи і приписки на полях:

27-8 (поговорки, голод і саранча 1749, ряд історичних осіб); 66—7 (поговорки, пісні церковні польскі і рускі); 103, 104, 105 (поговорки, вірша); 106 (пісня на Вознесеніе); 110 (пісня о Адамі); 130—1 (вкладна — 20 зол. пол. за Соборник); 148—9 (вірші), 152; 186 (+ Василія свщ. братского 1679 і снїг на великдень 1665 р.); 189; 203 (проповідь на похороні x. Jana Czarniawskiego plebana Rychwalskiego); 216, 225.

звірят фізіологія 212—213.

книги:

„како не леп чести“ Ів. Зл. 2.
„какѡ слѳшати книгъ“ Ефр. 2.
„о чтѳщихъ многыѧ книгы“ Ген. патр. 18.
ложні книги 46; молитва від них 61.
мирскі псалми 46.
писця послїсловіе 47.
правила апостольскі о книгах:
„ихже подобаетъ чести и вънимати; ихже не вънимати ни чести“ 59.
індекс ложних книг 60—1.
о книжнім ученю Ефр. 103—4.
хытрость книжна 133—4.
о слуханю і читаню поученій книжних 147.
„кѫзиѥ рѹсскиѥ: ростиславъ

моравскій, стополкъ тврокскій и коцлянъ кназ панонскій“ 74.
Всеволод кіев. і Володимир Всевол. черниг. 111.
Димитрію вел. кн. посланіе 46.
літургії толкованє 39, 52, 59, 218—219.
„перенос“ з толком 178.
о тайнах 52, 58.
Григорія богосл. 206.
ап. Павла о літургії 209.
лічєнє недугів „волхованіемъ и наѕы“ 2.
(гл. Вірування — чари).
мірила „сѣгѣлъ“ 54.
місцевости:
монастир на Чорнім Дїлку 21.
— сваричівский 1661 р. 28.
Золочів 1719 р. 84.
Сочава 68.
м-р в Драгомирнї 108.
Путятинский замок 130.
м-р в „Хнакѣ“ 1577 р. 152.
Молитви:
на охорону від ложних книг 61.
„о вразѣхъ на всак днь“ 174.
„єгда змиа оусть“ 174.
о „встакленїи прохода чако“ 174.
„ѿ напасти“ 174.
„ѿ кроке“ 175.
„ѿ морѕ и ѿ вѣтриць“ 175.
„ѿ бѣшена пса или вълька“ 175.
„над оужасающимсѧ въ снѣ“ 175
„иже бо не спитъ“ 175.
„ѿ всакаго недоуга ѿ. Василїа“ 176.
од страха 176.
„ѿ трасавиц“ 176.
„єгда срдце болит“ 176.
„ѿ нежита“ 176.
молитва бабі 201.
м-ви св. тройцї і Богородиці 201.
м-ва о „съвершенїю сеѧ книги“ 208.
„Отче наш“ з толком 178, 211.
Народи ріжні, їх походженє 207—8, 211—212.
Нехристіяне:
агаряне-ізмаілтяне 42.
халепа-калїф 45.
„Халепины дѣла“ 177.
Пости:
о великім і апостольских постах Ів. Зл. 13.
о великім, филиповцї і петрівцї, св. отець і апостолів 13.
о филиповцї 16.
великі і малі пости 48, 52, 56.
поученіе о постах 186.
постні слова 204.
Право чортовске 53—4.
„Путника“ одривки (віддаленя) 185, 189.
свояки — славянскі назви 49.
свята:
Богоявленє, Благовіщенє 56.
1-го серпня празнуемо „милостивому Спасу и прч. Матери“ 93.
(гл. слова).
Середа, пятниця, неділя:
о середї і пятницї, Пахомія 12.
о неділї, Евсевія 15.
— Якова брата Госп. 15.
о середї, пятницї 40-цї 52, 53.
Слова:
Рождеству 19, 95 (Ів. Зл., Вас. В.); 119, 135 (Ів. Зл.); Предпразднеству 119, 134.
Обрізаню 119, 135.
Стрітеню 108, 121, 136.
Богоявленю 19, 96, 120.
Преображеню 93 (Ів. Зл., Ефр.); 97 (Анаст., Кир. ал.); 124 (Ів. Зл., Клим.); 141 (Ів. Зл.).
Воскресеню 81, 105, 144, 160; о невірячих в Воскресенє 158.
Вознесеню 147.

Воздвиженю ч. хр. 112, 131.
Введеню в храм Бцї 116, 117.
Благовіщеню 19—21, 96 (Ів. Зл., Гр. Ніс.); 110 Предпразд. (Афан. В., Ів. Зл., Ів. Дам.); 122, 137, 203. (Ів. Зл., Ів. Дам.); 135 (Ів. Зл.).
Воплоченю Ісуса 19, 101.
Успенію 94, 98 (Ів. Зл.); 98 (Клим.); 124.
Собору Б-цї 119, 135.
Покрову 132.

Слова проложні:

„ꙗко по сьмрѣти мѫтынѫ боу прїатна“ 81.
„о многом иманїи“ св. Василія 84.
„ѡ разсмотренїи“ 84.
„ѡ прозрьливствѣ Данїила“ 84.
о первих і послїдніх мнихах 84.
похвала даючим милостиню 195.

Смерть:

„прѣнїе петра черноризца преже три дни смрьти“ 83.
„о скончанїи житїа чловечскаго“ Ів. Зл. 219.
о „исходѣ дши и к. митарствъ“ Кирила Ал. 14.
(гл. Суд послїднїй).

Собори церковні 210.

Старозавітні події і особи (по Палеї) 213—216.

Суд:

о судї і о правдї, з Мойсейового закона 39.
Сирахово слово на немилостивих князїв, що неправдою судять 46.
о судіях „емлющихъ мздѫ“ 46, 83.

Суд послїдній:

слово Ефрема 4, 153.
о казнях божих Ів. Зл. 10.
повість о будучім судї і о земних муках 68.
о Тязиотї-Таксіотї, митарства 14, 105.
добрі і злі учинки людей на харатіях 146.
Мефодія Патар. о послїднім днї і послїдніх лїтах 184—5.
Макарія Вел. слово 195.
о „сѫдѣхъ ѿ проценїѧ алеѯандра“ 210.
Данїіла прор. видїня 215.

Твори святих Отцїв:

Алексея патр. „о брацѣхъ“ 43.
Амвросія мед. похвала Єленї цар. 88.
Анастасія ігум. син. — Слово 3, вопрос 58, о 6-ім псалмі 99, о постї 154.
Анастасія патр. ісповіданє вірн 69.
Андрея юрод. слово о Антихристї 191.
Андрея крит. слово на Воздвиженє 112.
Антіоха вопроси, одвіти Епіфанїя 9.
Антіоха Пандок 77.
— вел. Слова із Пандектів: 3, 156 (ѧдение възрѣжание), 157 (пост, сребролюбїе, алчба, не любити мира, клевета, шептание и клевета), 158 (лѣкность, злоба, не ѫкарати, послушание, трепение).
Афанасія 5, 17; к Антіоху кн. 15, 69, 217; о св. дусї 35; о пренію Монданиста еретика з христ. 35, к Аномію 35, о наузах і стрілї гром. 38, к Аммону мниху 40; о казнях божих; о ратех і о градї 82; о одверженю мира сего 85, на Стрітенє 96, в нед. цвіт. 143, о Лазарі 159, о Мелхиседецї 181, 199; о образї Господнї 194; о таемници обхожденія дне истинныя пасхи 198.

Варлаама пустин. о трьох другах 6.
Василія еп. Амас. посланіе 18.
Василія Вел. 4, 11, 16 19; Ангелова повість 10, о іноках і мирянах 18, епістолія 32, посланіе к Амфілохію 38, к Григорію богосл. 42, Поученіе мнихом 49, 58; од завіщаня 51; правила і вопросо-одвіти 59; похвала 40-а муч. севаст. 110; о постї 153; поученія 157 (о словесіи, покаяню, тройцї, терпіню; о тварі і о божестві 161; о „всякои добродѣтелы“ 193, о Евладію 203, о єстві чоловіка 206; вопросо-одвіти 217.
Генадія патр. 10, 17, 18; епістолія 32, 40; стословець 189—90; чому Бог позволив бісу боротись з чоловіком 227.
Германа патр. Ѿвѣщаніе папѣ Френемуру 35, посланіе 45, слово на Введене 117, 133.
Григорія анус. правила 42.
— богосл. поученє в 2-у нед. поста 155, о літургії 206, толк. „Вѣрую“ 211, вопросо-одвіти 217.
— ігум. Похвала Георгію побід. 111, Ілії 205.
— неокес. О нашествію варварів 42.
— ніс. Мелетію надгробне слово 108, Феодору тір. 109, в вел. суб. 144, на Сошествіе 148.
— папи 2, о Матронї 11.
— чудотв. 35.
„Дїадоха“ Ѿкровеніе 43.
Діонісія — Слово 9.
— аеп. правила 40, 58.
— ареопаг. о св. Дусї 35.
Доминика аеп. венет. писаніе о опрісноцї 34.
Домитрія кизич. митр. о коявитах і цицарах 41.
Дорофея тир. реєстр 70-и учеників 83, 106.
Евсевія — Сл. 14.
— алекс. о муцї Господній 159, о судах посмертних 210.
Евфімія търн. похвала Константину і Еленї 111.
Епіфанія кипр. Слова 19, о єресях 41—2.
Ефрема Сир: о судї і покаяню 4, 68; о покаяню 9, мятежи житя 9; о 2-ім приходї Х-та, о кончинї мира 15; о казнях божих і о ратях 16; Паренезіс 21—7, Слова 54—5, 68; о подвизї 82, о ереях 83, о будучім судї, о постї 153, о послїднїх літах 206.
Іакова черця посл. вел. кн. Дмитрію 46.
Івана богосл. Откровеніе 111.
— Дамаск. сл. на Благовіщ. 19—21, 203; од богословія 35; *περὶ αἱρέσεων* 41—2; Варл. і Йоас. 69; о правосл. вірі 219; лїтописець Іс. Х-а 219.
— Злат. слова в Ізмараґдї 1—19; на посл. ап. Павла 54, о суєтнім житю і о умерших 68, не виходити із ц-ви од лїтургії 82; як належить вчити, о навику гріховнім 83; на рожд. Ів. хрт. 89, 97; Преображ. 93, 124; Усїкнов. ч. гл. 94, 125, 141; Пет. і Пав. 97, 139; Мелетію 108; Івану еванг. 111, 138; о 14 тис. убитих дїтях 119, 135; слова тріодійні 126—8, 142—8; о житю і скорбях 133; Б-цї і арх. Гавр. 137, о житю і посл. судї 153; о постї, памятати о страш. часї 155;

поученє 157; о 10-и дѣвах, о соборі на Іс Х-а, о блудницї 159; поуч. 178, о смир. 195, предословіе 201, о покаяню і душевній пользї 206, од книги битія 212, о Адамі 217, лїтур. толк. 218, о скінч. житя люд. 219, душеполез. сл. ісповід. гріх., о Евтропію 221.
— китрош. к еписк. драч. Кавасилї 34.
— милост. Слово 3.
— митроп. евх. похвала 3-м святим 96.
— киз. правила Івану чорнор. 44.
— новгор. правила 45.
— рус. о опрісноках 41.
— тир. ѿкѣщанїѧ 33.
— Постн. Правила 33, 49.
Іларіона — о одверженю мира 158, о монаш. житю 158.
(І)ларіона прп. о житю сїм 11, о одверж. мира 107, величаніе монаш. 107.
Ісіхія презв. єрус. Похв. Петру і Павлу 97.
Іосифа слово о ц-вних жидів. чинах 106.
Кирила алекс. Слово 7; посл. к Домну, Евлогію, Максиму і Генадію 40; Сл. о Ів. еванг. і Б-цї 111; на Стріт. 121, 136; о ісходї души 199.
ѾѺ. Кирила—Сл. о страсї бож. 12, о небес. силах 18, канон покаян. к І-су Х-ту 199.
Кирила митр. рус. правила 44, 221.
Климента еп. Івану крт. 120, 136, арх. Мих. і Гавр. 133.
Константина памф. вопрошанія 43.
Максима митр. рус. о постї 46, — ісповід. образ церкві 45.
Михайла патр. к антіох. патр. Петру 35.
— Сиггела єрус. о правій вірі 34.
Нектарія патр. о Феод. тир. 109.
Никити ірак. Одвіти 34.
Никифора патр. Правила 33, 53.
— митр. (рус.) о опрісноках 173.
Никона посланіе 53, Тактикон 61, на колицѣ цѣнѣ продаде Іуда Хр̃та 193.
Нила чорнор. Посланіе Халкію 42.
Нифонта — Слово о искушенію 4, о богачі і скупарі 11, о смертї 209.
Памвы сл. душеполез. 207.
Панкратія муч. Слово 10.
Парфенія патр. посланіе 182.
Петра і Павла заповіди о людских дїлах 56.
Петра аеп. алек. посл. к бенетскому аепу о опрісноках 41.
Петра аеп. антіох. посланіе к римскому аепу 41.
Пополїта вопроси 217.
Прокла конст. Похвала Ів. бог. 111.
Сави Правило 58.
Северіяна гевал. слово од шестоднева 220—1.
Семіона еп. месоп. о смерти 10, яко в умі мати день ісходний 152.
Сидора посланіе к Евсевію еп. 5.
Сисинія патр. „о второбрачних“ 33.
Сисоя о обидах 84.
Тарасія аеп. Епістолія 32, 40.
Тимофея алекс. правила 40, о Сим. і Аннї 136.
Феодора ісповідн. Слово на рожд. Б-цї 131.
— Студ. о трудячих ся 81,

поуч. к братії 105; о постї і безстрашію, о благодати бож. 153; з вірою слухати богослуженє і 4 инші слова 154; сл. утїшительне братії 155, о польз̀ї душев. 156.
Феодорита о месал. єресї 42.
Феодосія Печ. поученія 105; о терпінію і любві, о терп. і милостинї, о терп. і смир., о ходженю в ц-в і молитві 156.
Феодота о постї 153.
Феофіла алекс. правила 40, о ісході душі 152.
Феофілакта болг. толкованє 68.

Церков:

ходити в ц-в 5.
о невстаючих на утреню Ів. Зл. 8.
приходити з вірою Ів. Зл. 9, 10.
в ц-ві погребати 10.
десятини ц-внї 36, 46.
толк о апостольскій ц-ві 39, 59.
ц-вна злука при Констант. і Романї 39.
Максима ісповід. „чїи образ дрьжитъ соборныѧ цр҃ькъ“ 45.
не виходити з ц-ви од служби Ів. Зл. 82.
в ц-ві зо страхом стояти 147.
о неуміючих крестити ся 147.
о ц-ві і молитві 156.
символїка частей ц-ви Григ. богосл. 206.

Чини:

причащеня слабого, поновленя 50.
умершим память творити 57.
поставленю заклинателя 59.
— четця і півця, поддіякона і діякона, презвитера 59.

Чоловіка фізіологія:

кріпость і розум де живуть, Ів. Зл. 8.
о тварі божій і кончинї Ів. Зл. 8.
о умираючих нагло 9.
о складї тїла люд. 10.
о житю людскім св. отець 11.
о „прѣвоздалнѣмъ“ Кир. 12.
зносини супругів, ап. Павла 13.
о снах од Пандока 17.
„блаж҃д и сонїѧ ѿ колика образь“ 155.

Зміст I частини.

стор.

Передне слово . . . . . V—VII
Передмова . . . . . VIII—XIV
I. Ізмараґд XVI. в. 1
II. Кормчі і Номоканони:
Кормча XV. в. 31
„ XVI. в. 35
Номоканон XVI. в. 48
„ XVII в. 50
Правила апостолів і соборів 1614 р 56
III. Варлаам і Йоасаф, Кирил і Мефодій:
Варлаам і Йоасаф XIV/XV. в 63
„ „ XVI. в. 69
Кирил і Мефодій XVI. в. 69
„ „ XVII./XVIII. в. 70
Жите Кирила XVI. в. 75
IV. Прологи:
XVII. в. 76
XVI. в. 77
XVI/XVII. в. 80
XVII. в. 85
XVI. в. 100
XVI. в. 104
V. Торжественники:
XVI. в. . . . . 18—21
XVI. в. . . . . 95—100
XVI. в. 108
1618 р. 112
поч. XVIII. в. 128
кон. XVI. в. 130

стор.

VI. Книги аскетичні:

Феофілакта болгар. Толкованя на еванг. Матфея XV. в. 86
Ефрема Сир. Паренезіс XV. в. . . . . 21—27
„ „ „ XVII. в. . . . . 54—55
„ „ — Слова XVI. в. . . . . 221—6
Слова на 40-ницю XVII. в. . . . . 126—8
„ „ „ XVI. в. 142
Отечник. Поученя о монашескім житю XVI. в. . . 150
Студит 1577 р. 152
Тактикон Никона XVI. в. . . . . 61—2, 162—8
Авви Дорофея Поученя XVI. в. 168

VII. Зборники ріжного змісту:

Уривок „Пчоли“ XVII. в. . . . . 55—6
Зборник XVI. в. 172
„ XVIII. в. (Путник) 181
„ XVI. в. 183
Александрія XVIII. в. 186
„ 1725 р. 188
Зборник XVIII. в. 189
Святці XVIII. в. 961
Зборник XVII. в. 198
„ XVI. в. 201
„ XVI. в. 208
Вопросо-одвіти XVII. в. . . . . 216—221
Показчик . . . . . 227—239
Зміст . . . . . 241—242

III 1906
И-114.827/т.1

Ukrainsko-
ruskij
Archiw